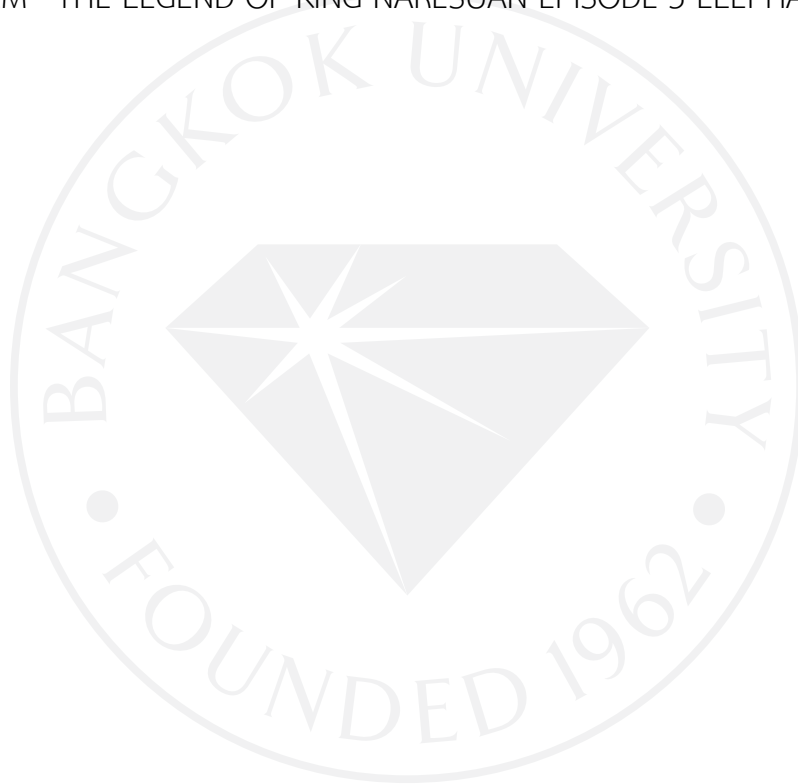

งานออกแบบงานสร้างให้ดูสมจริงต่อผู้ชมในภาพยนตร์ไทยเรื่อง ตำนานสมเด็จพระ
นเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

THE PRODUCTION DESIGN IN FACTUAL DESCRIPTION OF REALITY IN THAI
FILM “THE LEGEND OF KING NARESUAN EPISODE 5 ELEPHANT DUEL”

งานออกแบบงานสร้างให้ดูสมจริงต่อผู้ชมในภาพยนตร์ไทยเรื่อง ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
ภาค 5 ยุทธหัตถี

THE PRODUCTION DESIGN IN FACTUAL DESCRIPTION OF REALITY IN THAI FILM
“THE LEGEND OF KING NARESUAN EPISODE 5 ELEPHANT DUEL”

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต
มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ปีการศึกษา 2558

©2558

รุจน์ ขาวมาลา

สงวนลิขสิทธิ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต

เรื่อง การใช้การออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ในการประกอบสร้างความเป็นจริงในสังคม
กรณีศึกษา ภาพยนตร์ไทยเรื่อง “ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี”

ผู้วิจัย รุจน์ ขาวมาลา

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรรณธร ปัญญโสภณ)

อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ภัทรภร สังข์ปรีชา)

ผู้แทนบัณฑิตวิทยาลัย

(ดร.ปีเตอร์ กัน)

ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(รองศาสตราจารย์ ดร.รักษานต์ วิวัฒน์สินอุดม)

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรรยา สิงห์สงบ)

รองอธิการบดีฝ่ายวิชาการ

รักษาการคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 30 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2558

รุจน์ ขาวมาลา. นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, ตุลาคม 2558, บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
งานออกแบบงานสร้างให้ดูสมจริงต่อผู้ชมในภาพยนตร์ไทยเรื่อง ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
ภาค 5 ยุทธหัตถี (264 หน้า)

อาจารย์ที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธรรณธร ปัญญโสภณ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษา 1) งานออกแบบงานสร้างให้ดูสมจริงต่อผู้ชมในภาพยนตร์ไทยเรื่อง ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี 2) งานออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ชมในการรับชมภาพยนตร์ไทยเรื่องนี้ 3) การบริหารงานภาพยนตร์ไทยเรื่องนี้ โดยเน้นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) สัมภาษณ์บุคคลที่สามารถให้ข้อมูลหลัก (Key Information) ได้แก่ ผู้กำกับ ผู้ออกแบบงานสร้าง ฝ่ายการตลาด นอกจากนี้ยังแจกแบบสอบถาม 400 ชุดแก่ผู้ชมภาพยนตร์ และใช้การวิเคราะห์เนื้อหาภาพยนตร์ (Textual Analysis)

ผลการวิจัย พบว่า

1) งานออกแบบงานสร้างให้ดูสมจริงในภาพยนตร์เรื่องนี้ประกอบด้วย การออกแบบฉาก อุปกรณ์ประกอบฉาก เครื่องแต่งกาย เครื่องประดับ การแต่งหน้า และทรงผม ได้ข้อมูลจากประวัติศาสตร์ 50% และจากความคิดสร้างสรรค์ 50% 2) การบริหารจัดการงบประมาณและค่าใช้จ่ายต่างๆในการสร้างภาพยนตร์ฯ ประกอบด้วย 3 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ 1) วิธีการบริหารงบประมาณ ในช่วงก่อนการผลิต (Pre-Production) 2) วิธีการบริหารงบประมาณ ในช่วงการผลิต (Production) และ 3) วิธีการบริหารงบประมาณในช่วงหลังการผลิต (Post Production) ซึ่งการบริหารจัดการงบประมาณและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการสร้างภาพยนตร์ฯ นี้ เป็นปัญหาและอุปสรรคหลัก เนื่องจากเป็นภาพยนตร์ประเภทของการสร้างอิงประวัติศาสตร์ที่มีการใช้เงินทุนในการสร้างจำนวนมาก อีกทั้งความตั้งใจเดิมของผู้กำกับนั้นกำหนดไว้ว่าให้มีเพียง 3 ภาคเท่านั้น แต่ต่อมาผู้สร้างได้เปลี่ยนความตั้งใจ จึงเพิ่มเติมภาค 5 เข้ามาเพิ่มเติม จึงประสบกับปัญหาการต้องระดมหาเงินทุนเพิ่มขึ้น 3) การบริหารงานภาพยนตร์ไทยเรื่องนี้ ที่มาของแหล่งเงินทุนส่วนใหญ่มาจากเงินสนับสนุนของภาครัฐ ทุนจากนิติบุคคล และของผู้กำกับ โดยรวมทุนสร้าง 450 ล้านบาท ส่วนใหญ่จะมาจากเงินสนับสนุนของภาครัฐ นอกจากนั้นจะเป็นทุนของผู้กำกับ เพื่อสร้างภาพยนตร์ให้ดูออกมาสมจริงใกล้เคียงกับยุคสมัยของสังคมในสมัยนั้นมากที่สุด ซึ่งงบประมาณใช้ในการออกแบบฉาก และอุปกรณ์ประกอบฉากมากที่สุด

อนุมัติ:

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

Khaomala, R. M.Com.Arts, October 2015, Graduate School, Bangkok University.

The Production Design in Factual Description of Reality in Thai Film "The Legend of King Naresuan Episode 5 Elephant Duel" (264 pp.)

Thesis Advisor: Asst. Prof. Tanyatorn Panyasopon, Ph.D.

ABSTRACT

The objectives of this research were 1) to study the production design in factual description of reality in the Thai film titled "The Legend of King Naresuan Episode 5 Elephant duel," 2) to examine the production design of the film affecting the audiences' decision in viewing the movie, and 3) to examine the film administration of the "The Legend of King Naresuan Episode 5 Elephant duel." The research was qualitative and quantitative. The methods were textual analysis of the film, and in-depth interviews of key informants such as director, designers and marketing section. Besides, the researcher distributed 400 questionnaires to viewers of the movie.

The results showed that 1) the design of the film in factual description of reality were scene design, props, costume and accessories, and hairstyle and make-up. The information for design derived from history 50 percent and from the imagination another 50 percent, 2) scene design was the most significance among audiences in watching this historical movie, 3) the budget mostly came from the government support and personal budget. 70 per cent was for the scene design, equipment shooting, wages, and 30 per cent was for wages for the assistant team in design and costume section. The target audience was all Thai audiences, focusing on teens. The media used in promoting were advertising on television and social media.

Approved:

Thesis Advisor

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ดี ด้วยความอนุเคราะห์จากท่านผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธรรมยุทธ ปัญญโสภณ อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ภัทรกร สังขปรีชา อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ซึ่งได้ให้ความรู้ การชี้แนะแนวทางการศึกษา ตรวจสอบและแก้ไขข้อบกพร่องในงาน ตลอดจนการให้คำปรึกษาซึ่งเป็นประโยชน์ในการวิจัยงานวิจัยครั้งนี้มีความสมบูรณ์ครบถ้วนสำเร็จไปได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.รักสานต์ วิวัฒน์สินอุดม กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ที่ให้คำแนะนำในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้

ผู้วิจัยต้องขอขอบคุณผู้ให้สัมภาษณ์ทั้ง 6 ท่าน ที่ได้ให้ข้อมูลเป็นประโยชน์ต่องานวิจัยชิ้นนี้ รวมถึงเจ้าของตำรา หนังสือเรียน วิทยานิพนธ์ของทุก ๆ ท่านที่ผู้วิจัยนำมาใช้ประกอบการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้สำเร็จลุล่วง และอาจารย์ทุก ๆ ท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์นี้ด้วยเช่นกัน

นอกจากนี้ ผู้วิจัยยังขอขอบพระคุณครอบครัว ที่เป็นกำลังใจมาโดยตลอด ดวงพระวิญญาณของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และดวงวิญญาณของเหล่านักรบผู้เสียสละทั้งฝ่ายกรุงศรีอยุธยาและกรุงหงสาวดี ตลอดจนผู้มีอุปการคุณและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอีกหลากหลายท่านที่มีอาจกล่าวได้หมดต้องขอขอบพระคุณมาไว้ ณ ที่นี้

รุจน์ ขาวมาลา

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญรูปภาพ	ฎ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 ปัญหานำวิจัย	5
1.3 คำถามวิจัย	6
1.4 วัตถุประสงค์ในการศึกษา	6
1.5 ขอบเขตการศึกษา	7
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	7
1.7 นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ	7
บทที่ 2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 แนวคิดการเล่าเรื่องของภาพยนตร์ (Film Narration)	9
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการสร้างภาพยนตร์	14
2.3 แนวคิดบทบาทในการบริหารการเงินในงานสร้างภาพยนตร์	16
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	26
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	29
3.1 แหล่งข้อมูล (Source of Information)	29
3.2 ประเด็นที่จะศึกษา (Issue)	30
3.3 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล (Instrument)	31
3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)	31
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล (Interpretive Method)	31

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการศึกษา	32
4.1 งานออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ไทยเรื่อง “ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี”	32
4.2 ข้อมูลผู้ชมที่ชมภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี	190
4.3 การบริหารงานภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี	194
บทที่ 5 อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	208
5.1 อภิปรายผล	208
5.2 ข้อเสนอแนะ	210
บรรณานุกรม	211
ภาคผนวก ก	213
ภาคผนวก ข	215
ภาคผนวก ค	218
ภาคผนวก ง	221
ภาคผนวก จ	223
ภาคผนวก ฉ	227
ประวัติเจ้าของผลงาน	237
ข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้สิทธิ์ในวิทยานิพนธ์	

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1: ความเป็นไปได้ของผู้ลงทุนในงานสร้างภาพยนตร์	22
ตารางที่ 4.1: จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพ และการเคยชม	193
ตารางที่ 4.2: จำนวนและร้อยละของความสำคัญจากผู้ตอบแบบสอบถามที่มีผลต่อการตัดสินใจชมภาพยนตร์เรื่อง “ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี”	195
ตารางที่ 4.3: จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็น ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามผลการศึกษาระดับความรู้สึกลังจากได้ชมภาพยนตร์เรื่อง “ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี”	196

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 2.1: ความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่หลักและเป้าหมายงานสร้างภาพยนตร์	18
ภาพที่ 2.2: ความสัมพันธ์ของกลไกการบริหารการเงินและเป้าหมาย	21
ภาพที่ 4.1: ฉากยุทธหัตถี ระหว่างพระยาปราบหงสาวดี ข้างศึกของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และพลายพัทธกอ ข้างศึกของพระมหาอุปราชา(ฉากนี้สร้างขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี และใช้เทคนิคคอมพิวเตอร์กราฟิกเพื่อจำลองเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นตามประวัติศาสตร์การยุทธหัตถีที่บริเวณอำเภอมทผมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ประมาณปี พ.ศ. 2136)	38
ภาพที่ 4.2: ฉากพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาท ที่กรุงศรีอยุธยา สถานที่ประทับของสมเด็จพระมหาธรรมราชา (ฉากนี้สร้างขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี)	39
ภาพที่ 4.3: ฉากพระที่นั่งบุษบกมาลา ภายในพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาทปราสาท ที่กรุงศรีอยุธยาที่ซึ่ง ประกอบพระราชพิธีเสด็จขึ้นครองราชย์ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช (ฉากนี้สร้างขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี)	40
ภาพที่ 4.4: ฉากโรงเลี้ยงช้างพลายภูเขาทอง ซึ่งมีไอ้ขามเป็นผู้ดูแลช้างพลายภูเขาทอง (ฉากนี้สร้างขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี)	41
ภาพที่ 4.5: ฉากเมืองกรุงศรีอยุธยา ซึ่งสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและพระมเหสีมณีจันทร์ทรงเสด็จทางน้ำผ่านหน้าเมืองกรุงศรีอยุธยา เพื่อออกไปรับมือกองทัพพระมหาอุปราชา (ฉากนี้สร้างขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี มีแม่น้ำ คน และเรือเป็นของจริง ส่วนฉากของกรุงศรีอยุธยาที่อยู่เบื้องหลังเป็นการใช้เทคนิคคอมพิวเตอร์กราฟิก)	42
ภาพที่ 4.6: ฉากกุฏิพระมหาเถรคันฉ่อง (ฉากนี้สร้างขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี)	43
ภาพที่ 4.7: ฉากกำแพงและประตูเมืองภายในบริเวณเขตพระราชวังของกรุงศรีอยุธยา ซึ่งอยู่ติดกับโรงเลี้ยงช้างพลายภูเขาทอง (ฉากนี้สร้างขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี)	44

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.8: คูน้ำรอบเมืองกรุงศรีอยุธยา ซึ่งไอ้ขามได้นำพลายภูเขาทองมาอาบน้ำ (ฉากนี้มีการขุดคูน้ำรอบเมืองและสร้างกำแพงเมืองจริง ซึ่งสร้างขึ้นภายในค่าย สุรสีห์จังหวัดกาญจนบุรี)	45
ภาพที่ 4.9: ฉากหมู่บ้านโยเดีย ซึ่งถูกช้างพลายภูเขาทองอาละวาดทำลายบ้านเรือน (ฉากนี้สร้างขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี)	46
ภาพที่ 4.10: ฉากเส้นทางการกรีธาทัพของพระมหาอุปราชาไปตีกรุงศรีอยุธยา ซึ่งผ่าน บริเวณอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อ พ.ศ. 2136 (ฉากนี้สร้างขึ้นภายใน ค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี มีช่องเขา คน เป็นของจริง ส่วนฉากภูเขาเบื้อง หลังเป็นการใช้เทคนิคคอมพิวเตอร์กราฟิก)	48
ภาพที่ 4.11: ฉากเมืองหงสาวดี ซึ่งจำลองมาจากพระราชวังมณฑล (ฉากนี้สร้างขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี มีกำแพง ปราสาท สิ่งหุ้ม เป็นของจริง ส่วนฉากบ้านเรือนและเจดีย์ เป็นการใช้เทคนิคคอมพิวเตอร์กราฟิก)	49
ภาพที่ 4.12: ฉากท้องพระโรงของพระเจ้านันทบุเรง ซึ่งจำลองมาจากภายในของ พระราชวังมณฑล(ฉากนี้สร้างขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี)	50
ภาพที่ 4.13: หอประชุมการรบของพระเจ้านันทบุเรง ซึ่งถูกปืนใหญ่จากเรือรบของฝ่าย กรุงศรีอยุธยาระดมยิงใส่จนได้รับความพ่ายแพ้ (ฉากนี้สร้างขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี)	51
ภาพที่ 4.14: ฉากภายนอกค่ายของพระเจ้านันทบุเรง ซึ่งตั้งค่ายล้อมกรุงศรีอยุธยา (ฉากนี้สร้างขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี มีแม่น้ำ ทำน้ำ ป้อมรักษาการ กระโจมภายในค่ายเป็นของจริง ส่วนฉากเบื้องหลัง เป็นการใช้เทคนิคคอมพิวเตอร์ กราฟิก)	52
ภาพที่ 4.15: ภาพมุมสูงฉากภายนอกค่ายของพระเจ้านันทบุเรง (ฉากนี้สร้างขึ้นภายในค่าย สุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี)	53
ภาพที่ 4.16: แสดงภาพเศวตฉัตรประดิษฐานใต้พระนพปฎลมหาเศวตฉัตร	58
ภาพที่ 4.17: แสดงภาพเครื่องใช้ส่วนของพระมหากษัตริย์	59
ภาพที่ 4.18: แสดงภาพผอบทองลงยา	60

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.19: แสดงภาพเรือมาดประทุน	61
ภาพที่ 4.20: แสดงภาพพระแสงของ้าว (พระแสงของ้าว เจ้าพระยาแสนพลพ่าย)	62
ภาพที่ 4.21: แสดงภาพสีหนาทปืนไฟ หรือปืนคาบศิรมี่ไม่รองคำปืน	63
ภาพที่ 4.22: แสดงภาพดัลบายา (ในมือพระมหาเถรคันฉ่อง)	64
ภาพที่ 4.23: แสดงภาพดัลบายา (ในมือของแม่นางเลอชิน)	65
ภาพที่ 4.24: แสดงภาพกระบุงและกระสอบใส่เสบียงอาหาร	66
ภาพที่ 4.25: แสดงภาพถ้วยชามกระเบื้องเคลือบ	67
ภาพที่ 4.26: แสดงภาพหม้อไผ่ดินเผา กระบุง กระจาด กระดัง กะลาใส่ข้าว และทัพพีไม้	68
ภาพที่ 4.27: แสดงภาพหาบตะกร้าใส่ฟืน	69
ภาพที่ 4.28: แสดงภาพกลองศึก	70
ภาพที่ 4.29: แสดงภาพมิตดาบด้ามไม้	71
ภาพที่ 4.30: แสดงภาพมิตดาบ ทวนและโล่	72
ภาพที่ 4.31: แสดงภาพธนู	73
ภาพที่ 4.32: แสดงภาพปืนใหญ่	74
ภาพที่ 4.33: แสดงภาพเครื่องใช้ส่วนพระมหากษัตริย์ฝ่ายหงสาวดี	75
ภาพที่ 4.34: แสดงภาพพระแสงของ้าว	76
ภาพที่ 4.35: แสดงภาพสีหนาทปืนไฟ หรือปืนคาบศิรมี่	77
ภาพที่ 4.36: แสดงภาพมิตดาบ	78
ภาพที่ 4.37: แสดงภาพง้าวและธนู	79
ภาพที่ 4.38: แสดงภาพหอกและโล่	80
ภาพที่ 4.39: แสดงภาพปืนใหญ่	81
ภาพที่ 4.40: แสดงภาพฉลองพระองค์สำหรับพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์	85
ภาพที่ 4.41: แสดงภาพสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสด็จมาหาพระมหาเถรคันฉ่องเพื่อปรึกษา กลยุทธ์การทำศึกกับฝ่ายพม่าที่มที่ตั้งค่ายล้อมกรุงศรีอยุธยาอยุธยาแม่น้ำ	86

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.42: แสดงภาพพระบาทสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ 2 หรือสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงสวมมงกุฎสถาปนาพระนางมณีจันทร์ขึ้นเป็นอัครมเหสี ในพระราชพิธีเสด็จขึ้นครองราชย์ ณ พระที่นั่งบุษบกมาลา ภายในพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาทที่กรุงศรีอยุธยา	88
ภาพที่ 4.43: แสดงภาพพระบาทสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ 2 หรือสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงประกอบพระราชพิธีเสด็จขึ้นครองราชย์ ณ พระที่นั่งบุษบกมาลา ภายในพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาทที่กรุงศรีอยุธยา	89
ภาพที่ 4.44: แสดงภาพสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและพระอัครมเหสีมณีจันทร์ทรงปลอมตัวเป็นสามัญชน เสด็จทางชลมารคเพื่อมาเยี่ยมพระราชมณูที่ได้รับบาดเจ็บจากทวนของลักไวทำมูแม่ทัพเอกของฝ่ายพม่า และพักรักษาตัวอยู่ที่บ้านของท่านเจ้าคุณ โดยมีแม่นางเลอโฉมขับร้องขับนิพนธ์อย่างใกล้ชิด	90
ภาพที่ 4.45: แสดงภาพสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงนำกองเรือรบล่องเข้ามาโจมตีค่ายของพม่าที่ตั้งล้อมกรุงศรีอยุธยา	92
ภาพที่ 4.46: แสดงภาพสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงเคลื่อนทัพมาทำการยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชามังสามเกียดที่บริเวณอำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี	94
ภาพที่ 4.47: แสดงภาพสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงประชุมแม่ทัพนายกองและเหล่าทหารกรุงศรีอยุธยา เพื่อปลุกขวัญกำลังใจให้เกิดความฮึกเหิมก่อนที่จะทำศึกกับพม่า ที่นำทัพโดยพระมหาอุปราชามังสามเกียด ที่บริเวณอำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี	95
ภาพที่ 4.48: แสดงภาพสมเด็จพระเอกาทศรถทรงประชุมวางแผนการเคลื่อนทัพกับสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและเหล่าบรรดาแม่ทัพนายกองในพระบรมมหาราชวังที่กรุงศรีอยุธยา	96
ภาพที่ 4.49: แสดงภาพสมเด็จพระเอกาทศรถ พระบรมวงศานุวงศ์และแม่ทัพนายกอง รวมถึงเหล่าเสนาอำมาตย์ ถวายพระพรสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในพระราชพิธีเสด็จขึ้นครองราชย์ ณ พระที่นั่งบุษบกมาลา ภายในพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาทที่กรุงศรีอยุธยา	97

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.50: แสดงภาพสมเด็จพระเอกาทศรถและสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงนำทัพ หลวงชุมพรอทัพของพม่าก่อนที่จะเคลื่อนทัพไปทำการยุทธหัตถีกับพระมหา อุปราชามังสามเกียด ที่บริเวณอำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี	99
ภาพที่ 4.51: แสดงภาพสมเด็จพระเอกาทศรถทรงให้คำปรึกษาเรื่องการเคลื่อนทัพหลวงแด่ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ที่บริเวณอำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี	100
ภาพที่ 4.52: แสดงภาพสมเด็จพระมหาธรรมราชาทรงทอดพระเนตรการแสดงระเบง ซึ่งเป็นมหรสพหลวง โดยจัดการแสดงบริเวณพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาท ที่กรุงศรีอยุธยา	101
ภาพที่ 4.53: แสดงภาพสมเด็จพระมหาธรรมราชาทรงเสวยพระทัยอย่างหนัก เมื่อทหารได้ นำผอบมาทูลถวาย ในขณะทรงทอดพระเนตรการแสดงระเบง และเมื่อเปิดผอบ ออกมาก็ได้พบผ้าซับพระพักตร์เปื้อนโลหิตของพระนางสุพรรณกัลยา จึงทราบ โดยทันทีว่าพระนางสุพรรณกัลยาทรงกำลังมีภัยอันตราย	102
ภาพที่ 4.54: แสดงภาพพระราชมนูในขณะถูกจับกุมตัวเป็นเชลยศึกอยู่ภายในค่ายของ กองทัพพม่า หลังจากถูกทวนของ ลักไวทำมูแม่ทัพเอกของพม่าแทงจนได้รับ บาดเจ็บสาหัสที่ลำคอ ซึ่งแม่นางเลอซิ่นได้ลอบเอายาที่พระมหาเถรคันฉ่องมอบ ให้มารักษาบาดแผลของพระราชมนู	103
ภาพที่ 4.55: แสดงภาพพระราชมนูกับแม่นางเลอซิ่นกำลังรับประทานอาหารร่วมกับท่าน เจ้าคุณและภรรยา ที่เรือนของท่านเจ้าคุณ ซึ่งที่เรือนนี้พระราชมนูกก็ได้พักรักษา อาการบาดเจ็บ โดยมีแม่นางเลอซิ่นดูแลปรนนิบัติอย่างใกล้ชิด	104
ภาพที่ 4.56: แสดงภาพพระราชมนูนำกองทหารส่วนหนึ่งตั้งทัพรอทัพของพม่าที่จะเคลื่อน ผ่านมา โดยแม่นางเลอซิ่นได้นำกองกำลังจากเมืองคังมาร่วมทำศึกอย่างใกล้ชิด ที่บริเวณอำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี	106
ภาพที่ 4.57: แสดงภาพพระราชมนูนำกองทหารส่วนหนึ่งตั้งทัพรอทัพของพม่าที่จะเคลื่อน ผ่านมา โดยในขณะนั้นได้สังเกตเห็นว่ามีกองกำลังทหารเมืองคังที่นำโดย แม่นางเลอซิ่นมาสมทบเพื่อช่วยทำศึก ที่บริเวณอำเภอนมทวนจังหวัด กาญจนบุรี	107

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.58: แสดงภาพพระมหาเถรคันฉ่องให้คำปรึกษาในเรื่องกลยุทธ์การศึกษาให้กับสมเด็จพระนเรศวรมหาราชที่เสด็จมาเยี่ยมในเวลากลางคืนที่กุฎิ	108
ภาพที่ 4.59: แสดงภาพพระมหาเถรคันฉ่องสอบถามชาวบ้านที่มาขอความช่วยเหลือ เพราะมีช้างตกมันเข้ามาเหยียบพืชผักที่ปลูกไว้และทำลายบ้านเรือนของชาวบ้าน ภายหลังจึงทราบว่าช้างเชือกนั้นคือพระคชาธารหรือเป็นช้างศึกของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช	109
ภาพที่ 4.60: แสดงภาพพระนางสุพรรณกัลยาทรงประจวบอยู่บนแท่นบรรทมที่พระราชวัง กัมโพชนิกรุหงสาวดี หมอจีนจึงมาให้การตรวจรักษา และได้ทราบว่าพระองค์ไม่ได้ประจวบแต่กำลังทรงพระครรภ์กับพระเจ้านันทบุเรง	111
ภาพที่ 4.61: แสดงภาพพระนางสุพรรณกัลยาทรงทราบว่าได้ตั้งครรภ์กับพระเจ้านันทบุเรง จึงเกิดความกังวลพระทัย แม่นมจึงปลอมพระทัยโดยให้เหตุผลว่า ถ้าพระเจ้านันทบุเรงทราบคงเกิดความรักและเมตตาพระนางสุพรรณกัลยากับลูกในครรภ์	112
ภาพที่ 4.62: แสดงภาพพระอัครมเหสีมณีจันทร์ทรงทอดพระเนตรเห็นไอ้ขาม ชาญช้าง หลวงที่บริเวณพระบรมมหาราชวัง ที่กรุงศรีอยุธยา ซึ่งจะมาดูแลพระคชาธารของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และจะได้สถาปนาขึ้นเป็นนายมหานุภาพ ชาญช้างต่อไป	114
ภาพที่ 4.63: แสดงภาพพระอัครมเหสีมณีจันทร์ทรงทอดพระเนตรไอ้ขาม ชาญช้างหลวง ด้วยสายพระเนตรอันเมตตา	115
ภาพที่ 4.64: แสดงภาพพระอัครมเหสีมณีจันทร์ในพระราชพิธี เสด็จขึ้นครองราชย์ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และพระราชพิธีสถาปนาตำแหน่งพระอัครมเหสี ณ พระที่นั่งบุษบกมาลา ภายในพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาท ที่กรุงศรีอยุธยา	117
ภาพที่ 4.65: แสดงภาพแม่นางเลอขึ้นกำลังดูแลปรนนิบัติพระราชมนูที่พักรักษาอาการบาดเจ็บจากทวนของลักไวทำมอย่างใกล้ชิด ในเรือนของท่านเจ้าคุณคนหนึ่ง ซึ่งสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและพระอัครมเหสีมณีจันทร์ก็ทรงเสด็จมาเยี่ยม เป็นการส่วนพระองค์	119

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.66: แสดงภาพแม่นางเลอซิ่นมีอาการคลื่นไส้อาเจียนในขณะที่รับประทานอาหาร อยู่บนเรือนของท่านเจ้าคุณ คาดว่าแม่นางเลอซิ่นจะตั้งครรภ์กับพระราชมณู	120
ภาพที่ 4.67: แสดงภาพแม่นางเลอซิ่นนำกองกำลังทหารเมืองคังมาช่วยรบเคียงบ่าเคียงไหล่ กับพระราชมณู ก่อนที่แม่นางเลอซิ่นจะถูกธนูบนหลังช้างของฝ่ายพม่ายิงจนเสียชีวิต กลางสมรภูมิศึก ที่บริเวณอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี	121
ภาพที่ 4.68: แสดงภาพนายมหานุกภาพ (ไอ้ขาม) เข้าเฝ้าสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและ พระอัครมเหสีมณีจันทร์ ในพิธีสถาปนาตำแหน่งจากนายคชบาลความูช้างหลวง ผู้ดูแลและฝึกฝนพระคชาธาร ขึ้นระวางเป็นนายมหานุกภาพ นายท้ายช้างของ สมเด็จพระนเรศวรมหาราช	122
ภาพที่ 4.69: แสดงภาพนายมหานุกภาพ (ไอ้ขาม) ได้สั่งให้พระคชาธารช้างศึกเดินไปหมอบ ต่อหน้าสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และพระคชาธารช้างศึกเชือกนี้ได้รับการ สถาปนาแต่งตั้งให้เป็นเจ้าพระยาไชยานุภาพ	123
ภาพที่ 4.70: แสดงภาพนายมหานุกภาพยืนคุมเจ้าพระยาไชยานุภาพช้างศึกในขณะที่สมเด็จพระ นเรศวรมหาราชทรงประชุมแม่ทัพนายกองและเหล่าทหารกรุงศรีอยุธยา เพื่อปลุกขวัญกำลังใจให้เกิดความฮึกเหิมก่อนที่จะทำศึกกับพม่า ที่น้ำทัพโดย พระมหาอุปราชามังสามเกียด ที่บริเวณอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี	124
ภาพที่ 4.71: แสดงภาพนายมหานุกภาพถูกปืนคาบชุดหรือปืนไฟของทหารฝ่ายพม่าบน หลังช้างยิงและเสียชีวิตตรงท้ายช้างพระยาไชยานุภาพ ที่บริเวณอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี	125
ภาพที่ 4.72: แสดงภาพครุฑาเฒ่าหรือปะกำหลวงกำลังยืนมองไอ้ขามหรือนายคชบาลความู ช้างหลวงอาบน้ำให้พระคชาธารช้างศึกของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในเพนียด หลวง ที่กรุงศรีอยุธยา	126
ภาพที่ 4.73: แสดงภาพ เสนาอำมาตย์ แม่ทัพนายกอง รวมถึงพระบรมวงศานุวงศ์ซึ่ง นำโดยสมเด็จพระเอกาทศรถ ถวายพระพรสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในพระราชพิธีเสด็จขึ้นครองราชย์ ณ พระที่นั่งบุษบกมาลา ภายในพระที่นั่ง สรรเพชญ์ปราสาท ที่กรุงศรีอยุธยา	128

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.74: แสดงภาพชาวบ้านกรุงศรีอยุธยาขอความช่วยเหลือจากพระมหาเถรคันฉ่อง อยู่บริเวณหน้ากุฏิ เนื่องจากมีช้างตกมันเข้ามาเหยียบพืชผักที่ปลูกไว้และทำลาย บ้านเรือนของชาวบ้านจนได้รับความเดือดร้อน ภายหลังจึงทราบว่าช้างเชือกนั้น คือพระคชาธารหรือเป็นช้างศึกของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช	129
ภาพที่ 4.75: แสดงภาพชาวบ้านกรุงศรีอยุธยาตกใจกลัวทหารพม่าที่พระมหาอุปราช มังสามเกียดรับสั่งให้นำทัพม้าลอบเข้ามาถล่มถึงการเคลื่อนทัพของสมเด็จพระ นเรศวรมหาราช	130
ภาพที่ 4.76: แสดงภาพพระเจ้านันทบุเรงทรงนำทัพพร้อมกำลังทหารราว 2 แสน ยกมาตี กรุงศรีอยุธยา ในปีพุทธศักราช 2129 แต่ไม่สามารถหักตีเข้าได้และปิดล้อมกรุงศรี อยุธยาไว้นานถึง 6 เดือน จึงทรงตั้งค่ายและประทับเพื่อบัญชาการศึกอยู่ภายใน ค่ายทัพพม่าแห่งนี้	132
ภาพที่ 4.77: แสดงภาพพระเจ้านันทบุเรงทรงนำทัพพร้อมกำลังทหารราว 2 แสน ยกมาตี กรุงศรีอยุธยา ในปีพุทธศักราช 2129 แต่ไม่สามารถหักตีเข้าได้และปิดล้อมกรุงศรี อยุธยาไว้นานถึง 6 เดือน จึงทรงตั้งค่ายและประทับเพื่อบัญชาการศึกอยู่ภายใน ค่ายทัพพม่าแห่งนี้	133
ภาพที่ 4.78: แสดงภาพพระเจ้านันทบุเรงหลังจากได้รับบาดเจ็บสาหัสและพระพักตร์เสี พระสิริโฉม จากการถูกสมเด็จพระนเรศวรมหาราชลอบนำทัพเรือล่องเข้าตี ระดม ปืนใหญ่ยิงใส่ค่าย พระมหาอุปราชมังสามเกียดจึงยกทัพนำพระเจ้านันทบุเรง ผู้เป็นพระราชบิดากลับกรุงหงสาวดีเพื่อรักษาบาดแผล และเมื่อทรงมีพระอาการ ดีขึ้นจึงออกมาที่สภาหลุตตอเพื่อประกาศว่าพระองค์ทรงพร้อมแล้วที่จะยกทัพ เข้าตีกรุงศรีอยุธยาอีกครั้ง	135
ภาพที่ 4.79: แสดงภาพพระเจ้านันทบุเรงทรงกริ้วและนำจอกน้ำขำใส่หน้าพระยาพะสิม ผู้มีศักดิ์เป็นพระเจ้าอาของพระองค์ เนื่องจากห้ามไม่ให้พระองค์ยกทัพเข้าตี กรุงศรีอยุธยาเพราะเห็นว่าเหล่าทหารและช้างม้ายังไม่พร้อมที่จะทำศึก	136

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.80: แสดงภาพพระเจ้านันทบุเรงเสด็จไปหาพระนางสุพรรณกัลยาภายในพระราชวัง กัมโพชธานี กรุงหงสาวดี ขณะบรรทมด้วยอารมณ์ชุ่นเคืองพระทัย เนื่องจากตก อยู่ในสถานการณ์ของผู้แพ้ทั้งสงครามจนพระพักตร์เสียพระสิริโฉม และเป็นผู้แพ้ ในเรื่องผู้หญิงนั่นคือพระสุพรรณกัลยาที่พระองค์แอบรักมาตั้งแต่พระนางตกเป็น บาทบริจาริกาหรือผู้หญิงที่มีหน้าที่รับใช้ปรนนิบัติพระเจ้าบุเรงนองผู้เป็น พระราชบิดา แต่เมื่อพระเจ้าบุเรงนองสวรรคต พระนางสุพรรณกัลยาก็ไม่เคย มีพระทัยให้กับพระเจ้านันทบุเรงเลย พระเจ้านันทบุเรงจึงทำร้ายพระวรกาย และสิ้นใจพระนางสุพรรณกัลยาจนตั้งครรรภ์	137
ภาพที่ 4.81: แสดงภาพพระเจ้านันทบุเรงต้องใส่หน้ากากไว้เพื่อปิดบังพระพักตร์ที่เสีย พระสิริโฉมไว้ไม่ให้อับอาย และขณะนี้ทรงแสดงอาการชุ่นเคืองพระทัย เป็นอย่างมาก ก่อนเสด็จไประบายความแค้นกับพระนางสุพรรณกัลยา ภายในพระราชวังกัมโพชธานี กรุงหงสาวดี ขณะบรรทม	138
ภาพที่ 4.82: แสดงภาพพระมหาอุปราชาทรงสั่งยกทัพกลับกรุงหงสาวดีเพื่อนำพระเจ้า นันทบุเรงผู้เป็นพระราชบิดากลับไปรักษาบาดแผล เพราะแพทย์สนามไม่สามารถ รักษาได้ เนื่องจากพระเจ้านันทบุเรงทรงได้รับบาดเจ็บสาหัสจากการถูกสมเด็จ พระนเรศวรมหาราชลอบนำทัพเรือล่องเข้าตีระดมปืนใหญ่ยิงใส่ค่าย และเพื่อให้ เหล่าทหารและช้างม้าได้พักศึก	140
ภาพที่ 4.83: แสดงภาพพระมหาอุปราชากราบพูนกับพระเจ้านันทบุเรงผู้เป็นพระราชบิดา ที่ประทับอยู่ในค่ายทัพพม่านอกเมืองกรุงศรีอยุธยา ว่าพระองค์มีอุปนิชิตหรือ ทหารสอดแนมอยู่ในกรุงศรีอยุธยา และจะให้วางยาสมเด็จพระนเรศวรมหาราช แต่พระเจ้านันทบุเรงไม่เห็นด้วย เพราะเป็นวิธีการเอาชนะที่สกปรก	141
ภาพที่ 4.84: แสดงภาพพระมหาอุปราชากราบพูนกับพระเจ้านันทบุเรงผู้เป็นพระราชบิดา ที่ประทับอยู่ในค่ายทัพพม่านอกเมืองกรุงศรีอยุธยา ว่าพระองค์มีอุปนิชิต หรือทหารสอดแนมอยู่ในกรุงศรีอยุธยา และจะให้วางยาสมเด็จพระนเรศวร มหาราช แต่พระเจ้านันทบุเรงไม่เห็นด้วย เพราะเป็นวิธีการเอาชนะที่สกปรก	142

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.85: แสดงภาพพระมหาอุปราชและแม่ทัพรวมทั้งเหล่าเสนาอำมาตย์เข้าเฝ้าและถวายพระพรพระเจ้าันนทบุเรง ผู้เป็นพระราชบิดาในพระราชวังกำแพงโพธารณี กรุงหงสาวดี หลังจากพระเจ้าันนทบุเรงทูลเอาการประจวบจากบาดแผลที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชลอบนำทัพเรือล่องเข้าตีระดมปืนใหญ่ยิงใส่ค่ายทัพพม่าที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำนอกเมืองกรุงศรีอยุธยา	144
ภาพที่ 4.86: แสดงภาพพระมหาอุปราชใส่ช้างนามว่าพลายพัทธกอเข้าชนเจ้าพระยาไชยาณุภาพช้างของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสียหลัก พระมหาอุปราชทรงฟันด้วยพระแสงของ้าว แต่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงเบี่ยงหลบทัน จึงถูกพระมาลาหนึ่งขาด จากนั้นเจ้าพระยาไชยาณุภาพชนพลายพัทธกอเสียหลัก สมเด็จพระนเรศวรทรงฟันด้วยพระแสงของ้าวถูกพระมหาอุปราชเข้าที่อังสะขวาหรือบ่าด้านขวาขาดสิ้นพระชนม์อยู่บนคอช้าง ณ พื้นที่ยุทธหัตถีบริเวณอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรีในปีพุทธศักราช 2135	146
ภาพที่ 4.87: แสดงภาพพระมหาอุปราชทรงไต่ยี่นคำประกาศทำให้ออกมากระทำยุทธหัตถีจากสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อจะได้เกิดเป็นเกียรติแก่แผ่นดิน พระมหาอุปราชจึงใส่พระศอธารพลายพัทธกอออกทำชยุทกับสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ณ พื้นที่ยุทธหัตถีบริเวณอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรีในปีพุทธศักราช 2135	147
ภาพที่ 4.88: แสดงภาพพระยาพะสิมกราบทูลขอร้องพระเจ้าันนทบุเรง ในขณะที่ทรงประทับอยู่ที่พระราชวังกำแพงโพธารณี กรุงหงสาวดี ไม่ให้ยกทัพเข้าตีกรุงศรีอยุธยา เพราะเห็นว่าเหล่าทหารและช้างม้ายังไม่พร้อมที่จะกลับไปทำศึก	149
ภาพที่ 4.89: แสดงภาพพระยาพะสิมผู้มีศักดิ์เป็นพระเจ้าอาของพระเจ้าันนทบุเรง ถูกพระเจ้าันนทบุเรงขว้างถ่วงน้ำเข้าใส่ศีรษะด้วยความขุ่นเคืองพระทัย เนื่องจากกราบทูลขอร้องไม่ให้ยกทัพเข้าตีกรุงศรีอยุธยา เพราะเห็นว่าเหล่าทหารและช้างม้ายังอ่อนแอไม่พร้อมที่จะกลับไปทำศึก	150

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.90: แสดงภาพพระยาพะสิมผู้มีศักดิ์เป็นอาของพระเจ้านนทบุเรงเป็นผู้คำปรึกษา การศึกกับพระมหาอุปราชาในระหว่างยกทัพเข้าตีกรุงศรีอยุธยา ในบริเวณ ตำบลตระพังตรุ เขตจังหวัดกาญจนบุรี	152
ภาพที่ 4.91: แสดงภาพพระยาพะสิมสั่งห้ามทหารบนหลังช้างยิงปืนไฟช่วยพระมหา อุปราชาที่กำลังสับสนประยุทธ์กับสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เนื่องจาก จะทำให้เสื่อมเสียพระเกียรติ ซึ่งการทำยุทธหัตถีเป็นการต่อสู้ที่ยิ่งใหญ่ และมีศักดิ์ศรีของพระมหากษัตริย์ ณ บริเวณอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ในปีพุทธศักราช 2135	153
ภาพที่ 4.92: แสดงภาพมังจาปะโรผู้เป็นพระพี่เลี้ยงของพระมหาอุปราชาในขณะร่วมทัพ กับพระมหาอุปราชา และกำลังเคลื่อนทัพเข้าสู่บริเวณอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี	155
ภาพที่ 4.93: แสดงภาพมังจาปะโรใส่ชานามว่าพัชเนียงเข้าชนพระยาปราบไตรจักรข้างศึก ของสมเด็จพระเอกาทศรถ ณ พื้นที่ทำการยุทธหัตถี บริเวณอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ในปีพุทธศักราช 2135	157
ภาพที่ 4.94: แสดงภาพข้างศึกของมังจาปะโรยังถูกเจ้าพระยาปราบไตรจักรเสียดายอยู่ ด้านล่างแบกข้างศึกของมังจาปะโรขึ้นจากนั้นสมเด็จพระเอกาทศรถก็จ้วงแทง ด้วยพระแสงของ้าวทำให้มังจาปะโรเสียชีวิตอยู่บนหลังช้าง ณ พื้นที่ทำการ ยุทธหัตถี บริเวณอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ในปีพุทธศักราช 2135	158
ภาพที่ 4.95: แสดงภาพพระโหราธิบดีกำลังทำนายดวงชะตาของพระมหาอุปราชาหลัง จากพระเจ้านนทบุเรงรับสั่งให้นำทัพไปตีกรุงศรีอยุธยา ในขณะประทับอยู่ ในพระราชวังกำแพงโพธารณี กรุงเทพมหานคร	159
ภาพที่ 4.96: แสดงภาพพระโหราธิบดี ในขณะที่ทำนายดวงชะตาของพระมหาอุปราชาว่า พระองค์กำลังเคราะห์ร้ายถึงขั้นชะตาขาด ให้เลื่อนการศึกออกไปก่อน 2 เดือน แล้วจะพ้นเคราะห์	160

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.97: แสดงภาพโหรกำลังทำนายเหตุการณ์ที่ลมเวรัมภหรือลมพายุกัดฉัตรบนหลังช้างหักซึ่งทำให้พระมหาอุปราชาทรงปริวิตก ในขณะที่พระองค์ทรงเคลื่อนทัพถึงบริเวณพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี	161
ภาพที่ 4.98: แสดงภาพโหรหลวงสร้างทำนายว่าเหตุการณ์ที่ลมเวรัมภพัดฉัตรบนหลังช้างหักในขณะที่พระมหาอุปราชาทรงเคลื่อนทัพถึงบริเวณพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรีในเย็นนั้น ถ้าเกิดในเวลาเช้าจะไม่ดี แต่ที่เกิดในเวลาเย็นจะเป็นศุภนิมิตหรือลางบอกเหตุที่ดีจะได้ชัยแก่ข้าศึก	162
ภาพที่ 4.99: แสดงภาพสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและพระอัครมเหสีมณีจันทร์ทรงปลอมตัวเป็นสามัญชน เสด็จทางชลมารคเพื่อมาเยี่ยมพระราชมณูที่ได้รับบาดเจ็บจากทวนของลักไวทำมูแม่ทัพเอกของฝ่ายพม่า และพักรักษาตัวอยู่ที่บ้านของท่านเจ้าคุณ โดยมีแม่นางเลอซินดูแลปรนนิบัติอย่างใกล้ชิด	165
ภาพที่ 4.100: แสดงภาพสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงประชุมวางแผนการเคลื่อนทัพรับศึกพม่าที่นำทัพโดยพระมหาอุปราชามังสามเเกียดกับเหล่าบรรดาแม่ทัพนายกองในพระบรมมหาราชวังที่กรุงศรีอยุธยา	166
ภาพที่ 4.101: แสดงภาพสมเด็จพระเอกาทศรถ พระบรมวงศานุวงศ์และแม่ทัพนายกอง รวมถึงเหล่าเสนาอำมาตย์ ถวายพระพรสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในพระราชพิธีเสด็จขึ้นครองราชย์ ณ พระที่นั่งบุษบกมาลา ภายในพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาทที่กรุงศรีอยุธยา	167
ภาพที่ 4.102: แสดงภาพสมเด็จพระมหาธรรมราชาทรงทอดพระเนตรการแสดงระเบงซึ่งเป็นมหรสพหลวง โดยจัดการแสดงบริเวณพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาทที่กรุงศรีอยุธยา	168
ภาพที่ 4.103: แสดงภาพสมเด็จพระมหาธรรมราชาทรงพระประชวรหนักและรับสั่งพระราชสมบัติให้สมเด็จพระนเรศวรมหาราชขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ครองกรุงศรีอยุธยาต่อไป	169

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.104: แสดงภาพพระราชมนูพักรักษาอาการบาดเจ็บจากทวนของลักไวทำม โดยมีแม่นางเลอซิ่นกำลังดูแลปรนนิบัติอย่างใกล้ชิด ในเรือนของท่านเจ้าคุณ (พระยาสิทธิราชเดโช) ซึ่งเป็นบ้านใกล้เรือนเคียงกับพระราชมนู และสมเด็จพระนเรศวรมหาราชกับพระอัครมเหสีมณีนีจันทร์ก็ทรงเสด็จมาเยี่ยมเป็นการส่วนพระองค์	170
ภาพที่ 4.105: แสดงภาพพระราชมนูในขณะดูแลแม่นางเลอซิ่นที่มีอาการอาเจียน ในขณะที่รับประทานอาหารอยู่บนเรือนของท่านเจ้าคุณ (พระยาสิทธิราชเดโช) ซึ่งเป็นบ้านใกล้เรือนเคียงกับพระราชมนูโดยคาดว่าแม่นางเลอซิ่นอาจจะตั้งครรภ์กับพระราชมนู	171
ภาพที่ 4.106: แสดงภาพพระมหาเถรคันฉ่องในขณะมอบตัวยาให้แม่นางเลอซิ่นเพื่อลอบเข้าไปช่วยพระราชมนูที่ได้รับบาดเจ็บสาหัสจากทวนของลักไวทำม และถูกจับเป็นเชลยอยู่ภายในคุกของค่ายหลวงทัพพม่า	172
ภาพที่ 4.107: แสดงภาพพระนางสุพรรณกัลยาในขณะกราบบังคมทูลขอภัยโทษพระเจ้านันทบุเรง ที่พระนางทรงทำให้พระเจ้านันทบุเรงขุนเคืองพระทัยที่ไม่เคยมีพระทัยให้กับพระเจ้านันทบุเรงเลย แต่พระเจ้านันทบุเรงก็ไม่ยอมอภัยโทษให้พระนางสุพรรณกัลยา	173
ภาพที่ 4.108: แสดงภาพพระนางสุพรรณกัลยาถูกพระเจ้านันทบุเรงทำร้ายพระวรกาย และขึ้นใจจนตั้งครรภ์	174
ภาพที่ 4.109: แสดงภาพพระอัครมเหสีมณีนีจันทร์ทรงแต่งพระพักตร์ตามจารีตประเพณี ก่อนถวายตัวให้กับสมเด็จพระนเรศวรมหาราช	175
ภาพที่ 4.110: แสดงภาพพระอัครมเหสีมณีนีจันทร์ทรงทอดพระเนตรไอ้ขามควาญช้างหลวง ด้วยสายพระเนตรอันเมตตา	176

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.111: แสดงภาพแม่นางเลอขึ้นกำลังดูแลปรนนิบัติพระราชมนูที่พักรักษาอาการ บาดเจ็บจากทวนของลักไวทำมอย่างใกล้ชิด ในเรือนของท่านเจ้าคุณ (พระยาสิทธิราชเดโช) ซึ่งเป็นบ้านใกล้เรือนเคียงกับพระราชมนู และสมเด็จพระ พระนเรศวรมหาราชกับพระอัครมเหสีมณีนจันทรกีทรงเสด็จ มาเยี่ยมเป็นการส่วน พระองค์	177
ภาพที่ 4.112: แสดงภาพแม่นางเลอขึ้นมีอาการคลื่นไส้อาเจียนในขณะที่รับประทานอาหาร อยู่บนเรือนของท่านเจ้าคุณ(พระยาสิทธิราชเดโช) ซึ่งเป็นบ้านใกล้เรือนเคียง กับพระราชมนู โดยคาดว่าแม่นางเลอขึ้นอาจจะตั้งครรภ์กับพระราชมนู	178
ภาพที่ 4.113: แสดงภาพไอ้ขามแสดงอาการดีใจที่ครุบาเฒ่าหรือปะกำหลวงขอตัว ให้เข้ารับราชการขึ้นระวางเป็นนายคชบาล ชาญช้างหลวงดูแลพลายภูเขาทอง พระคชาธาร ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช	179
ภาพที่ 4.114: แสดงภาพนายมหานุภาพ (ไอ้ขาม) เข้าเฝ้าสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และพระอัครมเหสีมณีนจันทร ในพิธีสถาปนาตำแหน่งจากนายคชบาลชาญ ช้างหลวงผู้ดูแลและฝึกฝนพระคชาธาร ขึ้นระวางเป็นนายมหานุภาพ นายท้าย ช้างของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช	180
ภาพที่ 4.115: แสดงภาพครุบาเฒ่าหรือปะกำหลวงขอตัวไอ้ขามจากพระมหาเถรคันฉ่อง ให้เข้ารับราชการขึ้นระวางเป็นนายคชบาล ชาญช้างหลวงดูแลพลายภูเขาทอง พระคชาธารของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชหลังจากที่ไอ้ขามได้ทำให้พลายภูเขาทอง ที่กำลังตกมัน หยุดอาละวาดทำลายพืชผักและบ้านเรือนของชาวบ้านได้อย่างน่า อัศจรรย์	181
ภาพที่ 4.116: แสดงภาพนางสนมของพระอัครมเหสีมณีนจันทรกำลังรับคำสั่งให้ไปเบิกเสื้อ สนอบนำมาให้ไอ้ขามนายคชบาลชาญช้างหลวงผู้ดูแลและฝึกฝนพระคชาธาร ที่จะขึ้นระวางเป็นนายมหานุภาพ นายท้ายช้างของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช	182

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.117: แสดงภาพชาวบ้านกรุงศรีอยุธยาขอความช่วยเหลือจากพระมหาเถรคันฉ่อง อยู่บริเวณหน้ากุฏิ เนื่องจากมีช้างตกมันเข้ามาเหยียบพืชผักที่ปลูกไว้และทำลาย บ้านเรือนของชาวบ้านจนได้รับความเดือดร้อน ภายหลังจึงทราบว่าช้างเชือกนั้น คือพระคชาธารหรือเป็นช้างศึกของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช	183
ภาพที่ 4.118: แสดงภาพพระเจ้านันทบุเรงทรงนำทัพพร้อมกำลังทหารราว 2 แสน ยกมาตีกรุง ศรีอยุธยา ในปีพุทธศักราช 2129 แต่ไม่สามารถหักตีเข้าได้และปิดล้อมกรุงศรี อยุธยาไว้นานถึง 6 เดือน จึงทรงตั้งค่ายและประทับเพื่อบัญชาการศึกอยู่ภายใน ค่ายทัพพม่าแห่งนี้	184
ภาพที่ 4.119: แสดงภาพพระเจ้านันทบุเรงหลังจากได้รับบาดเจ็บสาหัสและพระพักตร์ เสียดพระสิริโฉม จากการถูกสมเด็จพระนเรศวรมหาราชลอบนำทัพเรือล่องเข้าตี ระดมปืนใหญ่ยิงใส่ค่าย พระมหาอุปราชามังสามเกียดจึงยกทัพนำพระเจ้านัน ทบุเรงผู้เป็นพระราชบิดากลับกรุงหงสาวดีเพื่อรักษาบาดแผล	185
ภาพที่ 4.120: แสดงภาพพระเจ้านันทบุเรงใช้กำลังบังคับเพื่อจะขึ้นใจพระนางสุพรรณกัลยา แต่พระนางขัดขืนและต่อสู้ตบตีจนทำหน้ากากของพระเจ้านันทบุเรงหลุด จึงทำให้พระนางสุพรรณกัลยาได้เห็นพระพักตร์ที่ถูกไฟไหม้จนอัปลักษณ์ ของพระเจ้านันทบุเรงทำให้หวาดกลัวและสลับในที่สุด	186
ภาพที่ 4.121: แสดงภาพพระมหาอุปราชาทรงสั่งยกทัพกลับกรุงหงสาวดีเพื่อนำพระเจ้า นันทบุเรงผู้เป็นพระราชบิดากลับไปรักษาบาดแผล เพราะแพทย์สนามไม่สามารถ รักษาได้ เนื่องจากพระเจ้านันทบุเรงทรงได้รับบาดเจ็บสาหัสจากการถูกสมเด็จพระ นเรศวรมหาราชลอบนำทัพเรือล่องเข้าตีระดมปืนใหญ่ยิงใส่ค่ายและเพื่อให้ เหล่าทหารและช้างม้าได้พักศึก	187
ภาพที่ 4.122: แสดงภาพพระมหาอุปราชามังสามเกียดในขณะรับฟังโหรหลวงแสลงทำนาย เหตุการณ์ที่ลมเวรัมภาพัดฉัตรบนหลังช้างหักในขณะที่พระมหาอุปราชาทรง เคลื่อนทัพถึงบริเวณพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรีในเย็นนั้น ถ้าเกิดในเวลาเช้า จะไม่ดี แต่ที่เกิดในเวลาเย็นจะเป็นศุภนิมิตหรือลางบอกเหตุที่ดีจะได้ชัยแก่ ข้าศึก	188

สารบัญภาพ (ต่อ)

	หน้า
ภาพที่ 4.123: แสดงภาพพระยาพะสิมผู้มีศักดิ์เป็นพระเจ้าอาของพระเจ้าันทบุเรง ในขณะร่วมทัพกับพระมหาอุปราชาและกำลังเคลื่อนทัพเข้าสู่บริเวณ อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี	189
ภาพที่ 4.124: แสดงภาพจาปะโรผู้เป็นพระพี่เลี้ยงของพระมหาอุปราชาในขณะร่วมทัพ กับพระมหาอุปราชา และกำลังเคลื่อนทัพเข้าสู่บริเวณอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี	190
ภาพที่ 4.125: แสดงภาพพระโหราธิบดี ในขณะทำนายดวงชะตาของพระมหาอุปราชา ว่าพระองค์กำลังเคราะห์ร้ายถึงขั้นชะตาขาด ให้เลื่อนการศึกออกไปก่อน 2 เดือน แล้วจะพ้นเคราะห์	191
ภาพที่ 4.126: แสดงภาพโหรกำลังทำนายเหตุการณ์ที่ลมแวมภาหรือลมพายัพพัด บนหลังช้างหักซึ่งทำให้พระมหาอุปราชาทรงปริวิตก ในขณะที่พระมหาอุปราชา มั่งสามเกลียดทรงเคลื่อนทัพถึงบริเวณพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี	192

1.1 หลักการและเหตุผล

ภาพยนตร์เป็นสื่อมวลชนที่มีบทบาทและอิทธิพลในด้านต่างๆ เป็นอย่างสูงมาตลอดเวลานับร้อยปี ปัจจุบันแม้จะมีสื่อประเภทอื่นเกิดขึ้นมากแล้ว แต่ภาพยนตร์ก็ยังอยู่ในความนิยม และได้รับการพัฒนาให้มีบทบาทสำคัญอยู่เสมอ โดยเฉพาะในกิจการด้านธุรกิจการบันเทิง และยังมีคุณค่าอย่างสูงสำหรับการศึกษา เนื่องจากภาพยนตร์เป็นสื่อที่มีคุณลักษณะพิเศษ สามารถทำให้เข้าใจเรื่องราวได้อย่างลึกซึ้ง อีกทั้งภาพยนตร์ยังเป็นสื่อสารมวลชนที่มีศักยภาพในการสื่อสารกับคนจำนวนมากได้ง่ายที่สุดและเร็ว ภาพยนตร์เป็นภาษาที่ทำให้เกิดความเข้าใจโดยการถ่ายทอดความคิดให้คนดูเกิดการรับรู้ โดยภาพยนตร์สื่อความคิดและอารมณ์ที่สามารถรับรู้ได้ทั้งทางตาและหูของผู้ดูด้วยภาพที่เคลื่อนไหว มีการลำดับภาพเพื่อบอกเรื่องราวตามลำดับเหตุการณ์อย่างสมเหตุสมผล หรืออธิบายความหมาย โดยนัยเพิ่มขึ้นจากเนื้อหาเดิม ตลอดจนสร้างสรรค์เวลาและระยะทางที่สัมพันธ์กับความจริง พร้อมเสียงและการจัดแสงช่วยสร้างความรู้สึกละเอียดและบรรยากาศให้กับผู้ชม ดังนั้น เมื่อภาพยนตร์ถูกนำออกฉาย ผู้ชมจะเกิดความรู้สึกนึกคิดและจินตนาการเคลื่อนตามแนวทางการคิดและเกิดอารมณ์ต่างๆ ที่ผู้สร้างภาพยนตร์ได้วางไว้ ผู้ชมสามารถมองเห็นเหตุการณ์ทางธรรมชาติซึ่งไม่เคยเห็นได้มาก่อน เพราะเหตุการณ์นั้นเกิดขึ้นช้าหรือเร็วเกินไป เกินกว่าตาของมนุษย์จะสังเกตได้ แต่กล้องภาพยนตร์สามารถจับความเคลื่อนไหวเหล่านั้นมาให้ชมได้ เพราะภาพยนตร์ทำให้ผู้ชมเริ่มรู้สึกว่าตนสามารถมองเห็นทะลุผ่านเข้าไปเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่นได้เช่น การจับภาพไปที่ใบหน้าอย่างใกล้ชิดของผู้แสดงทำให้ผู้ชมเข้าใจถึงอารมณ์ของตัวละครได้

อย่างไรก็ตาม หากกล่าวถึงภาพยนตร์ คนในสังคมส่วนใหญ่จะมองเป็นเพียงสื่อที่ให้ความบันเทิงและช่วยผ่อนคลายความตึงเครียดในชีวิตประจำวันเป็นหลัก ภาพยนตร์ยังมีบทบาทหน้าที่มากกว่าให้ความบันเทิง ดังที่ กาญจนา แก้วเทพ (2545) ได้รวบรวมหน้าที่ของ “สื่อบันเทิง” ต่อบุคคลและสังคม ไม่ว่าจะเป็นหน้าที่ของการเล่นที่ให้ความบันเทิงแก่ประชาชน พร้อมทั้งการสะท้อนค่านิยมและทัศนคติในสังคม หน้าที่การครอบงำทางอุดมการณ์หรือถ่ายทอดอุดมการณ์หลักของสังคม ทำหน้าที่ช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด หน้าที่แบบศาสนาที่ช่วยอบรมสั่งสอนศีลธรรม หน้าที่สร้างให้เกิดการใฝ่ฝันถึงสิ่งที่ดีงาม (Utopia) และสุดท้ายหน้าที่ทดแทนอารมณ์และความรู้สึกที่ผู้ชมขาดหายไป ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า “ภาพยนตร์เป็นสื่อบันเทิง” ประเภทหนึ่งที่มีบทบาทสนุกสนานให้กับผู้ชม ในขณะเดียวกันยังทำหน้าที่ถ่ายทอดและสะท้อนแง่มุมต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมทั้งมิติด้านเศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรมด้วยเช่นกัน

ภาพยนตร์มีองค์ประกอบอันเป็นปัจจัยหลักอยู่ 3 ประการ คือ ความเป็นศิลปะ ความเป็นวิทยาศาสตร์ และความเป็นสื่อมวลชน โดยบทบาทของความเป็นศิลปะนั้นภาพยนตร์ได้รวมศิลปะหลายแขนงรวมไว้ด้วยกันอาทิ คีตศิลป์ จิตรกรรม ประติมากรรมสถาปัตยกรรม นาฏกรรม และวรรณกรรม เริ่มจากงานเขียนบทภาพยนตร์ การแสดง งานออกแบบฉาก งานปั้น ภาพเขียน การใช้สีสันต่างๆ ตลอดจนเพลงประกอบ เป็นต้น ส่วนบทบาททางวิทยาศาสตร์ ภาพยนตร์มีกำเนิดมาจากการประดิษฐ์คิดค้นทางวิทยาศาสตร์เป็นพื้นฐานอยู่ก่อนแล้ว และได้พัฒนาเครื่องมืออุปกรณ์ให้มีคุณภาพทันสมัย จนกลายเป็นเทคโนโลยีที่มีความก้าวหน้าในการผลิต ความเป็นวิทยาศาสตร์ของภาพยนตร์นี้ยังช่วยให้สามารถสร้างสรรค์งานศิลปะให้เป็นรูปธรรมขึ้น และผู้ชมก็สามารถมองเห็นสัมผัสศิลปะทุกอย่างที่อยู่ในภาพยนตร์ได้ และประการสุดท้าย ความเป็นสื่อมวลชน ภาพยนตร์มีความเป็นภาษาภาพคือต้องมีการเลือกภาพและลำดับภาพให้สัมพันธ์กับการเคลื่อนไหวซึ่งทำได้หลายทางมาจากทั้งผู้แสดงและกล้อง ภาษาของเวลา การใช้ย้อนเหตุการณ์กลับไปกลับมา ซึ่งแสดงถึงความนึกคิดของคนใดคนหนึ่ง ภาษาของพื้นที่ที่สามารถเคลื่อนย้ายไปมาได้ทุกแห่งหน ซึ่งผู้ชมสามารถยอมรับและเข้าใจได้ ภาษาของสีแสดงถึงความหมายต่างๆ เพื่อสะท้อนและสร้างอารมณ์ของภาพยนตร์ในแต่ละฉาก นอกจากนี้ยังมีเสียงดนตรี ภาษาพูด เสียงตามธรรมชาติ เพื่อส่งเสริมให้เกิดความหมายที่ชัดเจนขึ้น ภาษาภาพยนตร์จึงมีลักษณะพิเศษสำหรับผู้อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ แต่สามารถเข้าใจความหมายของภาษาเมื่อเห็นภาพแต่ละช็อตที่ต่างเวลาและพื้นที่ก็ยังสามารถเข้าใจได้ (รักสานต์ วิวัฒน์สินอุดม, 2545, หน้า 12 - 15)

ในขณะเดียวกันการชมภาพยนตร์โดยเฉพาะภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นจากการอ้างอิงหรือสืบค้นจากหลักฐานต่างๆทางประวัติศาสตร์ ผู้ชมจะเกิดความรู้สึกคล้อยตามเรื่องราวที่ภาพยนตร์กำลังดำเนินไปได้ไม่เท่ากัน ซึ่งความรู้สึกดังกล่าวเกิดขึ้นด้วยสาเหตุสำคัญ 2 ประการ คือ ประการแรก เกิดขึ้นมาจากประสบการณ์ดั้งเดิมของผู้ชม จากการรับรู้ภาพของประวัติศาสตร์ ซึ่งการรับรู้ประวัติศาสตร์ในรูปแบบดังกล่าวนี้ เป็นผลมาจากการสร้างและผลิตซ้ำขึ้นในหลากหลายรูปแบบ หลากหลายช่องทางเผยแพร่ ตัวอย่างเช่น การเรียนประวัติศาสตร์ในชั้นเรียน รวมถึงการอ่านหนังสือ ในประวัติศาสตร์ นวนิยาย การชมละครโทรทัศน์ ภาพยนตร์ หรือการได้มีโอกาสเข้าชมเหตุการณ์แสง สีเสียงในวันสำคัญต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ เช่น การแสดงแสงสีเสียงเรื่องของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชของจังหวัดสุพรรณบุรี เป็นต้น จึงมีการสร้างความสมจริงโดยมีจินตนาการเข้ามาบางส่วน เนื่องจากผู้สร้างไม่ได้เกิดในยุคสมัยนั้น จึงนำประวัติศาสตร์ที่มีบางส่วน และจินตนาการเข้ามาผสมผสานเพื่อสร้างให้ผู้ชมเกิดการรับรู้ และเชื่อว่าสิ่งที่ได้ชมในภาพยนตร์มีส่วนของความเป็นจริงหรือคล้ายสารคดี นั่นคือ การเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับข้อเท็จจริง (Factual Description) ผสมผสานกับเรื่องราวที่แต่งขึ้นมาใหม่ (Fictional Re-creation) (รักสานต์ วิวัฒน์สินอุดม, 2558, หน้า 33)

ภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี ภาพยนตร์เรื่องนี้มีข้อมูลทาง

ประวัติศาสตร์เพียง 50 เปอร์เซ็นต์ ดังนั้นจึงนำมาสู่การสร้างจินตนาการอีก 50 เปอร์เซ็นต์ ภาพยนตร์เรื่องนี้จึงเป็นสื่อสร้างความบันเทิง และความรู้ในความหมายนี้ หรือในความหมายที่ว่า ภาพยนตร์เป็นโลกแห่งมายา (Illusion) ซึ่งแตกต่างจากโลกแห่งความเป็นจริง หรือโลกมนุษย์ (Real World หรือ Social World)

อย่างไรก็ตาม ในการสร้างภาพยนตร์แต่ละเรื่องให้สมบูรณ์นั้น นอกเหนือจากการมีผู้แสดงที่แสดงได้ดี การถ่ายบันทึกภาพที่ดี การกำกับการแสดงที่ดี การตัดต่อลำดับภาพและเสียงที่ดีแล้วยังต้องมีการสร้างให้ฉากที่ปรากฏออกมาเป็นภาพ ไม่ว่าจะเป็นสถานที่ สิ่งประดับฉาก อุปกรณ์ประกอบการแสดง เครื่องแต่งกายและการแต่งหน้าดีและเหมาะสมด้วย เพื่อให้เกิดความสวยงามและสมบูรณ์ในด้านศิลปะ และสิ่งที่สำคัญนั่นก็คือ การทำให้ผู้ชมยอมรับว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในฉากนั้นเป็นไปได้จริง เป็นอันหนึ่งอันเดียวไปกับบทภาพยนตร์ ดังนั้นจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ผู้ผลิตภาพยนตร์ต่างให้ความสนใจในการถ่ายสร้างภาพยนตร์ เพราะสถานที่และฉากภาพยนตร์จะช่วยเสริมบรรยากาศให้ผู้รู้ได้ว่า เรื่องที่ดูอยู่นั้นเป็นเรื่องเกี่ยวกับอะไร เกิดในยุคใด เวลาใด มีลำดับเหตุการณ์อย่างไร ภาพยนตร์ที่เอาใจใส่ต่อการเลือกสถานที่และฉากภาพยนตร์ที่เหมาะสม โดยสอดคล้องกับเนื้อหาเรื่องราวจะส่งผลต่อความน่าเชื่อถือของผู้ชม ทำให้เกิดความรู้สึกคล้อยตามว่าภาพยนตร์เรื่องนั้นเป็นความจริง

กระบวนการที่มีความสำคัญในการผลิตภาพยนตร์ คือการออกแบบงานสร้าง (Production Design) และผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการออกแบบงานสร้างก็คือผู้ออกแบบงานสร้าง (Production Designer) การออกแบบงานสร้างเป็นกระบวนการทำงานที่มีบทบาทต่อภาพลักษณ์โดยรวมของภาพยนตร์ ละครทีวี มิวสิควิดีโอ ละครเวที ซึ่งหัวหน้าฝ่ายศิลป์เป็นผู้รับผิดชอบมิใช่เพียงการตกแต่งสตูดิโอเพื่อการถ่ายทำ แต่เป็นการมองภาพรวมของภาพยนตร์ทั้งหมด อาจเรียกได้ว่าเป็นสถาปนิกที่ต้องสร้างฉากต่างๆ ให้ปรากฏขึ้นเป็นภาพจริง อีกทั้งยังเป็นทีมงานฝ่ายแรก ๆ ที่จะได้รับการว่าจ้างในช่วงก่อนการผลิตภาพยนตร์ ซึ่งทีมผู้ออกแบบงานสร้างจำเป็นต้องทำงานใกล้ชิดกับผู้กำกับภาพยนตร์ เพื่อการตีความบทภาพยนตร์ให้ออกมาเป็นแนวทางเดียวกันและเพื่อการเลือกสถานที่ในการสร้างบรรยากาศที่เหมาะสมต่อการถ่ายทำภาพยนตร์ ทีมผู้ออกแบบงานสร้างยังต้องสร้างแบบจำลอง (Model) ของฉากต่างๆ ก่อนการสร้างและการตกแต่งจริง ซึ่งถือว่าเป็นงานฝีมือที่มีทั้งสถาปัตยกรรมและศิลปะการตกแต่งภายใน นอกจากนี้ทีมผู้ออกแบบงานสร้างยังจำเป็นต้องมีความเข้าใจในธรรมชาติของสื่อภาพยนตร์ในเรื่องการตีความในสิ่งที่เห็นบนหน้าจอของผู้ชมอีกด้วย (Ettedgui, 1999)

เป้าหมายของการออกแบบงานสร้างมี 2 มิติ มิติแรกคือความสมจริง ความถูกต้อง ความน่าเชื่อถือ รายละเอียดขององค์ประกอบต่างๆ ภายในบรรยากาศนั้นๆ จะมีผลต่อการก่อรูปร่างและประวัติของตัวละครขึ้นมา เช่น ลักษณะของสถาปัตยกรรม ข้าวของเครื่องใช้ พาหนะ เสื้อผ้า พืช

พรรณ สภาพภูมิอากาศ เป็นต้น ผู้ออกแบบงานสร้างจะต้องคัดเลือกองค์ประกอบอย่างมีเหตุผล ไม่ขัดต่อความเป็นไปได้ และมีมิติที่สองคือการสร้างอารมณ์และบรรยากาศของภาพยนตร์ อาทิ ความโรแมนติก ความหวาดวิตก ความแห้งแล้ง ความห่อเหี่ยว ความสิ้นหวัง ความสับสนวุ่นวาย ความรุนแรง ก้าวร้าว ความเหงาอ้างว้างเดียวดาย ผู้ออกแบบงานสร้างจึงจำเป็นต้องมีความเข้าใจในภาพยนตร์ให้ชัดเจนว่าภาพยนตร์ถูกกำหนดไว้ด้วยอารมณ์และบรรยากาศใด นอกจากนี้การออกแบบงานสร้างจะต้องมีความสวยงามในเชิงทัศนศิลป์ด้วย การออกแบบงานสร้าง มีการแบ่งการทำงานเป็นทีมย่อยๆ ซึ่งมีวิธีการทำงานแตกต่างกันตามความถนัดเฉพาะทาง แต่มีแนวคิด (Concept) ที่ตรงกัน ทีมงานอาจแบ่งได้ดังนี้

1. ผู้ออกแบบงานสร้าง (Production Designer) ทำหน้าที่เป็นแกนหลักของงานออกแบบทั้งเรื่อง มีหน้าที่ตีความบทภาพยนตร์แล้วกำหนดความเหมาะสมของฉากแต่ละฉาก หาเอกลักษณ์ที่ไม่ซ้ำกับภาพยนตร์เรื่องอื่นๆ ไม่ทั้งมิติของความสมเหตุสมผล ผู้ออกแบบงานสร้างต้องมีความรู้ทางทัศนศิลป์ ประวัติศาสตร์ศิลป์ สถาปัตยกรรม การตกแต่ง งานช่าง ภูมิทัศน์ พืชพรรณ แฟชั่น ความคิดเชิงสัญลักษณ์ ปรัชญา เป็นต้น
2. ผู้กำกับศิลป์ (Art Director) ทำหน้าที่เป็นผู้สานต่อความคิดของผู้ออกแบบงานสร้างในการลงรายละเอียดกำหนดขนาดกว้าง ยาว สูงของฉาก สัดส่วนการเลือกวัสดุที่จะใช้การออกแบบโครงสร้าง การติดตั้ง เลือกโทนสี ประเภทของสี มีความรู้เรื่องเทคนิคงานช่างฝีมือ
3. ผู้จัดการอุปกรณ์ประกอบฉาก (Property Master) ทำหน้าที่จัดหาอุปกรณ์ประกอบฉากต่างๆ ด้วยวิธีการซื้อ ยืม หรือเช่า และต้องดูแลความปลอดภัยในการขนส่ง ป้องกันการกระแทก การติดตั้ง
4. ผู้จัดการสถานที่ถ่ายทำ (Location Man) ทำหน้าที่หาสถานที่ถ่ายทำ และดำเนินการขอเช่ากับเจ้าของสถานที่ ทำแผนที่เดินทาง ดูความเหมาะสมทั้งเรื่องระยะทาง งบประมาณ ความสะดวกในการถ่ายทำ สาธารณูปโภคต่างๆ ไฟฟ้า น้ำ จุกพิก ที่จอดรถ เป็นต้น
5. ผู้ออกแบบเครื่องแต่งกาย (Costume Designer) ทำหน้าที่ออกแบบและดูแลเครื่องแต่งกายของตัวละคร ครอบคลุมถึงเครื่องประดับ กระเป๋าสะพาย ส่วนประกอบของเครื่องแบบ เช่น ดาบ และโล่ หรือสิ่งใดๆ ที่สวมใส่อยู่บนตัวละคร
6. ช่างทำผม แต่งหน้า (Hair & Make-up Artist) ทำหน้าที่ออกแบบการทำผมแต่งหน้าให้ตัวละครให้มีความสวยงามและเหมาะสมกับเนื้อเรื่อง รวมถึงการแต่งหน้าเอฟเฟกต์ รอยเหี่ยวเหี่ยว ดิน หนองคราปลอม รอยบาดแผล รอยชกซ้ำ รอยสัก

ดังนั้น การออกแบบให้มีความสมจริง คือการออกแบบและคัดเลือกองค์ประกอบต่างๆ ภายในฉาก ที่จะต้องเริ่มจากการอ่านบทภาพยนตร์และทำความเข้าใจตัวละครอย่างลึกซึ้ง วิเคราะห์ออกมาเป็นประวัติของตัวละคร จากนั้นหาลองค์ประกอบที่จะมาใส่ไว้ในฉากให้สมจริง มีเหตุผลกับตัว

ละครนั้นๆ เช่น เพศ วัย ฐานะ อาชีพ รสนิยม ไลฟ์สไตล์ ความใฝ่ฝัน ยุคสมัย ฤดูกาล ท้องถิ่น ภูมิประเทศ เป็นต้น การออกแบบให้ได้อารมณ์ คืออารมณ์เกิดจากการใช้ส่วนประกอบทางศิลปะ (Elements of Arts) ได้แก่ เส้น (Line) สี (Color) รูปร่างรูปทรง (Form & Shape) พื้นผิว (Texture) การออกแบบให้มีความสวยงาม คือใช้หลักการออกแบบ (Principle of Design) ได้แก่ เอกภาพ (Unity) ความกลมกลืน (Harmony) จุดสนใจ (Point of Interesting) การเน้น (Emphasis) สมดุล (Balance) จังหวะ (Rhythm) และสัดส่วน (Proportion)

1.2 ปัญหานำวิจัย

ผู้วิจัยได้คัดเลือกภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ด้วยเหตุผลที่ว่าเป็นภาพยนตร์ที่มีเนื้อหาอิงประวัติศาสตร์ของชาติไทยที่ทรงคุณค่าและเป็นที่รู้จักของคนไทยทั้งชาติ กำกับภาพยนตร์โดย หม่อมราชวงศ์เฉลิม ยุคล มีทั้งหมด 5 ภาค ประกอบไปด้วย ภาคที่ 1 องค์ประกันหงสา ภาคที่ 2 ประกาศอิสรภาพ ภาคที่ 3 ยุทธนาวิ ภาคที่ 4 ศิกนันทบุเรง และภาคที่ 5 ยุทธหัตถิ ภาพยนตร์เรื่องนี้สร้างขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้คนไทยรู้สึกภาคภูมิใจ และร่วมกันสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของกษัตริย์ผู้ทรงกอบกู้บ้านเมืองให้ประชาชน ประกอบกับสภาพปัญหาความขัดแย้งทางสังคมและการเมืองของประเทศไทยในขณะนั้น ได้ก่อให้เกิดความแตกแยกของมวลชนชาวไทยที่รุนแรงอย่างที่ไม่เคยปรากฏมาก่อน สร้างความเสียหายต่อประเทศชาติในทุกๆด้านอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เหตุการณ์เข้มข้นรุนแรงจนถึงขั้นมุ่งร้ายทำลายชีวิตกันเองของคนในชาติ เมื่อภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราชได้ถูกสร้างขึ้น ก็ทำให้คนไทยเกิดความหวงแหนและรักในความเป็นชาติของตนเอง รวมถึงสามัคคีกันขึ้นมาอีกครั้ง

เหตุผลอีกประการหนึ่งคือมีการออกแบบงานสร้างที่ประณีตทั้งในการสร้างฉาก อุปกรณ์ประกอบฉาก เครื่องประดับตกแต่ง รวมทั้งเครื่องใช้เบ็ดเตล็ดต่างๆ ทำให้ผู้ชมอยากชมภาพจำลองเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในอดีตรวมถึงภาพจำลองคนไทยในอดีตและองค์ประกอบทุกๆด้านของสิ่งที่ปรากฏในยุคสมัยนั้น อีกทั้งภาพยนตร์ยังได้รับรางวัลและได้รับการคัดเลือกฉายในเทศกาลภาพยนตร์ต่างๆมากมาย อาทิ ภาคที่ 1 องค์ประกันหงสา ได้รับรางวัลภาพยนตร์แห่งปี จากงานประกาศผลรางวัล ไนน์เอ็นเตอร์เทน อวอร์ดส ครั้งที่ 1 ประจำปี พ.ศ. 2550 ได้รับรางวัล HBO Award ภาพยนตร์ทำเงินสูงสุดในรอบปี จากงานประกาศผลรางวัลภาพยนตร์ไทย ชมรมวิจารณ์บันเทิง ครั้งที่ 16 ประจำปี พ.ศ. 2551 ภาคที่ 2 ประกาศอิสรภาพได้รับเลือกเป็นตัวแทนภาพยนตร์ไทย ในการส่งประกวดสาขารางวัลภาพยนตร์ภาษาต่างประเทศยอดเยี่ยม การประกวดรางวัลลออสการ์ ครั้งที่ 80 เป็นต้น สำหรับรางวัลต่างๆที่ได้รับสามารถดูได้ในภาคผนวกท้ายเล่ม

ดังนั้น จึงมีการสร้างสถานที่จำลองขึ้นเพื่อการถ่ายทำภาพยนตร์เรื่องนี้โดยเฉพาะ ภายใต้การก่อสร้างและบริหารจัดการของพร้อมมิตร พิล์ม สตูดิโอ ตั้งอยู่บนพื้นที่กว่า 1,500 ไร่ ในบริเวณกอง

พลทหารราบที่ 9 ค่ายสุรสีห์ จังหวัด กาญจนบุรี โดยโรงถ่ายภาพยนตร์นี้มีออกแบบสถาปัตยกรรม และศิลปกรรมให้มีความใกล้เคียงกับในยุคสมัยกรุงศรีอยุธยาและอาณาจักรพม่าในอดีต อาทิ พระที่นั่งสรรเพชญปราสาท วัดมหาเถรคันฉ่อง ห้องเก็บพระแสงปืนต้น อาณาจักรหงสาวดี สีหสาสนบัลลังก์ คุกใต้ดิน ท้องพระโรงหงสาวดี เป็นต้น ซึ่งสถานที่จำลองต่างๆที่ถูกสร้างขึ้นเพื่อเป็นฉากในการถ่ายทำ ภาพยนตร์เหล่านี้นำไปสู่ความคิดในการประกอบสร้างความเป็นจริงในสังคม

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการใช้การออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ให้ดูสมจริง โดยแบ่งออกเป็น 3 องค์ประกอบสำคัญที่ใช้ในการนำเสนอภาพยนตร์ คือ 1. การออกแบบฉากและอุปกรณ์ประกอบฉาก 2. การออกแบบเครื่องแต่งกาย 3. การออกแบบการแต่งหน้าและทรงผม

นอกจากนี้เมื่อมีการสร้างสถานที่จำลองเหตุการณ์ในอดีตต่างๆมากมายในทุกภาคเพื่อความสมจริงของภาพยนตร์ จึงทำให้ต้องใช้งบประมาณในการสร้างที่สูง ผู้วิจัยจึงมีความต้องการที่จะศึกษา การบริหารงานการผลิตภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราชภาค 5 รวมถึงการจัดสรรงบประมาณและกลยุทธ์ทางการตลาดของภาพยนตร์เรื่องนี้อีกด้วย

1.3 คำถามวิจัย

1.3.1 งานออกแบบงานสร้างให้ดูสมจริงต่อผู้ชมในภาพยนตร์ไทยเรื่อง ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี มีงานออกแบบการสร้างด้านใดบ้าง

1.3.2 งานออกแบบงานสร้างภาพยนตร์มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ชมในการรับชมภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี อย่างไร

1.3.3 การบริหารงานภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี ทำอย่างไร

1.4 วัตถุประสงค์ในการศึกษา

ในการวิจัย ครั้งนี้ผู้วิจัยได้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา ไว้ดังนี้

1.4.1 เพื่อศึกษางานออกแบบงานสร้างให้ดูสมจริงต่อผู้ชมในภาพยนตร์ไทยเรื่อง ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

1.4.2 เพื่อศึกษางานออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ชมในการรับชมภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

1.4.3 เพื่อศึกษาการบริหารงานภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

1.5 ขอบเขตการศึกษา

1.5.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

กลุ่มประชากรที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ ผลงานภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช กำกับภาพยนตร์โดย หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล ภาค 5 ยุทธหัตถี

1.5.2 ประเด็นในการศึกษาวิเคราะห์

งานวิจัยเรื่องนี้ต้องการศึกษาวิเคราะห์ผลงานภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช กำกับภาพยนตร์โดย หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล ภาค 5 ยุทธหัตถี โดยนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับภาพลักษณ์ โดยมุ่งเน้นในประเด็นต่อไปนี้

1.5.2.1 ศึกษาการออกแบบงานสร้างภาพยนตร์เพื่อสร้างความหมายทางสังคมและการรับรู้ความเป็นจริงในภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

1.5.2.2 ศึกษาการบริหารงานภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 เพื่อได้ทราบถึงงานออกแบบงานสร้างให้ดูสมจริงต่อผู้ชมในภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

1.6.2 เพื่อได้ทราบถึงการบริหารงานภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

1.6.3 เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์ผลงานภาพยนตร์ไทยเรื่องต่างๆที่มีเนื้อหาและการออกแบบงานสร้างที่อิงประวัติศาสตร์

1.6.4 ผลงานวิจัยจะช่วยให้วงการภาพยนตร์ไทยได้ทราบถึงแนวทางในการศึกษาวิเคราะห์และสร้างสรรค์ผลงานภาพยนตร์ไทยเรื่องต่าง ๆ ที่มีเนื้อหาและการออกแบบงานสร้างที่อิงประวัติศาสตร์ ได้มีมาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของคนในสังคมมากขึ้น

1.7 นิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการ

1.7.1 งานออกแบบงานสร้าง หมายถึง กระบวนการทำงานที่มีบทบาทต่อภาพลักษณ์โดยรวมของภาพยนตร์ งานออกแบบงานสร้าง คือความสมจริง ถูกต้อง น่าเชื่อถือ รายละเอียดขององค์ประกอบต่างๆ ภายในบรรยากาศนั้นๆ จะมีผลต่อความรู้สึกและประวัติของตัวละครขึ้นมา เช่น ฉาก ลักษณะของสถาปัตยกรรม สิ่งของเครื่องใช้ พาหนะ เสื้อผ้า พืชพรรณ สภาพภูมิประเทศ ในยุคของประวัติศาสตร์ ผู้ออกแบบงานสร้างจะต้องคัดเลือกองค์ประกอบอย่างมีเหตุผล ไม่ขัดต่อข้อมูลทางประวัติศาสตร์ที่มีอยู่

1.7.2 ประวัติศาสตร์ไทยสมัยอยุธยา หมายถึง ความเป็นมาของอาณาจักรกรุงศรีอยุธยา ในที่นี้
คือภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา เรื่อง งานออกแบบงานสร้างให้ดูสมจริงต่อผู้ชมในภาพยนตร์ กรณีศึกษา ภาพยนตร์ไทยเรื่อง “ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5” ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดทฤษฎีดังต่อไปนี้

- 2.1 แนวคิดการเล่าเรื่องของภาพยนตร์ (Film Narrative)
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการสร้างภาพยนตร์
- 2.3 แนวคิดบทบาทในการบริหารการเงินในงานสร้างภาพยนตร์
- 2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 แนวคิดการเล่าเรื่องของภาพยนตร์ (Film Narrative)

การเล่าเรื่องนั้นเป็นกลวิธีสำคัญที่ทำให้เราสามารถเข้าใจเรื่องราวต่าง ๆ ได้อย่างต่อเนื่อง เป็นการจัดระเบียบที่ทำให้เราเข้าใจต่อโลก และการก่อร่างสร้างความคิด และค่านิยมในเรื่องราวต่าง ๆ สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับการเล่าเรื่อง (Narratology) นั้น ทิลลี (Tilly, 1991, p.53) ได้อธิบายไว้ว่าเป็นการก้าวข้ามจากการศึกษาเนื้อหาไปสู่ความสนใจในโครงสร้างของการเล่าเรื่อง (Structure) และวิธีการเล่าเรื่อง (Process) ของสื่อแต่ละชนิด การเล่าเรื่องในภาพยนตร์นั้น คือ ความสัมพันธ์กันในเชิงเหตุและผลที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่ง โดยอาจจะเริ่มต้นด้วยเหตุการณ์หนึ่ง ที่ทำให้เกิดความเปลี่ยนแปลงต่อเหตุและผลนั้น จนก่อให้เกิดสถานการณ์ใหม่ และนำไปสู่ตอนจบของการเล่าเรื่อง

สำหรับการศึกษาเกี่ยวกับการเล่าเรื่องนั้น ถือเป็นส่วนสำคัญในภาพยนตร์เพราะการเล่าเรื่องเป็นส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดการสื่อสารระหว่างผู้ผลิตและผู้ชม โดยการเล่าเรื่องในภาพยนตร์นั้นสามารถทำการศึกษาได้โดยวิเคราะห์ตามองค์ประกอบของเรื่องเล่าดังต่อไปนี้

1. โครงเรื่อง (Plot) โครงเรื่อง คือ ลักษณะชุดของเหตุการณ์ทั้งหมดในเรื่องที่ร้อยเรียงกัน และดำเนินไปตั้งแต่ต้นจนจบ โดยรวบรวมจากปฏิกิริยาของตัวละคร และเรื่องราวมากมายจากความขัดแย้ง รวมทั้งบทสรุปรวบยอด ภาพยนตร์เรื่องหนึ่งสามารถมีโครงเรื่องเดียวหรือมีโครงเรื่องย่อยที่สำคัญรองลงมาแทรกอยู่ได้ ซึ่งโดยปกติจะมีการลำดับเหตุการณ์ในการเล่าเรื่องไว้ 5 ขั้นตอน ได้แก่

1.1 การเริ่มเรื่อง (Exposition) การเริ่มเรื่องเป็นการชักจูงความสนใจให้ติดตามเรื่องราว มีการแนะนำตัวละคร แนะนำฉากหรือสถานที่ อาจมีการเปิดประเด็นปัญหาหรือเผยปมขัดแย้งเพื่อให้เรื่องชวนติดตาม การเริ่มเรื่องไม่จำเป็นต้องเรียงตามลำดับเหตุการณ์ โดยอาจเริ่มเรื่องจากตอนกลางเรื่องหรือเล่าย้อนจากตอนท้ายเรื่องไปหาต้นเรื่องก็ได้

1.2 การพัฒนาเหตุการณ์ (Rising Action) คือ การที่เรื่องราวดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และสมเหตุสมผล ปมปัญหาหรือข้อขัดแย้งเริ่มทวีความเข้มข้นเรื่อย ๆ ตัวละครอาจมีความลำบากใจ และสถานการณ์ก็อยู่ในช่วงยุ่งยาก

1.3 ภาวะวิกฤติ (Climax) หรือจุดสุดยอด จะเกิดขึ้นเมื่อเรื่องราวกำลังถึงจุดแตกหัก และตัวละครอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องตัดสินใจ

1.4 ภาวะคลี่คลาย (Falling Action) คือ สภาพหลังจากที่จุดวิกฤติได้ผ่านพ้นไปแล้ว เงื่อนงำ และประเด็นปัญหาได้รับการเปิดหรือข้อขัดแย้งได้รับการชดออกไป

1.5 การยุติของเรื่องราว (Ending) คือ การสิ้นสุดของเรื่องราวทั้งหมด การจบหมายถึง ความสูญเสีย หรืออาจจบแบบมีความสุขหรือทิ้งท้ายไว้ให้ขบคิดก็ได้ สำหรับคุณสมบัติข้อหนึ่งที่เป็น คุณสมบัติโดยตรงของภาพยนตร์ในเชิงศิลปะการละคร ได้แก่ ภาพยนตร์ที่เรื่องเดินไปข้างหน้า (Forward Movement) โดยเรื่องจะเดินในลีลาช้าหรือเร็วก็ได้ แต่ต้องเดินไปข้างหน้าเรื่อยๆ เรื่องราว จะพัฒนาไปเป็นลำดับ ไม่ย่ำอยู่กับที่เพราะจะทำให้ผู้ชมรู้สึกเบื่อได้ หากเนื้อหาดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ก็ถือว่าภาพยนตร์เรื่องนั้นมีคุณสมบัติที่ดีข้อหนึ่ง โดยภาพยนตร์เรื่องหนึ่งสามารถมีโครงเรื่องเดียวหรือ มีโครงเรื่องย่อยที่สำคัญรองลงมาแทรกอยู่ได้

2. ความขัดแย้ง (Conflict) ความขัดแย้งก็เป็นอีกส่วนหนึ่งที่ได้รับการนำมาศึกษาอยู่เสมอ ทั้งนี้ก็เพราะเมื่อทำการศึกษาความขัดแย้ง ก็จะทำให้เข้าใจเรื่องราวได้อย่างกระจ่างชัดยิ่งขึ้น อีกทั้ง โดยแท้จริงแล้วเรื่องเล่า คือ การสานเรื่องราวบนความขัดแย้ง การกระทำในละครหรือในภาพยนตร์ นั้น พัวพันอยู่กับความขัดแย้ง (Conflict) ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของภาพยนตร์ ถ้าไม่มีความขัดแย้งก็อาจ ไม่มีเรื่องเล่า และก็อาจไม่มีภาพยนตร์ ซึ่งถือว่าเป็นองค์ประกอบที่จะทำให้การเล่าเรื่องมีความน่า ตื่นเต้น

ปมแห่งความขัดแย้งของตัวละครนั้น จะนับตั้งแต่จุดที่ปัญหาเริ่มปรากฏ ซึ่งก็คือ เหตุการณ์ หรือการเผชิญหน้ากับปัญหาที่ทำให้ความหวังของตัวละครใด ๆ ค่อย ๆ ล่มสลายลง อันจะทำให้ สถานการณ์ของเรื่องดำเนินไปสู่ความขัดแย้งหรือก้าวเข้าสู่เหตุการณ์ที่พัฒนาขึ้น (Rising Action)

ความขัดแย้งเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของโครงเรื่องที่สร้างปมปัญหา การหาหนทาง แก้ปัญหา ความขัดแย้งของตัวละคร คือ ความเป็นปรปักษ์ต่อกันหรือความไม่ลงรอยในพฤติกรรม การกระทำ ความคิด ความปรารถนาหรือความตั้งใจของตัวละครในเรื่อง ซึ่งปมแห่งความขัดแย้งอาจ จำแนกได้เป็นหลายประเภท (กาญจนา แก้วเทพ, 2540, หน้า 108 – 111) ดังนี้

2.1 ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ด้วยกัน คือ การที่ตัวละครสองฝ่ายไม่ลงรอยกัน แต่ละฝ่ายต่อต้านกันหรือพยายามทำลายล้างกัน เช่น มังสามเกลอหรือพระมหาอุปราชาบังคับกะยอขวา พระราชนิพนธ์ในพระเจ้านันทบุเรงแห่งกรุงหงสาวดี ราชวงศ์ต้องอยู่กับพระองค์ดำหรือสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

พระราชโอรสในสมเด็จพระมหาธรรมราชาและพระวิสุทธิกษัตริย์ แห่งกรุงศรีอยุธยา ราชวงศ์สุโขทัย ในภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี เป็นต้น

2.2 ความขัดแย้งภายในจิตใจ เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในตัวละครจะมีความสับสนหรือยุ่งยากลำบากใจในการตัดสินใจเพื่อจะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ได้คิดเอาไว้ เช่น ความขัดแย้งภายในจิตใจที่ต้องเลือกกระทำในสิ่งที่ถูกต้องศีลธรรมกับอารมณ์ใคร่ที่ปรารถนา เช่น ความรักระหว่างพระราชมณู ทหารเอกของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชกับเลอซิน เจ้าหญิงแห่งเมืองคัง โดยเลอซินเป็นคู่หมั้นกับเสือหาญฟ้าแห่งเวียงก่อง เป็นต้น

2.3 ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติ เช่น การต่อสู้กับภัยธรรมชาติ การต่อสู้เพื่อเอาชนะกับความตายอันเป็นธรรมชาติที่ไม่อาจมีผู้ใดเลียงพัน เป็นต้น

2.4 ความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสิ่งเหนือธรรมชาติ เช่น หนึ่งเกี่ยวกับภูติ ผี เป็นต้น ความสำคัญของความขัดแย้งที่มีต่อโครงเรื่อง คือ มันเป็นสิ่งที่ทำให้เรื่องราวดำเนินไปอย่างน่าเชื่อถือ ภาพยนตร์บางเรื่องไม่ประสบความสำเร็จก็อาจเนื่องมาจากภาพยนตร์เรื่องนั้น ๆ มีข้อบกพร่องตรงที่ปมขัดแย้งไม่ได้รับการนำเสนออย่างชัดเจนเพียงพอ จนทำให้ผู้ชมไม่เกิดความรู้สึกร่วมด้วยว่าสิ่งเหล่านั้น มันเป็นปัญหาแต่อย่างใด ซึ่งส่งผลให้การกระทำต่าง ๆ ในเรื่อง ขาดความหนักแน่น โดยความขัดแย้งที่ปรากฏในภาพยนตร์นั้น สามารถมีปมขัดแย้งได้มากกว่าประเด็นเดียว

ในการศึกษาข้อขัดแย้งที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์นั้น Claude Levi – Strauss (ฉลองรัตน์ ทิพย์พินาน, 2539 อ้างใน สุวิมล วงศ์รัก, 2547, หน้า 32 - 34) ได้เสนอวิธีการแบ่งขั้วตรงข้าม (Binary Oppositions) ในการศึกษาหาข้อขัดแย้งในภาพยนตร์ อันเป็นแนวคิดที่ตั้งอยู่บนความเชื่อพื้นฐานที่ว่ามนุษย์สามารถเข้าใจโลกได้ โดยการแบ่งสิ่งต่างๆ ออกเป็นส่วนๆ เพื่อเปรียบเทียบกัน ซึ่งวิธีการนี้กระทำโดยการแบ่งกลุ่มคำออกเป็นสองหมวด ทั้งสองหมวดจะมีความหมายขัดแย้งกัน เช่น

เอกราช	ประเทศราช
กรุงศรีอยุธยา	กรุงหงสาวดี
สมเด็จพระนเรศวรมหาราช	พระมหาอุปราชามังสามเกลียด
สงบเรียบร้อย	วุ่นวาย

3. แก่นความคิด (Theme) นับเป็นอีกหนึ่งองค์ประกอบที่มีความสำคัญต่อเรื่องเล่า โดยเฉพาะเมื่อต้องการวิเคราะห์ถึงใจความสำคัญของเรื่อง เราจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องจับใจความสำคัญของเรื่องเอาไว้ให้ได้ มิเช่นนั้นแล้วจะไม่อาจรู้ถึงแนวคิดหลักที่ผู้เล่าต้องการถ่ายทอดให้ทราบ

แก่นความคิด หมายถึง ความคิดหลักในการดำเนินเรื่อง เป็นความคิดรวบยอดที่เจ้าของเรื่องต้องการนำเสนอ ซึ่งเราสามารถเข้าใจแก่นความคิดได้จากการสังเกตองค์ประกอบต่าง ๆ ในการเล่าเรื่อง อาทิ การสังเกตชื่อเรื่อง ชื่อตัวละคร สังเกตค่านิยม คำพูด หรือสัญลักษณ์พิเศษที่ปรากฏในเรื่อง สำหรับแก่นความคิดที่ได้รับความนิยม และพบได้บ่อย ๆ มีอยู่ไม่มากนัก โดยมักมักเป็นเรื่องเกี่ยวกับ

ความดีและความชั่ว และความรักกับความเกลียด ซึ่งแก่นความคิดยังสามารถแบ่งย่อยลงไปเป็น รายละเอียดในการสนับสนุนความคิดหลัก โดยความคิดย่อยทั้งหมดจะมีลักษณะร่วมกันบางประการ หรือเดินไปในทิศทางเดียวกันทั้งสิ้น ดังนั้นในการพิจารณาแก่นความคิดใด ๆ การแยกย่อยความคิด ปลีกย่อยจะทำให้เราสามารถเข้าใจเรื่องราวได้ชัดเจนยิ่งขึ้น (ฉลองรัตน์ ทิพย์พิมาน, 2539, หน้า 32)

บ็อกส์ (Boggs อ้างใน ศิริพร ใฝศิริ, 2544, หน้า 98) ได้แบ่งแก่นความคิดหลักของเรื่องหรือ แก่นเรื่อง (Theme) ไว้ 5 ประเภท ดังนี้

3.1 แก่นความคิดหลักเกี่ยวกับศีลธรรม คือ แก่นเรื่องที่ชักจูงแนะนำให้สนใจในเรื่องของ ศีลธรรม โดยใช้เรื่องของความจริงที่ปรากฏอยู่ทั่วไป จะใช้ศีลธรรมหลาย ๆ เรื่องมานำเสนออย่าง สัมพันธ์กัน

3.2 แก่นความคิดหลักเกี่ยวกับชีวิต มุ่งเสนอเรื่องจริงของชีวิต สร้างข้อวิพากษ์ใน ประสบการณ์ทางธรรมชาติของมนุษย์ เป็นการประเมินสภาพของมนุษย์

3.3 แก่นความคิดหลักเกี่ยวกับธรรมชาติของมนุษย์ มุ่งเสนอพฤติกรรมลักษณะของ มนุษย์คนหนึ่งหรือกลุ่มหนึ่ง แต่เป็นตัวแทนของมนุษย์ทั้งหมด

3.4 แก่นความคิดหลักเกี่ยวกับการวิพากษ์สังคม มุ่งสะท้อนสภาพสังคม ซึ่งจะทำให้ทั้ง แนวเสียดสีหรือสมจริงเพื่อการปฏิรูปสังคม

3.5 แก่นความคิดหลักเกี่ยวกับศีลธรรมหรือคำถามเชิงปรัชญา มุ่งเสนอโดยการตั้ง คำถามเรียกร้องให้ตอบในเชิงปรัชญา ซึ่งต้องการการวิเคราะห์จากผู้ชม

4. ฉาก (Setting) ฉากนับเป็นองค์ประกอบหนึ่งในเรื่องเล่าทุกประเภท ทั้งนี้เนื่องจากเรื่อง เล่า คือ การถ่ายทอดเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องกัน และเพราะเหตุการณ์ต่าง ๆ จะเกิดขึ้นโดยปราศจาก สถานที่ไม่ได้ ดังนั้นเองฉากจึงมีความสำคัญเพราะทำให้มีสถานที่รองรับเหตุการณ์ต่าง ๆ ของเรื่อง นอกจากนี้ฉากยังมีความสำคัญในแง่ที่สามารถบอกความหมายบางอย่างของเรื่อง มีอิทธิพลต่อ ความคิดหรือการกระทำของตัวละครได้อีกด้วย (ปริญญ์ เกื้อหนุน, 2537 อ้างใน สุวิมล วงศ์รัก, 2547, หน้า 35) ดังนั้นฉากจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งในภาพยนตร์ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ ทำการศึกษาที่จะได้รับรู้สาระสำคัญของเรื่องทั้งนี้ ฉากสามารถแบ่งได้เป็น 2 ชนิด ได้แก่ ฉากนอก บ้าน และฉากในบ้าน โดยฉากทั้งสองประเภทนี้จะปรากฏในเรื่องเล่า โดยมีความสอดคล้องกับ ลักษณะสำคัญของเรื่องเล่า

ัญญา สังขพันธานนท์ (2539 อ้างใน สุวิมล วงศ์รัก, 2547, หน้า 36) สรุปประเภทของฉาก ในเรื่องเล่าไว้ 5 ประเภท ดังต่อไปนี้

4.1 ฉากที่เป็นธรรมชาติ ได้แก่ สภาพแวดล้อมธรรมชาติที่แวดล้อมตัวละคร เช่น ป่าไม้ ทุ่งหญ้า หรือบรรยากาศค่าเช้าในแต่ละวัน

4.2 ฉากที่เป็นสิ่งประดิษฐ์ ได้แก่ อาคารบ้านเรือน เครื่องใช้ในครัวหรือสิ่งประดิษฐ์ที่เป็นเครื่องใช้ไม้สอยต่าง ๆ

4.3 ฉากที่เป็นช่วงเวลา หรือยุคสมัย ได้แก่ ยุคสมัยหรือช่วงเวลาที่เกิดเหตุการณ์ตามท้องเรื่อง

4.4 ฉากที่เป็นการดำเนินชีวิตของตัวละคร หมายถึง สภาพแบบแผนหรือกิจวัตรประจำวันของตัวละครของชุมชน ท้องถิ่น หรือสังคมที่ตัวละครอาศัยอยู่

4.5 ฉากที่เป็นสภาพแวดล้อมเชิงนามธรรม คือ สภาพแวดล้อมที่จับต้องไม่ได้ แต่มีลักษณะเป็นความเชื่อหรือความคิดของคน เช่น ค่านิยม ธรรมเนียม ประเพณี เป็นต้น

5. สัญลักษณ์พิเศษ (Symbol) ลักษณะการเล่าเรื่องในภาพยนตร์มักจะมีการใช้สัญลักษณ์พิเศษ (Symbol) เพื่อสื่อความหมายอยู่เสมอ สำหรับสัญลักษณ์พิเศษในภาพยนตร์ที่ใช้ในการสื่อความหมายนั้น ประกอบไปด้วย สัญลักษณ์ทางภาพ และสัญลักษณ์ทางเสียง

5.1 สัญลักษณ์ทางภาพ คือ องค์ประกอบของภาพยนตร์ที่ถูกนำเสนอซ้ำ ๆ อาจเป็นวัตถุ สถานที่หรือสิ่งมีชีวิต เช่น สัตว์หรือบุคคล สัญลักษณ์อาจเป็นภาพเพียงภาพเดียวหรือเป็นกลุ่มของภาพที่เกิดจากการตัดต่อ อย่างการลำดับภาพก็สามารถใช้ในการสื่อความหมายพิเศษได้เช่นกัน

5.2 สัญลักษณ์ทางเสียง คือ เสียงต่าง ๆ ที่ถูกใช้เพื่อแสดงความหมายอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบความหมายหรือเพื่อแสดงวัตถุประสงค์ของตัวละคร ไม่ใช่การใช้เพื่อสร้างอารมณ์ร่วมกับตัวละคร และเรื่องราวของภาพยนตร์

6. มุมมองในการเล่าเรื่อง (Point of View) มุมมองในการเล่าเรื่อง คือ การมองเหตุการณ์การเข้าใจพฤติกรรมของตัวละครในเรื่องผ่านสายตาของตัวละครใดตัวหนึ่งหรือหมายถึงการที่ผู้เล่ามองเหตุการณ์จากวงใกล้ชิด หรือจากวงนอกในระยะห่างๆ ซึ่งแต่ละมุมมองก็จะมีคามน่าเชื่อถือต่างกัน มุมมองในการเล่าเรื่อง มีความสำคัญต่อการเล่าเรื่องอย่างยิ่ง เพราะมันจะส่งผลต่อความรู้สึกของผู้ชม และมีผลต่อการชักจูงอารมณ์ของผู้เสพเรื่องเล่า ซึ่งจุดยืนพื้นฐานในการเล่าเรื่องของภาพยนตร์มี 4 ประเภท ได้แก่ จิอันเนตติ (Giannetti, 1972, p.39)

6.1 เล่าเรื่องจากมุมมองบุคคลที่หนึ่ง (The First – Person Narrator) คือ การเล่าเรื่องที่ตัวละครที่เป็นตัวเอกของเรื่องเป็นผู้เล่าเรื่องเอง ข้อสังเกตก็คือภาพยนตร์ที่เล่าเรื่องด้วยมุมมองประเภทนี้คือจะปรากฏคำว่า “ฉัน” หรือ “ผม” อยู่เสมอ ข้อดีของการเล่าเรื่องชนิดนี้ ความรู้สึกใกล้ชิดกับเหตุการณ์เนื่องจากว่าตัวละครหลักเป็นผู้เล่าเรื่องเอง พบการเล่าเรื่องชนิดนี้พบบ่อยในภาพยนตร์แนบสืบ และภาพยนตร์อัตชีวประวัติ

6.2 เล่าเรื่องจากมุมมองบุคคลที่สาม (The Third – Person Narrator) คือ การที่ผู้เล่ากล่าวถึงตัวละครตัวอื่น เหตุการณ์อื่น ที่ตัวผู้เล่าพบเห็นหรือเกี่ยวพันด้วย

6.3 การเล่าเรื่องจากมุมมองที่เป็นกลาง (The Objective) เป็นมุมมองที่ผู้สร้างพยายามให้เกิดความเป็นกลาง ปราศจากอคติในการนำเสนอ ดังนั้นการเล่าเรื่องชนิดนี้ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงตัวละครได้อย่างลึกซึ้ง เพราะเป็นการเล่าจากภายนอก เป็นการสังเกต หรือรายงานเหตุการณ์โดยให้ผู้ชมตัดสินใจเรื่องราวเอง ผู้สร้างมักไม่ใช้กล้องมุมสูงหรือใช้ฟิลเตอร์เพื่อปรุงแต่งภาพ เนื่องจากจะทำให้ภาพยนตร์ขาดความสมจริง มักพบการเล่าเรื่องชนิดนี้ในภาพยนตร์ข่าวสารคดี รวมทั้งภาพยนตร์แนวสมจริง

6.4 การเล่าเรื่องแบบรู้รอบด้าน (The Omniscient) คือ การเล่าเรื่องที่ไม่มีข้อจำกัด สามารถหยั่งรู้จิตใจของตัวละครทุกตัว สามารถย้ายเหตุการณ์ สถานที่ และข้ามพ้นข้อจำกัดด้านเวลา สามารถย้อนอดีต ก้าวไปในอนาคต และสามารถสำรวจความคิดฝันของตัวละครได้อย่างไร้ขอบเขต การเล่าเรื่องชนิดนี้เป็นการเล่าเรื่องที่ภาพยนตร์ใช้บ่อยที่สุด

สำหรับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจะอาศัยแนวคิดการเล่าเรื่องของภาพยนตร์เป็นประเด็นหนึ่งในการวิเคราะห์เนื้อหาของภาพยนตร์นเรศวร ภาค 5 ตามที่ผู้ศึกษาสนใจศึกษาเพื่อศึกษางานออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ ดังนั้นประเด็นเกี่ยวกับตัวละคร จึงไม่นำมาใช้ในงานวิจัยเล่มนี้

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการสร้างภาพยนตร์

จากการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการสร้างภาพยนตร์ (พรสิทธิ์ พัฒนานุรักษ์, 2554 , หน้า 22 – 30) พบว่า

กระบวนการสร้างภาพยนตร์ของไทยนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 ขั้นตอน ได้แก่

2.2.1 ขั้นตอนเตรียมงานก่อนการถ่ายทำภาพยนตร์ไทย (Pre - Production)

การเตรียมงานก่อนการถ่ายทำภาพยนตร์เปรียบได้กับการวางโครงสร้างให้กับงานกองถ่ายทั้งหมด การถ่ายทำภาพยนตร์จะดำเนินการไปด้วยดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการจัดเตรียมงานเป็นสำคัญ ดังนั้นการเตรียมการที่ละเอียดรอบคอบและรัดกุมจะช่วยให้การถ่ายทำภาพยนตร์ดำเนินไปได้อย่างเรียบร้อยและราบรื่นขึ้น ตอนก่อนการถ่ายทำภาพยนตร์ไทยที่สำคัญ มีดังนี้

2.2.1.1 การจัดหาบทภาพยนตร์ เป็นการนำเอาเนื้อหาที่ได้จากผู้ประพันธ์หรือผู้เขียนบทที่มีแนวคิดน่าสนใจมาผูกเป็นเรื่องราว แล้วพัฒนางานเป็นบทภาพยนตร์ เพื่อใช้เป็นพิมพ์เขียวให้แก่ผู้เกี่ยวข้องถือเป็นแนวปฏิบัติ

2.2.1.2 การคัดเลือกผู้แสดง ผู้กำกับภาพยนตร์และผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์จะพิจารณาคัดเลือกผู้แสดงที่เหมาะสมโดยเฉพาะการคัดเลือกดารา เพราะเป็นบุคคลสำคัญของเรื่องในภาพยนตร์ เพื่อให้การถ่ายทอดข่าวสารเป็นไปอย่างมีอรรถรสและประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของการสร้างภาพยนตร์

2.2.1.3 การจัดตารางการถ่ายทำภาพยนตร์ เป็นการแบ่งปริมาณงานในการถ่ายทำตามสภาพงานที่ได้มาจากใบแยกบทภาพยนตร์ เพื่อให้การเตรียมงานของฝ่ายต่าง ๆ ประสานสัมพันธ์กัน โดยถือเป็นแผนผังเวลาของการถ่ายทำภาพยนตร์ด้วย

2.2.1.4 การจัดหาสถานที่ เป็นกระตระเตรียมบรรยากาศ สภาพแวดล้อมของสถานที่ที่จะใช้เป็นฉากในภาพยนตร์ เพื่อให้การถ่ายทำภาพยนตร์เป็นไปด้วยความราบรื่นตามสภาพที่ควรจะเป็น

2.2.1.5 การออกแบบและการสร้างฉากภาพยนตร์ เป็นการดัดแปลงหรือตกแต่งสถานที่ให้พร้อมที่จะใช้ถ่ายทำภาพยนตร์ โดยให้มีบรรยากาศตามบทภาพยนตร์ที่กำหนด รวมทั้งการเตรียมเครื่องแต่งกายและการตกแต่งอื่น ๆ ที่ได้รับการออกแบบให้เหมาะสมกับเนื้อหา

2.2.1.6 การจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ เป็นการเลือกและตระเตรียมสิ่งต่าง ๆ ที่จะใช้ในการถ่ายทำภาพยนตร์ให้อยู่ในสภาพที่พร้อมสรรพทั้งส่วนที่เป็นฟิล์ม อุปกรณ์การถ่ายทำ อุปกรณ์ประกอบกล้อง อุปกรณ์รองรับกล้อง อุปกรณ์เกี่ยวกับแสงและอื่นๆ

2.2.1.7 การจัดทีมงาน เป็นการคัดเลือกทีมงานแต่ละฝ่ายที่มีความสามารถและเหมาะสมกับภาพยนตร์ โดยทีมงานจะต้องสามารถประสานงานกันได้อย่างสอดคล้องสัมพันธ์ และผสมผสานกลมกลืนกัน

2.2.1.8 การกำหนดวงเงินงบประมาณ เป็นการประมาณการวงเงินที่จะใช้ในการถ่ายทำภาพยนตร์ เพื่อให้การบริหารงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องและราบรื่น

2.2.2 ขั้นตอนการถ่ายทำภาพยนตร์ (Production)

งานในขั้นตอนนี้อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของผู้กำกับภาพยนตร์ที่จะต้องบริหารงานในการถ่ายทำให้ดำเนินไปอย่างราบรื่นที่สุด โดยมีความงดงามทางศิลปะและการสื่อสารที่ดีที่สุด จากความร่วมมือของทุก ๆ ฝ่าย งานที่สำคัญในขั้นตอนการถ่ายทำภาพยนตร์ มีดังนี้

2.2.2.1 การประชุมทีมงาน เป็นการซักซ้อมความเข้าใจ และตรวจสอบความพร้อมก่อนที่จะยกกองถ่ายทำออกไปปฏิบัติงาน โดยการประสานงานและอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ให้เป็นไปตามแผนงานที่วางไว้

2.2.2.2 การยกกองถ่ายเป็นการเคลื่อนกองถ่ายสู่การปฏิบัติงานในการถ่ายทำภาพยนตร์ตามแผนที่ได้กำหนดไว้ โดยการนำอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ใช้ในการถ่ายทำและบุคลากรไปยังที่นัดหมายล่วงหน้า อันจะเป็นประโยชน์ต่อการถ่ายทำที่ไม่ต้องสูญเสียเวลาและค่าใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น

2.2.2.3 การดำเนินการถ่ายทำภาพยนตร์ เป็นการลงมือถ่ายทำภาพยนตร์ภายใต้การอำนวยการของผู้กำกับภาพยนตร์ เพื่อให้ได้ภาพและเสียงเกิดขึ้นบนฟิล์มภาพยนตร์

2.2.3 ขั้นตอนหลังการถ่ายทำภาพยนตร์ (Post - Production)

ภาพยนตร์ที่เตรียมงานและถ่ายทำตามกำหนดการที่เสร็จสมบูรณ์ก่อนที่จะนำออกฉายให้กับผู้ดูได้จะต้องมีงานหลังการถ่ายทำ แต่ในระหว่างถ่ายทำอาจจะมีขั้นตอนหลังการถ่ายทำควบคู่กับการถ่ายทำก็ได้ เช่น การส่งฟิล์มภาพยนตร์ที่ถ่ายแล้วไปล้าง และพิมพ์ฟิล์ม เพื่อตรวจสอบความสมบูรณ์ของการถ่ายทำ ซึ่งขั้นตอนนี้จะมีส่วนที่สำคัญ คือ

2.2.3.1 การส่งฟิล์มที่ถ่ายทำไปแล้วไปดำเนินการล้างและพิมพ์ฟิล์ม โดยส่งฟิล์มพร้อมกับใบรายงานการถ่ายทำภาพยนตร์ให้ห้องแล็บ (Lab) ทำการล้างและพิมพ์ฟิล์มตามประเภทของฟิล์มที่ใช้ในการถ่ายทำ ซึ่งได้กำหนดไว้แต่แรกแล้ว

2.2.3.2 การตัดต่อลำดับภาพและเสียง เป็นการนำฟิล์มที่ผ่านการตรวจสอบความสมบูรณ์จากผู้กำกับภาพยนตร์แล้วส่งไปให้ผู้ตัดต่อภาพยนตร์ดำเนินการคัดเลือกช็อต (Shot) เพื่อนำมาจัดวางให้อยู่ในช่วงของ (Cut) หรือซีน (Scene) ที่ถูกต้องด้วยการกำหนดความยาวของแต่ละช็อตให้เหมาะสมที่เรียกว่า เวิร์คพริ้นท์ (Work Print) ควบคู่ไปกับการเรียงและตัดต่อเส้นเสียงที่เทียบเคียงกับเวิร์คพริ้นท์เพื่อรวมเส้นเสียง (Dabbling/Mixing) เส้นเสียงจากแมกเนติก (Magnetic Sound Track) เป็นเส้นเสียงออปติเคิลเนกาตีฟ ซาวนด์เทร็ค (Optical Negative Sound Track) สำหรับภาพยนตร์ที่บันทึกเสียงตอนถ่ายทำ จากนั้นจึงส่งมอบให้ห้องแล็บดำเนินการตัดต่อจากฟิล์มต้นฉบับ เข้ากับฟิล์มอินเตอร์เนกาตีฟ สำหรับทำภาพพิเศษ (Special Effect) เพื่อเป็นฟิล์มแม่แบบ

2.2.3.3 การพิมพ์ฟิล์มภาพยนตร์ เป็นการนำฟิล์มแม่แบบไปจัดพิมพ์ ซึ่งก่อนที่จะพิมพ์เป็นรีลิสพริ้นท์ (Release Print) เพื่อนำออกฉายเผยแพร่ นั้น จะต้องทำการแก้ไขสีและความสว่างให้มีความกลมกลืนและสมดุลกัน โดยทำแอนเซอร์พริ้นท์ (Answer Print) ไว้ เพื่อควบคุมการพิมพ์ฟิล์มที่มาจากฟิล์มแม่แบบควบคู่ไปกับการพิมพ์เส้นเสียง ซึ่งเป็นฟิล์มมีลิสพริ้นท์ที่ฟิล์มภาพยนตร์ที่มีเสียงในฟิล์มรวมอยู่ (Composed)

2.2.3.4 การเผยแพร่และการจัดจำหน่าย เป็นการนำภาพยนตร์ที่ทำเสร็จสมบูรณ์แล้วออกฉายให้ผู้ดูได้รับสาร โดยผ่านสื่อภาพยนตร์ซึ่งมีคนกลางเป็นผู้ทำหน้าที่ในการเผยแพร่หรือจัดจำหน่าย

ในการผลิตภาพยนตร์ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 นี้ แม้ผู้สร้างจะคิดและสร้างภาพยนตร์ด้วยตนเอง แต่ทุกอย่างย่อมมีกระบวนการ ซึ่งผู้วิจัยจะศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการสร้างภาพยนตร์ไทยโดยทั่วไป เพื่อมาแกนหลักในการศึกษาทำความเข้าใจกระบวนการสร้างภาพยนตร์นเรศวรต่อไป

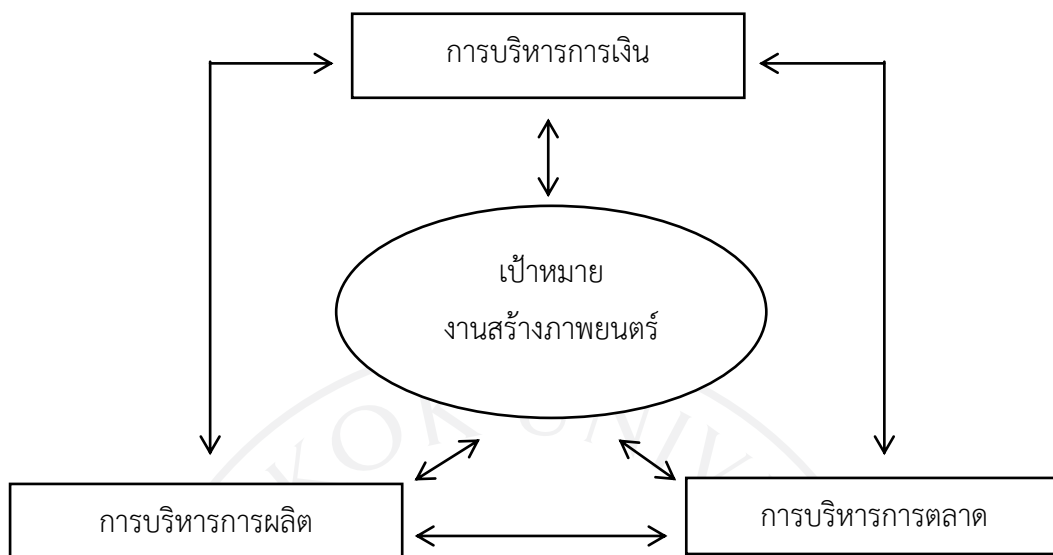
2.3 แนวคิดบทบาทในการบริหารการเงินในงานสร้างภาพยนตร์

วันทนา ตันติดำรง (2546) ได้กล่าวไว้ว่า บทบาทในการบริหารการเงินไม่ว่าธุรกิจจะมีรูปแบบองค์กรเป็นอย่างไรก็ตาม จะเป็นกิจการขนาดเล็ก ขนาดกลางหรือขนาดใหญ่ ผู้บริหารการเงิน

จะมีหน้าที่หลักในการบริหารเพื่อทำให้เกิด มูลค่าเพิ่มแก่กิจการ นั้นหมายถึงการบริหารเพื่อให้เกิดผลกำไรและขยายกิจการให้เกิดความเจริญ เดิบทันทีในอนาคตอันจะส่งผลให้เกิดมูลค่าเพิ่มสูงสุดแก่กิจการ (Maximizing Value of the Firm) ดังนั้นหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้บริหารการเงินจะมี 5 ประการคือ 1) หน้าที่ในการพยากรณ์และวางแผน (Forecasting and Planning) 2) หน้าที่ในการตัดสินใจลงทุนและจัดหาเงินทุน (Investment and Financing Decision) 3) หน้าที่ในการประสานงานและควบคุม (Coordination and Control) 4) หน้าที่ในการเป็นตัวแทนขององค์กรทำการติดต่อกับตลาดการเงิน (Dealing with the Financial Market) และ 5) หน้าที่ในการบริหารความเสี่ยง (Risk Management)

ผู้บริหารงานภาพยนตร์ทุกคนต่างมุ่งหวังที่จะตอบสนองความต้องการของสังคม และมุ่งหวังที่จะเลี้ยงตัวเองให้อยู่รอด เจริญเติบโต และทำกำไรให้กับธุรกิจของตน จากสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงและเป็นเต็มไปด้วยการแข่งขันสูง ในสถานการณ์ทุกวันนี้จึงทำให้งานสร้างภาพยนตร์ต้องมีการวางแผนและการบริหารหน้าที่หลักทางธุรกิจทั้ง 3 ขององค์กรคือ 1) ด้านการตลาด ในแง่ของการกำหนดกลยุทธ์ทางการตลาดที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพของตลาด เพื่อให้ได้รายรับจากการขายสูงสุดและต้นทุนในการขายต่ำสุด 2) ด้านการผลิต ในแง่ของการดำเนินการผลิตที่มีประสิทธิภาพและต้นทุนการผลิตต่ำสุด 3) ด้านการเงิน ในแง่ของการคาดคะเนความต้องการเงินทุน การจัดหาเงินทุนและจัดสรรเงินทุนเหล่านั้นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทั้ง 3 หน้าที่หลักเหล่านี้จะมีลักษณะที่เกี่ยวข้องและมีผลกระทบต่อการดำเนินกิจกรรมในอันที่จะนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรโดยรวม

ภาพที่ 2.1 : ความสัมพันธ์ระหว่างหน้าที่หลักและเป้าหมายงานสร้างภาพยนตร์

ที่มา : วิจิต จรัสสุขสวัสดิ์. (2546). *กฎหมายภาพยนตร์ของประเทศไทย*. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.

จากภาพที่ 2.1 จะเห็นได้ว่า การบริหารการเงินเป็นกิจกรรมหลักอย่างหนึ่งที่มีบทบาทสำคัญ และมีผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายของงานสร้างภาพยนตร์ งานสร้างภาพยนตร์ในปัจจุบันต่างประสบปัญหาการจัดหาเงินทุนและจัดสรรเงินทุนไปในการดำเนินกิจกรรมภายใต้ภาวะการแข่งขันการเงินขาดความคล่องตัว การผันแปรของสภาพแวดล้อม ล้วนแต่กดดันให้ผู้บริหารงานภาพยนตร์ต้องเห็นความสนใจ และให้ความสำคัญต่อการบริหารการเงินมากขึ้น

การบริหารการเงินได้เข้ามามีส่วนสนับสนุนงานสร้างภาพยนตร์ในด้านต่างๆ ดังนี้คือ

1. กำหนดเป้าหมายงานสร้างภาพยนตร์
2. กลไกการบริหารการเงิน
3. เครื่องมือการวิเคราะห์ทางการเงิน

1. เป้าหมายของงานสร้างภาพยนตร์ การบริหารการเงินมีบทบาทในการกำหนดเป้าหมายของงานสร้างภาพยนตร์ โดยจะถือหลักการกำหนดเป้าหมายของธุรกิจเพื่อใช้เป็นแนวทางกำหนดทิศทางของการดำเนินงานและควบคุมการบริหารงานขึ้น ซึ่งเป้าหมายกลาง ๆ ที่เป็นธรรม และทำให้ทุกฝ่ายเกิดความพอใจด้วย นั่นคือ ทำธุรกิจได้กำไรสูงสุด หรือทำให้เจ้าของได้รับความมั่งคั่งสูงสุด

1.1 กำไรสูงสุด คือ การทำกำไรให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ อย่างไรก็ตาม ธุรกิจนั้นก็จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายและสามารถอยู่ในวงสังคมได้ ถึงแม้ว่าความต้องการที่จะทำ

กำไรได้สูงสุดเป็นเป้าหมายที่เด่นชัดก็ตาม แต่ก็เป็นการแสดงออกถึงวิธีการอย่างหนึ่งของธุรกิจโดยทั่วๆ ไป นอกจากนี้ ธุรกิจจะต้องคำนึงถึงความเสี่ยงภัยที่อาจเกิดขึ้นด้วย

ปัจจัยที่จะกำหนดความสามารถในการทำกำไรและความเสี่ยงของงานสร้างภาพยนตร์ก็คือ นโยบายการตัดสินใจ ซึ่งประกอบด้วยรูปแบบของงานสร้างภาพยนตร์ ขนาดของงานสร้างภาพยนตร์ ประเภทของสินค้าถาวร การจัดหาเงินทุนโดยวิธีก่อหนี้ผูกพัน และสภาพคล่องทางการเงิน

1.2 ความมั่งคั่งสูงสุด จะเป็นเป้าหมายที่กว้างกว่าการทำกำไรสูงสุด โดยมุ่งให้ประโยชน์แก่ผู้เป็นเจ้าของงานสร้างภาพยนตร์อย่างเต็มที่ ซึ่งถ้าเป็นธุรกิจงานสร้างภาพยนตร์ขนาดใหญ่ก็คือผู้ที่ถือหุ้นนั่นเอง ผู้บริหารงานภาพยนตร์จะต้องทำความเข้าใจกับกำไรต่อหุ้นของธุรกิจว่าเป็นกำไรรวมที่กิจการมาได้ และได้รับการแบ่งเฉลี่ยออกตามจำนวนหุ้นหรือสัดส่วนที่ได้ลงทุนไป นอกจากนี้ยังต้องมีเป้าหมายในการสร้างภาพพจน์ที่ดี มีความรับผิดชอบต่อสังคมควบคู่ไปด้วย

2. กลไกการบริหารการเงิน การบริหารการเงินเป็นกลไกที่จะช่วยผู้บริหารงานภาพยนตร์ให้สามารถดำเนินงานไปได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยกลไกสำคัญ 3 ประการหรือเรียกว่า หลัก 3A'S ของการบริหารการเงิน ได้แก่ การคาดการณ์ความต้องการเงินทุน และการจัดสรรการใช้เงินทุน

2.1 การคาดการณ์ความต้องการเงินทุน จะเป็นกลไกเกี่ยวกับการวางแผนการเงิน โดยจะต้องศึกษาถึงความจำเป็นที่จะต้องใช้เงินทุนเป็นจำนวนเท่าใดสำหรับงานสร้างภาพยนตร์ในอนาคต ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว โดยเฉพาะแผนปฏิบัติการที่จะทำให้มีการจ่ายเงินจำนวนมากๆ เช่น การเพิ่มปริมาณภาพยนตร์ที่จะสร้างในแต่ละปี อุปกรณ์การถ่ายทำ โรงภาพยนตร์ เป็นต้น ผู้บริหารงานภาพยนตร์จะวางแผนความต้องการใช้เงินทุนโดยการพยากรณ์เหตุการณ์ที่คาดว่าจะมีผลต่อการเคลื่อนไหวของเงินทั้งในลักษณะเข้าและออก เพื่อจัดทำงบประมาณเงินสดรับและจ่าย ซึ่งจะทำให้ผู้บริหารงานภาพยนตร์ทราบถึงขนาดที่เหมาะสมของจำนวนเงินที่ต้องการใช้ในอนาคตร่วมทั้งระลึกอยู่เสมอว่างานสร้างภาพยนตร์นั้นอยู่ภายใต้สภาวะของความไม่แน่นอน ดังนั้นการวางแผนทางการเงินจึงไม่จำเป็นจะต้องมีความยืดหยุ่นเพื่อให้งานสร้างภาพยนตร์สามารถปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์ที่คาดไม่ถึงได้

2.2 การจัดหาแหล่งเงินทุน เป็นกลไกเกี่ยวกับการตอบสนองความต้องการเงินทุนของงานสร้างภาพยนตร์ได้เหมาะสมกับเวลาแหล่งเงินทุน และวิธีการจัดหาเงินทุน

2.2.1 เหมาะกับเวลา คือ สามารถจัดหาเงินทุนมาได้ตามจังหวะเวลาของความต้องการที่มีความคล่องตัวคือไม่เร็วหรือช้าเกินกว่าความต้องการ

2.2.2 เหมาะกับแหล่งเงินทุน จะเป็นการค้นหาแหล่งเงินทุนว่า มีแหล่งใดบ้างที่จะเป็นเงินทุนในความหวังได้บ้าง ผู้บริหารงานภาพยนตร์จะต้องถามตัวเองว่า ต้องการให้เงินทุนนานแค่ไหน เป็นลักษณะเงินทุนระยะสั้นหรือระยะยาว และฐานะของกิจการแข็งแกร่งและมั่นคงเพียงใดในแง่ของผู้กู้ยืม

2.2.3 เหมาะกับวิธีการจัดหาเงินทุน จะมุ่งถึงวิธีการจัดหาและเลือกสรรแหล่งเงินทุนในความหวังที่กำหนดไว้นั้น ทำให้เป็นแหล่งเงินทุนที่สามารถนำมาใช้ได้จริงๆ ด้วยวิธีการที่พอเหมาะกับเวลาที่เราต้องการใช้พอดี ความสามารถที่จะจัดหาแหล่งเงินทุนได้โดยวิธีการใดๆ นั้นขึ้นอยู่กับความเชื่อถือของผู้บริหารงานภาพยนตร์ในด้านการชำระเงินคืนให้แก่แหล่งเงินทุนนั้นๆ ประกอบกับต้องมีการทำสัญญาและข้อตกลงกันกับแหล่งเงินทุนนั้นๆ มาก่อนเวลาที่จะต้องการใช้เงินทุนนั้น

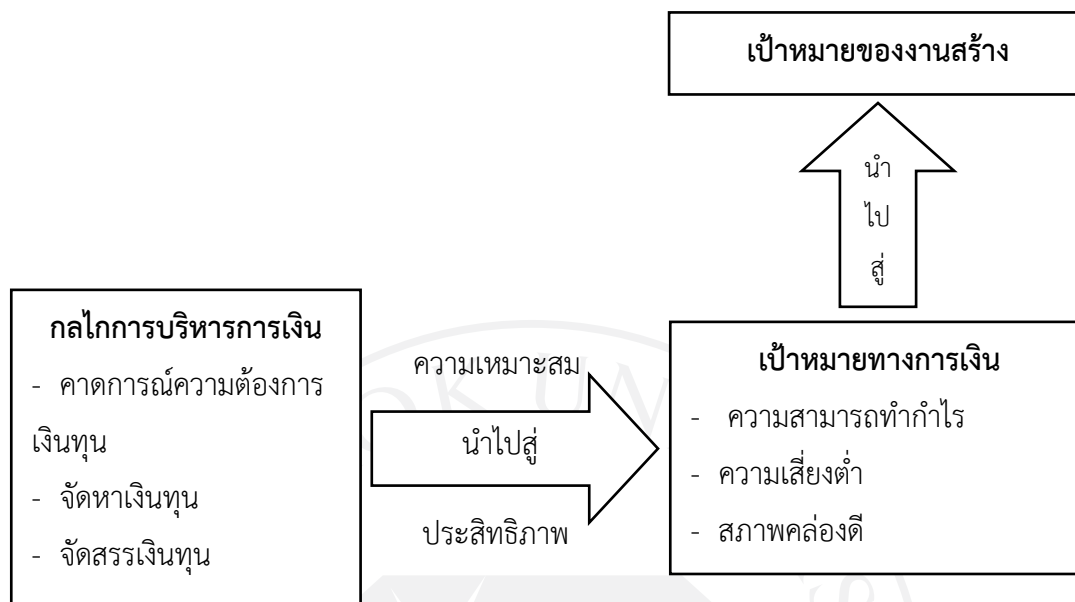
2.3 การจัดสรรการใช้เงินทุน ผู้บริหารงานภาพยนตร์จะใช้กลไกนี้สำหรับการตัดสินใจเลือกลงทุนในสินทรัพย์ประเภทต่างๆ เพื่อให้เกิดความสมดุลกันระหว่างความสามารถในการทำกำไรกับสภาพคล่อง เพื่อไม่ให้เกิดการเสี่ยงทางการเงินที่จะไม่มีเงินชำระหนี้จนทำให้ขาดความเชื่อถือทางการเงินไป ความสามารถในการทำกำไร หมายถึง กำลังความสามารถที่จะใช้เงินทุนเพื่อก่อให้เกิดรายได้ขึ้น ส่วนสภาพคล่อง หมายถึง ความสามารถที่จะใช้สินทรัพย์มาชำระหนี้ได้ตามกำหนดเวลา โดยสภาพคล่องจะสูงหรือต่ำจะขึ้นอยู่กับ สภาพของสินทรัพย์นั้นๆ ว่าจะสามารถเปลี่ยนสภาพเป็นเงินสดได้เร็วหรือช้า ถ้าเปลี่ยนสภาพเป็นเงินสดได้เร็ว ก็เรียกสินทรัพย์นั้นว่ามีสภาพคล่องสูง เช่น เงินสด เงินฝากธนาคาร ลูกหนี้ เป็นต้น ถ้าเปลี่ยนสภาพเป็นเงินสดได้ช้าก็เรียกว่า มีสภาพคล่องต่ำ เช่น สินทรัพย์ถาวร ได้แก่ โรงถ่ายภาพยนตร์ ห้องบันทึกเสียง กล้องถ่ายภาพยนตร์ เป็นต้น

3. เครื่องมือการวิเคราะห์ทางการเงิน การบริหารการเงินได้เข้ามาช่วยผู้บริหารงานภาพยนตร์ในด้านต่างๆ คือ

3.1 ใช้เป็นเครื่องมือวัดความเหมาะสมของการตัดสินใจ ผู้บริหารงานภาพยนตร์จึงจำเป็นต้องนำเทคนิคทางการเงินเข้ามาใช้เพื่อประกอบการวิเคราะห์ วางแผน และตัดสินใจทั้งในด้านการใช้เงินและการจัดเงินทุนได้อย่างเหมาะสม การบริหารการเงินจะเป็นแหล่งข่าวสาร สำคัญอีกแหล่งหนึ่งที่ช่วยผู้บริหารงานภาพยนตร์ให้มีการตัดสินใจที่แม่นยำยิ่งขึ้น โดยจะต้องมีความสามารถรู้จักเลือกใช้ข้อมูลต่างๆ ซึ่งมีทั้งข้อมูลทางตัวเลข และข้อมูลทั่วไป ได้อย่างถูกต้อง

3.2 ใช้เป็นเครื่องมือวัดประสิทธิภาพในการดำเนินงานภาพยนตร์ ผู้บริหารงานภาพยนตร์โดยส่วนใหญ่จะทราบดีว่า การวัดผลการทำงานเป็นการยากที่จะหาคำตอบที่แน่ชัดได้ เช่น ในกรณีที่มีการลงทุนสร้างภาพยนตร์ที่ใช้เงินทุนต่างกันในระยะเวลาที่ต่างกัน ได้ผลตอบแทนต่างกัน เมื่อต้องการนำมาเปรียบเทียบ การบริหารการเงินจะเข้ามาเป็นเครื่องมือหนึ่งเพื่อวัดผลในการลงทุนสร้างภาพยนตร์เรื่องนั้นๆ ได้

ภาพที่ 2.2 : ความสัมพันธ์ของกลไกการบริหารการเงินและเป้าหมาย

ที่มา : วิจิต จรัสสุขสวัสดิ์. (2546). *กฎหมายภาพยนตร์ของประเทศไทย*. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.

2.5.1 เป้าหมายการบริหารการเงิน

เมื่อผู้บริหารงานภาพยนตร์ตัดสินใจที่จะสร้างภาพยนตร์ขึ้นมาสักเรื่อง นอกจากจะต้องวางแผนด้านการตลาด และการผลิตภาพยนตร์แล้ว จะต้องคำนึงถึงความต้องการเงินทุนที่จะใช้สร้างภาพยนตร์ว่าต้องการมากน้อยขนาดใด โดยการบริหารการเงินจะเข้ามาช่วยลดการตัดสินใจที่เกิดจากการเดาเชื่อโชคลาง และสิ่งที่ไม่แน่นอนให้น้อยลง เป้าหมายทางการเงินจะแตกต่างกัน ย่อมขึ้นอยู่กับบทบาทของแต่ละบุคคล ดังจะเห็นได้จากงานสร้างภาพยนตร์จะมีบุคคล 2 ฝ่ายเข้ามาเกี่ยวข้องคือ ผู้ลงทุน กับผู้บริหารงานภาพยนตร์ ซึ่งจะมีเป้าหมายการบริหารการเงินที่แตกต่างกันออกไป คือ

2.5.1.1 ผู้ลงทุนงานสร้างภาพยนตร์ ในทางปฏิบัติผู้ลงทุนสร้างภาพยนตร์มีสิทธิ์จะเลือกลงทุนในการเลือกที่เป็นไปได้ต่างๆ ดังนี้ ศึกษาตารางที่ 2.1 ประกอบ

ตารางที่ 2.1 : ความเป็นไปได้ของผู้ลงทุนในงานสร้างภาพยนตร์

ทางเลือก	ผู้ลงทุน			
	ผู้กำกับ ภาพยนตร์	บุคคลหรือนิติ บุคคลที่สนใจ	บริษัทสร้าง ภาพยนตร์	กลุ่มบริษัทผู้ ชำนาญเฉพาะ ด้าน
1	✓			
2	✓	✓		
3	✓		✓	
4			✓	
5	✓			✓
6		✓		✓
7				✓
8		✓		

ที่มา : วิจิต จรัสสุขสวัสดิ์. (2546). กฎหมายภาพยนตร์ของประเทศไทย. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.

ทางเลือกที่ 1 ผู้กำกับภาพยนตร์จะเป็นผู้ลงทุนงานสร้างภาพยนตร์แต่ผู้เดียว

ทางเลือกที่ 2 เป็นการร่วมลงทุนระหว่างผู้กำกับภาพยนตร์กับบุคคลหรือนิติบุคคลที่สนใจที่จะสร้างภาพยนตร์ ซึ่งบุคคลหรือนิติบุคคลที่สนใจจะสร้างภาพยนตร์นี้ยังไม่ได้มุ่งที่จะประกอบเป็นธุรกิจสร้างภาพยนตร์โดยเฉพาะ

ทางเลือกที่ 3 ผู้กำกับภาพยนตร์ร่วมลงทุนในงานสร้างภาพยนตร์เป็นเรื่อยๆ ไปกับบริษัทสร้างภาพยนตร์ที่มุ่งประกอบเป็นธุรกิจงานสร้างภาพยนตร์โดยตรง โดยจะมีการแบ่งสรรประโยชน์ตามสัดส่วนที่ตกลงกันได้

ทางเลือกที่ 4 บริษัทสร้างภาพยนตร์ลงทุนแต่ผู้เดียว และจะว่าจ้างผู้กำกับภาพยนตร์แต่ละรายๆ ในงานสร้างภาพยนตร์แต่ละเรื่อง โดยผู้กำกับภาพยนตร์นั้นๆ จะได้รับเงินค่าจ้างการกำกับภาพยนตร์เป็นเรื่อยๆ นั้น จะได้รับเงินค่าจ้างการกำกับภาพยนตร์เป็นเรื่อยๆ ไป ซึ่งถือเป็นผู้กำกับภาพยนตร์มืออาชีพอิสระ

ทางเลือกที่ 5 ผู้กำกับภาพยนตร์ร่วมลงทุนกับกลุ่มบริษัทผู้ชำนาญเฉพาะในด้านต่างๆ เข้าด้วยกัน จะทำให้ธุรกิจงานสร้างภาพยนตร์มีเงินทุนพอเพียงในการแข่งขัน เนื่องจากการตลาดในทุก

วันนี้แข่งขันกันดุเดือดมาก ถ้าไม่มีการรวมกลุ่มบริษัท คงจะทำให้ธุรกิจที่ไม่มีเงินทุนล้มไปเหลือแต่ธุรกิจใหญ่ ๆ ครองตลาด จะมีผลให้ประเทศของเราจะมีธุรกิจประเภทกิ่งผูกขาด

ทางเลือกที่ 6 บุคคลหรือนิติบุคคลที่สนใจงานสร้างภาพยนตร์ร่วมลงทุนกับกลุ่มบริษัทผู้ชำนาญในด้านเฉพาะในด้านต่างๆ

ทางเลือกที่ 7 กลุ่มบริษัทผู้ชำนาญเฉพาะในด้านต่างๆ ลงทุนสร้างภาพยนตร์แต่ผู้เดียว

ทางเลือกที่ 8 บุคคลหรือนิติบุคคลที่สนใจจะสร้างภาพยนตร์ลงทุนสร้างภาพยนตร์แต่ผู้เดียว บุคคลและนิติบุคคลที่กล่าวข้างต้น ไม่ว่าจะรวมตัวในลักษณะใดก็ตามจะเป็นผู้ลงทุนที่มีเป้าหมายการบริหารการเงิน เพื่อพิจารณาภาวะการเสี่ยงที่จะมีผลกระทบต่อเงินทุนของตนเนื่องจากเงินทุนที่ผู้ลงทุนไปนั้นจะใช้เป็นฐานรองรับความเสี่ยงทั้งหมดที่จะเกิดขึ้นกับงานสร้างภาพยนตร์ ผู้ลงทุนจะได้รับสิทธิเป็นคนสุดท้ายในการรับส่วนแบ่งของผลประโยชน์ของงานสร้างภาพยนตร์ที่เหลือทั้งหมด และการให้ทุนคืน ดังนั้นผลประโยชน์ของผู้ลงทุนจึงได้รับการกระทบกระเทือนในทุก ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านการดำเนินงาน ความสามารถในการทำกำไรในปัจจุบัน อนาคต และเสถียรภาพของงานสร้างภาพยนตร์

2.5.1.2 ผู้บริหารงานภาพยนตร์ ในการสร้างภาพยนตร์เรื่องหนึ่งๆ จะมีการรวมตัวเป็นคณะผู้บริหารงานภาพยนตร์ในระดับงานต่างๆ กัน เพื่อดำเนินงานให้สำเร็จซึ่งคณะผู้บริหารงานภาพยนตร์จึงต้องให้ความสนใจในฐานะการเงินของงานสร้างภาพยนตร์ เพื่อใช้เป็นแนวทางและพุ่งความสนใจไปในความควบคุมการดำเนินงาน นอกจากนี้ ยังจะต้องคำนึงถึงความสามารถในการทำกำไร ความก้าวหน้าของงานสร้างภาพยนตร์ และการแก้ไขปัญหาต่างๆ ที่จะต้องเผชิญ การบริหารการเงินเป็นต้นเหตุสำคัญอย่างหนึ่งของผู้บริหาร โดยการวิเคราะห์ทางการเงินอย่างต่อเนื่องจะทำให้ทราบถึงเปลี่ยนแปลงแนวโน้ม และความสัมพันธ์ต่างๆ ได้

2.5.2 การประมาณการทางการเงิน

กลไกการบริหารการเงินด้านการคาดการณ์ความต้องการเงินทุน จะช่วยให้ความฝันของผู้บริหารงานภาพยนตร์เป็นจริงขึ้นมาก็คือ การประมาณการทางการเงิน ทำให้ทราบถึงจำนวนเงินทุนที่ต้องการใช้ในการสร้างภาพยนตร์ จะเป็นแผนในรูปของตัวเงิน ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาและตัดสินใจอย่างรอบคอบ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งให้สามารถบรรลุเป้าหมายได้ในระยะเวลาหนึ่งในอนาคต

ผู้บริหารงานภาพยนตร์จำเป็นต้องรู้จักการประมาณการทางการเงิน เนื่องจากการประมาณการทางการเงินจะบอกเป้าหมายการทำกำไรของงานสร้างภาพยนตร์ วิธีการที่จะไปสู่เป้าหมายนั้น จะทำให้เห็นภาพข้างหน้าของงานสร้างภาพยนตร์ เปรียบเสมือนคนขับรถจะมองกระจกข้างหน้า กระจกข้างและกระจกหลังถึงจะขับรถไปได้

2.5.3 ลักษณะของงานธุรการในงานสร้างภาพยนตร์

นรินทร์ แก้วแท้ (2549) ได้กล่าวไว้ว่า ลักษณะของงานธุรการในงานสร้างภาพยนตร์สามารถแบ่งออกได้ ดังต่อไปนี้

2.5.3.1 งานให้บริการ งานธุรการในการสร้างภาพยนตร์ จะมีลักษณะเป็นงานให้บริการแก่ทุกๆ บุคคลและทุกๆ ฝ่าย ทั้งภายในและภายนอกกิจการ ในขณะเดียวกันจะทำหน้าที่ประสานหล่อหลอมกำลังกาย กำลังใจ กำลังสมองของผู้ร่วมงานให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน เพื่อช่วยเสริมสนับสนุนสายงานปฏิบัติการให้เข้มแข็ง มีพลังต่อสู้ทำงานมากยิ่งขึ้น เช่น ในกองถ่ายภาพยนตร์ ผู้จัดการกองถ่ายจะเป็นผู้นัดหมายพร้อมทั้งจัดตารางเวลาการปฏิบัติงานให้ผู้แสดง ให้บริการด้านข่าวสารความคืบหน้าของการปฏิบัติงาน ให้ความช่วยเหลือดูแลเอาใจใส่ในความเป็นอยู่ของบุคลากรในกองถ่าย เป็นต้น

2.5.3.2 งานให้ความสะดวก การปฏิบัติในงานสร้างภาพยนตร์เปรียบเสมือนเป็นโรงงานผลิตสินค้าชนิดของคำสั่งของผู้ซื้อที่มีลักษณะพิเศษแตกต่างกันไปในแต่ละครั้งของการผลิตงานทุกอย่างจะดำเนินอย่างต่อเนื่องกันไปได้จะต้องมีการจัดเตรียมบุคลากร วัสดุอุปกรณ์จำเป็นต้องใช้ในงานสร้างภาพยนตร์ให้พร้อมเพื่ออำนวยความสะดวกและส่งเสริมให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น มีรถตู้รับส่งนักแสดงหลักจากที่พักมาถึงกองถ่ายทุกวัน เป็นต้น

2.5.3.3 ขอบเขตของงาน สำหรับกิจการที่มุ่งประกอบธุรกิจงานสร้างภาพยนตร์โดยตรงจะมีการจัดองค์กรของธุรการในสร้างภาพยนตร์เป็น 2 ส่วนคือ ส่วนที่ 1 เป็นงานฝ่ายธุรการสำนักงาน ซึ่งจะดูแลงานธุรการทั้งหมดของกิจการ และส่วนที่ 2 เป็นงานธุรการในกองถ่ายทำภาพยนตร์ โดยมีผู้จัดการกองถ่ายเป็นผู้ประสานงานระหว่างกองถ่ายภาพยนตร์กับฝ่ายธุรการสำนักงาน ทั้งสองส่วนงานนี้จะช่วยงานซึ่งกันและกันให้ทำหน้าที่ประสานงานและมีเครือข่ายการติดต่อสื่อสารครอบคลุมได้ทั่วถึงทุกๆ งานในงานสร้างภาพยนตร์

2.5.3.4 สร้างกำไรทางอ้อม งานธุรการในงานสร้างภาพยนตร์จะมีส่วนช่วยสร้างกำไรให้แก่งานสร้างภาพยนตร์ทางอ้อม เพราะงานธุรการเป็นงานที่ให้บริการแก่บุคลากรและหน่วยงานต่างๆ ให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างคล่องตัวเสริมให้มีประสิทธิภาพและบรรลุถึงจุดหมายปลายทางตามที่กำหนดไว้ เช่นการเปิดสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว เป็นต้น

2.5.4 งานธุรการสนับสนุนงานสร้างภาพยนตร์

2.5.4.1 การปฏิบัติงาน งานธุรการในงานสร้างภาพยนตร์จะดำเนินงานให้เป็นไปตามนโยบายและแผนงานที่กำหนดไว้เพื่อให้งานเป็นไปอย่างราบรื่นและพยายามประสานงานแต่ละบุคคล แต่ละหน่วยงานให้ทำงานร่วมกัน เพื่อการผลิตภาพยนตร์ที่เป็นไปได้อย่างราบรื่นและประสบความสำเร็จ

2.5.4.2 การบริหาร นอกจากงานธุรการในงานสร้างภาพยนตร์จะปฏิบัติตามผู้นำแล้ว ในขณะเดียวกันงานธุรการในงานสร้างภาพยนตร์จะมีบทบาทเป็นผู้กำหนดนโยบายที่สำคัญของกิจการด้วย เนื่องจากเป็นผู้ใกล้ชิดกับงานหลายๆ ด้าน ทำให้ทราบถึงปัญหาสำคัญๆ ที่แอบแฝงอยู่ และเป็นกลไกสำคัญในการเชื่อมต่อความคิดไปยังกลุ่มผู้ร่วมงาน งานธุรการจะดำเนินไปได้เพราะการวางแผนจัดสรรแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบ สั่งการ ประสานงาน และควบคุมติดตามผลอย่างใกล้ชิด จึงทำให้งานธุรการเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยบริหารงานสร้างภาพยนตร์ให้ก้าวหน้า

2.5.4.3 การพัฒนา การประสานงานของงานธุรการกับบุคลากรกับหน่วยงานต่างๆ ทำให้เกิดการพัฒนาการทำงานเป็นทีมและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้เป็นระบบ พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และสร้างพลังแห่งการพัฒนางานให้แข็งแกร่งมากยิ่งขึ้น

2.5.4.4 การรวบรวมข่าวสารข้อมูล งานธุรการในงานสร้างภาพยนตร์จะเป็นแหล่งรับและส่งข่าวสารข้อมูลภายในกิจการและจากภายนอกกิจการ โดยจะมีการเก็บข่าวสารข้อมูลอย่างเป็นระบบเป็นศูนย์กลางแห่งข่าวสารที่จำเป็นต่องานสร้างภาพยนตร์ มีการจำแนกประเภทข้อมูลที่เข้ามาว่าเป็นข้อมูลประเภทที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงาน เช่น ใบแจ้งหนี้ของการจัดซื้อวัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ใบเบิกค่าใช้จ่ายต่างๆ เป็นต้น

การแยกประเภทข้อมูลข้างต้นเป็นการแยกข้อมูลด้วยมือ แต่ในปัจจุบันมีการนำเทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ อาทิเช่น คอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการประมวลข้อมูลจัดเป็นระบบข้อมูลขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวก และเป็นข้อมูลที่ทันสมัยช่วยให้การตัดสินใจแม่นยำขึ้น โดยจะมีโครงสร้างของระบบข้อมูล 5 ลักษณะ คือ

- 2.5.4.4.1 ระบบข้อมูลกลุ่มลูกค้า
- 2.5.4.4.2 ระบบข้อมูลบุคลากรในองค์กร
- 2.5.4.4.3 ระบบข้อมูลทางการเงิน
- 2.5.4.4.4 ระบบข้อมูลช่วยปฏิบัติงาน
- 2.5.4.4.5 ระบบข้อมูลการบริหาร

2.5.4.5 การควบคุมต้นทุนการปฏิบัติงาน ตามปกติงานแต่ละงานจะมีแนวทางการปฏิบัติและควบคุมพร้อมอยู่ในตัว เมื่องานธุรการในงานสร้างภาพยนตร์จำเป็นจะต้องเข้าไปประสานงานด้วย ก็เท่ากับเป็นผู้ตรวจการและกำกับการใช้จ่ายให้มีการใช้อย่างระมัดระวัง พร้อมทั้งให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เช่น ผู้จัดการกองถ่ายจะเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานทั้งภายในกองถ่ายทำภาพยนตร์และภายนอก ซึ่งภายนอกได้แก่ การติดต่อกับเจ้าหน้าที่สถานที่ที่ใช้ในการถ่ายทำภาพยนตร์ หรือการติดต่อเช่าอุปกรณ์บางอย่างสำหรับการถ่ายทำภาพยนตร์ ฝ่ายธุรกรรมสำนักงานจะประสานงานกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายขายและฝ่ายเลขา ในการสั่งพิมพ์สำเนาฟิล์มภาพยนตร์ ถ้าหากไม่มี

การประสานงานที่ดีอาจทำให้เกิดผิดพลาดในการพิมพ์ฟิล์มขึ้น ซึ่งอาจจะพิมพ์ในจำนวนที่น้อยกว่าความต้องการ ทำให้จะต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายในการพิมพ์ใหม่เพิ่มขึ้นอีก

จากการศึกษา แนวคิดบทบาทการบริหารการเงินในงานภาพยนตร์ และบทบาทของการบริหารงานธุรการในการสร้างภาพยนตร์ ซึ่งแนวคิดทั้งสองแนวคิดนี้สามารถนำมาศึกษาในงานวิจัยนี้เพื่อให้ได้ทราบว่า การบริหารการเงินในภาพยนตร์นั้นสามารถทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มแก่กิจการได้อย่างไร ทำให้ทราบถึงงานธุรการในการสร้างภาพยนตร์ว่ามีการบริหารกันอย่างไร อีกทั้งแนวคิดทั้งสองแนวคิดนี้ยังช่วยให้งานวิจัยเล่มนี้มีชัดเจนขึ้น

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

อรรธยา สุนทรายน (2554) ศึกษาเรื่อง การออกแบบภาพยนตร์โฆษณา เพื่อสร้างภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัยรังสิต โดยได้ศึกษาการนำเสนอภาพยนตร์โฆษณาของมหาวิทยาลัยรังสิตที่ผ่านมา ยังไม่มีการใช้กลยุทธ์จากมุมมองของกลุ่มเป้าหมายโดยตรง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาแนวทางในการออกแบบภาพยนตร์โฆษณาจากกลุ่มเป้าหมาย และการวิเคราะห์ SWOT เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับมหาวิทยาลัยรังสิต โดยนำทฤษฎีการจดจำ และการกระตุ้นความสนใจด้วยจินตนาการเกินจริงเป็นแนวทางการออกแบบภาพยนตร์โฆษณา ผลการวิจัยพบว่า ความหลากหลายทางวิชาการ เป็นเหตุผลหลักที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายตัดสินใจเข้ามาศึกษาในมหาวิทยาลัยรังสิต และในเหตุผลเดียวกันก็เป็นจุดแข็งของมหาวิทยาลัยรังสิตอีกด้วย ทั้งนี้สรุปการออกแบบภาพยนตร์โฆษณาโดยนำเทคนิคโมชันกราฟิก ออกแบบฉากและกราฟิกที่ทันสมัย มีผลทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดความจดจำได้ จากภาพที่สร้างจินตนาการเกินจริง

จากการศึกษางานวิจัยของ อรรธยา สุนทรายน (2554) ทำให้ผู้วิจัยทราบว่า มีการนำทฤษฎีการจดจำ และการกระตุ้นความสนใจด้วยจินตนาการเกินจริงเป็นแนวทางการออกแบบภาพยนตร์โฆษณา จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาต่อไปว่าทฤษฎีการจดจำและการกระตุ้นความสนใจด้วยจินตนาการข้างต้นนี้ ได้ถูกนำมาใช้ต่อการออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ในการประกอบสร้างความเป็นจริงในสังคม กรณีศึกษา ภาพยนตร์ไทยเรื่อง “ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 1 – 5 หรือไม้อย่างไร

เชมพัทธ์ พชรวิชัย (2553) ศึกษาเรื่องการออกแบบงานสร้างในภาพยนตร์ไทย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมผลงานการออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ไทยและนำมาวิเคราะห์ในกระบวนการทำงานออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ ผู้วิจัยได้วางขอบเขตของการศึกษาผลงานภาพยนตร์ไทยตั้งแต่ปี 2540-2551 โดยคัดเลือกภาพยนตร์ที่มีคุณค่าด้านงานออกแบบงานสร้าง ซึ่งรับรางวัลด้านการกำกับศิลป์จากรางวัลพระสุรัสวดี รางวัลชมรมวิจารณ์บันเทิงและรางวัลภาพยนตร์แห่งชาติสุพรรณหงส์ รวมทั้งสิ้น 11 เรื่อง ได้แก่ ภาพยนตร์เรื่อง 2499 อันธพาลครองเมือง, นางนาก,

ฟ้าทะลายโจร, จัน ดารา, 15 คำเดือน 11, รักน้อยนิมิตมหาศาล, สุริโยไท, ทวิภพ, มหา'ลัยเหมืองแร่, ปืนใหญ่จอมสลัด, ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคองค์ประกันหงสาและภาคประกาศอิสรภาพ โดยใช้วิธีวิจัย 2 วิธีการ คือ 1) การวิเคราะห์กระบวนการออกแบบงานสร้างในผลงานภาพยนตร์ 2) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจากผู้ออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ 3 ท่าน

ผลการวิจัยพบว่า ในภาพยนตร์ทั้ง 11 เรื่อง มีภาพยนตร์ย้อนยุค (Period Film) จำนวน 9 เรื่อง มีเพียง 2 เรื่อง เป็นภาพยนตร์ในเหตุการณ์ปัจจุบัน จากผลการสรุปชี้ให้เห็นว่า ภาพยนตร์ย้อนยุคเป็นภาพยนตร์ที่มีความโดดเด่นในงานออกแบบงานสร้าง สามารถมองเห็นการทำงานได้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งต้องใช้ความอดทนและงบประมาณสูงในการทำงาน ซึ่งมีกระบวนการทำงานออกแบบงานสร้างในแต่ละเรื่องมีความแตกต่างกันออกไปตามลักษณะภาพยนตร์ แต่โดยส่วนใหญ่จะมีขั้นตอนสำคัญ คือ การตีความบทภาพยนตร์โดยผู้กำกับภาพยนตร์และมอบหมายหน้าที่ให้ผู้ออกแบบงานสร้างวางแผนความคิดการออกแบบ การค้นคว้าข้อมูล, การวาดภาพ Conceptual Board, การหาสถานที่ถ่ายทำและลงรายละเอียดการทำงานในแต่ละฝ่าย โดยแนวทางการออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ส่วนใหญ่เน้นที่จะสร้างความสมจริงมากกว่าความสวยงาม โดยออกแบบขึ้นจากข้อมูลทางประวัติศาสตร์หรือภาพอ้างอิงและให้ฉากดูมีชีวิตกลมกลืนกับตัวละคร จากการวิเคราะห์การออกแบบงานสร้างในภาพยนตร์ไทยพบว่างานออกแบบมีแนวโน้มให้คนดูรู้สึกสมจริงมากขึ้นเรื่อย ๆ มีเพียงภาพยนตร์เรื่องเดียว คือ ฟ้าทะลายโจร ซึ่งต้องการสร้างความสวยงามของภาพมากกว่าความสมจริง

ณัฐพล วงษ์ชื่น (2552) ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้มู้ดแอนด์โทนของผู้ชมภาพยนตร์ไทยในการออกแบบงานสร้างภาพยนตร์แนวสยองขวัญ ผลการวิจัยพบว่าฝ่ายออกแบบงานสร้างภาพยนตร์มีส่วนสำคัญเป็นอย่างมากในการสร้างความน่ากลัวให้กับภาพยนตร์แนวสยองขวัญ ซึ่งการที่จะทำให้ภาพยนตร์ได้รับความน่าสนใจมากขึ้นนั้นต้องอาศัย มู้ดแอนด์โทน (Mood and Tone) หรือ ความรู้สึกและทัศนคติจากภาพยนตร์ ที่แสดงออกมาผ่านเรื่องราว ตัวละคร บทสนทนา บรรยายภาพ เพื่อจะชี้นำให้ผู้ชมเกิดความเชื่อและเข้าใจในบรรยากาศและอารมณ์ของเรื่องราว ยกตัวอย่างเช่น เครื่องเคียด โศกเศร้า หวาดกลัว มีความสุข สนุกสนาน ลุ่มลึก ตลกขบขัน ประชดเสียดสี เป็นต้น โดยผู้ชมจะมีการรับรู้มู้ดแอนด์โทนของภาพยนตร์สอดคล้องกับแนวคิดของฝ่ายผู้สร้าง ต้องอาศัยปัจจัยงานออกแบบงานสร้างแต่ละปัจจัยมากน้อยแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบอีกว่าการออกแบบงานสร้าง ภาพยนตร์ไทยแนวสยองขวัญที่มีประสิทธิภาพ มีหัวใจสำคัญอยู่ 3 ประการ อันได้แก่ 1) ความสมจริงและกลมกลืนไปกับเรื่องราว 2) การสนับสนุนบทภาพยนตร์และส่งเสริมการเล่าเรื่อง 3) การออกแบบงานสร้างภาพยนตร์เพื่อนำอารมณ์ผู้ชมไปสู่แนวทางมู้ดแอนด์โทนที่กำหนดไว้ มู้ดแอนด์โทนมีความสำคัญทั้งสำหรับฝ่ายผู้สร้างและฝ่ายผู้ชม โดยที่สำหรับฝ่ายผู้สร้างนอกจากมู้ดแอนด์โทนจะเป็นสิ่งที่กำหนดรูปแบบบรรยากาศทั้งหมดของภาพยนตร์แล้ว มู้ดแอนด์โทนยังเป็นสิ่งที่ถูก

กำหนดขึ้นเพื่อให้ทีมงานสร้างภาพยนตร์มีความเข้าใจและเห็นภาพตรงกัน และทำงานในแต่ละส่วนให้ออกมามีความสอดคล้องกลมกลืน มีทิศทางที่นำพาอารมณ์ของผู้ชมไปสู่เป้าหมายที่ฝ่ายผู้สร้างต้องการ นอกจากนี้สำหรับฝ่ายผู้ชม มู้ดแอนด์โทนเป็นสิ่งที่บ่งบอกอารมณ์ของภาพยนตร์ รูปแบบของภาพยนตร์ ซึ่งมีผลในการตัดสินใจเลือกชมภาพยนตร์อีกด้วย

ภาพยนตร์เกือบทุกเรื่องจะต้องอาศัยปัจจัยต่าง ๆ อาทิ ฝ่ายออกแบบงานสร้าง (Production Design) ซึ่งจะต้องรับผิดชอบ เรื่องฉากทั้งหมด เครื่องแต่งกาย และยังต้องสร้างสรรค์รูปแบบ (Style) ของภาพยนตร์ให้เป็นอันดับหนึ่งอันเดียวกันตลอดทั้งเรื่องด้วย เพื่อให้ภาพยนตร์นั้นมีคุณภาพและมีความสมจริง สามารถโน้มน้าวจิตใจของคนดู ให้เกิดความรู้สึกและอารมณ์คล้อยตาม ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า ฝ่ายออกแบบงานสร้างภาพยนตร์มีส่วนสำคัญเป็นอย่างมาก จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจหลักการดังกล่าวข้างต้นว่าจะสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการศึกษาเรื่องนี้

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยในลักษณะของการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เป็นหลักสำหรับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interviews) กับบุคคลที่สามารถให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) โดยศึกษางานออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ในการประกอบสร้างความเป็นจริงในสังคมกรณีศึกษาภาพยนตร์ไทยเรื่อง “ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5” โดยใช้แนวคิดและทฤษฎีต่างๆ ได้แก่ แนวคิดการเล่าเรื่องของภาพยนตร์ (Film Narrative) แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการสร้างภาพยนตร์ แนวคิดบทบาทในการบริหารการเงินในงานสร้างภาพยนตร์

นอกจากนี้ผู้วิจัยยังใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือเกี่ยวกับการออกแบบงานสร้าง เอกสารทางด้านวิชาการต่างๆที่เกี่ยวข้อง รวมถึงสื่อวีดิทัศน์ประเภท DVD และ VCD เพื่อตีความและวิเคราะห์ให้เห็นถึงการใช้งานออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ในภาพยนตร์ เรื่อง ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 รายละเอียดระเบียบวิธีวิจัยมีดังนี้

3.1 แหล่งข้อมูล (Source of Information)

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้มี 3 ประเภท คือ แหล่งข้อมูลประเภทบุคคลที่ได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interviews) ผู้ออกแบบงานสร้างภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ผู้ช่วยผู้เขียนบทภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ผู้ควบคุมดูแลด้านการเงินของภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 และผู้ควบคุมดูแลด้านการตลาดของภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ในฐานะที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ตลอดจนข้อมูลทุติยภูมิโดยการรวบรวมข้อมูลจากหนังสือ นิตยสารต่างๆที่เกี่ยวกับภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5

3.1.1 แหล่งข้อมูลประเภทบุคคล (ผู้ให้ข้อมูลหลัก)

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) ในงานวิจัยครั้งนี้คือ

1. สุเนตร ชุตินทรานนท์ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 มกราคม 2557) ผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ไทยและพม่า และผู้ช่วยผู้เขียนบทภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถ์
2. ประสพโชค ธนเศรษฐวิไล (การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤศจิกายน 2557) ผู้ออกแบบงานสร้างภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 1 – 5

3. กรัณณ์พล ทศพร (การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤศจิกายน 2557) ผู้ออกแบบงานสร้างภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

4. สุกัญญา มะเรืองประดิษฐ์ (การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 ตุลาคม 2557) ผู้ช่วยผู้ออกแบบเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับในภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

5. มนตรี วัดละเอียด (การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 เมษายน 2557) ช่างแต่งหน้าและช่างแต่งผมในภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

6. คุณากร เศรษฐี (การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558) ฝ่ายการตลาดและผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

ทั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเลือกเฉพาะผู้ที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับงานออกแบบงานสร้าง กรณีศึกษาภาพยนตร์ไทยเรื่อง “ ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ” ภาค 5 ยุทธหัตถี เท่านั้น

3.1.2 แหล่งข้อมูลประเภทเอกสาร

แหล่งข้อมูลประเภทเอกสารที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ หนังสือ นิตยสารต่างๆ รวมถึงการเขียนข้อมูลบทวิเคราะห์จากสื่ออินเทอร์เน็ต

3.2 ประเด็นที่ศึกษา (Issue)

ผู้วิจัยศึกษาประเด็นจากภาพยนตร์ไทยเรื่อง “ ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ” กำกับภาพยนตร์โดย หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล ภาค 5 ยุทธหัตถี ได้แก่ ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี ตามประเด็นการศึกษา ดังต่อไปนี้ คือ

3.2.1 เพื่อศึกษางานออกแบบงานสร้างให้ดูสมจริงต่อผู้ชมในภาพยนตร์ไทยเรื่อง ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

3.2.2 เพื่อศึกษางานออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ชมในการรับชมภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

3.2.3 เพื่อศึกษาการบริหารงานภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา (Instrument)

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย คือแบบสัมภาษณ์คำถามปลายเปิดที่ใช้ในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก (3.3.1 และ 3.3.3) (List of Questions) และแบบสอบถามสัมภาษณ์ผู้ชม 3.3.2 มีดังต่อไปนี้ คือ

3.3.1 คำถามเกี่ยวกับเพื่อศึกษางานออกแบบงานสร้างให้ดูสมจริงต่อผู้ชมในภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

3.3.2 คำถามเกี่ยวกับงานออกแบบงานสร้างมีผลต่อการตัดสินใจของผู้ชมในการรับชมภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

3.3.3 คำถามเกี่ยวกับการบริหารงานภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล (Data Collection)

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาผลงาน วิทยานิพนธ์ เอกสาร บทความ ตำราวิชาการที่เกี่ยวข้อง และแนวคิดเกี่ยวกับงานออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา พร้อมทั้งกำหนดแนวทางในการคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ และแนวทางในการตั้งคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviews) โดยผู้วิจัยใช้เวลาทั้งสิ้น 2 เดือน คือ ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม พ.ศ. 2557 โดยผู้วิจัยนัดหมายผู้ให้ข้อมูลหลัก 7 ท่านดังที่กล่าวไปข้างต้น และแจกแบบสอบถามจำนวน 400 ชุดเพื่อเก็บข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกแบบงานสร้างว่ามีผลต่อการตัดสินใจของผู้ชมในการรับชมภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล (Data Analysis)

การวิจัยเรื่องนี้ เน้นการวิเคราะห์เนื้อหาภาพยนตร์และข้อมูลสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviews) จากผู้ให้ข้อมูลหลักที่เกี่ยวข้องกับงานออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ การบริหารงานภาพยนตร์ รวมถึงจากแบบสอบถามผู้ชมภาพยนตร์จำนวน 400 ชุดหน้าโรงภาพยนตร์ เพื่อเก็บข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกแบบงานสร้างว่ามีผลต่อการตัดสินใจของผู้ชมภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถีอย่างไร การวิเคราะห์ข้อมูลต่างๆ จะยึดแนวคิดและปัจจัยหลักในการออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ และแนวคิดเรื่องการบริหารการเงินเป็นหลักในการวิเคราะห์ข้อมูล

บทที่ 4

ผลการศึกษา

จากการศึกษา งานออกแบบงานสร้างให้ดูสมจริงต่อผู้ชมในภาพยนตร์ไทยเรื่อง “ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี” มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษางานออกแบบงานสร้างให้ดูสมจริงต่อผู้ชมในภาพยนตร์ไทยเรื่อง ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี 2) เพื่อศึกษางานออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ชมในการรับชมภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี 3) เพื่อศึกษาการบริหารงานภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี โดยผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 งานออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ไทยเรื่อง “ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี”

ส่วนที่ 2 ข้อมูลผู้ชมที่ชมภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

ส่วนที่ 3 การบริหารงานภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

ส่วนที่ 1 งานออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ไทยเรื่อง “ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี”

ผู้วิจัยได้แบ่งจำแนกประเด็นออกเป็น 4 หัวข้อด้วยกัน ประกอบด้วย 1) การออกแบบฉาก 2) อุปกรณ์ประกอบฉาก 3) การแต่งกายและเครื่องประดับ 4) การแต่งหน้าและทรงผม ดังปรากฏรายละเอียดต่อไปนี้

1. การออกแบบฉาก

1.1 ข้อมูลที่มา

ผู้ออกแบบฉากคือ ประสพโชค ธนะเศรษฐวิไล (การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤศจิกายน 2557) การออกแบบฉากภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวร ภาค 5 ยุทธหัตถีใน 1 ฉากนั้นจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) ข้อมูลที่ได้มาจากการศึกษาค้นคว้าจากประวัติศาสตร์เป็นสัดส่วน 50 % โดยเฉพาะแหล่งข้อมูลด้านโบราณสถานตามที่ยังคงปรากฏในปัจจุบันตามการอ้างอิงจากประวัติศาสตร์ของทั้งสองประเทศ

ไม่ว่าจะเป็นภายในประเทศไทยหรือประเทศพม่า ทางผู้ออกแบบฉากจะศึกษาประวัติศาสตร์และกลั่นกรองข้อมูลตามความเป็นจริง และ 2) ข้อมูลจากจินตนาการเป็นสัดส่วน 50 % เพื่ออรรถรสความสนุกและความเหมาะสมกับความเป็นภาพยนตร์ที่สร้างขึ้นมาเพื่อจุดประสงค์ให้ประชาชนเกิดความรัก

ชาติ ภาพยนตร์จึงต้องแสดงให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ของการ สมพระเกียรติของพระมหากษัตริย์ทั้งฝ่าย
ของกรุงศรีอยุธยาและกรุงหงสาวดี และเพื่อสวดวิริกรรมในการทำยุทธหัตถี

ข้อมูลที่ทางทีมงานออกแบบงานสร้างนำมาใช้กับการออกแบบฉากต่าง ๆ ภายใน
ภาพยนตร์ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถินั้น เป็นลักษณะของการอ้างอิงจาก
ประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นจริง ตามที่ปรากฏตามพงศาวดารระหว่างทั้ง 2 ประเทศ แล้วนำมาปรับปรุง
เสริมแต่งบทบาทให้เกิดความเหมาะสมของการนำเสนอภาพยนตร์เป็นหลัก

1.2 การหาสถานที่สร้างฉากเพื่อการถ่ายทำ

เมื่อได้ข้อมูลจากการศึกษาประวัติศาสตร์ของทั้ง 2 ชาติแล้วหม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล
ดร.สุนทร ชุตินทรานนท์ และคุณประสพโชค ธนเศรษฐวิไล ก็ได้มีการเดินทางไปดูสถานที่เกิด
เหตุการณ์จริงของทั้ง 2 ชาติ แล้วจึงนำมาออกแบบวาดเป็นภาพสเก็ต (Sketch) โดยใช้หลักฐาน
ข้อมูลจริงร่วมกับการจินตนาการซ้อนทับกับสถานที่จริง

“การออกแบบฉากเนี่ย ท่านม้วยเป็นคนใจร้อน เพราะงั้นก็ต้องสเก็ต แล้วก็ขึ้น ๆ เพื่อให้
เขาเห็นรูปร่างยังงี้ เป็นยังงี้ ตรงกับความคิด ภาพสเก็ตนี่ ถ้าเป็นชาวตากก็ไวหน่อย เอาแค่พอได้รู้สึก
ว่ามันอย่างงี้ เร็ว ๆ พอเขาเห็นเขาก็บอกเอาแบบนี้ เอาแบบนี้ เป็นคนชอบความสมจริง อย่างค่าย
พม่าเนี่ย เราก็จินตนาการเลย แล้วสเก็ตขึ้นมา ส่วนจะสร้างแค่ไหน ค่อยมาว่ากัน ตกลงกันอีกที”

(ประสพโชค ธนเศรษฐวิไล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤศจิกายน 2557)

ประสพโชค ธนเศรษฐวิไล ผู้ออกแบบฉากโดยภาพรวมทั้งหมดของภาพยนตร์เรื่องนี้
มีทีมงานที่รับหน้าที่นำรายละเอียดปลีกย่อยในแต่ละฉากไปออกแบบเพิ่มเติม และนำรายละเอียดของ
ฉากปลีกย่อยดังกล่าวขึ้นมาเสนอเพื่อให้ทางคุณประสพโชค ธนเศรษฐวิไล เป็นผู้ตัดสินใจเบื้องต้น
หลังจากนั้นก็จะมีการนำไปประชุมร่วมกันกับท่านม้วย (หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล) ซึ่งจะเป็นผู้ตัดสินใจ
ในขั้นตอนสุดท้าย

ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากประวัติศาสตร์ของทั้ง 2 ชนชาติและการจินตนาการนั้นก็จะถูก
ผสมผสานและสร้างขึ้นมาให้กลายเป็นฉาก อุปกรณ์ประกอบฉาก เสื้อผ้าการแต่งกาย รวมถึงการ
แต่งหน้าและทรงผมของนักแสดง เพื่อประกอบสร้างความเป็นจริงในภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระ
นเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถิ

“ค้นคว้าจากประวัติศาสตร์ จิตรกรรมฝาผนัง ไปดูสถานที่จริงตามที่เอ่ยถึงประวัติศาสตร์
แล้วเราก็พิจารณาว่า การชนไ่ระดับกษัตริย์เนี่ย มันจะต้องยิ่งใหญ่ เราก็ต้องสร้างให้สมจริง”

(ประสพโชค ธนเศรษฐวิไล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤศจิกายน 2557)

“ตั้งแต่เขียนบทเสร็จ ผมก็ต้องอ่าน จนมาสังเกตภาพว่ามันมีหน้าตาอย่างไร แล้วจึงจะออกแบบฉากได้ให้สมจริง” (ประสพโชค ธนเศรษฐวิไล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤศจิกายน 2557)

“เราเดินทางไปดูสถานที่จริง มี 2 ส่วน คือ พม่า กับ ไทย เริ่มที่พม่า เราไปดูจากวังบุเรงนอง ที่พิกู ทุกวันนี้ยังมีอยู่แต่นักประวัติศาสตร์ของไทย เราก็กังไม่เชื่อสนิทใจ เพราะเหมือนวังนั้นเขาสร้างขึ้นมาใหม่มากกว่า แต่มันขัดแย้งกับประวัติศาสตร์ในยุคนั้น ๆ ที่นี้ เราก็กังไปศึกษากันใหม่ ไปดูที่ยุคของเขา ไล่เรียงลำดับ มันจะเหมือนของเราในที่มีสมัยอยุธยา สุโขทัย อะไรทำนองนี้” (ประสพโชค ธนเศรษฐวิไล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤศจิกายน 2557)

1.3 การออกแบบ

การออกแบบฉากเพื่อให้เกิดความเป็นจริงของภาพยนตร์ตำนานสมเด็จพระนเรศวร ภาค 5 ยุทธหัตถินั้นแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) ฉากของฝ่ายกรุงศรีอยุธยา อาทิ พระราชวังจันทน์ ที่เมืองพิษณุโลก สรรเพชญ์มหาปราสาทที่กรุงศรีอยุธยา หมู่บ้านโยเดีย ท่าเรือ คูน้ำรอบเมือง ประตูและกำแพงเมืองกรุงศรีอยุธยา พื้นที่ยุทธหัตถิ ที่อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี 2) ฉากของฝ่ายพม่า อาทิ เมืองหงสาวดี ท้องพระโรงของนันทบุเรง อาสนะบัลลังก์ซึ่งสร้างเลียนแบบภายในพระราชวังมัณฑเลย์ วัดของชาวพม่า บ้านเรือนของชาวพม่า

“ลวดลายของพม่าเขานี้ ไม่ค่อยได้เปลี่ยนแปลงหรอก เขามีบุคลิกตัวละครของเขาอยู่แล้ว มีกลิ่นอายของความแข็งแกร่ง แข็งแรง จะแตกต่างกับเราที่อ่อนโยน มีจังหวะ มีน้ำหนัก ดูแล้วสบายตากว่า แต่ของเขานี้จะเน้นหนัก เรียกว่า แกะสลักกันละเอียดดีมาก เรียกว่าแกะกันทุกเม็ดทุกหยด พยายามเก็บทุกรายละเอียดจริง ๆ ไม่เหมือนกับของไทยที่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อยกว่า เพียงแต่ว่าจะดีไซน์ให้มันเพิ่มขึ้นหรือลดลง แต่ตัวความเป็นจริงของเรื่องราวแล้วเขาไม่มีเรื่องพวกนี้” (ประสพโชค ธนเศรษฐวิไล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤศจิกายน 2557)

“ฉากที่ออกแบบได้เต็ม ๆ นี้ คือ สิ่งคู่ กับท้องพระโรงใหญ่ของอยุธยา แล้วก็หมู่บ้านต่าง ๆ นี้ เราก็กังศึกษาและออกแบบมาจากที่พม่าเลยนะ ไปดูตามบ้านนอกคอกนา ดูตาม ท้องทุ่ง เขาอยู่กันยังไง เราก็กังศึกษา หยิบยกมา ขนาดฝาผนังจักสานยังงี้ เราก็กังหยิบยกมา ไปดูชีวิตความเป็นอยู่ กินอยู่ยังงี้ แบ่งทาสหน้าชนิดไหนอย่างไร ก็เอามา ตลอดจนกระทั่งหลังคามุงบ้านเนี่ย ของเขานี้ยังมี ความดั้งเดิมอยู่ แต่ของเราเนี่ยเปลี่ยนแปลงไปเยอะ ดูสมัยใหม่ขึ้นเยอะกว่าของเขามาก แต่ของพม่าเนี่ย ยกเว้น วัด วัง แล้วก็บ้านของขุนนางที่มีเพิ่มเติมขึ้นมานิดหน่อยตามสมัย แต่บ้านของชาวบ้านเนี่ย จะอยู่ดั้งเดิม สังเกตได้จากบ้านเรือนไหนมีกระเบื้องเนี่ย ระดับเชื้อพระวงศ์ แต่ถ้าเป็นระดับขุนศึก ขุนพลเนี่ย ยังเป็นหลังคามุงด้วยจากอยู่” (ประสพโชค ธนเศรษฐวิไล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤศจิกายน 2557)

“พื้นด้วยไม้สัก เราหาของจริงขนาดนั้นไม่ได้แล้ว เราใช้พื้นหล่อแล้วลงลวดลายให้เหมือนจริงแท้ ใช้เทคโนโลยีเข้าช่วย” (ประสพโชค ธนเศรษฐวิไล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤศจิกายน 2557)

1.4 วิธีการสร้าง

ขั้นตอนวิธีการสร้างเพื่อให้เกิดความเป็นจริงของภาพยนตร์ตำนานสมเด็จพระนเรศวร ภาค 5 ยุทธหัตถีนัน ประกอบด้วย สถานที่ งบประมาณ กำลังคน และระยะเวลาในการสร้าง ดังนี้

1.4.1 หาสถานที่ (Location) ทางทีมงานจะมีการลงพื้นที่เพื่อไปดูสถานที่จริงตามที่ปรากฏในประวัติศาสตร์ อาทิเช่น พระราชวัง แม่น้ำสะโตง บ้านเรือนของชนชาติพม่า และชนชาติไทย หลังจากนั้นนำมาออกแบบด้วยการสเก็ตช์ภาพเพื่อนำมาเสนอกับที่ประชุม

“สถานที่จริงที่อยู่ในเรื่องเนี่ย เราก็ดูมาหมดทุกที่นะ เช่น ยุทธหัตถี พระราชวัง แม่น้ำสะโตง เพียงแต่ว่า พอมาถึงในฉากของค่ายสุรสีห์เนี่ย เราก็ดูตำแหน่งที่เหมาะสม แต่ด้วยความที่มันเป็นภาพยนตร์ เราจะขึ้นสมจริงเป๊ะเลยไม่ได้หรอก แต่เราจะใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วย อย่างเช่น ช่องเขาขาด เราก็ดึงไปหาช่องที่เหมือนหรือคล้ายกัน นี่เลย เราก็ดึงที่กาญจนบุรี แล้วเราก็ดึงรถเข็นยกไปตั้ง ไปผูกทำ ลูกไฟกลิ้งลงมา ให้เหมือนกับพงศาวดาร” (ประสพโชค ธนเศรษฐวิไล, สื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤศจิกายน 2557)

“อันนี้พอตอบได้ หลักๆที่เป็นฉาก และมีประวัติศาสตร์บันทึกไว้จริง ก็จะมีฉากเมืองหงสา ฉากสงครามเมืองแครง ฉากในพม่า Mandalay Scene วิธีสร้างฉากหลัก ๆ คือเราเลือกสถานที่ก่อสร้างฉากก่อน เพื่อให้ตรงกับแบบร่างในการถ่ายทำจนได้พื้นที่ในกองพลทหารราบที่ 9 ค่ายสุรสีห์ มีพื้นที่ประมาณ 1,500 ไร่ อยู่ในตำบลลาดหญ้า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชประวัติของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

1.4.2 งบประมาณโดยประมาณ มีการระดมทุนสร้างและบสนับสนุนจากหลายหน่วยงานต่าง ๆ และลงทุนมากกว่า 700 ล้านบาท โดยมีเงินช่วยเหลือจากรัฐบาลช่วยเหลือมา 300 ล้านบาท ซึ่งภาพยนตร์ตำนานสมเด็จพระนเรศวรภาค 5 ยุทธหัตถี ได้รับมาจำนวน 50 ล้านบาท และมีเงื่อนไขต้องทยอยชำระคืนให้กับทางรัฐบาลอย่างน้อย 50% ของรายได้ทั้งหมด

1.4.3 กำลังคน จำนวนกว่า 300 คน ส่วนใหญ่มีการแบ่งหน้าที่กำลังคนแต่ละฝ่ายอย่างชัดเจน มีการจำแนกแจกจ่ายหน้าที่ของทีมงานแต่ละบุคคลอย่างเป็นระบบ

“มีหลายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในจังหวัดกาญจนบุรี ตามประวัติศาสตร์ในยุคสมัยของพระองค์ประกอบกับทำเลที่ตั้งที่มีความเหมาะสม และที่สำคัญคือได้รับการสนับสนุนจากกองทัพบกเป็นอย่างดีด้วยความพร้อมและศักยภาพทุกด้าน ทั้งพื้นที่กำลังพล ตลอดจนอุปกรณ์และเครื่องมือ

ต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยให้การดำเนินงานก่อสร้างสำเร็จลุล่วงด้วยดี” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 6 มกราคม 2557)

1.4.4 ระยะเวลาในการสร้าง ระยะเวลาเฉพาะภาค 5 ยุทธหัตถิ์ใช้เวลามากกว่า 5 ปี ตั้งแต่ประมาณปี พ.ศ. 2553 – ปี พ.ศ. 2557 โดยภาพรวมในการสร้างภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราชตั้งแต่ ภาคที่ 1 – ภาคที่ 5 รวมระยะเวลาในการสร้างประมาณ 12 ปี

“ก็มีหลายฉากอยู่นะแต่ที่เด่น ๆ ก็เห็นว่าจะเป็นพระราชวังจันทร์ของสมเด็จพระนเรศวรที่เมืองพิษณุโลก เมืองหงสาวดีอุปกรณ์ฉากทั้งหมดได้ถูกสร้างขึ้นใหม่ อย่างเครื่องใช้สอยภายในวังก็ต้องอาศัยฝีมือ และความละเอียดอ่อนในการสร้างเพื่อให้ใกล้เคียงกับงานฝีมือยุคนั้นมากที่สุด โดยกระบวนการทำงานโดยทั่วไปของการออกแบบฉากหรือสถานที่ เริ่มจากการศึกษาบทภาพยนตร์ว่าในเหตุการณ์ แต่ละเหตุการณ์ที่จะนำเสนอในภาพยนตร์นั้น จำเป็นต้องใช้อุปกรณ์ประกอบฉากใดบ้าง และใช้ปริมาณมากน้อยเท่าไร โดยพิจารณาทั้งในแง่ของความสมจริง และความสวยงามของภาพยนตร์ จากนั้นจึงศึกษาข้อมูลหลักฐานที่เกี่ยวข้อง แล้วจึงนำข้อมูลเหล่านั้นไปเป็นพื้นฐานในการออกแบบเพื่อขอความเห็นชอบจากผู้กำกับภาพยนตร์ คือ ท่านมัย ต่อไป เมื่อแบบร่างผ่านจึงทำการสร้างฉาก ” (สุนทร ชุตินทรานนท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 มกราคม 2557)

1.5 การแบ่งฉากที่ใช้ในการถ่ายทำ

การแบ่งฉากที่ใช้ในการถ่ายทำของภาพยนตร์ตำนานสมเด็จพระนเรศวร ภาค 5 ยุทธหัตถิ์ ซึ่งปรากฏอยู่จริงตามพระราชพงศาวดารหรือการบันทึกต่าง ๆ ได้มีวิธีการสร้างฉากหรือสถานที่ให้มีความสมจริงในสภาพสังคมตามสถานการณ์บ้านเมืองในยุคนั้นและความสวยงามของภาพยนตร์ โดยมากกว่า 90% ได้ถูกสร้างขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี บนเนื้อที่กว่า 1,500 ไร่ เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชประวัติของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชโดยมีหลายเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นประกอบกับทำเลที่ตั้งที่มีความเหมาะสมและที่สำคัญคือได้รับการสนับสนุนจากกองทัพบกเป็นอย่างดีด้วยความพร้อมและศักยภาพทุกด้าน ทั้งพื้นที่ กำลังพล ตลอดจนอุปกรณ์และเครื่องมือต่าง ๆ ที่เอื้ออำนวยให้การดำเนินงานก่อสร้างสำเร็จลุล่วงด้วยดี โดยฉากต่าง ๆ ถูกสร้างขึ้นแบบกึ่งถาวร ซึ่งปัจจุบันได้พัฒนาเป็นสถานที่ท่องเที่ยวเพื่อผู้ที่สนใจต้องการชมฉากต่าง ๆ ที่ใช้ในการถ่ายทำภาพยนตร์ อุปกรณ์ประกอบฉาก เครื่องแต่งกายของตัวละครต่าง ๆ และได้แบ่งฉากสถานที่สำคัญต่าง ๆ ออกเป็น 2 ฝ่าย คือฝ่ายกรุงศรีอยุธยาและฝ่ายกรุงหงสาวดี

ฉากของฝ่ายกรุงศรีอยุธยา ตามความคิดและการวิเคราะห์ของหม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล ดร.สุนทร ชุตินทรานนท์ และคุณประสพโชค ธนเศรษฐวิไล เชื่อว่าฉากของฝ่ายกรุงศรีอยุธยาซึ่งถูกสร้างขึ้นที่ค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี ทั้งนี้ฝ่ายผลิตได้ออกแบบฉากตามที่บทภาพยนตร์ระบุไว้ เพราะมีความจำเป็นต่อการดำเนินเรื่อง คือฉากต่อไปนี้

1. พื้นที่ยุทธหัตถิ์ ที่อำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

2. สรรเพชญ์มหาปราสาทที่กรุงศรีอยุธยา
3. โรงเลี้ยงช้างพลายภูเขาทอง
4. เมืองกรุงศรีอยุธยา
5. ภูมิพระมหาเถรคันฉ่อง
6. กำแพงและประตูเมืองกรุงศรีอยุธยา
7. คูน้ำรอบเมือง
8. หมูบ้านโยเดีย

“ในส่วนของฉากนั้นอลังการมากสุดๆเลย มีการกำหนดสถานที่เพื่อใช้ถ่ายทำภาพยนตร์ ภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งมีเนื้อที่กว่า 1,500 ไร่ มีการสร้างเมืองจำลองให้ ใกล้เคียงกับสถานที่ที่จริงที่ได้ศึกษาข้อมูลมาให้มากที่สุดทั้งประวัติศาสตร์ของไทยและพม่า โดยสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ที่ถูกก่อสร้างขึ้นของฝั่งไทย ก็อย่างเช่น พระราชวังจันทร์ ท้องพระโรง ประตู และ กำแพงเมือง ของอยุธยา สรรเพชญ์มหาปราสาท ภูมิพระมหาเถรคันฉ่อง หมูบ้านโยเดีย” (กรณีย์พล ทัศพร, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤศจิกายน 2557)

ภาพที่ 4.1 : ฉากยุทธหัตถี ระหว่างพระยาปราบหงสาวดี ข้างศึกของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และพลายพัทธกอ ข้างศึกของพระมหาอุปราชา (ฉากนี้สร้างขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี และใช้เทคนิคคอมพิวเตอร์กราฟิกเพื่อจำลองเหตุการณ์จริงที่เกิดขึ้นตามประวัติศาสตร์การยุทธหัตถีที่บริเวณอำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ประมาณปี พ.ศ. 2136)

ที่มา : ซาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.2 : ฉากพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาท สมัยกรุงศรีอยุธยา สถานที่ประทับของสมเด็จพระมหาธรรมราชา (ฉากนี้สร้างขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี)

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.3 : ฉากพระที่นั่งบุษบกมาลา ภายในพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาท สมัยกรุงศรีอยุธยา
 ที่ซึ่งประกอบพระราชพิธีเสด็จขึ้นครองราชย์ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช (ฉากนี้สร้างขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี)

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
 [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.4 : ฉากโรงเลี้ยงช้างพลายภูเขาทอง ซึ่งมีไอ้ขามเป็นผู้ดูแลช้างพลายภูเขาทอง (ฉากนี้สร้าง
ขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี)

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.5 : ฉากเมืองกรุงศรีอยุธยา ซึ่งสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและพระมเหสีมณีจันทร์ทรงเสด็จทางน้ำผ่านหน้าเมืองกรุงศรีอยุธยา เพื่อออกไปรับมือกองทัพพระมหาอุปราชา (ฉากนี้สร้างขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี มีแม่น้ำ คน และเรือเป็นของจริง ส่วนฉากของกรุงศรีอยุธยาที่อยู่เบื้องหลังเป็นการใช้เทคนิคคอมพิวเตอร์กราฟิก)

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.6 : ฉากกุฏิพระมหาเถรคันฉ่อง (ฉากนี้สร้างขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี)

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.7 : ฉากกำแพงและประตูเมืองภายในบริเวณเขตพระราชวังของกรุงศรีอยุธยา ซึ่งอยู่ติดกับ
โรงเรียนช่างพลายภูเขาทอง (ฉากนี้สร้างขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี)

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.8 : คูน้ำรอบเมืองกรุงศรีอยุธยา ซึ่งไอ้ขามได้นำพลายภูเขาทองมาอาบน้ำ (ฉากนี้มีการชุดคูน้ำรอบเมืองและสร้างกำแพงเมืองจริง ซึ่งสร้างขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี)

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.9 : ฉากหมู่บ้านโยเดีย ซึ่งถูกช้างพลายภูเขาทองอาละวาดทำลายบ้านเรือน (ฉากนี้สร้างขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี)

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ฉากของฝ่ายพม่า ตามความคิดและการวิเคราะห์ของหม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล ดร.สุเนตร ชุตินทรานนท์ และคุณประสพโชค ธนเศรษฐวิไล เชื่อว่าฉากของฝ่ายพม่าซึ่งถูกสร้างขึ้นที่ค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี ที่มีความสำคัญต่อเนื้อเรื่อง คือฉากต่อไปนี้

9. เส้นทางที่ยกทัพของพระมหาอุปราชา
10. เมืองหงสาวดี
11. ท้องพระโรงของพระเจ้าันนทบุเรง
12. หอประชุมการรบของพระเจ้าันนทบุเรง
13. ภายนอกค่ายของพระเจ้าันนทบุเรง
14. ภายในค่ายของพระเจ้าันนทบุเรง

จากการศึกษาประวัติศาสตร์และการเดินทางไปดูสถานที่จริงของทีมงานที่กรุงหงสาวดีประเทศพม่า นั้น พบว่าร่องรอยของกรุงหงสาวดีในอดีตที่ยังคงมีให้เห็นนั้นมีอยู่น้อยมาก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการเทียบเคียงสถาปัตยกรรมของชนชาติพม่าจากสถานที่ประวัติศาสตร์ในช่วงยุคหลังจากกรุงหงสาวดีที่ยังคงเหลืออยู่ในปัจจุบัน นั่นก็คือ พระราชวังมัณฑเลย์ ซึ่งเป็นเมืองหลวงใน

อดีตของพม่า เพื่อความสมจริงและมีการใช้จินตนาการเพิ่มเติมรายละเอียดในฉากต่าง ๆ ของพม่าให้มีความสวยงามมากยิ่งขึ้น

“ผมขอยกตัวอย่างเมืองหงสาวดีก็แล้วกัน ฉากเนี้ยสร้างฉากบนพื้นที่จริง สร้างเมืองกันจริง ๆ เลยทีเดียวก็ว่าได้ อย่างเมืองหงสาวดีเราต้องเข้าใจประเพณี และสถาปัตยกรรมของพม่ามากที่สุด ทำไมต้องมากที่สุตนะหรือเหตุผลก็เพราะมันเป็นภาพยนตร์จึงอยากให้มีอะไรพิเศษมากขึ้น ขยายสเกลใหญ่กว่าของจริงที่พม่า มีรายละเอียดเพิ่มขึ้น ต้องปรับสีสันทให้เข้ากับรูปแบบ อย่างเมืองหงสาวดีจากการที่เราได้เดินทางไปดูนั้นพบว่า ร่องรอยหลักฐานของสิ่งก่อสร้างสถาปัตยกรรมต่าง ๆ ในเมืองหงสาวดีหลงเหลืออยู่น้อยมาก ที่มีอยู่ส่วนหนึ่งก็ผ่านการซ่อมแซมจนมาซะแทบไม่อาจคาดคะเนถึงเค้าเดิมได้เลย ผู้สร้างภาพยนตร์ก็ไม่หยุดเพียงเท่านั้นะ เพื่อต้องให้ฉากออกนั้นดูสมจริงที่สุด จึงไปต้องเก็บรวบรวมข้อมูลส่วนหนึ่งจากเมืองมัณฑเลย์ซึ่งเป็นอดีตเมืองหลวงของพม่าในช่วงยุคหลังถัดมาจากเมืองหงสาวดี ซึ่งเชื่อกันว่าได้ออกแบบการก่อสร้างและประดับตกแต่งต่าง ๆ มาจากเมืองหงสาวดี และยังคงมีร่องรอยหลักฐานหลงเหลือให้ศึกษาอยู่มากนำไปเป็นต้นเค้าในการประยุกต์ออกแบบสร้างฉากเมืองหงสาวดี บวกกับการใช้จินตนาการ ให้สอดคล้องกับข้อมูลทางประวัติศาสตร์เพื่อให้เกิดอรรถรสในการชมภาพยนตร์” (ประสพโชค ธนเศรษฐวิไล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤศจิกายน 2557)

ภาพที่ 4.10 : ฉากเส้นทางการกรีธาทัพของพระมหาอุปราชาไปตีกรุงศรีอยุธยา ซึ่งผ่านบริเวณอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี เมื่อ พ.ศ. 2136 (ฉากนี้สร้างขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี มีช่องเขา คน เป็นของจริง ส่วนฉากภูเขาเบื้องหลังเป็นการใช้เทคนิคคอมพิวเตอร์กราฟิก)

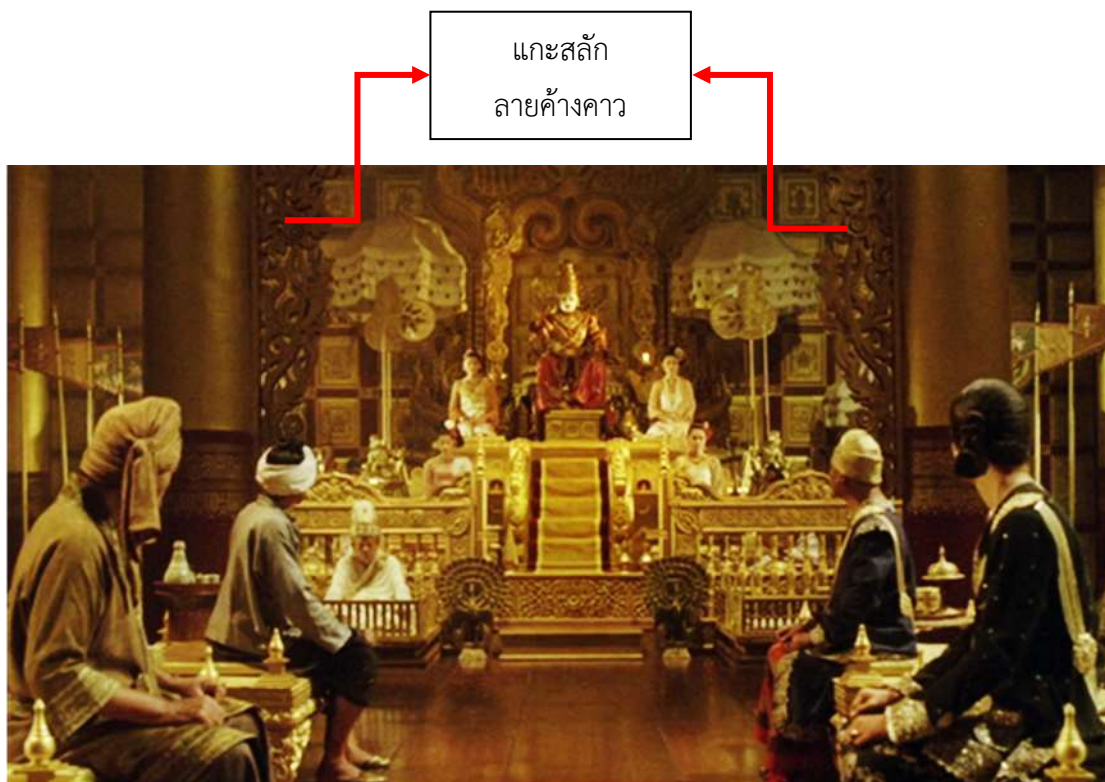
ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.11 : ฉากเมืองหงสาวดี ซึ่งจำลองมาจากพระราชวังมัณฑะเลย์ (ฉากนี้สร้างขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี มีกำแพง ปราสาท สิ่งหุ้ม เป็นของจริง ส่วนฉากบ้านเรือนและเจดีย์ เป็นการใช้เทคนิคคอมพิวเตอร์กราฟิก)

ที่มา : ซาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.12 : ฉากท้องพระโรงของพระเจ้านันทบุเรง ซึ่งจำลองมาจากภายในของ
พระราชวังมณฑะเลย์(ฉากนี้สร้างขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี)

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.13 : หอประชุมการรบของพระเจ้านันทบุเรง ซึ่งถูกปืนใหญ่จากเรือรบของฝ่ายกรุงศรีอยุธยา ระเบิดยิงใส่จนได้รับความพ่ายแพ้ (ฉากนี้สร้างขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี)

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.14 : ฉากภายนอกค่ายของพระเจ้านันทบุเรง ซึ่งตั้งค่ายล้อมกรุงศรีอยุธยา (ฉากนี้สร้างขึ้น
ภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี มีแม่น้ำ ท่าน้ำ ป้อมรักษาการ กระโจมภายในค่าย
เป็นของจริง ส่วนฉากเบื้องหลัง เป็นการใช้เทคนิคคอมพิวเตอร์กราฟิก)

ที่มา : ซาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.15 : ภาพมุมสูงจากภายนอกค่ายของพระเจ้านันทบุเรง (ฉากนี้สร้างขึ้นภายในค่ายสุรสีห์ จังหวัดกาญจนบุรี)

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

จากภาพที่นำเสนอในงานวิจัยฉบับนี้ พบว่า ฉากหรือสถานที่ที่ทั้งฝ่ายอยุธยาและฝ่ายพม่า ในภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราชภาค 5 เกิดจากการสร้างขึ้นจริงผสมผสานกับจินตนาการเพื่อให้ภาพยนตร์แต่ละฉากมีความน่าสนใจและมีความสนุกสนานเพิ่มมากขึ้น และวิธีการสร้างฉากหรือสถานที่เหล่านั้นให้มีความสมจริงในสภาพสังคมและสถานการณ์บ้านเมืองในยุคนั้น

ฉากหรือสถานที่ที่สร้างขึ้นจากจินตนาการ คือ ฉากสู้รบบริเวณป้อมของเมืองกรุงศรีอยุธยา วิธีการสร้างฉากก็สร้างให้สอดคล้องกับจินตนาการและมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับฉากอื่นๆที่เป็นสถานที่

“เท่าที่รู้ก็มีหลายฉากอยู่แต่ขอยกตัวอย่างฉากสู้รบบริเวณป้อมของเมืองกรุงศรีอยุธยา เป็นฉากที่สร้างจินตนาการของผู้สร้างภาพยนตร์ แต่ไม่ได้หมายความว่าไม่ต้องคำนึงถึงความเหมือนจริงหรือความถูกต้องของฉากมากนัก ตรงกันข้าม ทางทีมงานกลับต้องลงลึก สืบค้นข้อมูลจากหลักฐานทางโบราณคดีที่มีการขุดพบ แล้วนำมาออกแบบฉากให้สอดคล้องกับหลักฐานที่ขุดพบ อย่าคิดว่าเป็นเพียงฉากที่จินตนาการขึ้นเท่านั้นนะ เพราะในแต่ละฉากนี้ หากผู้กำกับต้องการให้เป็นฉากสู้รบบริเวณป้อมของเมืองกรุงศรีอยุธยา ผู้อำนวยการสร้าง และทีมงานที่เกี่ยวข้องจะต้องเลือกสถานที่

ถ่ายทำภายนอกที่เห็นว่ามี ความเหมาะสมสอดคล้องกับจินตนาการและหลักฐานที่ปรากฏที่กำหนดไว้ ด้วย จนได้ไปถ่ายทำ เขาวัง หรือ พระนครคีรี ในจังหวัดเพชรบุรี ซึ่งกว่าจะปรากฏออกมาเป็นฉากการ ตีเมืองได้อย่างที่ปรากฏในภาพยนตร์นี้ ไม่ได้ง่ายเลย” (สุนทร ชูตินทรานนท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 มกราคม 2557)

ฉากหรือสถานที่ที่สร้างขึ้นจากจินตนาการนอกจาก ฉากสุรบบริเวณป้อมของเมือง แล้ว ยังมีหลายฉาก อาทิเช่น บริเวณลานวัดของมหาเถรคันฉ่องซึ่งในตำนานไม่ได้มีบอกไว้ หรือระบุถึงว่ามี ลักษณะอย่างไร แต่มีอยู่ในบทภาพยนตร์ที่ผู้สร้างต้องการเพิ่มเติมขึ้นมาเพื่อเพิ่มความน่าสนใจและมีความ สนุกสนานมากขึ้น

“มีเยอะนะในภาคก่อนหน้านี้ ฉากและสถานที่ที่เกิดจากการจินตนาการเพื่อให้ ภาพยนตร์มีความน่าสนใจมากขึ้นจะว่าไปเกือบทุกฉากก็ว่าได้ เพราะผู้สร้างและทีมงาน ได้มีการเพิ่ม รายละเอียดต่าง ๆ เข้าไปเพื่อให้ดูสมจริง ตัวอย่างเช่น ฉากบริเวณลานวัดของมหาเถรคันฉ่องซึ่งใน ตำนานไม่ได้มีบอกไว้ หรือระบุถึงว่ามีลักษณะอย่างไร แต่มีอยู่ในบทภาพยนตร์ที่ผู้สร้างต้องการ เพิ่มเติมขึ้นมาเพื่อเพิ่มความน่าสนใจและมีความสนุกสนานมากขึ้นหรือจะพูดให้เข้าใจง่าย ๆ ก็คือ ใน บทเขียนว่า พระนเรศวรเป็นตัวแทนอาศัยอยู่ในวัด ดังนั้นเมื่อเรานึกถึงวัดภาพที่ตามมาก็จะเป็น ภาพพระ และเด็กวัดกำลังกวาดลานวัดอยู่ด้วยเสมอ ดังนั้นในฉากวัดจึงต้องมีการกวาดลานวัดด้วย เพื่อเป็นการเพิ่มสีสันและสอดคล้องกับบทภาพยนตร์ แต่การเพิ่มเติมรายละเอียดดังกล่าวนี้ก็ต้อง คำนึงถึงองค์ประกอบของความเป็นจริงตามประวัติศาสตร์ด้วย เราก็สืบค้นหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ว่าวัดสมัยก่อนมีลักษณะอย่างไรตามหลักฐานทางประวัติศาสตร์ เพื่อนำมากำหนดและออกแบบฉาก ให้สอดคล้องกับประวัติศาสตร์ที่ปรากฏตามหลักฐานทางโบราณคดี” (ประสพโชค ธนเศรษฐวิไล, การ สื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤศจิกายน 2557)

“ส่วนใหญ่แล้วก็มีเยอะนะฉากและสถานที่ที่เกิดจากการจินตนาการ เพื่อให้ภาพยนตร์มี ความน่าสนใจมากขึ้นจะว่าไปเกือบทุกฉากก็ว่าได้ เพราะผู้สร้าง และทีมงานได้มีการเพิ่ม รายละเอียด ต่าง ๆ เข้าไปเพื่อให้ดูสมจริง แต่ในแต่ละฉากและสถานที่นั้นผู้สร้างจะ พยายามผูกเรื่องเชื่อมโยงให้ เข้ากับสถานที่ที่มีอยู่จริงในประวัติศาสตร์เกือบทั้งหมด ดังนั้นฉากที่เกิดขึ้นจากจินตนาการใน ภาพยนตร์จึงดูกลมกลืนจนแทบแยกไม่ออก” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

สรุปได้ว่า ฉากหรือสถานที่ทั้งฝ่ายอยุธยาและฝ่ายพม่าในภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราชภาค 5 ที่เกิดจากข้อมูลทางประวัติศาสตร์และจินตนาการเพื่อให้ภาพยนตร์แต่ละ ภาคมีความน่าสนใจและมีความสนุกสนานเพิ่มมากขึ้น ส่วนใหญ่แล้วผู้สร้างจินตนาการมาจากสถานที่ ที่มีอยู่จริงเกือบทั้งหมดเนื่องจากในประวัติศาสตร์ไม่ได้มีภาพบันทึกให้เห็น ดังนั้นผู้สร้างจึงต้องอาศัย จินตนาการในการสร้าง เช่น ฉากสุรบบริเวณป้อมของเมืองกรุงศรีอยุธยา ฉากบริเวณลานวัดของมหา

เถรคันฉ่อง ฉากที่มีฉันทน์ถูกเอามาทิ้งไว้ที่ในบริเวณวัดมหาเถรคันฉ่อง ฉากรักระหว่างพระราชมนู กับเลอชินบริเวณแม่น้ำ ฉากบุเรงนองเสด็จกลับพม่า ฉากเรือรบ ฉากเผาเมืองหงสา

การออกแบบฉากและการสร้างอุปกรณ์ประกอบฉากทุกอย่ำนั้น ได้จากหลักฐานทาง ประวัติศาสตร์และโบราณคดีที่หลงเหลืออยู่ และสร้างเพิ่มเติมให้ใกล้เคียงกับข้อมูลทางประวัติศาสตร์ แต่การสร้างฉากภาพยนตร์ต้องสอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ที่เขียนไว้

2. อุปกรณ์ประกอบฉาก

2.1 ข้อมูลที่มา

ข้อมูลที่มาของการออกแบบอุปกรณ์ประกอบฉากที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์เรื่องตำนาน สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี ทั้งฝ่ายอยุธยาและฝ่ายพม่านั้น พบว่า มีการเก็บ รวบรวมข้อมูล 3 ประเภท คือ 1) เอกสารสิ่งพิมพ์ ได้แก่ พระนิพนธ์ของสมเด็จพระยาดำรงรา ชานุภาพ และพระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา ร่วมกับพระราชพงศาวดารกรุงเก่าฉบับ หลวงประเสริฐอักษรนิติ์ เป็นพระราชพงศาวดารที่ได้รับการยอมรับในแวดวงวิชาการประวัติศาสตร์ มากที่สุด 2) แหล่งข้อมูลบุคคล ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านประวัติศาสตร์ทั้ง ไทยและพม่า และ 3) การสำรวจภาคสนาม สถานที่จริงที่เกี่ยวข้องกับเนื้อเรื่องในภาพยนตร์ 4) จาก พิพิธภัณฑ

“เราจะมีการเก็บจากหลักฐานเอกสารหลัก เช่น พระนิพนธ์ของสมเด็จพระยาดำรง ราชานุภาพ และพระราชพงศาวดารฉบับพระราชหัตถเลขา ร่วมกับพระราชพงศาวดาร ฉบับหลวง ประเสริฐฯ ซึ่งเป็นพระราชพงศาวดารกรุงเก่าฉบับหลวงประเสริฐอักษรนิติ์ที่ได้รับการยอมรับในแวดวง วิชาการประวัติศาสตร์มากที่สุด นอกจากนี้ยังมีข้อมูลจากเอกสารประวัติศาสตร์อื่น ๆ ผู้สร้าง ภาพยนตร์ก็ยังได้ดำเนินการศึกษาค้นคว้า และเก็บรวบรวมข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูล ประเภทบุคคล ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านประวัติศาสตร์ทั้งไทยและพม่า รวมทั้งยังได้มีการเดินทางไปสำรวจภาคสนามยังสถานที่จริงที่เกี่ยวข้อง แต่พบว่ารายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับบ้านเรือนนั้นมีน้อยมากไม่สามารถเห็นภาพได้ชัดเจนเท่าที่ควร ทางเราจึงต้องมีการใช้ จินตนาการเข้ามาช่วยในเรื่องของการออกแบบบ้านเรือน โดยในการออกแบบนั้นจะต้องพิจารณา วิเคราะห์ในส่วนบทบาทหน้าที่ว่าบทบาทหน้าที่นั้นมีลักษณะอย่างไร ต้องการสื่อออกมาแบบ ไหน แล้วจึงเริ่มดำเนินการออกแบบสร้างบ้านเรือนให้ดูสอดคล้องกับบทบาทที่สุด” (สุนทร ชุตินทรานนท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 มกราคม 2557)

“ในส่วนของคุณข้อมูลหลักฐานที่เป็นวัสดุอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาเรื่องราวในภาพยนตร์ นั้นส่วนใหญ่ผู้สร้างภาพยนตร์ได้มาจากการศึกษาค้นคว้ายังพิพิธภัณฑต่าง ๆ ที่เก็บรักษาวัสดุอุปกรณ์ เหล่านี้ไว้ เป็นต้นว่าอาวุธยุทโธปกรณ์ต่าง ๆ เป็นต้น รวมทั้งได้มีการเพิ่มเติมรายละเอียดต่าง ๆ และ

นำเอาเทคโนโลยีสมัยใหม่ใช้เพื่อความสมจริงและเข้ายุคสมัยในปัจจุบันนี้” (สุนทร ชุตินทรานนท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 มกราคม 2557)

2.2 การออกแบบอุปกรณ์ประกอบฉาก

จากข้อมูลทางประวัติศาสตร์ อุปกรณ์ประกอบฉาก เช่น ชุดเกราะและอาวุธ ได้ลงรายละเอียดให้เหมือนจริง ว่าจำเป็นต้องใช้วัสดุชนิดใดโดยมีทีมงานผู้ออกแบบเดินทางไปดูงานที่ประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งได้วัสดุแบบใหม่ในการทำชุดเกราะต่าง ๆ นั่นคือโพลียูรีเทนหรือยางอีรา เมื่อนำมาหล่อทำชุดเกราะจะทำให้มีน้ำหนักเบาและมีความยืดหยุ่นสูงไม่แตกหักง่าย ทดแทนการหล่อชุดเกราะด้วยเรซินหรือการใช้เหล็กเป็นวัสดุในแบบเดิม

อย่างไรก็ตามยังมีการใช้วัสดุจริงจากประเทศพม่าและในประเทศไทยนั่นคือ แบบลายเสากภายในท้องพระโรงของพระเจ้าบุเรงนอง รวมถึงระบบการยิงของปืนใหญ่และเอฟเฟ็คระเบิดที่ยังคงใช้วิธีการทำเช่นเดียวกับภาพยนตร์เรื่องก่อนหน้านี้นั่นคือภาพยนตร์เรื่องสุริโยทัย

“อุปกรณ์ประกอบฉากต่าง ๆ เกือบทั้งหมดถูกสร้างขึ้นใหม่และที่สำคัญก็คือ ท่านมัยได้มีการส่งทีมงานฝ่ายศิลป์ไปดูงานที่บริษัท Weta ประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งบริษัทนี้แหละ เป็นบริษัทที่ดูแลเรื่องเทคนิคพิเศษให้กับภาพยนตร์เรื่อง The Lord of The Ring เห็นไหมท่านมัยทุ่มทุนสร้างจริง ๆ เพื่อนำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้ในกระบวนการผลิตอุปกรณ์ประกอบฉากภาพยนตร์เรื่องพระนเรศวรมหาราช แต่ท่านมัยก็ไม่ได้ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ทั้งหมดบางอย่างก็ยังใช้ของเดิมๆที่มีอยู่ ระบบการยิงด้วยปืนใหญ่ เราใช้เอฟเฟ็ค ระเบิดนี้เราก็ใช้ประสบการณ์จากสุริโยทัย ช่างมันก็จะเดินหนี ม้าก็หนีหมด เราก็ฝึกให้เหมือนจริง ใช้ฝรั่งเข้ามาช่วยดีไซน์ ให้ดูสมจริง มีฝุ่น มีควัน มีแรงกระชากจะสังเกตให้เห็นได้เลย หลังปืนใหญ่จะมีเกวียน เพราะซ่อนป้อมลมเอาไว้ สร้างมาจากจินตนาการ แล้วมอบหมายให้ผู้เชี่ยวชาญด้านนั้น ๆ เอาไปลงรายละเอียดมากกว่า เพราะแต่ละคนมีความถนัดแตกต่างกัน” (ประสพโชค ธนเศรษฐวิไล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤศจิกายน 2557)

2.3 วิธีการสร้างอุปกรณ์ประกอบฉาก

วิธีการสร้างออกแบบและสร้างอุปกรณ์ประกอบฉากต่าง ๆ พบว่าอุปกรณ์ประกอบฉากได้ถูกสร้างขึ้นใหม่ เช่นเครื่องใช้ไม้สอยภายในวังก็ต้องอาศัยฝีมือและความละเอียดอ่อนในการสร้างเพื่อให้ใกล้เคียงกับงานฝีมือในยุคสมัยนั้นและใกล้เคียงประวัติศาสตร์มากที่สุด ในส่วนของอาวุธและเสื้อเกราะที่ใช้ในการถ่ายทำเหตุการณ์สงคราม ผู้สร้างภาพยนตร์ได้มีการส่งทีมงานฝ่ายศิลป์บางส่วนไปดูงานจากทีมงานของบริษัท Weta ประเทศนิวซีแลนด์ แต่ทางทีมงานก็ไม่ได้ทิ้งเอกลักษณ์ความเป็นประวัติศาสตร์ของไทย

“ในส่วนของอาวุธและเสื้อเกราะที่ใช้ในการถ่ายทำเหตุการณ์สงคราม ผู้สร้างภาพยนตร์ได้มีการส่งทีมงานฝ่ายศิลป์บางส่วนไปดูงานจากทีมงานของบริษัท Weta ประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งเป็นบริษัทที่ดูแลเรื่องเทคนิคพิเศษให้กับภาพยนตร์เรื่อง The Lord of The Ring และ King Kong เพื่อ

นำความรู้ทางด้านการประดิษฐ์อันทันสมัยในการผลิตอุปกรณ์ประกอบฉาก และการวางแผนการทำงาน อย่างเป็นระบบกลับมาใช้ในกองถ่ายด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้วัสดุแบบใหม่ คือ โพลียูรีเทน หรืออย่างอื่นในการทำชุดเกราะต่าง ๆ ทำให้มีน้ำหนักเบา และมีความยืดหยุ่นสูง ซึ่งเข้ามาทดแทนการหล่อเรซินหรือการใช้เหล็กแบบเดิม ทำให้การทำงานในส่วนนี้สะดวกและรวดเร็วขึ้น มาก แม้ว่าจะต้องสั่งวัสดุนำเข้าจากต่างประเทศ และมีราคาค่อนข้างแพง แต่ก็ถือว่าคุ้มค่าเมื่อพิจารณา ถึงคุณภาพในการใช้งาน” (ประสพโชค ธนเศรษฐวิไล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤศจิกายน 2557)

2.4 อุปกรณ์ประกอบฉากที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์

อุปกรณ์ประกอบฉากในภาพยนตร์ตำนานสมเด็จพระนเรศวร ภาค 5 ยุทธหัตถ์นั้น มีมากมายหลากหลาย ส่วนใหญ่จะจำแนกออกเป็นอุปกรณ์ประกอบฉาก ซึ่งแต่ละประเภทจะมีทีมงาน รับผิดชอบไปดำเนินการ โดยมีผู้ควบคุมภาพรวมของอุปกรณ์ประกอบฉากในภาพยนตร์ตำนานสมเด็จพระนเรศวร ภาค 5 ยุทธหัตถ์ คือ คุณประสพโชค ธนเศรษฐวิไล ผู้ออกแบบงานสร้างภาพยนตร์เรื่องนี้ และรับผิดชอบเกี่ยวกับอุปกรณ์ประกอบฉากในภาพยนตร์ อุปกรณ์ประกอบฉากที่สำคัญแบ่งเป็น 2 ฝ่าย คือฝ่ายกรุงศรีอยุธยาและฝ่ายกรุงหงสาวดี

2.4.1 อุปกรณ์ประกอบฉากของฝ่ายกรุงศรีอยุธยา ที่มีความสำคัญในภาพยนตร์ ตามความคิดและการวิเคราะห์ของหม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล ดร.สุเนตร ชุตินทรานนท์ และคุณ ประสพโชค ธนเศรษฐวิไล คือประเภทของอุปกรณ์ประกอบฉากต่อไปนี้

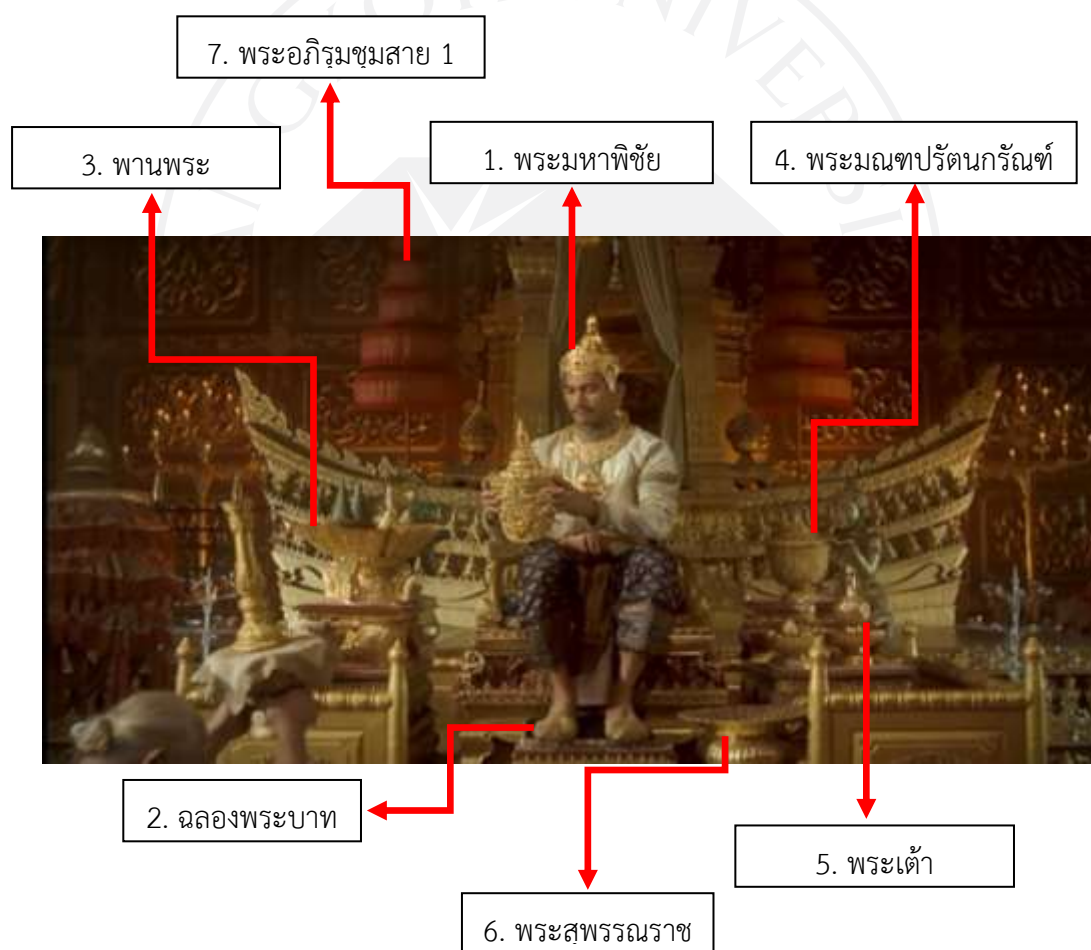
2.4.1.1 เครื่องราชกกุธภัณฑ์

เครื่องใช้สำหรับพระมหากษัตริย์ในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก ประกอบด้วย

1. พระมหาพิชัยมงกุฎ (มงกุฎที่แสดงถึงความเป็นพระมหากษัตริย์)
2. ฉลองพระบาท (รองเท้า) และเครื่องราชูปโภค หรือสิ่งของเครื่องใช้ส่วนพระองค์พระมหากษัตริย์เพื่อแสดงพระเกียรติยศ
3. พานพระชั้นหมาก (พานหมากพลู)
4. พระมณฑปรัตนกรัณฑ์ (ภาชนะรูปทรงมณฑปมีพานรองพร้อมฝา สำหรับใส่น้ำเย็น มีจอกกลอยอยู่ภายใน)
5. พระเต้าทักษิโณทก (เต้ากรวดน้ำ)
6. พระสุพรรณราช (กระโถนปากแตร) เบื้องหลังพระที่นั่งบุษบกมาลา ประดับด้วยเครื่องสูงดังนี้
7. พระอภิรมชুমสาย 1 คู่ หรือ ฉัตรเครื่องสูงหักทองขวาง (เป็นฉัตรเครื่องสูงประกอบพระเกียรติยศสำหรับพระมหากษัตริย์ และพระบรมวงศ์ผู้ทรงสัปตปฎล

เศวตฉัตร ทำด้วยผ้าปักหักทองขวาง ใช้ปัก ประจำพระที่นั่ง ใน 1 สำหรับ ประกอบด้วยฉัตรชุมสายหักทองขวาง 3 ชั้น ฉัตรหักทองขวาง 5 ชั้นและ 7 ชั้น) ประดิษฐานใต้พระนพปฎลมหาเศวตฉัตร ประดิษฐานใต้พระนพปฎลมหาเศวตฉัตร (เป็นฉัตร 9 ชั้น สำหรับพระมหากษัตริย์ที่ทรงรับพระราชพิธีบรมราชาภิเษกตามโบราณราชประเพณี) ในพระราชพิธีพระบรมราชาภิเษกเสด็จขึ้นครองราชย์ ของพระบาทสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ 2 หรือสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ณ พระที่นั่งบุษบกมาลา ภายในพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาท เมื่อวันอาทิตย์ที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2133 ขณะพระชนมายุได้ 35 พรรษา

ภาพที่ 4.16 : แสดงภาพเศวตฉัตรประดิษฐานใต้พระนพปฎลมหาเศวตฉัตร

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

2.4.1.2 เครื่องใช้ส่วนของพระมหากษัตริย์

ประกอบด้วย

1. ภาพพระสุธารส (กาน้ำ) วางอยู่บริเวณมุมล่างเบื้องซ้ายของภาพ
2. พระยี่ภู่ (ฟูก) โดยพระมหาดมมราชาทรงประทับอยู่บนนั้น ร่วมกับพระราชมาร เพื่อทรงทอดพระเนตรการแสดงระเบง ซึ่งเป็นมหรสพหลวง โดยจัดการแสดงบริเวณพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาท
3. ผอบทองลงยา ภายในบรรจุผ้าซับพระพักตร์ของพระนางสุพรรณกัลยา ซึ่งเปื้อนพระโลหิต เนื่องจากถูกนันทบุเรงทำร้าย
4. เรือมาดประทุน (เรือมาดใส่หลังคา) เป็นเรือที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชและมณีจันทร์ ได้ใช้เสด็จทางชลมารคเพื่อมาเยี่ยมพระราชมารที่พักรักษาอาการบาดเจ็บเนื่องจากถูกลักไวทำมูทหารองครักษ์ของพระเจ้านันทบุเรงแทงที่คอแลถูกจับเป็นเชลย ก่อนที่แม่นางเลอซิ่นจะช่วยออกมาได้

ภาพที่ 4.17 : แสดงภาพเครื่องใช้ส่วนของพระมหากษัตริย์

1. ภาพพระสุธารส

2. พระยี่ภู่

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.18 : แสดงภาพผอบทองลงยา

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.19 แสดงภาพเรือมาดประทุน

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

2.4.1.3 ศาตราวุธของพระมหากษัตริย์ ประกอบด้วย

1. พระแสงขรรค์ เป็นอาวุธบนหลังช้างที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงกระทำยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชา และทรงได้ใช้พระแสงขรรค์นี้ฟันพระมหาอุปราชาเข้าที่อึ่งสะขาขาดสิ้นพระชนม์อยู่บนคอช้าง ภายหลังจากได้รับชัยชนะ พระแสงขรรค์นี้จึงได้รับชื่อในเวลาต่อมาว่า “พระแสงขรรค์ เจ้าพระยาแสนพลพ่าย”
2. สีหน้าปิ่นไฟ หรือปิ่นคาบชุตและไม้รองค้ำปิ่นเป็นอาวุธที่นำเข้ามาโดยพ่อค้า และทหารจากชาติโปรตุเกส ซึ่งสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงใช้ในขณะประทับอยู่บนเรือรบ โดยยิงเข้าใส่ทหารพม่าที่อยู่บนป้อมรักษาการ ซึ่งยกทัพมาตั้งค่ายล้อมกรุงศรีอยุธยา

ภาพที่ 4.20 : แสดงภาพพระแสงขมัง (พระแสงขมัง เจ้าพระยาแสนพลพ่าย)

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.21 : แสดงภาพสีหนาทปืนไฟ หรือปืนคาบสมุทรไม่รณรงค์ปืน

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

2.4.1.4 เครื่องใช้ของชาวกรุงศรีอยุธยา

ประกอบด้วย

- 1 - 2. ตลับยา ตลับยาในมือพระมหาเถรคันฉ่อง ภายในคือยา รักษาบาดแผล ซึ่งมอบให้แม่นางเลอขึ้นกำลังจะลอบเข้าไปช่วยพระราชนุที่ได้รับบาดเจ็บสาหัส จาก ทวนของลักไวทำมู และถูกจับเป็นเชลยอยู่ภายในคุกของค่ายหลวงทัพพม่า
3. กระบุงและกระสอบใส่เสบียงอาหาร ภายในบรรจุเสบียงอาหาร ซึ่งชาวบ้าน กรุงศรีอยุธยาถูกบังคับให้แบกเข้าไปเก็บภายในค่ายหลวงของทัพพม่า
4. ถ้วยขามกระเบื้องเคลือบ เป็นเครื่องครัวของชาวบ้านกรุงศรีอยุธยาที่รับราชการระดับเจ้าขุนมูลนาย หรือชาวบ้านที่มีฐานะดี นำเข้ามาโดยพ่อค้าชาวจีน
5. หม้อไหดินเผา กระบุง กระจาด กระดัง กะลาใส่ข้าว และทัพพีไม้เป็นเครื่องครัวของชาวบ้านกรุงศรีอยุธยาทั่วไป
6. หาบตะกร้าใส่ฟืน เป็นหาบตะกร้าใส่ฟืนของแม่นางเลอขึ้นซึ่งปลอมตัวเป็นชาวบ้านที่ถูกทหารพม่ากวาดต้อน มาเป็นเชลยศึกไว้ใช้งาน เพื่อเข้ามาช่วยพระราชนุที่ถูกจับเป็นเชลยอยู่ภายในคุกของค่ายหลวงทัพพม่า

ภาพที่ 4.22 : แสดงภาพตั๋บยา (ในมือพระมหาเถรคันฉ่อง)

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.23 : แสดงภาพตั๊กยา (ในมือของแม่นางเลอซิ่น)

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.24 : แสดงภาพกระบุงและกระสอบใส่เสบียงอาหาร

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.25 : แสดงภาพถ้วยชามกระเบื้องเคลือบ

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.26 : แสดงภาพหม้อไผ่ดินเผา กระบุง กระจาด กระดัง กะลาใส่ข้าว และทัพพีไม้

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.27 : แสดงภาพหาบตะกร้าใส่พื้น

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

2.4.1.5 อาวุธของทหารกรุงศรีอยุธยา ประกอบด้วย

1. กลองศึก ใช้ตีเพื่อให้สัญญาณว่าในขณะนั้นมีบุกรุกหรือการโจมตีของข้าศึกและให้ทหารภายในค่ายเตรียมพร้อมในการรบ
2. มีดดาบด้ามไม้ มีดดาบซึ่งถูกออกแบบให้มีปลอกและด้ามที่มีลักษณะคล้ายกับไม้คานหาบตะกร้า เพื่อลวงตาทหารพม่าที่อยู่ในค่ายให้รู้ว่าเป็นเพียงไม้คานหาบ แต่ความจริงคือ อาวุธ
3. มีดดาบ ทวนและโล่ ดาบของทหารฝ่ายกรุงศรีอยุธยา ทวนและโล่ คือ อาวุธที่ใช้ต่อสู้บนหลังม้า
4. ธนู เป็นอาวุธประจำตัวของชาวเมืองคัง เนื่องจากมีภูมิประเทศเป็นภูเขาสูง เมืองคังในปัจจุบัน คือ เมืองตองยี ซึ่งเป็นเมืองหลวงของรัฐบาลในประเทศพม่า และเมื่อนางเลอซิ่นก็ใช้ธนูเป็นอาวุธเมื่อยามออกรบทุกครั้ง

5. ปืนใหญ่ เป็นอาวุธที่มีอนุภาพการทำลายสูงสุดในเวลานั้น กรุงศรีอยุธยาได้มีการหล่อปืนใหญ่ขึ้นเองด้วยโลหะสำริด ปืนใหญ่ใช้ยิงเพื่อเบิกทางก่อนทัพหน้าจะวิ่งเข้าหาศัตรู และใช้ยิงต่อสู้ในขณะรบ

ภาพที่ 4.28 : แสดงภาพกลองศึก

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.29 : แสดงภาพมีดดาบด้ามไม้

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.30 : แสดงภาพมีดดาบ ทวนและโล่

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.31 : แสดงภาพหนู

ที่มา : ซาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.32 : แสดงภาพปืนใหญ่

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

2.4.2 อุปกรณ์ประกอบฉากของฝ่ายกรุงหงสาวดี ที่มีความสำคัญในภาพยนตร์ ตามความคิดและการวิเคราะห์ของหม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล ดร.สุเนตร ชุตินทรานนท์ และคุณ ประสพโชค ธนเศรษฐวิไล คือประเภทอุปกรณ์ประกอบฉากต่อไปนี้

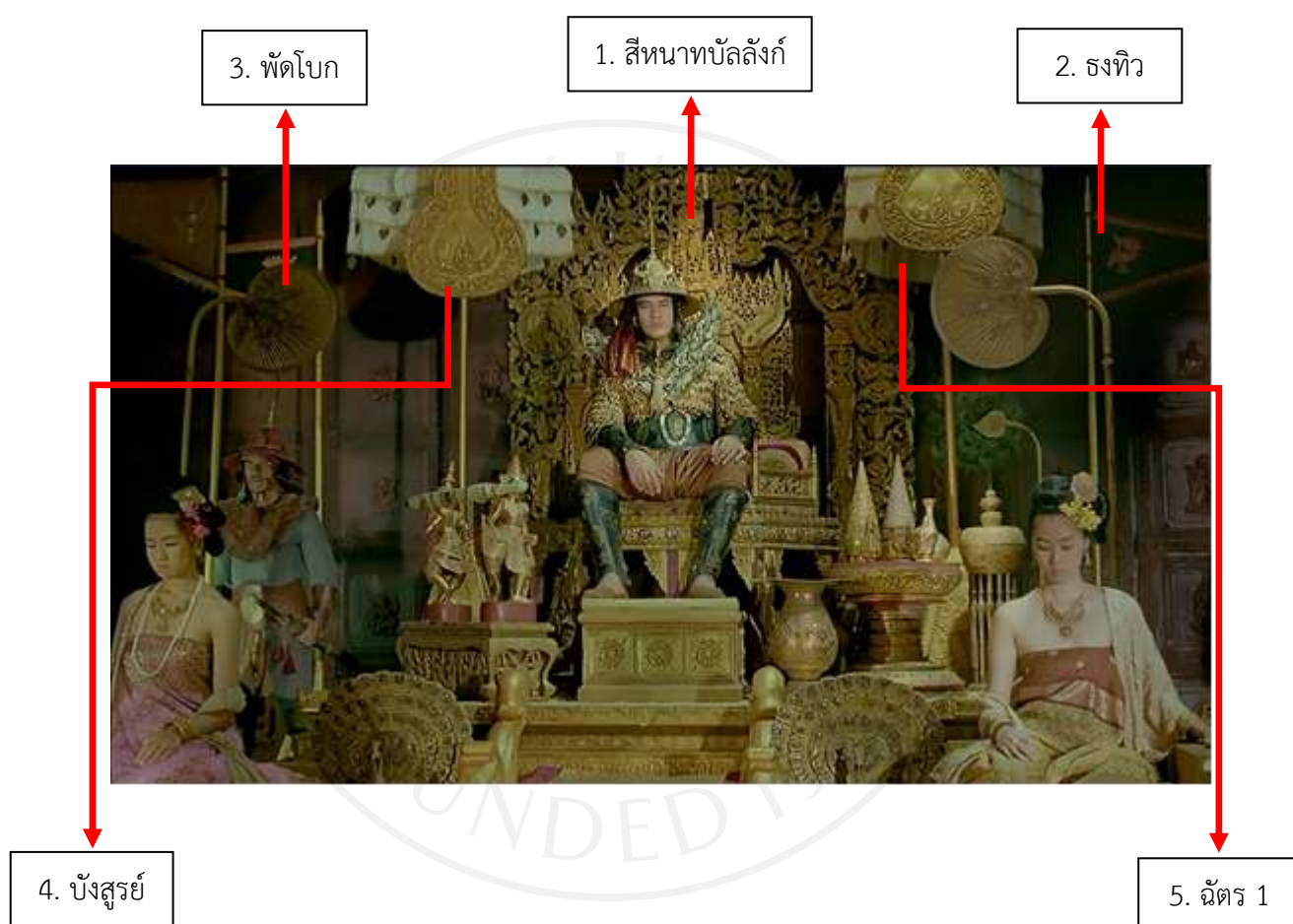
2.4.2.1 เครื่องใช้ส่วนพระมหากษัตริย์

ประกอบด้วย

1. สีนหาทบัลลังก์ เป็นพระราชบัลลังก์ ที่สะท้อนถึง แสนยานุภาพอันยิ่งใหญ่ของกษัตริย์พม่าที่เปล่งประกายเกรียงไกรดุจการแผ่คำรามของพญาราชสีห์ ด้านข้างประดับด้วยเครื่องสูง ซึ่งเป็นเครื่องแสดงพระราชอิสริยยศของพระมหากษัตริย์
2. ธงทิว ธงสามเหลี่ยมลายนกยูง ซึ่งเป็นลายที่ใช้ประดับพระราชอิสริยยศพระมหากษัตริย์ของพม่า
3. พัดโบก เป็นพัดทำด้วยใบลานรูปช้อน มีด้ามติดอยู่ด้านข้าง สำหรับมหาดเล็กถวายงาน พัดเวลาพระมหากษัตริย์เสด็จประทับพระราชอาสน์
4. บังสุรย์ เป็นเครื่องบังแดดขนาดใหญ่ รูปใบโพธิ์ มีด้าม ทำด้วย ผ้าปักหักทองขวาง

5. ฉัตร 1 คู่ เป็นเครื่องสูงสำหรับแขวน ปัก ตั้ง หรือเชิญเข้า
กระบวนแห่ เพื่อเป็นเกียรติยศ มีรูปร่างคล้ายร่มที่ซ้อนกันเป็นชั้น เป็นเครื่องแสดงพระราชอิสริยยศ
พระมหากษัตริย์ของพม่า

ภาพที่ 4.33 : แสดงภาพเครื่องใช้ส่วนพระมหากษัตริย์ฝ่ายหงสาวดี

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

2.4.2.2 ศาตราวุธของพระมหากษัตริย์

ประกอบด้วย

1. พระแสงของ้าว เป็นอาวุธบนหลังช้างที่พระมหากษัตริย์ทรงกระทำยุทธหัตถีกับสมเด็จพระนเรศวรมหาราช แต่ทรงพลาดทำถูกพระแสงของ้าวของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ฟันเข้าที่อึ่งสะขาขาดสิ้นพระชนม์อยู่บนคอช้าง
2. สีนหาปืนไฟ หรือปืนคาบขีด เป็นอาวุธที่พระมหากษัตริย์ทรงใช้ขณะที่อยู่บนป้อมรักษาการ ยิงตอบโต้ทหารกรุงศรีอยุธยาที่อยู่ในเรือรบ นำเข้ามาโดยพ่อค้าและทหารจากชาติโปรตุเกส

ภาพที่ 4.34 : แสดงภาพพระแสงของ้าว

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.35 : แสดงภาพสีหนาทปืนไฟ หรือปืนคาบจุต

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

2.4.2.3 อาวุธของทหารกรุงหงสาวดี

ประกอบด้วย

1. มีดดาบ เป็นอาวุธที่ใช้ต่อสู้ของทหารพม่า เช่นเดียวกับกรุงศรีอยุธยา
 2. ง้าวและธนู เป็นอาวุธที่ใช้รักษาการและต่อสู้ในตำแหน่งสูง ซึ่งอยู่บนบนป้อมรักษาการของทัพพม่า
 3. หอกและโล่ เป็นอาวุธที่ทหารพม่าใช้เพื่อต่อสู้และอารักขา บรรดาแม่ทัพนายกองที่อยู่บนหลังช้าง
 4. ปืนใหญ่เป็นอาวุธที่มีอนุภาพการทำลายสูงสุดในเวลานั้น
- หล่อด้วยโลหะสำริด กองทัพพม่าก็มีใช้เช่นเดียวกับกรุงศรีอยุธยา

ภาพที่ 4.36 : แสดงภาพมีดดาบ

ที่มา : ซาตริเณลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.37 : แสดงภาพง้าวและธนู

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.38 : แสดงภาพหอกและโล่

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.39 : แสดงภาพปืนใหญ่

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

จากภาพที่นำเสนอในงานวิจัยฉบับนี้ พบว่าอุปกรณ์ประกอบฉากต่าง ๆ ทั้งฝ่ายกรุงศรีอยุธยาและฝ่ายพม่าในภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี เกิดจากการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลักฐานเอกสารหลักเอกสารหลักต่าง ๆ ที่มีปรากฏอยู่ เช่น พงศาวดาร จดหมายเหตุ ตำนาน วรรณกรรม ที่ถูกเก็บรวบรวมไว้ ที่พิพิธภัณฑ์ วัด สถานที่ราชการ นอกจากหลักฐานเอกสารแล้ว ยังได้มีการดำเนินการศึกษาค้นคว้าและเก็บรวบรวมข้อเท็จจริงที่เกี่ยวข้องจากแหล่งข้อมูลประเภทบุคคล ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่าง ๆ โดยเฉพาะในด้านประวัติศาสตร์ทั้งไทยและพม่า มีการเดินทางไปศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากสถานที่จริงในพม่าด้วย อุปกรณ์ประกอบฉากได้ถูกสร้างขึ้นใหม่ เพื่อให้ใกล้เคียงกับงานฝีมือในยุคสมัยนั้นมากที่สุด

หลังจากที่ถ่ายทำภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 เสร็จเรียบร้อยแล้วได้มีการนำเอาอุปกรณ์ประกอบฉากต่าง ๆ ที่ปรากฏในภาพยนตร์ สร้างให้เกิดคุณค่าต่อสาธารณชนและผู้สนใจในด้านประวัติศาสตร์ ซึ่งพร้อมมิตร ฟิล์ม สตูดิโอ มีความตั้งใจที่จะรักษากองถ่ายทำภาพยนตร์ไว้ และดำเนินการเปิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดกาญจนบุรีให้ประชาชนทั่วไปได้เข้าไปศึกษาท่องเที่ยวสถานที่สำคัญทาง แต่ปัจจุบันโรงถ่ายทำภาพยนตร์ตำนานสมเด็จพระ

นเรศวรมหาราชที่จังหวัดกาญจนบุรี ถูกปิดตัวลงตั้งแต่วันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2557 เหตุผลที่ทำให้การปิดก็เพื่อจะย้ายไปยังสถานที่อื่น แต่ยังไม่ทราบว่าย้ายไปยังสถานที่แห่งใด

“ตอนนั้นเปิดให้ผู้สนใจสามารถเข้าไปเยี่ยมชมสถานที่ถ่ายทำได้ด้วย เนื่องจากบริษัท พร้อมมิตร ฟิล์ม สตูดิโอ มีความตั้งใจในการสร้างฉากภาพยนตร์เรื่องนี้มาก ซึ่งบางครั้งในขณะที่มีการถ่ายทำ ผมเองยังอาสาพานักท่องเที่ยวเดินชมอธิบายเครื่องใช้ไม้สอยต่าง ๆ เองเลย ก็ถือเป็นการรักษาสถานที่ถ่ายทำเพื่อสร้างความภาคภูมิใจให้กับชาวไทย” (ประสพโชค ธนเศรษฐวิไล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤศจิกายน 2557)

“โรงถ่ายทำภาพยนตร์ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช” ที่ตั้งอยู่ในกองพลทหารราบที่ 9 ค่ายสุรสีห์ จ.กาญจนบุรี “บริษัทพร้อมมิตร ฟิล์ม สตูดิโอ” ใช้เป็นสถานที่ถ่ายทำภาพยนตร์เรื่อง “ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช” และสถานที่แห่งนี้ก็เปิดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจของกาญจนบุรี ให้ประชาชนทั่วไปได้เข้าไปศึกษาท่องเที่ยวสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ เสื้อผ้าเครื่องแต่งกาย อาวุธ เครื่องใช้สอยต่าง ๆ แต่ปัจจุบันโรงถ่ายทำภาพยนตร์ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ที่ จ.กาญจนบุรี ถูกปิดตัวลงตั้งแต่วันที่ 31 มกราคมที่ผ่านมา ไม่เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเที่ยวชมได้แล้ว เหตุผลที่ทำให้การปิดก็เพื่อจะย้ายไปยังสถานที่อื่น แต่ยังไม่ทราบว่าย้ายไปยังสถานที่แห่งใด เห็นท่านม้วยพุดอยู่เหมือนกัน แต่ตอนนี้ยังเลือกอยู่ว่าจะเป็นที่ เขาใหญ่ หรือชะอำ แต่คงเป็นที่ดินของท่านม้วยเองประมาณ 200 ไร่ แต่คิดว่าคงยังไม่ย้ายเร็วๆ นี้” (สุนทร ชูดินทรานนท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 มกราคม 2557)

3. การออกแบบเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการออกแบบและสร้างเครื่องแต่งกาย ของตัวละครที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี ทั้งฝ่ายกรุงศรีอยุธยาและฝ่ายพม่า นั้น มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลักฐานเอกสารหลักเอกสารหลักต่าง ๆ ที่มีปรากฏอยู่ จากพงศาวดาร จดหมายเหตุ ตำนาน วรรณกรรม ภาพจิตรกรรมต่าง ๆ ที่ถูกเก็บรวบรวมไว้ ที่พิพิธภัณฑ์ วัด สถานที่ราชการ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาค้นคว้านั้นไม่มีรายละเอียดระบุไว้อย่างชัดเจนทางทีมงานจึงต้องมีการเพิ่มเติมรายละเอียดบางอย่างลงไปในออกแบบเพื่อให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นโดยคำนึงถึง 1) บทบาทตัวละครในภาพยนตร์เป็นหลักจะต้องได้รับการวางรูปแบบของการแต่งกายเฉพาะกลุ่มเพื่อให้แตกต่างจาก 2) ความสอดคล้องกับสถานที่และฉาก 3) มีความสวยงามให้เข้ากับยุคสมัยของอยุธยาตอนกลาง

“หาข้อมูลมาจากภาพจิตรกรรมฝาผนัง ประติมากรรมภาพสลักต่าง ๆ ที่ร่วมสมัย กับสมเด็จพระนเรศวรที่ได้มีการเก็บรวบรวมเอาไว้แล้วไม่ว่าจะเป็นข้อมูลจากภาพจิตรกรรมต่าง ๆ ภาพจากหอสมุดที่วัดยวมที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยข้อมูลในด้านรูปแบบการแต่งกาย เนื้อผ้า ลายผ้า ที่จะปรากฏในภาพยนตร์ด้วย เป็นต้นว่า เจ้านายฝ่ายหงสาวดีในสมัยนั้นแต่งตัวอย่างไร ชาวบ้านแต่งตัว

อย่างไร ทหารแต่งตัวอย่างไร นางกำนัลหรือฝ่ายในของพระเจ้าบุเรงนองจะแต่งหน้าทำผมแบบไหน เป็นต้น ซึ่งทั้งหมดนี้ถ้าหาข้อมูลหลักฐานที่ร่วมสมัย ไม่ได้ก็ต้องไปศึกษาค้นคว้าจากข้อมูลหลักฐานในยุคสมัยหรือในสถานที่อื่นที่ใกล้เคียงมาให้ได้มากที่สุด” (สุนทร ชุตินทรานนท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 มกราคม 2557)

“ส่วนใหญ่การแต่งกายในภาพยนตร์จะดัดแปลงและประยุกต์ให้สอดคล้องกับประวัติศาสตร์ โดยการออกแบบในมีความเหมาะสมตรงกับยุคสมัยนั้นคือสมัยอยุธยาตอนกลาง ประกอบกับต้องมีความสวยงามเหมาะสมกับสภาพสังคมในปัจจุบันด้วย โดยเฉพาะตัวละครเด่น ๆ ทางทีมงานจะต้องรักษาไว้ซึ่งเอกลักษณ์ความเป็นไทย เนื้อผ้าที่ใช้เป็นแบบไหน วิธีนุ่งห่ม มีความแตกต่างระหว่างแต่ละชนชั้นหรือเชื้อชาติอย่างไรบ้าง และยังคงคำนึงถึงความสวยงามไปพร้อมกันด้วย” (ประสพโชค ธนเศรษฐวิไล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤศจิกายน 2557)

3.1 โทนสีและความสวยงามของเสื้อผ้า โทนสีเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของฝ่ายกรุงศรีอยุธยาและฝ่ายพม่าจะความแตกต่างกันอย่างชัดเจน ซึ่งพิจารณาจากสถานะของความรุ่งเรืองของบ้านเมืองแต่ละฝ่ายในเวลานั้น เช่นในเวลานั้นกรุงศรีอยุธยาตกเป็นเมืองขึ้นของฝ่ายพม่า เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายก็จะมีโทนสีที่ไม่สดใสเสื้อผ้าจะมีโทนสีเข้ม นุ่งห่มเสื้อผ้าน้อยชิ้น แต่ถ้าเป็นเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของฝ่ายพม่าจะมีโทนสีสดใสมากกว่าโดยเฉพาะการใช้สีทองเพื่อเพิ่มความสวยงามอลังการของฝ่ายพม่าในยุคสมัยนั้น

“ตัวละครฝ่ายต่าง ๆ ที่เข้ามามีบทบาทในเรื่องของภาพยนตร์จะต้องได้รับการวางรูปแบบของการแต่งกายเฉพาะกลุ่มเพื่อให้แตกต่างจากกัน โดยฝ่ายหลัก ๆ ในภาพยนตร์เรื่องนี้ก็คือฝ่ายไทยกับพม่า ว่ามีลักษณะการแต่งกาย เนื้อผ้า แตกต่างกันอย่างใด และในแต่ละชนชั้นของแต่ละฝ่ายมีความแตกต่างกันอย่างไร นอกจากนี้ ยังต้องมีการกำหนดโทนสีให้กับแต่ละฝ่ายด้วย ซึ่งทางทีมงานก็ได้มีการวางโทนสีของเครื่องแต่งกายแต่ละฝ่ายจากสถานะของบ้านเมืองในขณะนั้น กล่าวคือสถานการณ์ ณ ขณะนั้น ฝ่ายไทยตกเป็นเมืองขึ้นของพม่า ถือเป็นยุคชบเซาของทางฝ่ายไทย ดังนั้น โทนสีและแสงที่ใช้จึงกำหนดให้มีลักษณะทึมๆ ไม่สดใส สีที่ใช้จะเป็นสีโทมนั้ก เช่น สีดำ สีแดง หรือน้ำเงินคล้ำ ซึ่งทั้งหมดนี้ไม่เหมือนกับฝ่ายพม่าซึ่งขณะนั้นถือเป็นยุครุ่งเรือง มีความอลังการ จึงเน้นการใช้สีและแสงไปในทางที่สดใสและสว่างเปล่งปลั่งมากกว่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งสีทอง” (สุกัญญา มะเรืองประดิษฐ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 ตุลาคม 2557)

การออกแบบเครื่องประดับ มีการคำนึงถึงความสวยงามและความเหมาะสมของตัวละคร สอดคล้องกับบทบาทต่าง ๆ ในแต่ละฝ่าย เช่นตัวละครที่อยู่ในวังก็จะสวมใส่เครื่องประดับในงานพระราชพิธี หรือถ้าตัวละครเป็นชาวบ้านธรรมดา ก็จะไม่มีการสวมใส่เครื่องประดับใดๆเลย นอกจากนี้การเลือกใช้เครื่องประดับต่าง ๆ นั้นก็มาจากจินตนาการที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงและมีความสอดคล้องกับข้อมูลทางประวัติศาสตร์ในยุคสมัยนั้น

“ศึกษาข้อมูลจากหลักฐานที่เป็นเอกสารทางประวัติศาสตร์ ที่ได้มีการเก็บรวบรวมไว้ตามหนังสือ จากข้อมูลรูปภาพ จิตรกรรมต่าง ๆ ทั้งของไทยและพม่า เพื่อตรวจสอบความแตกต่างระหว่างแต่ละชนชั้นหรือเชื้อชาติอย่างไรบ้าง และยังต้องคำนึงถึงความสวยงามและความเหมาะสมของแต่ละตัวละครด้วยว่ารับบทบาทเป็นใครอยู่ในชนชั้นสังคมใด เช่น ถ้าตัวละครที่อยู่นอกวังนั้น หมายถึงประชาชนทั่วไปส่วนใหญ่ไม่ได้สวมเครื่องประดับอยู่แล้ว กระทั่งตัวละครที่อยู่ในวังนั้นบางครั้งบ้างฉากก็ไม่ได้สวมเครื่องประดับ จะสวมเครื่องประดับเฉพาะเมื่อมีพิธีการพิเศษสำคัญเท่านั้น ซึ่งในข้อมูลประวัติศาสตร์บางครั้งก็ไม่ได้ระบุถึงรายละเอียดตรงนี้นัก ดังนั้นทีมงานก็ได้ใช้จินตนาการในการเลือกเครื่องประดับให้มีความสอดคล้องกับข้อมูลประวัติศาสตร์ที่มีอยู่ให้มากที่สุด” (สุนทร ชุตินทรานนท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 มกราคม พ.ศ. 2557)

3.1.1 เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับของฝ่ายกรุงศรีอยุธยา ตามตัวละครที่มีบทบาทสำคัญในภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี คือการแต่งกายของตัวละครต่อไปนี้

3.1.1.1 สมเด็จพระนเรศวรมหาราช แบ่งเป็น

3.1.1.1.1 เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับกายภายใน

พระบรมมหาราชวัง คือ เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับที่ใช้สวมใส่เมื่อประทับอยู่ในพระบรมมหาราชวัง และเสด็จออกไปปรึกษากลยุทธ์การศึกกับพระมหาเถรคันฉ่อง ซึ่งเครื่องแต่งกายจะมีโทนสีเข้มและใช้ผ้ายกทอง ตามบุคลิกของพระองค์ที่สงบและเคร่งขรึม ประกอบด้วย

1. ฉลองพระองค์พระกรน้อย (เสื้อผ่าอกแขนยาวจรดข้อมือ คอปิดชิดพระศอก ผ่าอกตลอด ปล่อยชายไว้นอกพระภูษาเป็นการแต่งลำลองอย่างไม่เต็มยศ เป็นฉลองพระองค์สำหรับพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์ และชนชั้นสูงในราชสำนัก)
2. ผ้านุ่งโจงกระเบน (ผ้านุ่งที่ใช้นุ่งทับสนับเพลา ใช้วิธีการนุ่งแบบโจงกระเบน)

3. สนับเพลา (กางเกงขึ้นในมีชายาวประมาณครึ่งแข้ง ปักดินทองคำและด้นเงินเป็นลวดลายบริเวณปลายขา แล้วนุ่งผ้าโจงกระเบนทับ)

4. ผ้าคาดเอว

เครื่องประดับ ประกอบด้วย

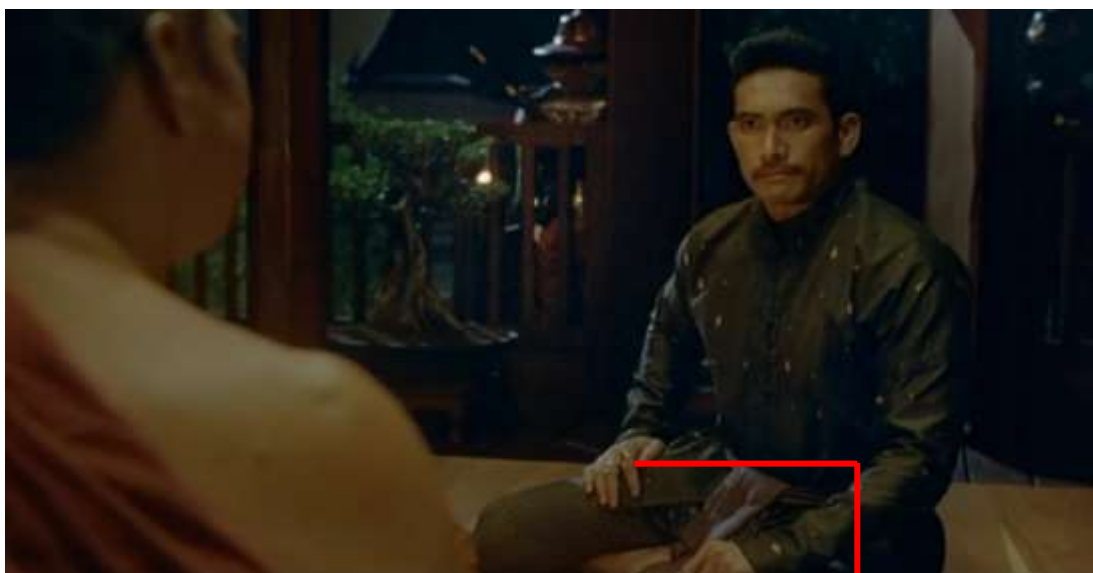
5. พระธำมรงค์ (แหวน)

ภาพที่ 4.40 : แสดงภาพฉลองพระองค์สำหรับพระมหากษัตริย์ พระบรมวงศานุวงศ์

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.41 : แสดงภาพสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสด็จมหาพระมหาเถรคันฉ่องเพื่อปรึกษา
กลยุทธ์การศึกกับฝ่ายพม่าที่มัตตังค่ายล้อมกรุงศรีอยุธยาอยุธยาแม่น้ำ

5. พระอัครมเหสี

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.1.1.2 เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับในพระราชพิธีพระ
บรมราชาภิเษกเสด็จขึ้นครองราชย์ของพระบาทสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ 2 หรือสมเด็จพระนเรศวร
มหาราช คือเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับที่ยิ่งใหญ่ดูงามตระการตาแสดงถึงความเป็น
พระมหากษัตริย์ ประกอบด้วย

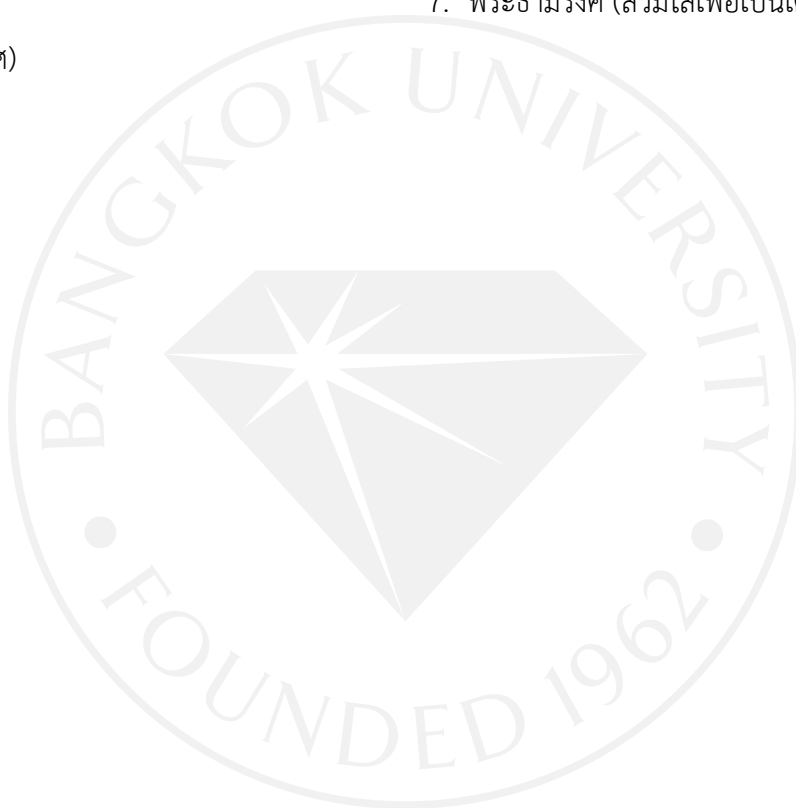
1. ฉลองพระองค์พระกรน้อย
2. โจงกระเบนยกทอง (ผ้าโจงกระเบนที่ทอยกลวด

ลายให้สูงกว่าพื้นผ้า โดยจะมีเส้นยืนและเส้นพุ่งขัดสานกันตามปกติ และมีเส้นพุ่งพิเศษไประหว่างเส้น
ยืน จึงจะปรากฏลวดลายขึ้นมา ในอดีตผ้ายกทองเป็นผ้าที่บุคคลระดับสูง ตั้งแต่พระมหากษัตริย์ และ
พระบรมวงศานุวงศ์มักใช้นุ่งภายในราชสำนักตั้งแต่สมัยสุโขทัย อยุธยา แต่สำหรับเหล่าขุนนางนั้น
จะมีสิทธิใช้นุ่งได้ก็ต่อเมื่อได้รับพระราชทานจากพระมหากษัตริย์เท่านั้น)

3. ผ้าคาดเอว

เครื่องประดับ ประกอบด้วย

4. พระมหาพิชัยมงกุฏ (มงกุฏอันเป็นเครื่องทรงของพระมหากษัตริย์ เป็นหนึ่งในห้าของเครื่องเบญจราชกกุธภัณฑ์)
5. ทับทรวง (เครื่องประดับเพชรพลอย ทำหน้าที่เป็นจี้ประดับทับหน้าอก)
6. กรองคอ (สร้อยคอทำเป็นแผ่นทองคำแผ่กว้างประดับด้วยรัตนชาติ)
7. พระธำมรงค์ (สวมใส่เพื่อเป็นเครื่องประกอบพระอิสริยยศ)

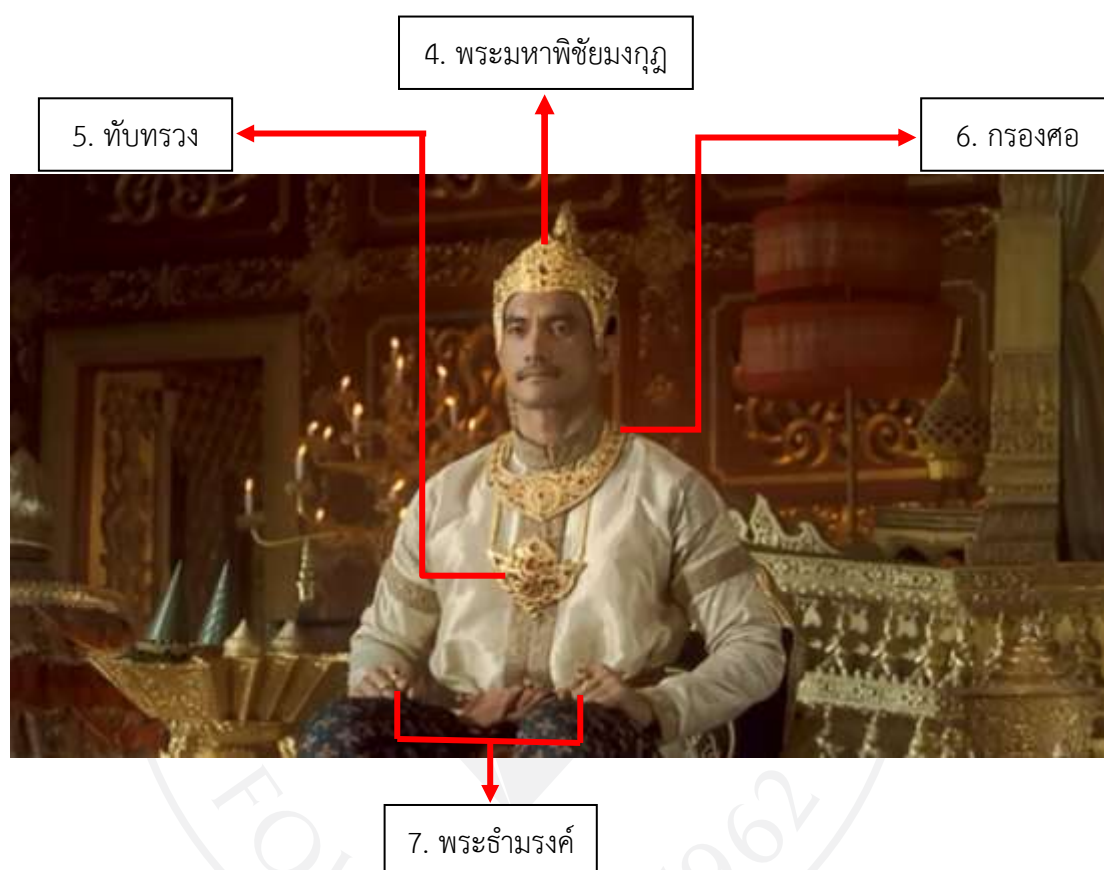

ภาพที่ 4.42 : แสดงภาพพระบาทสมเด็จพระสรเพชญ์ที่ 2 หรือสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงสวม
มงกุฎสถาปนาพระนางมณีจันทร์ขึ้นเป็นอัครมเหสี ในพระราชพิธีเสด็จขึ้นครองราชย์ ณ
พระที่นั่งบุษบกมาลา ภายในพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาทที่กรุงศรีอยุธยา

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.43 : แสดงภาพพระบาทสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ 2 หรือสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทรงประกอบพระราชพิธีเสด็จขึ้นครองราชย์ ณ พระที่นั่งบุษบกมาลา ภายในพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาทที่กรุงศรีอยุธยา

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.1.1.3 เครื่องแต่งกายแบบสามัญชน คือเครื่องแต่งกายที่สวมใส่สำหรับพลอมกายเป็นสามัญชนใน ไม่สวมเครื่องประดับ เพื่อเสด็จไปเยี่ยมพระราชมนูที่ได้รับบาดเจ็บจากทวนของลักไวทำมแม่ทัพเอกของฝ่ายพม่า ซึ่งแม่นาง เลอชินได้ลอบเข้าไปช่วยออกมาจากคุกเขลยศึกของกองทัพพม่า ประกอบด้วย

1. เสื้อคอกลมผ่าอกแขนสั้น
2. โจงกระเบน (การนุ่งผ้าที่มีขนาดยาวเท่ากับผ้าถุงสองผืน โดยทบชายทั้งสองเข้าด้วยกัน ม้วนและรั้งเหน็บ ไว้ที่ข้อบเอวด้านหลัง มีลักษณะคล้ายกางเกงยาวคลุมเช่า)
3. ผ้าคาดเอว

ภาพที่ 4.44 : แสดงภาพสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและพระอัครมเหสีมณีนีจันทร์ทรงปลอมตัวเป็นสามัญชน เสด็จทางชลมารคเพื่อมาเยี่ยมพระราชมนูที่ได้รับบาดเจ็บจากทวนของลักไวทำมูแม่ทัพเอกของฝ่ายพม่า และพักรักษาตัวอยู่ที่บ้านของท่านเจ้าคุณ โดยมีแม่นางเลอซิ่นดูแลปรนนิบัติอย่างใกล้ชิด

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

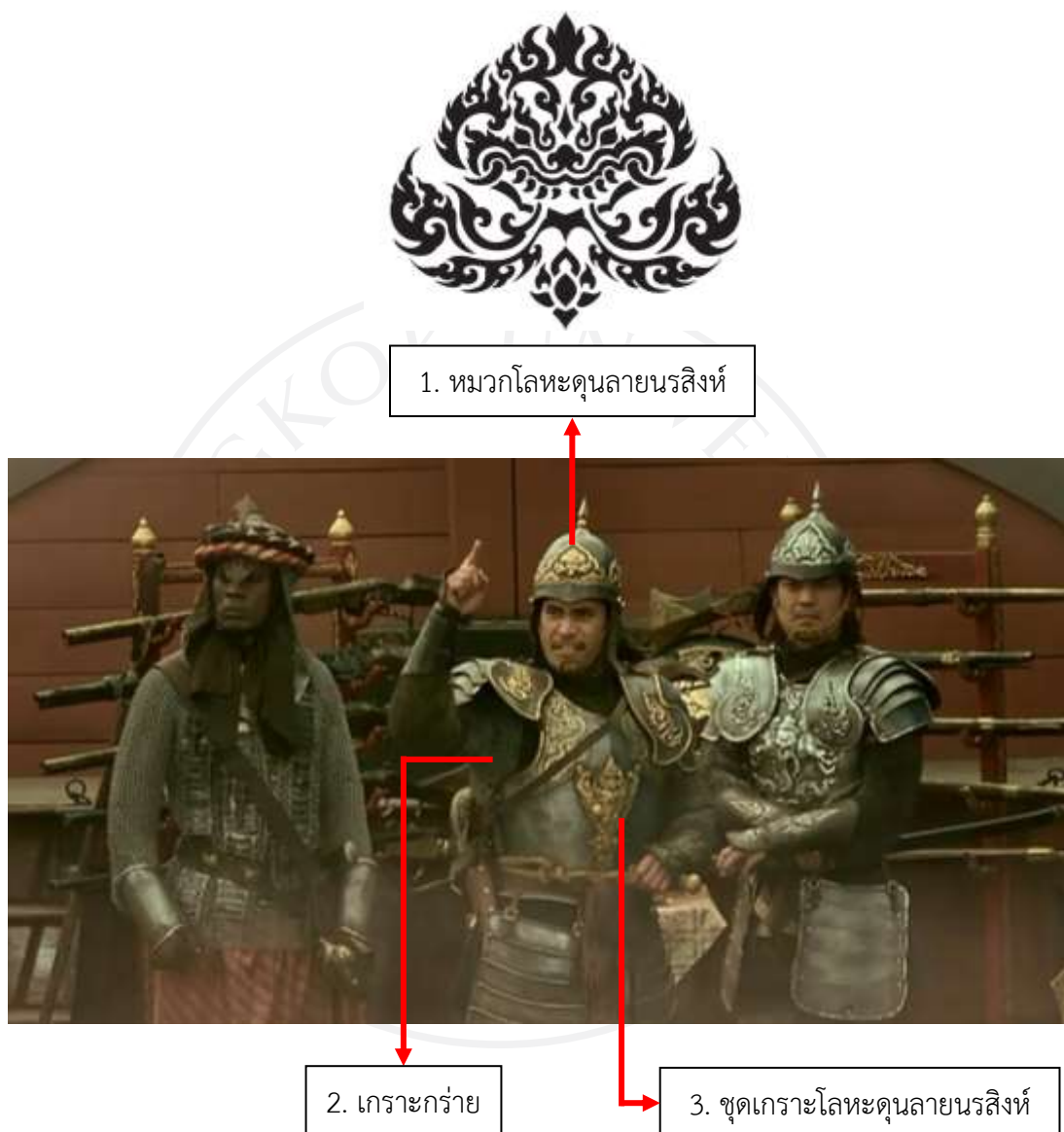
3.1.1.1.4 เครื่องแต่งกายสำหรับออกศึกไม่สวมเครื่องประดับ

คือเครื่องแต่งกายที่ใช้สวมใส่ในการบัญชาการรบและออกรบ ซึ่งจะมี 2 ชุด ชุดที่ 1) ชุดเกราะในขณะทรงตำแหน่งพระมหาอุปราชหรือก่อนเสด็จขึ้นครองราชย์ ซึ่งชุดเกราะนี้จะประกอบด้วย เกราะกร่าย ซึ่งเป็นชุดเกราะอ่อนแบบโปรตุเกส ถักด้วยโซ่เหล็กเป็นตาข่าย สวมด้านใน สวมทับด้วยชุดเกราะโลหะสัญลักษณ์นรสิงห์ลายไฟ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ประจำพระองค์ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเพียงพระองค์เดียวเท่านั้นในขณะทรงตำแหน่งพระมหาอุปราช ก่อนขึ้นครองราชย์เป็นกษัตริย์ และสวมหมวกโลหะแบบหมวกทรง ประพาสคุณลายนรสิงห์ ซึ่งนรสิงห์นี้เป็นอวตารร่างที่ 4 ของพระนารายณ์ตามเนื้อเรื่องในคัมภีร์ปุราณะในศาสนาฮินดูโดยมีร่างกายท่อนล่างเป็นมนุษย์ และร่างกายท่อนบนเป็นสิงโต ตามเนื้อเรื่องในคัมภีร์ปุราณะนรสิงห์เป็นผู้สังหารทริณยกศิปุ อสูรตนซึ่งได้รับพรจากพระพรหมว่าจะไม่ถูกสังหารโดยมนุษย์หรือสัตว์ นรสิงห์จึงเป็นที่รู้จักและบูชาโดยทั่วไป แต่นรสิงห์ตามคติของพม่าจะแตกต่างไปจากของฮินดู ที่จะมีกายเป็นสิงโต แต่มีศีรษะเป็นมนุษย์ ส่วนลวดลายไฟที่มาประกอบกับนรสิงห์นั้นมีที่มาจากฝรั่งรู้จักและเรียกสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในพระนามของ “ราชาแห่งไฟ” (King of Fire) จากข้อมูลของ หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล ผู้ออกแบบจึงได้จินตนาการและออกแบบอีกหนึ่งสัญลักษณ์ที่ประกอบด้วยไฟขึ้นแทนพระองค์สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ชุดที่ 2) ชุดเกราะในขณะทรงตำแหน่งพระมหากษัตริย์ ซึ่งชุดเกราะนี้จะประกอบด้วย ชุดเกราะกร่ายเหล็กแบบโปรตุเกสอยู่ด้านในสวมทับด้วยชุดเกราะโลหะคุณลายสัญลักษณ์นารายณ์ทรงครุฑลายไฟ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ประจำตำแหน่งพระมหากษัตริย์ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และสวมพระมาลาเบี่ยงซึ่งในสมัยอยุธยามีความเชื่อเรื่องสมมติเทพที่เปรียบพระมหากษัตริย์เสมือนพระนารายณ์อวตารลงมา ทำให้ครุฑซึ่งเป็นพาหนะของพระนารายณ์ ถูกนำมาเป็นสัญลักษณ์แทนอำนาจของพระมหากษัตริย์ โดยมีการนำรูปครุฑมาประดับเครื่องราชูปโภคและสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระมหากษัตริย์ตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยาสืบทอดมาถึงรัตนโกสินทร์ในปัจจุบัน

ชุดที่ 1 เครื่องแต่งกายสำหรับออกศึกในขณะทรงตำแหน่งพระมหาอุปราชประกอบด้วย

1. หมวกโลหะคุณลายนรสิงห์ (หมวกทหารแบบทรงประพาส คุณลายสัญลักษณ์พระมหาอุปราช)
2. เกราะกร่าย (ชุดเกราะอ่อนถักด้วยโซ่เหล็กเป็นตาข่ายแบบโปรตุเกส สวมด้านใน)
3. ชุดเกราะโลหะสัญลักษณ์นรสิงห์ลายไฟ (ชุดเกราะโลหะแบบโปรตุเกส คุณลายสัญลักษณ์พระมหาอุปราช สวมทับเกราะกร่าย)

ภาพที่ 4.45 : แสดงภาพสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงนำกองเรือรบล่องเข้ามาโจมตีค่าย
ของพม่าที่ตั้งล้อมกรุงศรีอยุธยา

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

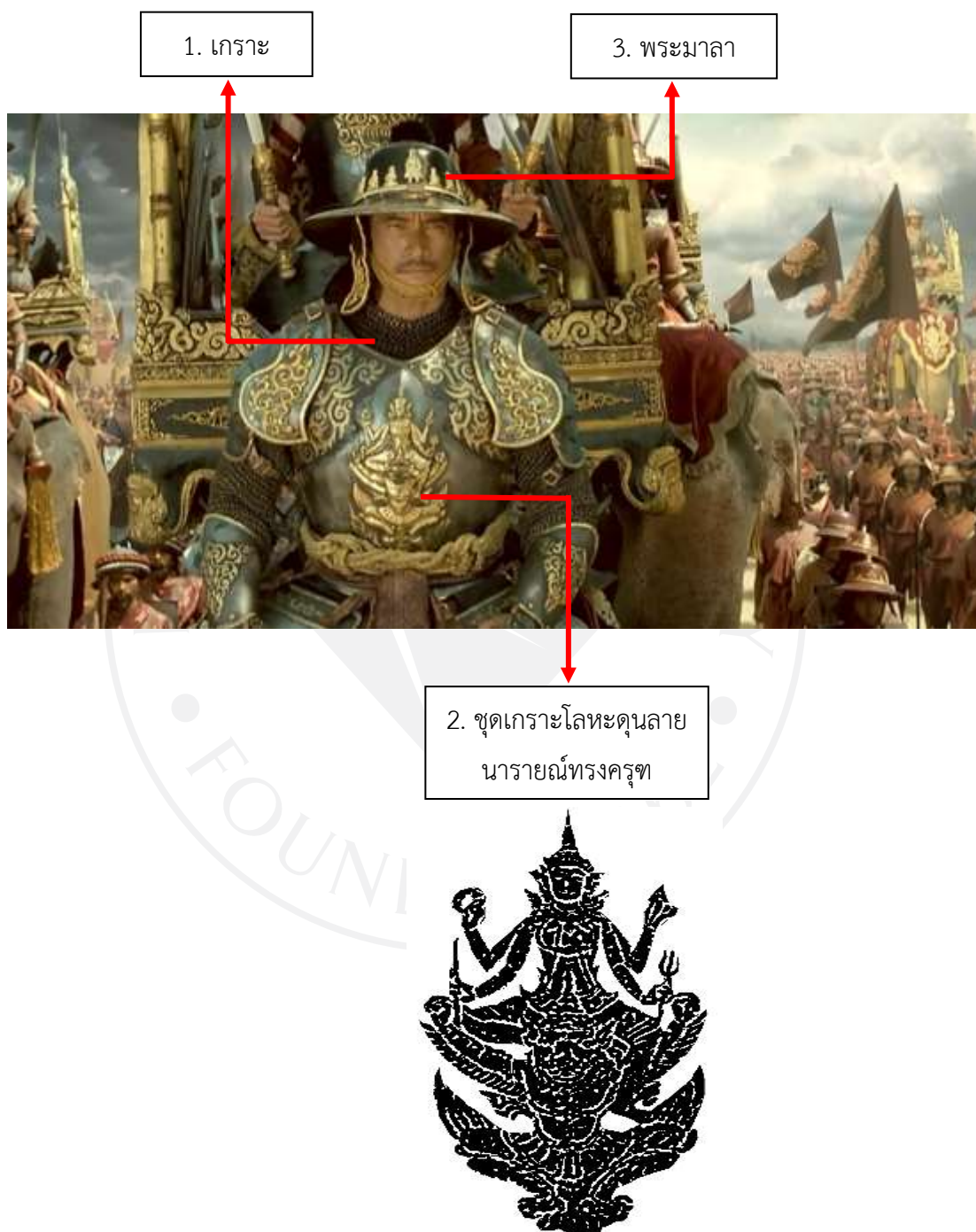
ชุดที่ 2 เครื่องแต่งกายในขณะทรงตำแหน่งพระมหากษัตริย์แห่ง
กรุงศรีอยุธยา ในศิกษุทหัตถ์กับพระมหาอุปราช ประกอบด้วย

1. เกราะกร่าย
2. ชุดเกราะโลหะสัญลักษณ์นารายณ์ทรงครุฑลายไฟ
(ชุดเกราะโลหะแบบโปรตุเกส ดุนลายสัญลักษณ์พระมหากษัตริย์ สวมทับเกราะกร่าย)

3. พระมาลาเบี่ยง (หมวกหนังทรงลูกฟักของสมเด็จพระ
พระนเรศวรมหาราชทรง ขณะชนช้างกับพระมหาอุปราช และทรงเบี่ยงพระองค์หลบของ้าว จึงไป
โดนพระมาลาหรือหมวกบิ่นขาดไป จึงได้ชื่อว่าพระมาลาเบี่ยง ต่อมาในสมัยรัตนโกสินทร์
พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช รัชกาลที่1โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมสร้างพระ
มาลาเบี่ยงเป็นเครื่องพิชัยสงคราม ประดับรอบพระมาลาด้วยพระพุทธรูปศิลปะบายน ที่ชาวบ้าน
แขวงเมืองนครราชสีมานำมาถวาย จำนวน 21องค์ และกลายเป็นอนุสรณ์แห่งวีรกรรมสำคัญสืบมา)

4. สนับแขนโลหะ (เครื่องปกป้องร่างกายบริเวณแขน)
5. สนับขาโลหะ (เครื่องปกป้องร่างกายบริเวณขา)

ภาพที่ 4.46 : แสดงภาพสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงเคลื่อนทัพมาทำการยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชามังสามเกียดที่บริเวณอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.47 : แสดงภาพสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงประชุมแม่ทัพนายกองและเหล่าทหารกรุงศรีอยุธยา เพื่อปลุกขวัญกำลังใจให้เกิดความฮึกเหิมก่อนที่จะทำศึกกับพม่า ที่น้ำทัพโดยพระมหาอุปราชามังสามเกียด ที่บริเวณอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

3. สนับแขนโลหะ

4. สนับขาโลหะ

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.1.2 สมเด็จพระเอกาทศรถ แบ่งเป็น

3.1.1.2.1 เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับกายภายใน

พระบรมมหาราชวัง คือ เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับที่ใช้สวมใส่เมื่อประทับอยู่ในพระบรมมหาราชวัง และเสด็จประชุมการศึกกับสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ซึ่งเครื่องแต่งกายจะมี โทนสีเข้มและใช้ผ้ายกทอง ประกอบด้วย

1. ฉลองพระองค์พระกรน้อย
2. โจงกระเบนยกทอง
3. ผ้าคาดเอว

เครื่องประดับ ประกอบด้วย

4. พระอัมรินทร์

ภาพที่ 4.48 : แสดงภาพสมเด็จพระเอกาทศรถทรงประชุมวางแผนการเคลื่อนทัพกับสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและเหล่าบรรดาแม่ทัพนายกองในพระบรมมหาราชวังที่กรุงศรีอยุธยา

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.1.2.2 เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับในการร่วมพระราชพิธี

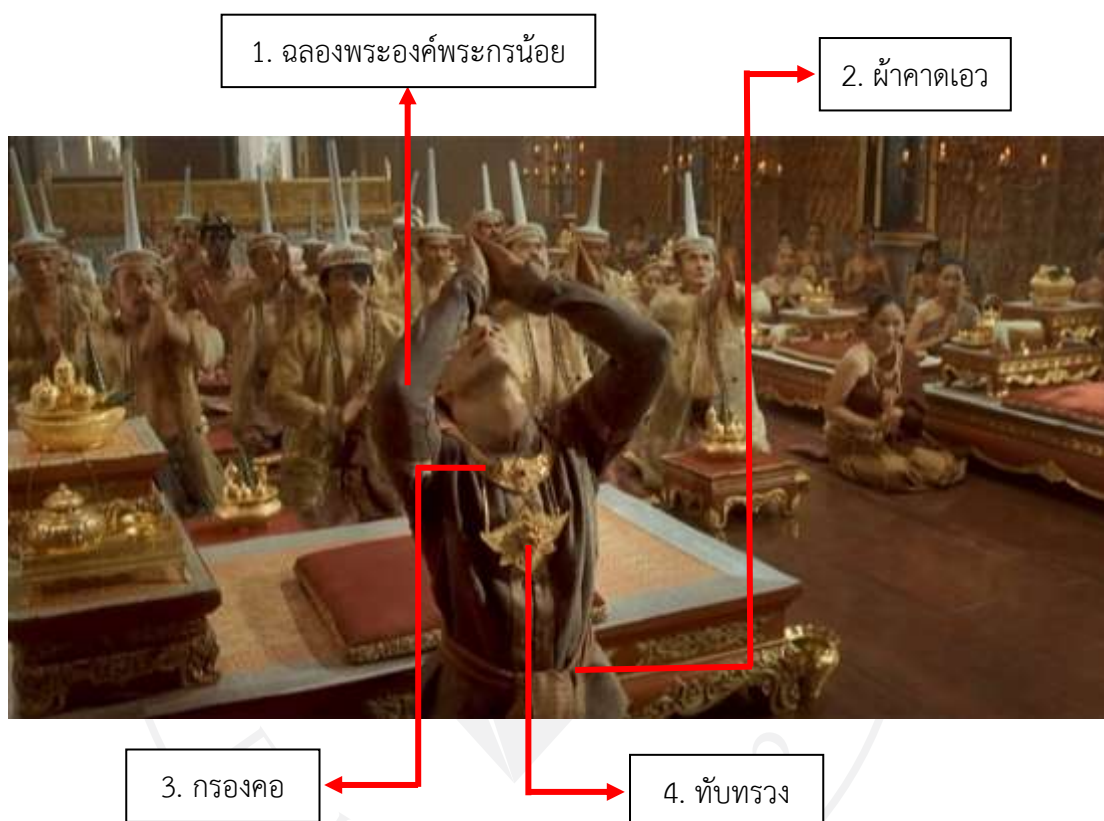
พิธีพระบรมราชาภิเษกเสด็จครองราชย์ของพระบาทสมเด็จพระนเรศวรมหาราช คือ เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับที่แสดงถึงความเป็นพระอนุชาธิราช ประกอบด้วย

1. ฉลองพระองค์พระกรน้อย
2. ผ้าคาดเอว

เครื่องประดับ ประกอบด้วย

3. กรองคอ
4. ทับทรวง

ภาพที่ 4.49 : แสดงภาพสมเด็จพระเอกาทศรถ พระบรมวงศานุวงศ์และแม่ทัพนายกองรวมถึงเหล่า
เสนาอำมาตย์ ถวายพระพรสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในพระราชพิธีเสด็จขึ้น
ครองราชย์ ณ พระที่นั่งบุษบกมาลา ภายในพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาท ที่กรุงศรี
อยุธยา

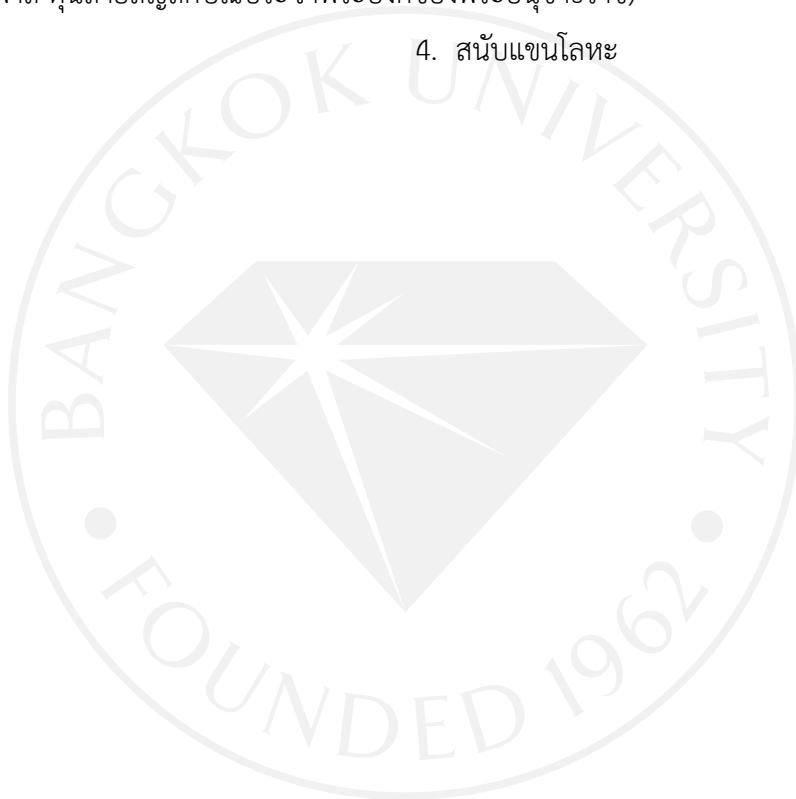
ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.1.2.3 เครื่องแต่งกายสำหรับออกศึกไม่สวมเครื่องประดับ

คือเครื่องแต่งกายที่ใช้สวมใส่ในการบัญชาการรบและออกรบ ในศึกยุทธหัตถีกับมังจาปะโร โดยเป็นชุดเกราะในขณะทรงตำแหน่งพระอนุชาธิราช ชุดเกราะนี้จะประกอบด้วย เกราะกรายซึ่งเป็นชุดเกราะอ่อนแบบโปรตุเกสรัดด้วยโซ่เหล็กเป็นตาข่าย สวมด้านใน สวมทับด้วยชุดเกราะโลหะแบบโปรตุเกส สัญลักษณ์ข้างสามเศียร และสวมหมวกโลหะแบบโปรตุเกสดูคล้ายข้างสามเศียรซึ่งมีที่มาจากพระยศเดิมของสมเด็จพระเอกาทศรถ คือ พระยาปราบไตรจักร หมายถึงปราบ 3 จักร เปรียบได้กับข้างสามเศียร ลักษณะเหมือนข้างเอราวัณ และข้างสามเศียรนี้ก็เป็นพาหนะของพระอินทร์ ซึ่งแต่เดิม

ผู้ออกแบบจะนำพระนามของสมเด็จพระเอกาทศรถซึ่งแปลว่าราชรถสำหรับการศึก 11 คัน มา
ประยุกต์ออกแบบสัญลักษณ์แต่มีความยากลำบากดังนั้นช่างสามเศียรจึงถูกนำมาใช้เป็นสัญลักษณ์
ประจำพระองค์ของสมเด็จพระเอกาทศรถในขณะทรงตำแหน่งพระอนุชาธิราช ประกอบด้วย

1. เกราะกร่าย
2. ชุดเกราะโลหะดุนลายช้างสามเศียร (ชุดเกราะ
โลหะแบบโปรตุเกส ดุนลายสัญลักษณ์ประจำพระองค์ของพระอนุชาธิราช)
3. หมวกโลหะดุนลายช้างสามเศียร (หมวกทหารแบบ
ทรงประพาส ดุนลายสัญลักษณ์ประจำพระองค์ของพระอนุชาธิราช)
4. สนับแขนโลหะ

ภาพที่ 4.50 : แสดงภาพสมเด็จพระเอกาทศรถและสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงนำทัพหลวงชุมนุม
ทัพของพม่าก่อนที่จะเคลื่อนทัพไปทำการยุทธหัตถีกับพระมหาอุปราชามังสามเกียด
ที่บริเวณอำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

1. ชุดเกราะอ่อนถักด้วยโซ่เหล็ก

2. ชุดเกราะโลหะสัญลักษณ์
ช้างสามเศียร

4. สนับแขนโลหะ

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.51 : แสดงภาพสมเด็จพระเอกาทศรถทรงให้คำปรึกษาเรื่องการเคลื่อนทัพหลวงแต่สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ที่บริเวณอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

3. หมวกโลหะดุนลาย
ข้างสามเศียร

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.1.3 สมเด็จพระมหาธรรมราชา

3.1.1.3.1 เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับกายภายใน

พระบรมมหาราชวัง คือ เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับที่ใช้สวมใส่เมื่อประทับอยู่ในพระบรมมหาราชวัง และเสด็จทอดพระเนตรการแสดงระเบง ซึ่งเป็นมหรสพหลวง โดยจัดการแสดงบริเวณพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาท ที่กรุงศรีอยุธยา ประกอบด้วย

1. ฉลองพระองค์พระกรน้อย
2. ผ้านุ่งโจงกระเบน
3. สนับเพลา
4. ผ้าคาดเอว

เครื่องประดับ ประกอบด้วย

5. สนนงเกล้า (เครื่องประดับศีรษะสูงศักดิ์ในราชสำนัก ทำด้วยทองคำ มีตัวห้ามรัดเกล้าประดับลวดลายประจำยาม บนตัวรัดเกล้าทำเป็นลายดอกไม้หรือลายพันธุ์พฤกษา มีลายกระจังขนابอยู่ทั้งด้านบนและด้านล่าง ส่วนที่เป็นสาแทรกประดับด้วยลวดลายรักร้อย ประดับอัญมณีหรือรัตนชาติสีต่าง ๆ)

6. กรองคอ

7. ทับทรวง

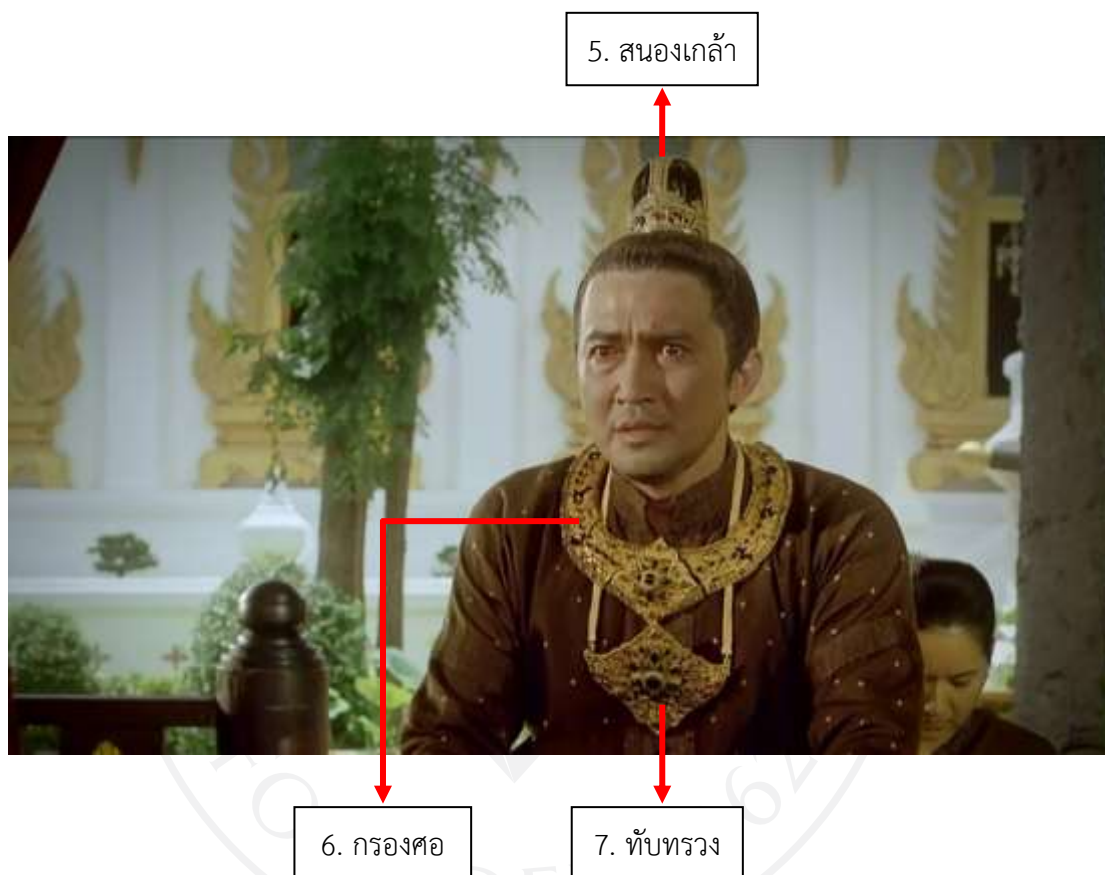
8. พระอัมรินทร์

ภาพที่ 4.52 : แสดงภาพสมเด็จพระมหาธรรมราชาทรงทอดพระเนตรการแสดงระเบง ซึ่งเป็นมหรสพหลวง โดยจัดการแสดงบริเวณพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาท ที่กรุงศรีอยุธยา

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.53 : แสดงภาพสมเด็จพระมหาธรรมราชาทรงเสียพระทัยอย่างหนัก เมื่อทหารได้นำศพมา
 ทูลถวาย ในขณะที่ทรงทอดพระเนตรการแสดงระเบง และเมื่อเปิดผอบออกมาก็ได้พบผ้า
 ซับพระพักตร์เปื้อนโลหิตของพระนางสุพรรณกัลยา จึงทราบโดยทันทีว่าพระนาง
 สุพรรณกัลยาทรงกำลังมีภัยอันตราย

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
 [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.1.4 พระราชมณู แบ่งเป็น

3.1.1.4.1 เครื่องแต่งกายแบบชาวบ้าน ไม่มีเครื่องประดับ คือ เครื่องแต่งกายที่พระราชมณูถูกจับตัวเป็นเชลยศึกอยู่ภายในค่ายของกองทัพพม่า ประกอบด้วย

1. โจงกระเบน

ภาพที่ 4.54 : แสดงภาพพระราชมณูในขณะที่ถูกจับกุมตัวเป็นเชลยศึกอยู่ภายในค่ายของกองทัพพม่า หลังจากถูกทวนของลักไวทำมแม่ทัพเอกของพม่าแทงจนได้รับบาดเจ็บสาหัสที่ลำคอ ซึ่งแม่นางเลอจิ้นได้ลอบเอายาที่พระมหาเถรคันฉ่องมอบให้มารักษาบาดแผลของพระราชมณู

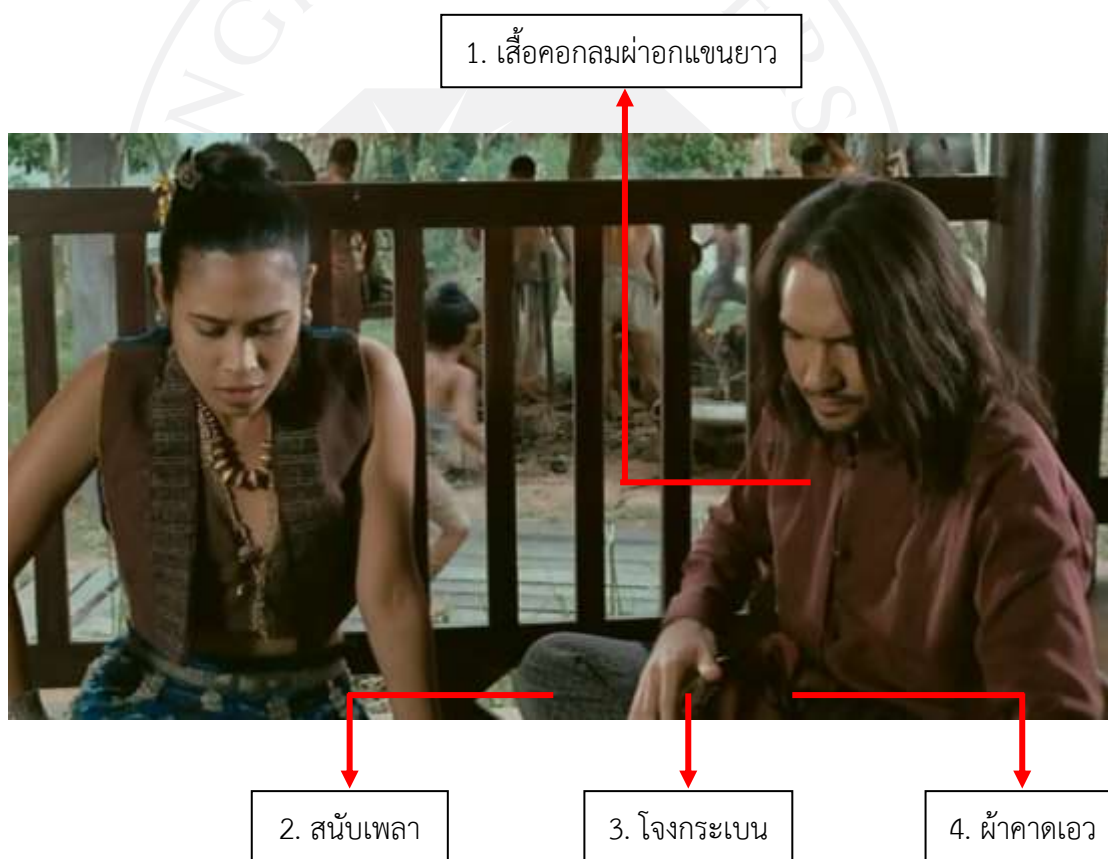
1. โจงกระเบน

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.1.4.2 เครื่องแต่งกายแบบขุนนาง คือเครื่องแต่งกายสวมใส่
ในขณะที่พักฟื้นอาการบาดเจ็บอยู่ที่บ้านของท่านเจ้าคุณคนหนึ่ง ประกอบด้วย

1. เสื้อคอกลมผ่าอกแขนยาว
2. สนับเพล
3. โจงกระเบน
4. ผ้าคาดเอว

ภาพที่ 4.55 : แสดงภาพพระราชนูกับแม่นางเลอซิ่นกำลังรับประทานอาหารร่วมกับท่านเจ้าคุณและ
ภรรยา ที่เรือนของท่านเจ้าคุณ ซึ่งที่เรือนนี้พระราชนูก็ได้พักรักษาอาการบาดเจ็บ
โดยมีแม่นางเลอซิ่นดูแลปรนนิบัติอย่างใกล้ชิด

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

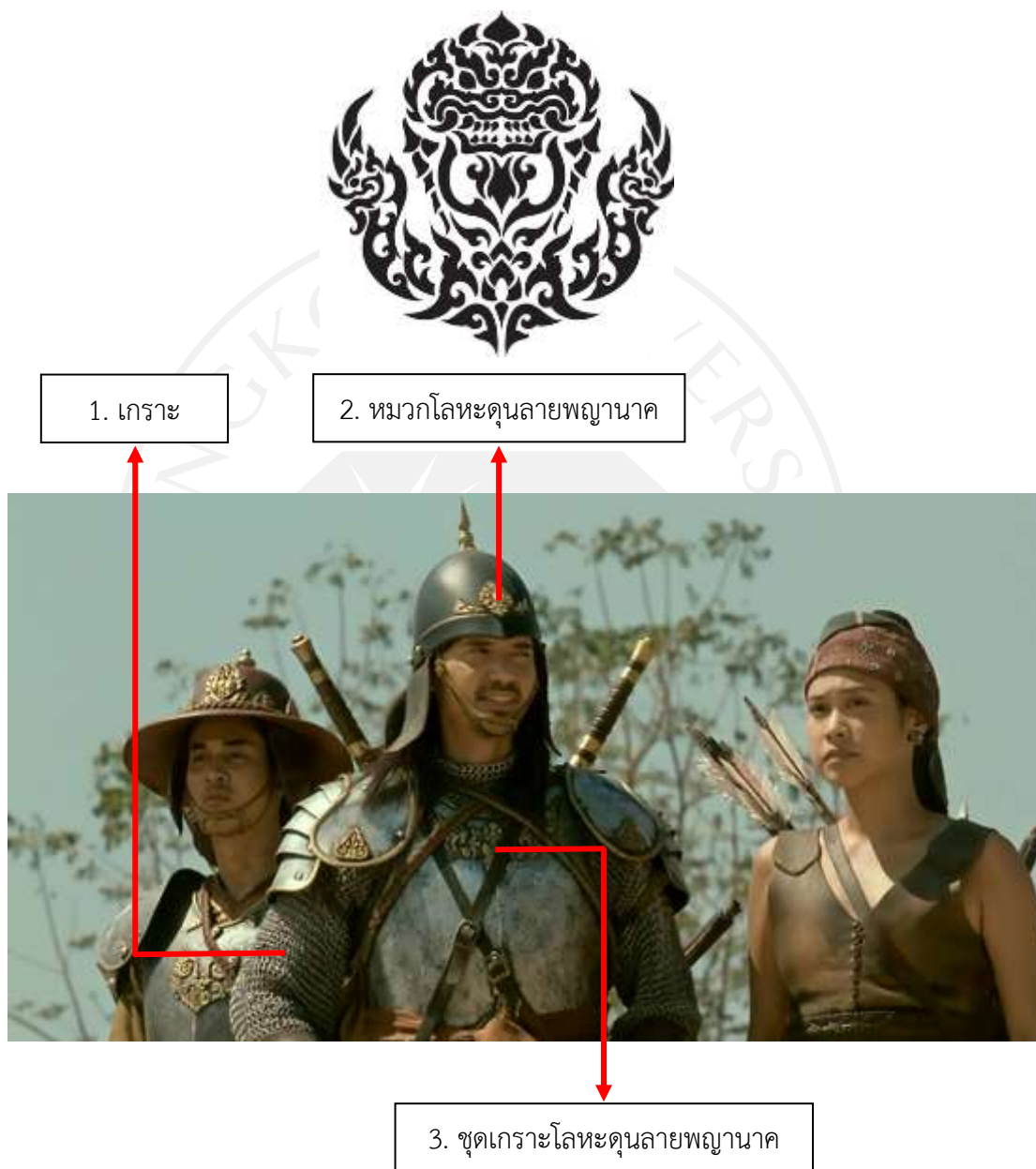
3.1.1.4.3 เครื่องแต่งกายสำหรับออกศึกไม่สวมเครื่องประดับ

คือเครื่องแต่งกายที่ใช้สวมใส่ในการออกรบ ชุดเกราะนี้ประกอบด้วยเกราะกร่ายซึ่งเป็นชุดเกราะอ่อนแบบโปรตุเกสอีกด้วยเหล็กเป็นตาข่าย สวมด้านใน สวมทับด้วยชุดเกราะโลหะแบบโปรตุเกส สัญลักษณ์พญานาค ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ประจำตัวของพระราชมณู ผู้เป็นสหายรักของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ประกอบด้วย

1. เกราะกร่าย
2. หมวกโลหะดุนลายพญานาค (หมวกทหารแบบทรงประพาส ดุนลายสัญลักษณ์ประจำตัวของพระราชมณู)
3. ชุดเกราะโลหะดุนลายพญานาค (ชุดเกราะโลหะแบบโปรตุเกส ดุนลายสัญลักษณ์ประจำตัวของพระราชมณู)

ภาพที่ 4.56 : แสดงภาพพระราชมณูนากองทหารส่วนหนึ่งตั้งทัพรอทัพของพม่าที่จะเคลื่อนผ่านมา
โดยแม่นางเลอซินได้นำกองกำลังจากเมืองคังมาร่วมทำศึกอย่างใกล้ชิด ที่บริเวณอำเภอ
พนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3. สร้อยประจำ (เป็นเครื่องยังจิตใจ ให้เข้าสู่ภavana สมาธิ เพื่อฝึกจิตให้แข็งแรง และยังเป็นเครื่องรางของขลังเพื่อขอพุทธานุภาพในการคุ้มครองป้องกันภัย)

ภาพที่ 4.58 : แสดงภาพพระมหาเถรคันฉ่องให้คำปรึกษาในเรื่องกลยุทธ์การทำความดีให้กับสมเด็จพระนเรศวรมหาราชที่เสด็จมาเยี่ยมในเวลากลางคืนที่กุฏิ

1. จีวรสีแก่นขนุน

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.59 : แสดงภาพพระมหาเถรคันฉ่องสอบถามชาวบ้านที่มาขอความช่วยเหลือ เพราะมีช้างตก
มันเข้ามาเหยียบพืชผักที่ปลูกไว้และทำลายบ้านเรือนของชาวบ้าน ภายหลังจึงทราบว่า
ช้างเชือกนั้นคือพระคชาธารหรือเป็นช้างศึกของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

2. ไม้ตะพดไม้ไผ่ไผ่

3. สร้อยประคำ

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.1.6 พระนางสุพรรณกัลยา แบ่งเป็น

3.1.1.6.1 เครื่องแต่งและเครื่องประดับภายใน

พระบรมมหาราชวัง คือ เป็นเครื่องแต่งกายแบบสตรีชาววังในกรุงศรีอยุธยา เนื่องจากพระนางสุพรรณกัลยา ถูกนำพระองค์มาจากกรุงศรีอยุธยาเพื่อให้เป็นบาทบริจาริกาของพระเจ้าบุเรงนอง ผู้เป็นพระราชบิดาของพระเจ้านันทบุเรง กษัตริย์แห่งกรุงหงสาวดี ประกอบด้วย

1. ห่มผ้าแถบ (ผ้าผืนยาวหน้าแคบ ใช้พันรอบอก

เพื่อปกปิดร่างกายท่อนบน)

2. นุ่งจีบ (นุ่งผ้าโดยจีบชายผ้าทั้งสองเข้าด้วยกัน จีบ

มาสุดที่ตัวแล้วคาดเข็มขัด)

เครื่องประดับ ประกอบด้วย

3. พระจี้มรงค์ (สวมเป็นเครื่องประดับ)

ภาพที่ 4.60 : แสดงภาพพระนางสุพรรณกัลยาทรงประชวรอยู่บนแท่นบรรทมที่พระราชวังกัมโพช
 ธานีกรุงหงสาวดี หมอจีนจึงมาให้การตรวจรักษา และได้ทราบว่าพระองค์ไม่ได้ประชวร
 แต่กำลังทรงพระครรภ์กับพระเจ้านันทบุเรง

1. ห่มผ้าแถบ

2. นุ่งจีบ

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี
 [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.61 : แสดงภาพพระนางสุพรรณกัลยาทรงทราบว่าได้ตั้งครรภ์กับพระเจ้านันทบุเรงจึงเกิด
ความกังวลพระทัย แม่นมจึงปลอบพระทัยโดยให้เหตุผลว่า ถ้าพระเจ้านันทบุเรงทราบ
คงเกิดความรักและเมตตาพระนางสุพรรณกัลยากับลูกในครรภ์

3. พระอัครมเหสี

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.1.7 พระอัครมเหสีมณีจันทร์ แบ่งเป็น

3.1.1.7.1 เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับภายใน

พระบรมมหาราชวัง คือ เครื่องแต่งกายแบบสตรีชาวมอญ เนื่องจากพระอัครมเหสีมณีจันทร์มีเชื้อสาย
มอญโดยเป็นธิดาของพระเจ้าหงสาวดีบุเรงนองกับพระนางจันทราเทวี เครื่องแต่งกายและ
เครื่องประดับ แบบสตรีชาวมอญ ประกอบด้วย

1. ห่มผ้าแถบรัดอก (เป็นการห่มสไบแบบรัดอก)
2. นุ่งจีบหน้านาง (การนุ่งผ้าแบบจีบหน้านางเป็น

การนุ่งผ้าที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา การนุ่งต้องใช้ผ้าผืนยาว 4 เมตร รัดกระหวัดบังกายคล้ายการ
นุ่งโจงกระเบนก่อน โดยชายผ้าที่เหลือด้านหน้าจะไม่ม้วนกลม ๆ แต่จะพับกลับไปกลับมา แล้วนำมา

ทบไว้ที่สะดือ ซึ่งผ้านี้ด้านหน้าก็จะกลายเป็นจีบหน้านาง เมื่อนุ่งแล้วจะใช้เชือกรัดผูกไว้ด้านใน จากนั้น
คาดเข็มขัดทับ)

3. ผ้าบางคลุมไหล่ (ผู้หญิงชาวมอญ จะพาดผ้าคลุม
ไหล่ไว้กับตัวเสมอ และจะเลือกใช้ผ้าที่มีสีสันทันเข้ากับชุดเสื้อผ้านวมใส่)

เครื่องประดับ ประกอบด้วย

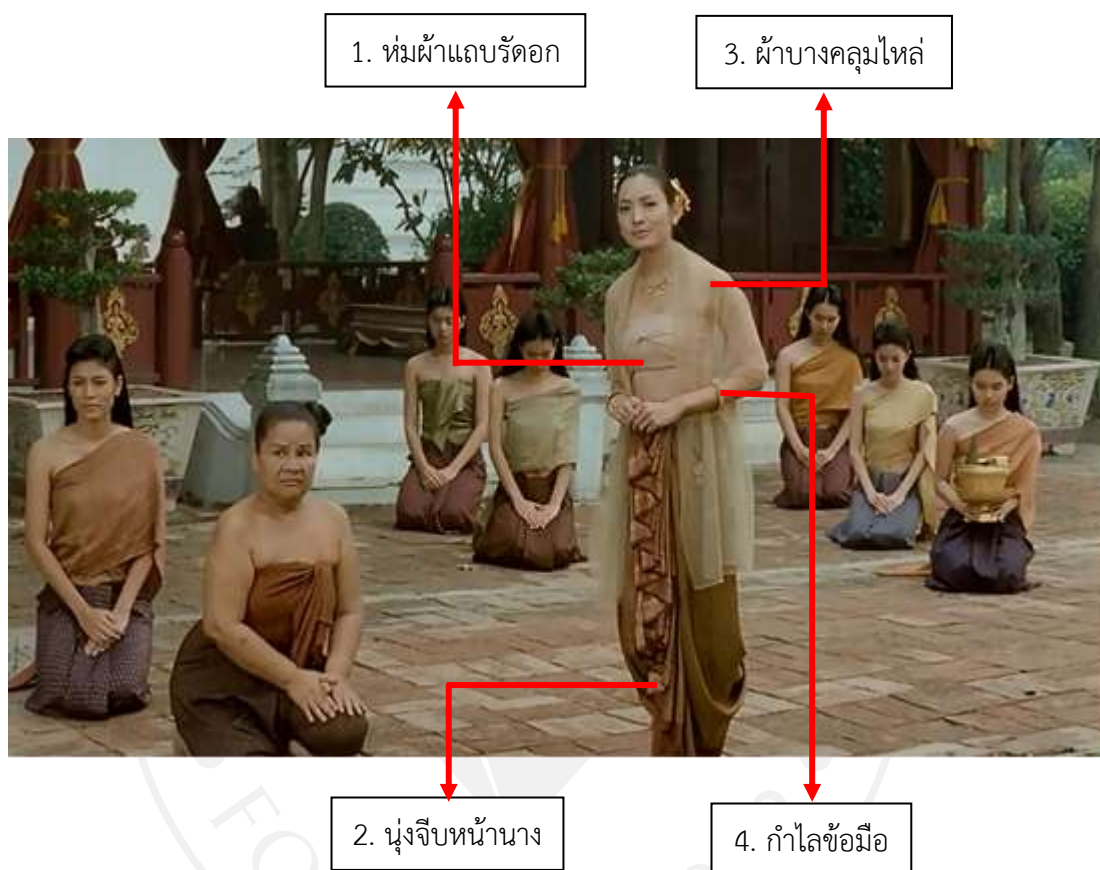
4. กำไลข้อมือ (หญิงสาวชาวมอญจึงมักจะรักสวयरัก
งาม บ้างสวมกำไลซ้อนเรียงจนถึงข้อศอก บ้างสวมสร้อยจนเต็มคอ บ้างสวมแหวนเต็มมือ)

5. ปิ่นปักผมดอกไม้ทองคำ (ผู้หญิงชาวมอญในราช
สำนัก นิยมประดับกายด้วยทองคำไม่ว่าจะเป็น ปิ่นปักผม หวีเสียม ตุ่มหู สร้อยคอ กำไลข้อมือหรือ
เท้าล้วนเป็นทองคำทั้งสิ้น)

6. สร้อยคอ

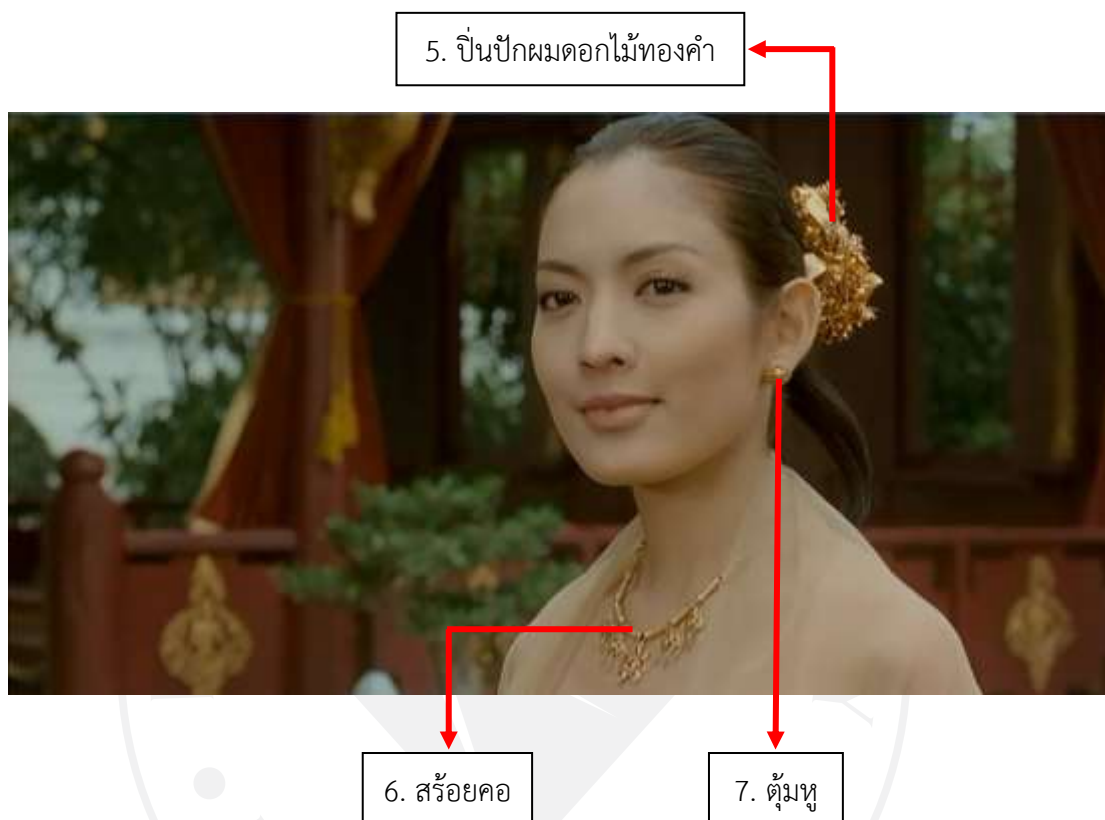
7. ตุ่มหู (ชาวมอญถือว่าตุ่มหูช่วยเสริมความงาม
และทำให้ใบหน้าดูแจ่มใส ดังคำกล่าวที่ว่า “แก้มผ่องใส ด้วยประกายตุ่มหู”)

ภาพที่ 4.62 : แสดงภาพพระอัครมเหสีมณีจันทร์ทรงทอดพระเนตรเห็นไอ้ขาม ความขำขลังที่บริเวณพระบรมมหาราชวัง ที่กรุงศรีอยุธยา ซึ่งจะมาดูแลพระคชาธารของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และจะได้สถาปนาขึ้นเป็นนายมหานุกาพความขำต่อไป

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.63 : แสดงภาพพระอัครมเหสีมณีจันทร์ทรงทอดพระเนตรไอ้ขามความงูข้างหลวงด้วยสายพระเนตรอันเมตตา

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

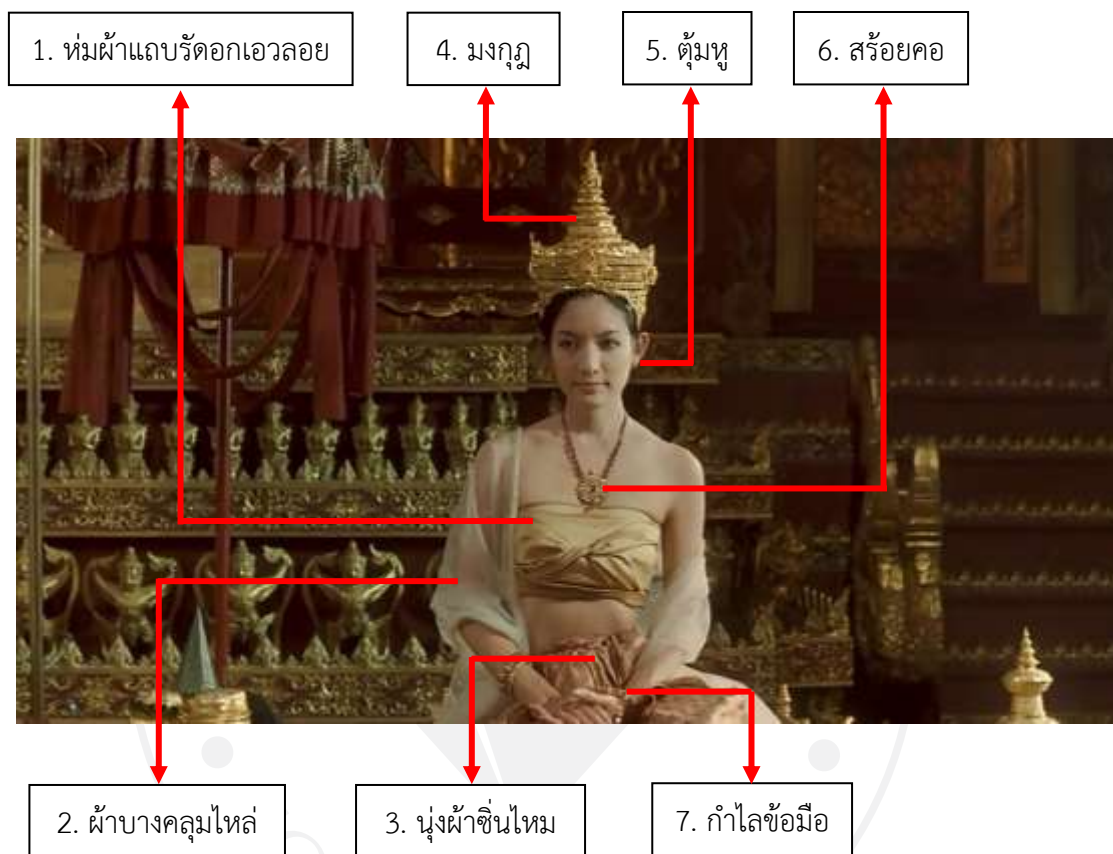
3.1.1.7.2 เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับในพระราชพิธีพระบรมราชาภิเษก เสด็จขึ้นครองราชย์ของพระบาทสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ 2 หรือสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และพระราชพิธีสถาปนาพระนางมณีจันทร์ขึ้นเป็นพระอัครมเหสี คือ เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับที่แสดงถึงความเป็นพระอัครมเหสีในสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ประกอบด้วย

1. หม้อผ้าแถบรัดอก
2. ผ้าบางคลุมไหล่
3. นุ่งผ้าชิ้นใหม่

เครื่องประดับ ประกอบด้วย

- เครื่องประดับศีรษะของกษัตริย์)
4. มงกุฎ (เป็นแบบมงกุฎกษัตริย์ คือศิราภรณ์หรือ
 5. ตุ่มหู
 6. สร้อยคอ
 7. กำไลข้อมือ

ภาพที่ 4.64 : แสดงภาพพระอัครมเหสีมณีจันทร์ในพระราชพิธี เสด็จขึ้นครองราชย์ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และพระราชพิธีสถาปนาตำแหน่งพระอัครมเหสี ณ พระที่นั่งบุษบกมาลา ภายในพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาท ที่กรุงศรีอยุธยา

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.1.8 แม่นางเลอซิ่น บุตรีของเจ้าฟ้าเมืองคัง กษัตริย์ของไทยใหญ่

แบ่งเป็น

3.1.1.8.1 เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับประจำท้องถิ่นของชาวเมืองคัง ซึ่งจะคล้ายกับชาวไทใหญ่หรือชาวไต หรือเงี้ยว บริเวณแถบรัฐฉานของประเทศพม่าในปัจจุบัน เครื่องแต่งกายของแม่นางเลอซิ่น ประกอบด้วย

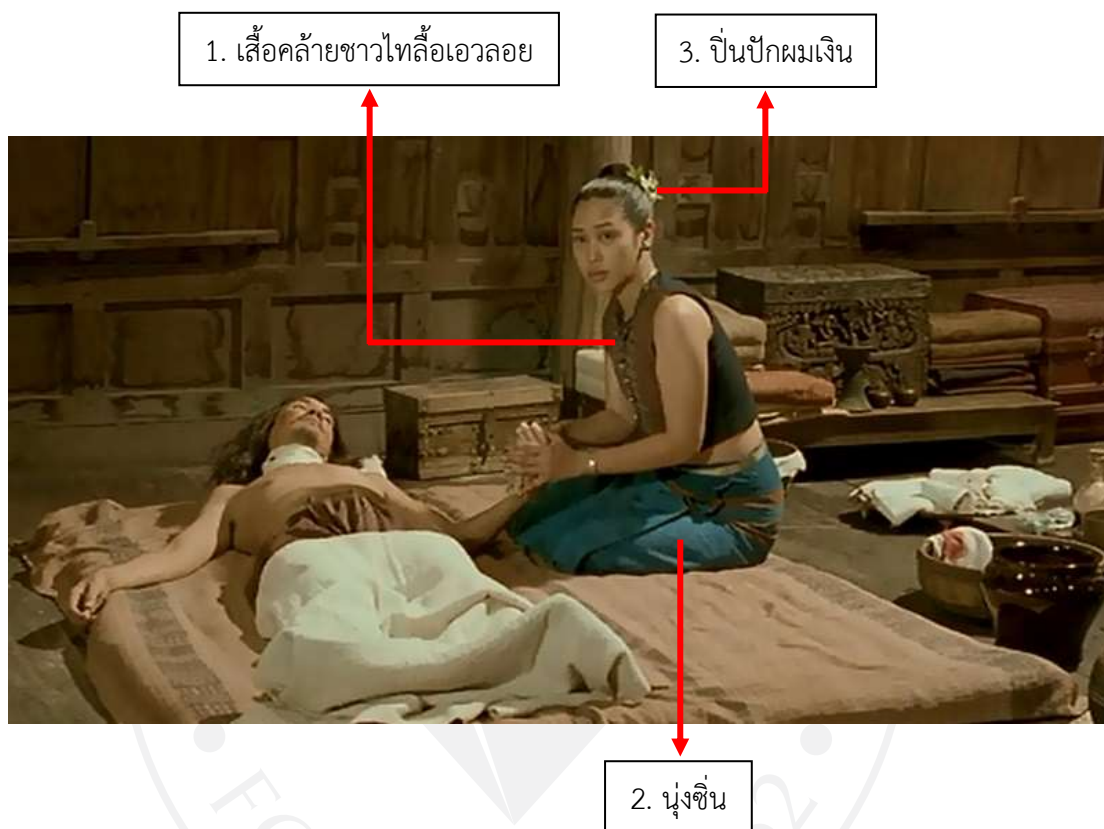
1. เสื้อคล้ายชาวไทใหญ่ (เป็นเสื้อที่ประยุกต์แบบมาจากเสื้อผ้าของชาวไทใหญ่ บริเวณแถบรัฐฉานของประเทศพม่าในปัจจุบัน)
2. นุ่งซิ่น (ผ้าซิ่นของชาวไทใหญ่จะใช้ผ้าที่มีลวดลายเป็นส่วนใหญ่ เย็บตะเข็บเดียวเป็นผ้าถุงธรรมดา สมัยก่อนจะใช้ผ้าเนื้อนุ่มสีดำ ต่อเอา เรียกว่า “หัวซิ่น” เมื่อนุ่งผ้าก็จะเหน็บชายหัวซิ่นได้แน่น ใช้เข็มขัดเงินคาดทับ)

เครื่องประดับของชาวไทใหญ่จะนิยมสวมใส่เครื่องเงิน

ประกอบด้วย

3. ปิ่นปักผมเงิน
4. กำไลข้อมือเงิน
5. แหวนเงิน
6. สร้อยคอเขาสัตว์หรือกระดูกสัตว์
7. ตุ้มหูเงิน

ภาพที่ 4.65 : แสดงภาพแม่นางเลอซิ่นกำลังดูแลปรนนิบัติพระราชมนูที่พักรักษาอาการบาดเจ็บจาก
ทวนของลักไวทำมอย่างใกล้ชิด ในเรือนของท่านเจ้าคุณคนหนึ่ง ซึ่งสมเด็จพระนเรศวร
มหาราชและพระอัครมเหสีมณีนจันทรก็ทรงเสด็จมาเยี่ยมเป็นการส่วนพระองค์

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.66 : แสดงภาพแม่นางเลอซิ่นมีอาการคลื่นไส้อาเจียนในขณะที่รับประทานอาหารอยู่บน
เรือนของท่านเจ้าคุณ คาดว่าแม่นางเลอซิ่นจะตั้งครรภ์กับพระราชมณู

4. กำไลเงิน

5. แหวนเงิน

6. สร้อยคอกระดูกสัตว์
หรือเขาสัตว์

7. ตุ่มหูเงิน

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.1.8.2 เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับสำหรับออกศึก คือ เครื่องแต่งกายที่ใช้สวมใส่ในการออกศึก เป็นเสื้อผ้าชุดหนัง เนื่องจากเมืองคังเป็นที่สูงอากาศหนาว แต่เมื่อเดินทางมาพื้นราบหรืออยู่ในสมรภูมิศึกชุดจะถูกปรับให้กลายเป็นเกราะในตัว เพื่อความคล่องแคล่วและทะมัดทะแมง ประกอบด้วย

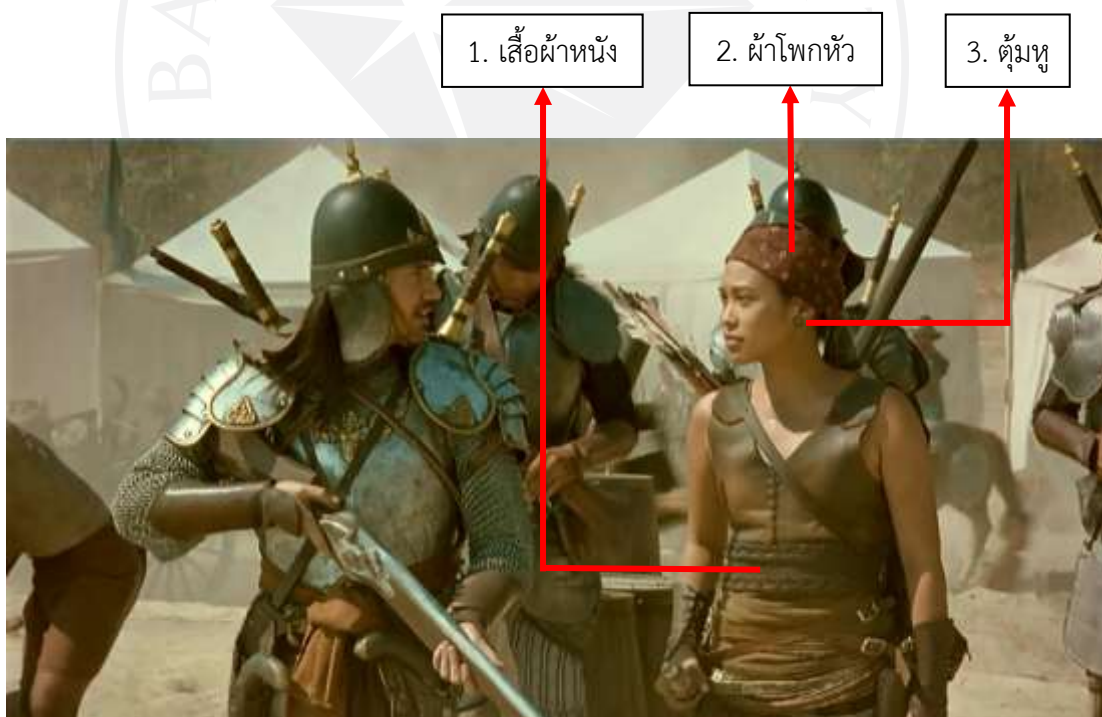
1. เสื้อผ้าหนัง (เสื้อเกราะอ่อน)
2. ผ้าโพกหัว (โพกหัวเพื่อความทะมัดทะแมงในการ

ออกศึก)

เครื่องประดับ ประกอบด้วย

3. ต้มหู

ภาพที่ 4.67 : แสดงภาพแม่นางเลอซิ่นนำกองกำลังทหารเมืองคังมาช่วยรบเคียงบ่าเคียงไหล่กับพระราชมนู ก่อนที่แม่นางเลอซิ่นจะถูกธนูบนหลังช้างของฝ่ายพม่ายิงจนเสียชีวิตกลางสมรภูมิศึก ที่บริเวณอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

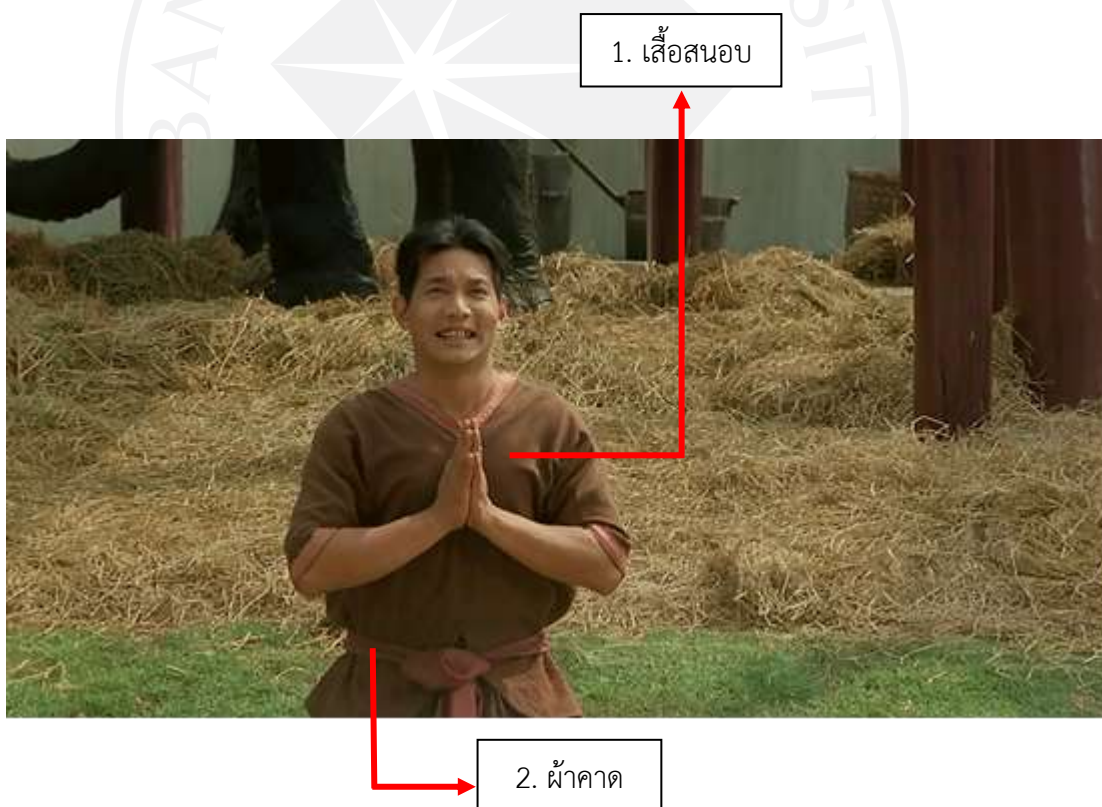
ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.1.9 นายมหานุภาพ (ไอ้ขาม) ความรู้ช่างหลวง แบ่งเป็น

3.1.1.9.1 เครื่องแต่งกายของนายมหานุภาพความรู้ช่างหลวง ไม่สวมเครื่องประดับในขณะที่ฝึกฝนและดูแลผู้ดูแลพระคชาธารของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชอยู่ที่เพนียดหลวง ประกอบด้วย

1. เสื้อสนอบ (เป็นเสื้อพระราชทาน แขนสั้น ใช้สวมใส่ในงานพระราชพิธี และเมื่อเข้าเฝ้าพระมหากษัตริย์)
2. ผ้าคาดเอว
3. โจงกระเบน

ภาพที่ 4.68 : แสดงภาพนายมหานุภาพ (ไอ้ขาม) เข้าเฝ้าสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและพระอัครมเหสีมณีจันทร์ ในพิธีสถาปนาตำแหน่งจากนายคชบาลความรู้ช่างหลวงผู้ดูแลและฝึกฝนพระคชาธาร ขึ้นระวางเป็นนายมหานุภาพ นายท้ายช้างของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.69 : แสดงภาพนายมหานุภาพ (ไอ้ขาม) ได้สั่งให้พระคชาธารช้างศึกเดินไปหมอบต่อหน้า
สมเด็จพระนเรศวรมหาราช และพระคชาธารช้างศึกเชือกนี้ก็ได้รับการสถาปนาแต่งตั้ง
ให้เป็นเจ้าพระยาไชยานุภาพ

3. โฉงกระเบน

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.1.9.2 เครื่องแต่งกายสำหรับออกศึก คือเครื่องแต่งกายชุด
ทหารเสนากุฎ ไม่สวมเครื่องประดับ ซึ่งจะมีลายสิงห์ขบที่หน้าอกและต้นแขน ในตำแหน่งนายท้ายช้าง
ต้นเชือกของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในสมรภูมิศึกยุทธหัตถี ประกอบด้วย

1. เสื้อเสนากุฎ (เป็นเสื้อสีตีพิมพ์สลับเป็นลาย มีสี
แดงเหมือนน้ำหมากมากกว่าสีอื่น ที่อกและต้นแขน เป็นลายสิงห์ขบ ตามตัวเป็นลายต่าง ๆ กัน อาทิ
ลายเกล็ดเกราะ ลายดอกไม้ ลายกระหนก เป็นเสื้อที่มีระยะเวลาการใช้งานยาวนานมาก คือเริ่มมีการ
ใช้ตั้งแต่รัชสมัยสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ 5 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์)

2. สนับเพลา
3. โฉงกระเบน

คุณลายประจำยาม)

4. หมวกทรงลูกฟัก (หมวกทหารทำจากหนังสัตว์

5. กรองคอหนัง

6. คาดเอวหนัง (เครื่องปกป้องร่างกายบริเวณลำตัว)

7. สนับแขนหนัง

ภาพที่ 4.70 : แสดงภาพนายมหานุภาพยืนคุมเจ้าพระยาไชยานุภาพข้างศึกในขณะที่สมเด็จพระ

นเรศวรมหาราชทรงประชุมแม่ทัพนายกองและเหล่าทหารกรุงศรีอยุธยา เพื่อปลุกขวัญ
กำลังใจให้เกิดความฮึกเหิมก่อนที่จะทำศึกกับพม่า ที่น้ำทัพโดยพระมหาอุปราชามังสาม
เกลียด ที่บริเวณอำเภอนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.71 : แสดงภาพนายมหานุกาพถูกปืนคาบชุดหรือปืนไฟของทหารฝ่ายพม่าบนหลังช้างยิงและเสียชีวิตตรงท้ายช้างพระยาไชยานุภาพ ที่บริเวณอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

2. สนับเพลลา

3. โจงกระเบน

7. สนับขา

5. คาดเอวหนัง

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

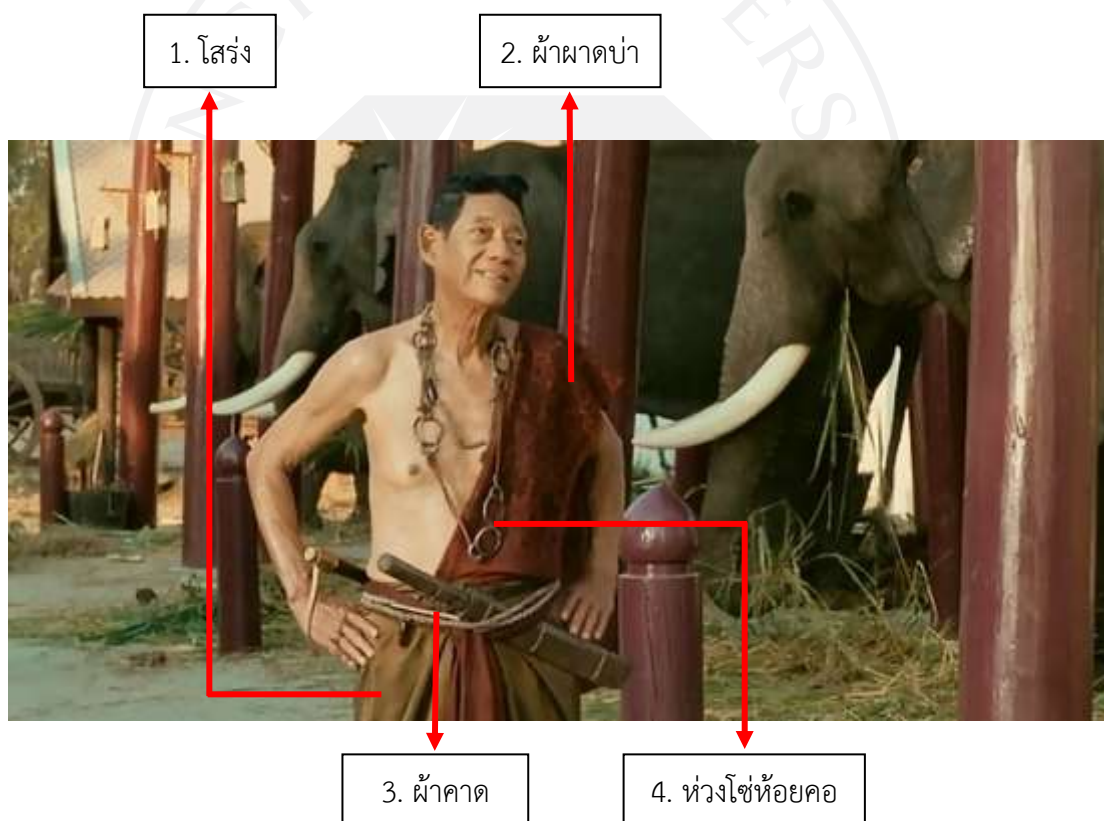
3.1.1.10 ครุบาเผ่าหรือปะกำหลวง คือ ผู้ที่มีความรู้ความชำนาญทั้งด้านคุณลักษณะ หรือรูปพรรณสัณฐานของช้างต่าง ๆ ซึ่งมีดีและชั่ว ถ้าได้ไว้จะให้คุณหรือโทษแก่เจ้าของ และคชกรรม หรือพิธีกรรมในทางปฏิบัติต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับช้าง และครุบาเผ่า หรือปะกำหลวงจะต้องเคยออกจับช้างป่าได้อย่างต่ำ 50 เชือก

เครื่องแต่งกายของครุบาเผ่าหรือปะกำหลวง คือนุ่งโสร่ง ไม่สวมเสื้อมีผ้า 2 ผืน ผืนหนึ่งคาดเอว อีกผืนหนึ่งผาดบ่า พร้อมด้วยเครื่องประดับที่ทำมาจากหว่างโซ่ห้อยคอ ซึ่งแสดงถึงประสบการณ์ในการคล้องช้างของแต่ละคน เครื่องแต่งกายของครุบาเผ่าหรือปะกำหลวงประกอบด้วย

1. โสร่ง (เป็นผ้านุ่งอย่างหนึ่ง ที่ใช้ผ้าผืนเดียว จับชายสองข้างเข้าด้วยกันเป็นถุง แบบเดียวกับผ้าถุง หรือผ้าซิ่น)

2. ผ้าผาดบ่า (ผ้าลงยันต์เพื่อคุ้มครองป้องกันภัยอันตรายต่าง ๆ
ในขณะคล้องช้าง)
3. ผ้าคาดเอว
เครื่องประดับ ประกอบด้วย
4. ห่วงโซ่ห้อยคอ (เครื่องประดับที่ทำมาจากห่วงโซ่ห้อยคอ ซึ่ง
แสดงถึงประสบการณ์ในการคล้องช้างของแต่ละคน)

ภาพที่ 4.72 : แสดงภาพครุบาเผ่าหรือปะกาหลวงกำลังยืนมองไอ้ขามหรือนายคชบาลควาญช้าง
หลวงอาบนำให้พระคชาธารช้างศึกของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในเพนียดหลวง ที่
กรุงศรีอยุธยา

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

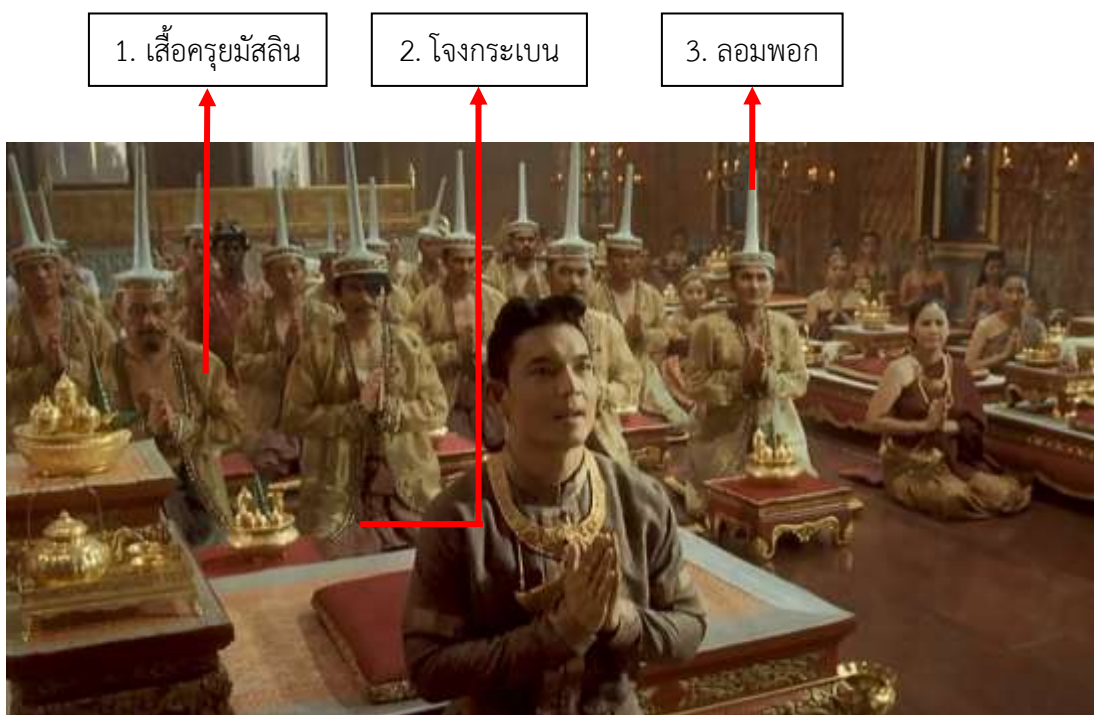
3.1.1.11 เสนาอำมาตย์

เสนาอำมาตย์มีการแต่งกายด้วยเสื้อครุยมัสนินคลุมถึงหัวเข่า นุ่งโจงกระเบนและสวมลอมพอก หรือหมวกสวมมียอดแหลมสำหรับขุนนาง ไม่สวมเครื่องประดับในพระราชพิธีพระบรมราชาภิเษกเสด็จขึ้นครองราชย์ของพระบาทสมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ 2 หรือสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และพระราชพิธีสถาปนาพระนางมณีจันทร์ขึ้นเป็นพระอัครมเหสี เครื่องแต่งกายของเสนาอำมาตย์ ประกอบด้วย

1. เสื้อครุยมัสนิน (เสื้อครุยคลุมถึงหัวเข่า ตัดเย็บด้วยผ้าฝ้าย เนื้อละเอียดที่สุด จนบางเบา และโปร่ง ปักดิ้นเงินดิ้นทอง เดิมตัดเย็บที่เมืองโมซูล ซึ่งเป็นเมืองตัดเย็บผ้าที่มีชื่อเสียงที่สุดในสมัยโบราณในเปอร์เซีย หรือประเทศอิหร่านในปัจจุบัน)
2. โจงกระเบน
3. ลอมพอก (หมวกสวมมียอดแหลมสำหรับขุนนาง)

ภาพที่ 4.73 : แสดงภาพ เสนาอำมาตย์ แม่ทัพนายกอง รวมถึงพระบรมวงศานุวงศ์ซึ่งนำโดยสมเด็จพระเอกาทศรถ ถวายพระพรสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในพระราชพิธีเสด็จขึ้นครองราชย์ ณ พระที่นั่งบุษบกมาลา ภายในพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาท ที่กรุงศรีอยุธยา

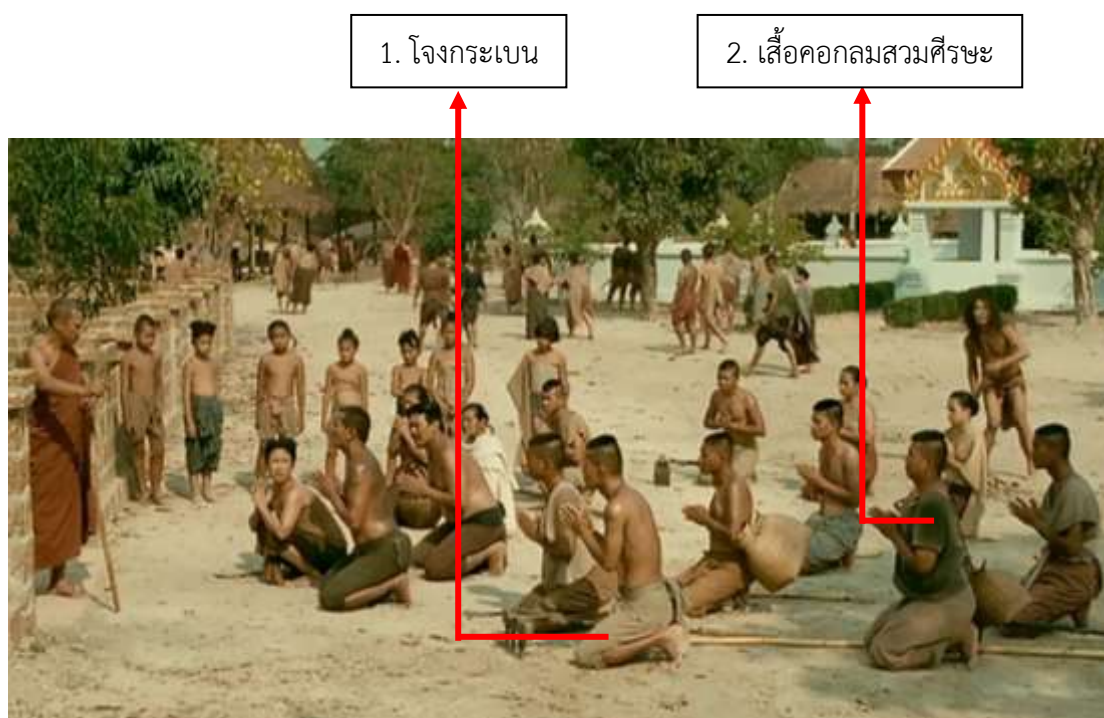
ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.1.12 ชาวบ้านกรุงศรีอยุธยา สมัยอยุธยาตอนกลาง (พ.ศ. 1991 - 2231)

3.1.1.12.1 ชาวบ้านกรุงศรีอยุธยา ผู้ชายเครื่องแต่งกายจะนุ่งโจงกระเบนสวมเสื้อคอกลมสวมศีรษะหรือไม่ใส่เสื้อ ไม่สวมเครื่องประดับ เครื่องแต่งกายของผู้ชายชาวบ้านกรุงศรีอยุธยา ประกอบด้วย

1. โจงกระเบน
2. เสื้อคอกลมสวมศีรษะ

ภาพที่ 4.74 : แสดงภาพชาวบ้านกรุงศรีอยุธยาขอความช่วยเหลือจากพระมหาเถรคันฉ่องอยู่บริเวณหน้ากุฏิ เนื่องจากมีช้างตกมันเข้ามาเหยียบพืชผักที่ปลูกไว้และทำลายบ้านเรือนของชาวบ้านจนได้รับความเดือดร้อน ภายหลังจึงทราบว่าช้างเชือกนั้นคือพระคชาธารหรือเป็นช้างศึกของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

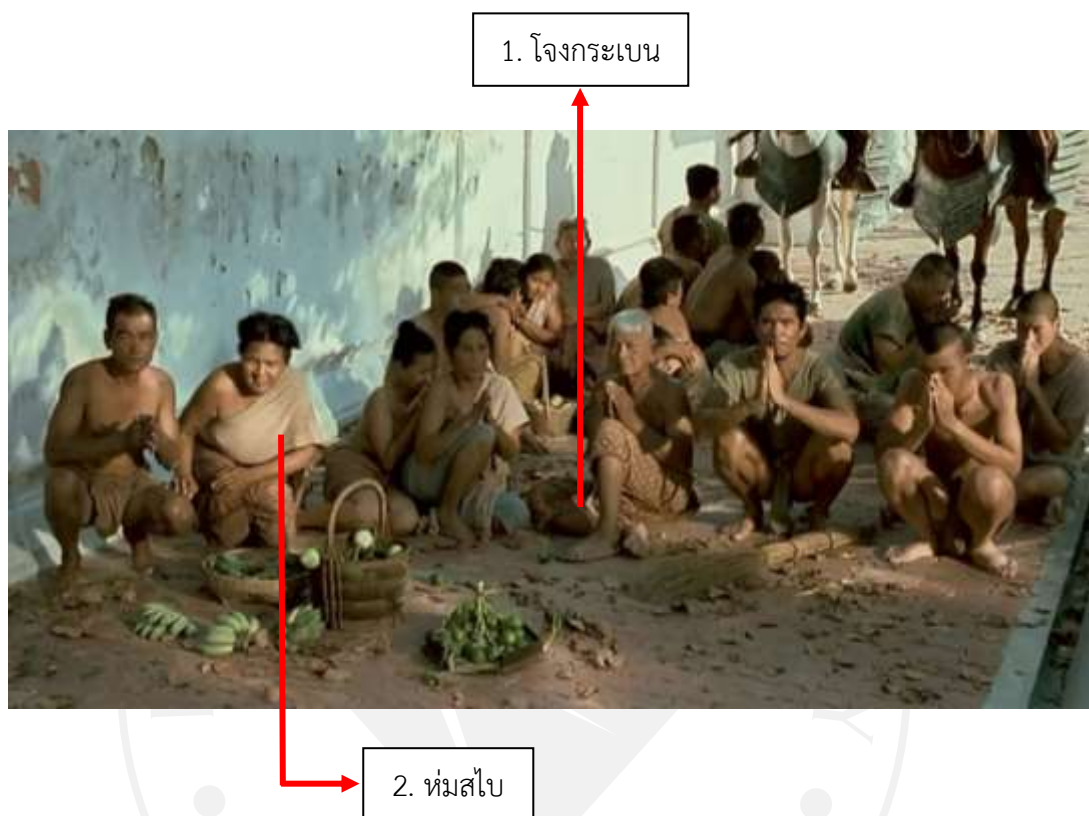

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.1.12.2 ชาวบ้านกรุงศรีอยุธยา ผู้หญิงเครื่องแต่งกายจะนุ่งโจงกระเบนและห่มสไบ ไม่สวมเครื่องประดับ เครื่องแต่งกายของผู้หญิงชาวบ้านกรุงศรีอยุธยาประกอบด้วย

1. โง่งกระเบน
2. ห่มสไบ (สำหรับผู้หญิงสมัยอยุธยาถ้ายังไม่เป็นสาวก็ยังไม่ห่มสไบ มีลูกแล้วก็ไม่ห่มสไบ ถ้าจะนุ่งห่มก็จะมีผ้าห้อยไหล่ หรือพันรอบตัวเหน็บทั้งชาย)

ภาพที่ 4.75 : แสดงภาพชาวบ้านกรุงศรีอยุธยาตกใจกลัวทหารพม่าที่พระมหาอุปราชามังสามเกลียด
รับสั่งให้นำทัพม้าลอบเข้ามาถล่มถึงการเคลื่อนทัพของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.2 เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับของฝ่ายพม่า ตามตัวละครที่มีบทบาท
สำคัญในภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี คือการแต่งกายของตัว
ละครต่อไปนี้

3.1.2.1 พระเจ้านันทบุเรง แบ่งเป็น

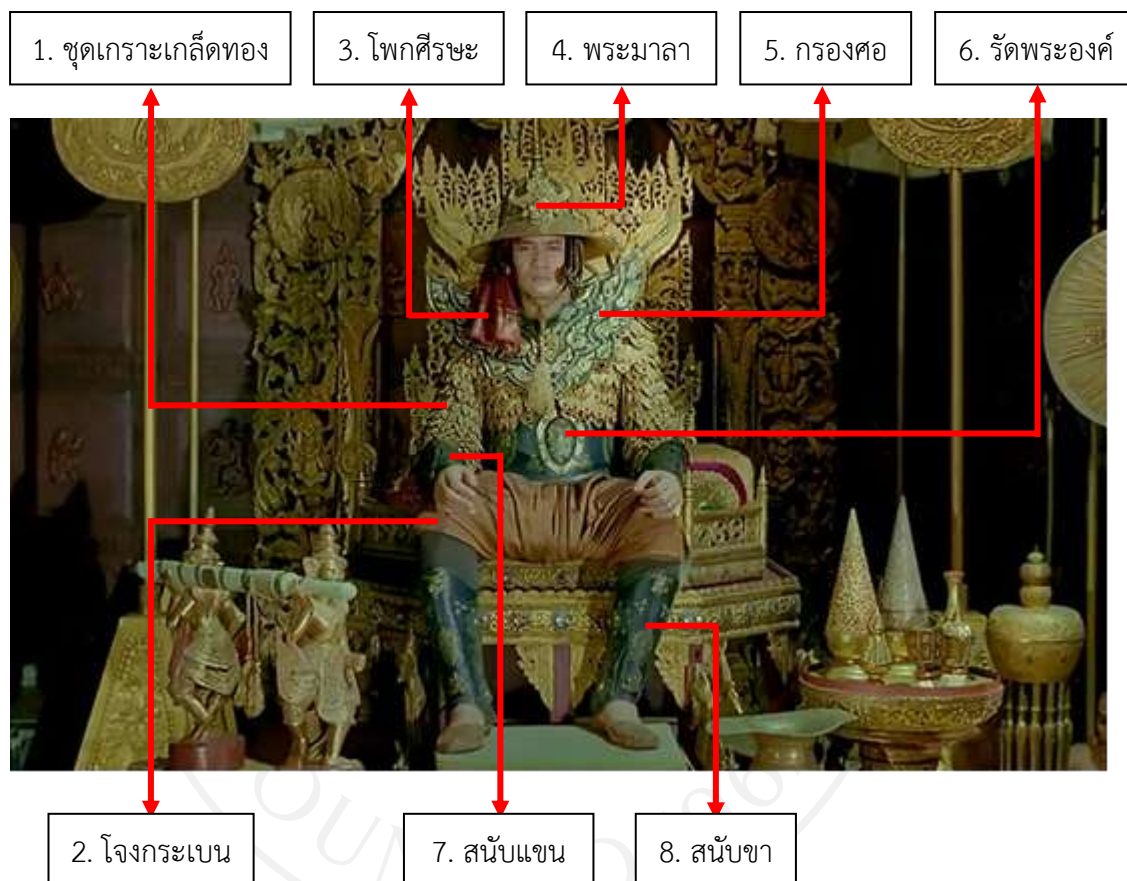
3.1.2.1.1 เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับภายในขณะประชุม
การศึกษา เครื่องแต่งกายจะมี 2 ชุด ชุดที่ 1) ฉลองพระองค์ด้วยเครื่องแต่งกายสำหรับออกศึกใน
ตำแหน่งพระมหากษัตริย์แห่งกรุงหงสาวดี ไม่สวมเครื่องประดับ ภายในค่ายทัพพม่า ในขณะยกทัพมา
ล้อมกรุงศรีอยุธยา ซึ่งชุดนี้ประกอบด้วย ชุดเกราะเกล็ดซึ่งเป็นชุดเกราะที่แพร่มาจากจีนและได้รับ
ความนิยมอย่างมากในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ลักษณะชุดเกราะจะเป็นแผ่นโลหะครึ่งวงกลม

มาร้อยติดกันเป็นเกราะเกล็ดปลา โปกศิระซึ่งการโปกศิระถือเป็นเครื่องประดับอย่างหนึ่งของผู้ชายพม่า เดิมเรียกว่า “อูยิจ” แปลว่า ผ้าพันหัว แต่ในปัจจุบัน นิยมทำเป็นผ้าครอบศีรษะและสวมอย่างหมวก เรียกว่า “คองบอง” และสวมพระมาลาทับ โดยสัญลักษณ์บริเวณหน้าพระมาลาด้านนอกคือ ชุ่มของสีหاسبัลลังก์ ซึ่งเป็นเสมือนตัวแทนของจักรวาล ตามแบบความเชื่อของศาสนาพราหมณ์กับศาสนาพุทธ ที่สมมติให้เขาพระสุเมรุเป็นศูนย์กลางของโลก แผ่นผิงของพระราชวังกัมโพชธานีที่ประทับของพระเจ้านันทบุเรงเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีกำแพงล้อมรอบทั้งสี่ทิศ แต่ละทิศมีประตูทางเข้า 3 ประตู รวมทั้งสิ้น 12 ประตู ที่บริเวณประตูมีสัญลักษณ์จักรราศีประดับไว้ ใจกลางพระราชวังเป็นห้องพระมหาปราสาท ซึ่งมีสีหاسبัลลังก์อยู่ในห้องนี้ และด้านในของสัญลักษณ์ชุ่มสีหاسبัลลังก์ คือ สัญลักษณ์นกยูงรำแพน ซึ่งนกยูงรำแพนนี้เปรียบได้กับพลังอำนาจของดวงอาทิตย์ที่เปล่งรัศมีอยู่กลางจักรวาล และสัญลักษณ์นกยูงรำแพนนี้ก็ยังเป็นสัญลักษณ์ของความเป็นกษัตริย์แห่งอาณาจักรหงสาวดี และพม่าอีกด้วย บริเวณพระศอกสวมกรองศอ ใส่สนับเพลาแล้วนั่งโจงกระเบนซ้อนทับ สวมรัดพระองค์ สวมสนับแขน และสนับขา ชุดที่ 2) ฉลองพระองค์ด้วยชุดพระมหากษัตริย์แห่งกรุงหงสาวดีในขณะประทับและประชุมการศึกภายในสภา หลุดตอในพระราชวังกัมโพชธานี กรุงหงสาวดี ซึ่งเป็นสภาของเสนาบดีของพม่าคอยดูแลบริหารราชการบ้านเมืองมีมาตั้งแต่สมัยพุกาม (พ.ศ. 1587 - พ.ศ. 1830) เพื่อแจ้งถึงอาการประชวรของพระองค์ที่ทุเลาเบาบางลง และประชุมการศึก ซึ่งชุดนี้จะประกอบด้วย ฉลองพระองค์ด้วยเสื้อแขนกระบอกปักดินเงินดินทอง สวมกรองศอ และนุ่งโสร่งพร้อมด้วยเครื่องประดับ สวมหน้ากากขาวแบบหุ่นกระบอกพม่าตัวละครเจ้าชายโปกผ้าคองบอง สวมทับด้วยพระมหามงกุฎทองคำ ซึ่งเป็นมงกุฎที่แสดงถึงความเป็นพระมหากษัตริย์แห่งกรุงหงสาวดี คาดสายสังวาล และสวมพาหุรัดที่แขนทั้งสองข้าง และใน ปัจจุบันคำว่า “หลุดตอ” นี้ก็ใช้เรียกรัฐสภาของประเทศพม่า

ชุดที่ 1 ฉลองพระองค์ชุดออกศึก ประกอบด้วย

1. ชุดเกราะเกล็ดทอง (ชุดเกราะจากจีน เป็นแผ่นโลหะครึ่งวงกลมมาร้อยติดกันคล้ายเกล็ดปลา)
2. โจงกระเบน
3. โปกศิระ
4. พระมาลา (หมวกหนังทรงลูกฟักสัญลักษณ์ชุ่มสีหاسبัลลังก์ และนกยูงรำแพน)
5. กรองศอ
6. รัดพระองค์ (เครื่องปกป้องร่างกายบริเวณลำตัว)
7. สนับแขน
8. สนับขา

ภาพที่ 4.76 : แสดงภาพพระเจ้านันทบุเรงทรงนำทัพพร้อมกำลังทหารราว 2 แสน ยกมาตีกรุงศรีอยุธยา ในปีพุทธศักราช 2129 แต่ไม่สามารถหักตีเข้าได้และปิดล้อมกรุงศรีอยุธยาไว้นานถึง 6 เดือน จึงทรงตั้งค่ายและประทับเพื่อบัญชาการศึกอยู่ภายในค่ายทัพพม่าแห่งนั้น

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.77 : แสดงภาพพระเจ้านันทบุเรงทรงนำทัพพร้อมกำลังทหารราว 2 แสน ยกมาตีกรุงศรีอยุธยา ในปีพุทธศักราช 2129 แต่ไม่สามารถหักตีเข้าได้และปิดล้อมกรุงศรีอยุธยาไว้นานถึง 6 เดือน จึงทรงตั้งค่ายและประทับเพื่อบัญชาการศึกอยู่ภายในค่ายทัพพม่าแห่งนี้

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ชุดที่ 2 ฉลองพระองค์ชุดพระมหากษัตริย์แห่งกรุงหงสาวดี
ประกอบด้วย

1. เสื้อแขนกระบอกปักดิ้นเงินดิ้นทอง
2. โสร่ง
3. กรองคอ
4. พระมหามงกุฎทองคำ (มงกุฎอันเป็นเครื่องทรงของ

พระมหากษัตริย์)

เครื่องประดับ ประกอบด้วย

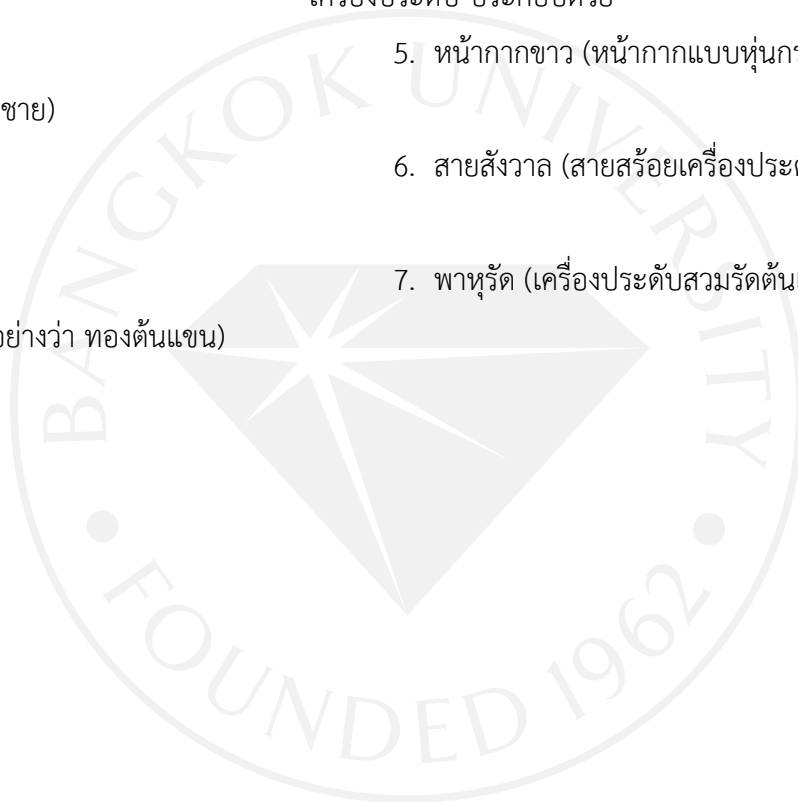
ละครเจ้าชาย)

5. หน้ากากขาว (หน้ากากแบบหุ่นกระบอกพม่าตัว
6. สายสังวาล (สายสร้อยเครื่องประดับใช้คล้องเฉียง

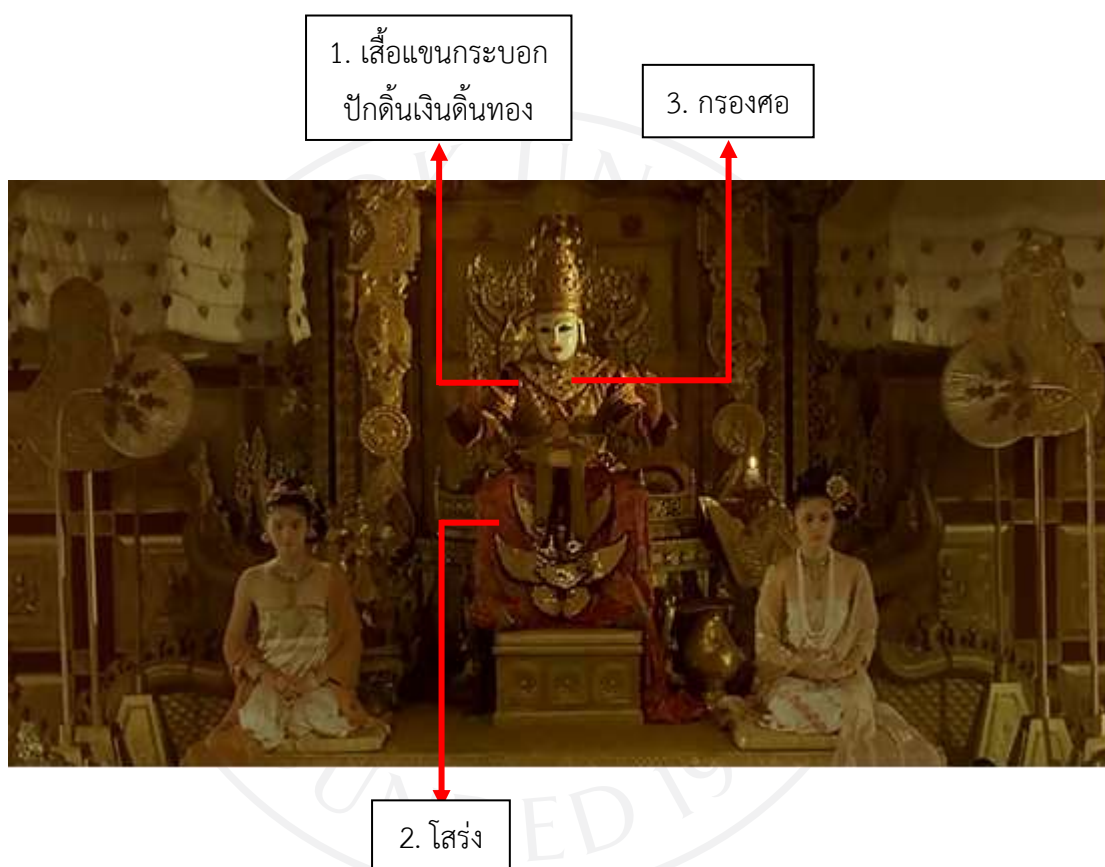
ป่า)

7. พาหุรัด (เครื่องประดับสวมรัดต้นแขนทั้ง 2 ข้าง

เรียกอีกอย่างว่า ทองต้นแขน)

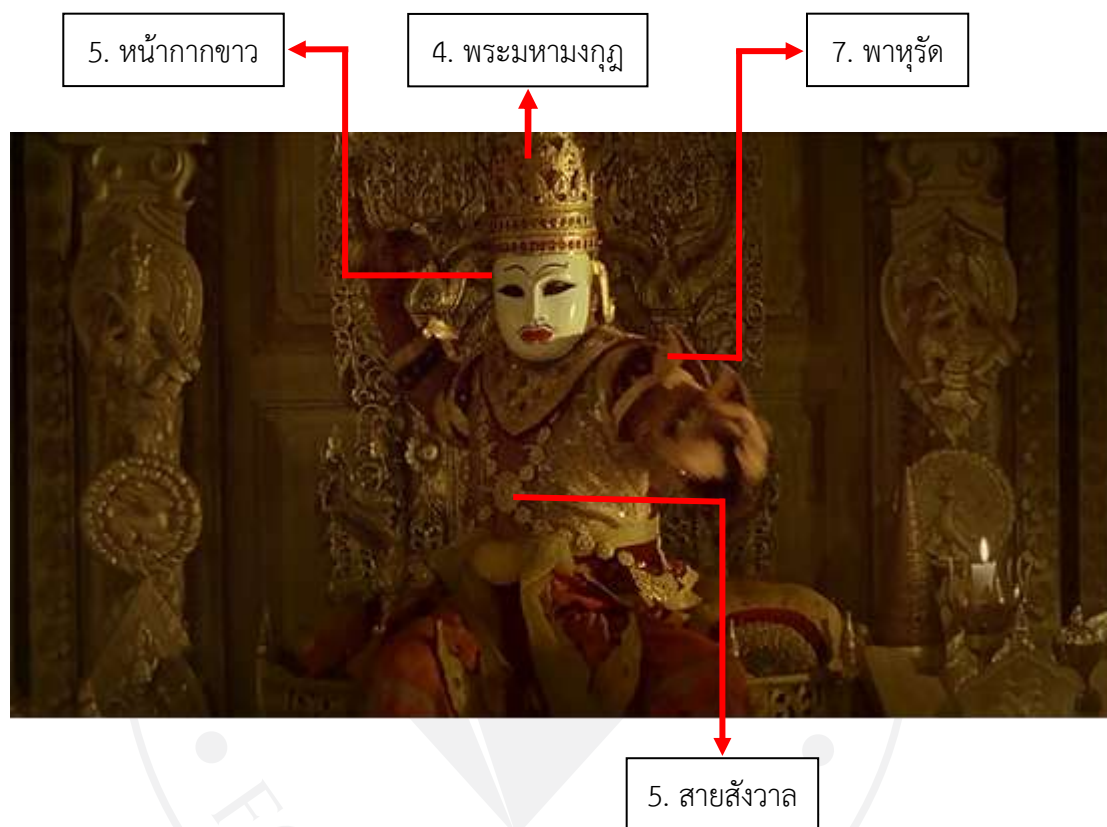

ภาพที่ 4.78 : แสดงภาพพระเจ้านันทบุเรงหลังจากได้รับบาดเจ็บสาหัสและพระพักตร์เสียพระสิริโฉมจากการถูกสมเด็จพระนเรศวรมหาราชลอบนำทัพเรือล่องเข้าตี ระดมปืนใหญ่ยิงใส่ค่ายพระมหาอุปราชามังสามเกียดจึงยกทัพนำพระเจ้านันทบุเรงผู้เป็นพระราชบิดากลับกรุงหงสาวดีเพื่อรักษาบาดแผล และเมื่อทรงมีพระอาการดีขึ้นจึงออกมาที่สภาหลุดตอเพื่อประกาศว่าพระองค์ทรงพร้อมแล้วที่จะยกทัพเข้าตีกรุงศรีอยุธยาอีกครั้ง

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.79 : แสดงภาพพระเจ้านันทบุเรงทรงกริ้วและนำจอกน้ำขำวางใส่หน้าพระยาพะสิมผู้มีศักดิ์
เป็นพระเจ้าอาของพระองค์ เนื่องจากห้ามไม่ให้พระองค์ยกทัพเข้าตีกรุงศรีอยุธยา
เพราะเห็นว่าเหล่าทหารและช้างม้ายังไม่พร้อมที่จะทำศึก

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.2.1.2 เครื่องแต่งและเครื่องประดับภายในห้องพระบรรทม
ในพระราชวังกัมโพชธานี กรุงหงสาวดี คือ เครื่องแต่งกายในขณะที่พระเจ้านันทบุเรงทรงพักผ่อนใน
เวลากลางคืนอยู่ในพระราชวัง และเสด็จไปหาพระสุพรรณกัลยาในขณะบรรทม เครื่องแต่งกายของ
พระเจ้านันทบุเรงในขณะประทับอยู่

พระราชวังในเวลากลางคืน ประกอบด้วย

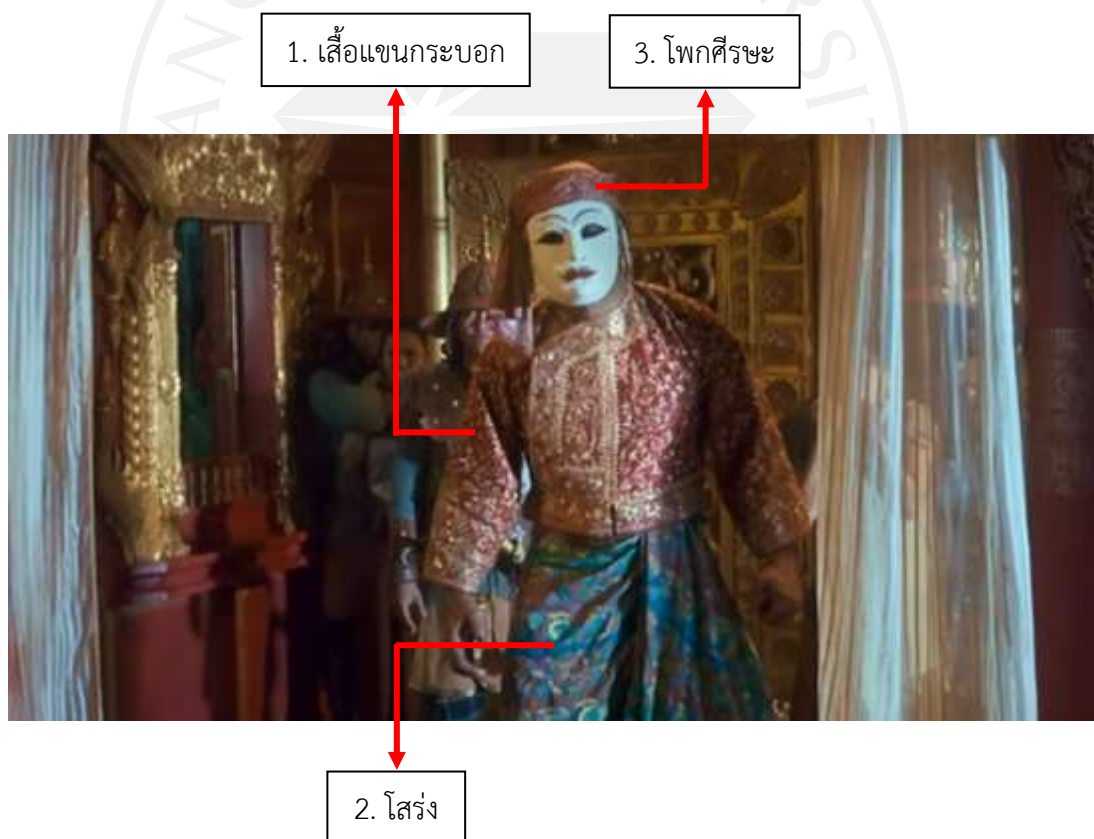
1. เสื้อแขนกระบอก (เสื้อลำลองแขนกระบอกปักดิน
เงินดันทอง)
2. โสร่ง

3. โปกศีระชะ

เครื่องประดับ ประกอบด้วย

4. หน้ากากขาว

ภาพที่ 4.80 : แสดงภาพพระเจ้านันทบุเรงเสด็จไปหาพระนางสุพรรณกัลยาภายในพระราชวังกัมโพชธานี กรุงหงสาวดี ขณะบรรทมด้วยอารมณ์ชื่นเคื่องพระทัย เนื่องจากตกอยู่ในสถานการณ์ของผู้แพ้ทั้งสงครามจนพระพักตร์เสียพระสรีระ และเป็นผู้แพ้ในเรื่องผู้หญิงนั่นคือพระสุพรรณกัลยาที่พระองค์แอบรักมาตั้งแต่พระนางตกเป็นบาทบริจาริกา หรือผู้หญิงที่มีหน้าที่รับใช้ปรนนิบัติพระเจ้าบุเรงนองผู้เป็นพระราชบิดา แต่เมื่อพระเจ้าบุเรงนองสวรรคต พระนางสุพรรณกัลยาก็ไม่เคยมีพระทัยให้กับพระเจ้านันทบุเรงเลย พระเจ้านันทบุเรงจึงทำร้ายพระวรกายและชื่นใจพระนางสุพรรณกัลยาจนตั้งครมภ์

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.81 : แสดงภาพพระเจ้านันทบุเรงต้องใส่หน้ากากไว้เพื่อปิดบังพระพักตร์ที่เสียพระสิริโฉมไว้ไม่ให้อับอาย และขณะนี้ทรงแสดงอาการชุนเคืองพระทัยเป็นอย่างมาก ก่อนเสด็จไประบายความแค้นกับพระนางสุพรรณกัลยา ภายในพระราชวังกัมโพชธานี กรุงหงสาวดี ขณะบรรทม

4. หน้ากากขาว

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.2.2 พระมหาอุปราช แบ่งเป็น

3.1.2.2.1 เครื่องแต่งและเครื่องประดับภายในขณะประชุมการศึก และตั้งรับศึกภายในค่ายทัพพม่า ในขณะที่ยกทัพมาล้อมกรุงศรีอยุธยา ชุตเกราะนี้จะประกอบด้วย ชุตเกราะเกล็ดทอง โปกศีระ และสวมทับด้วยพระมาลา ซึ่งสัญลักษณ์บริเวณหน้าพระมาลาด้านนอก คือ ชู่มของสีหاسبัลลังก์เช่นเดียวกับพระมาลาของพระเจ้านันทบุเรงผู้เป็นพระราชบิดา และด้านในของสัญลักษณ์ชู่มสีหاسبัลลังก์ คือ สัญลักษณ์นรสิงห์ซึ่งมีกายเป็นสิงโต แต่มีศีระเป็นมนุษย์ตามคติของพม่า โดยสืบเนื่องจากพระเจ้าอโศกมหาราช ได้ให้พระเถระสองรูป คือ พระโสมณะและพระมหาอุตตรมหาเถระ เผยแผ่พุทธศาสนาถึงเมืองสะเทิม ซึ่งปัจจุบันอยู่ในประเทศพม่า ได้มีนางยักษิณีได้อาละวาดกินเด็กที่เกิดใหม่ สร้างความเดือดร้อนไปทั่วเมืองความเมื่อทราบถึงพระเถระทั้งสองจึงได้

จำแลงกายเป็น มนุษย์ครึ่งสิงห์ สร้างความตกใจให้แก่นางยักษ์ จึงหลบหนีไป จึงสืบต่อเป็นคติของการสร้างรูปนรสิงห์ เพื่อป้องกันภัยอันตรายตามสถานที่สำคัญทางศาสนาต่าง ๆ ของพม่า และล้านนาของไทย ซึ่งจะแตกต่างไปจากนรสิงห์ของฮินดู ตามเนื้อเรื่องในคัมภีร์ปุราณะที่นรสิงห์จะมีร่างกายท่อนล่างเป็นมนุษย์ และร่างกายท่อนบนเป็นสิงโต บริเวณพระศอกสวมกรรองศอกหนึ่ง ใส่สนับเพลาแล้งนุ่งโจงกระเบนซ้อนทับ สวมรัดพระองค์ สวมสนับแขนและสนับขา ประกอบด้วย

1. ชุดเกราะเกล็ดทอง

2. โจงกระเบน

3. โปกศีระชะ

4. พระมาลา

5. กรองศอก

6. รัดพระองค์

7. สนับแขน

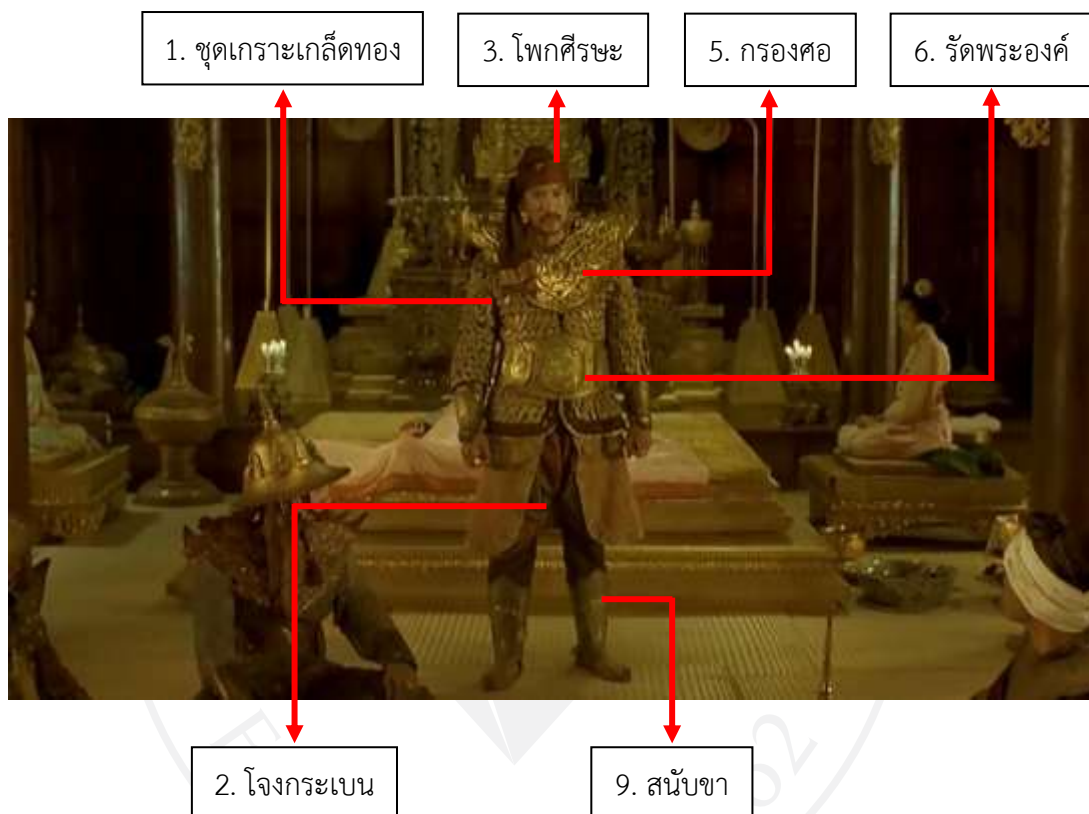
8. สนับเพลา

9. สนับขา

เครื่องประดับ ประกอบด้วย

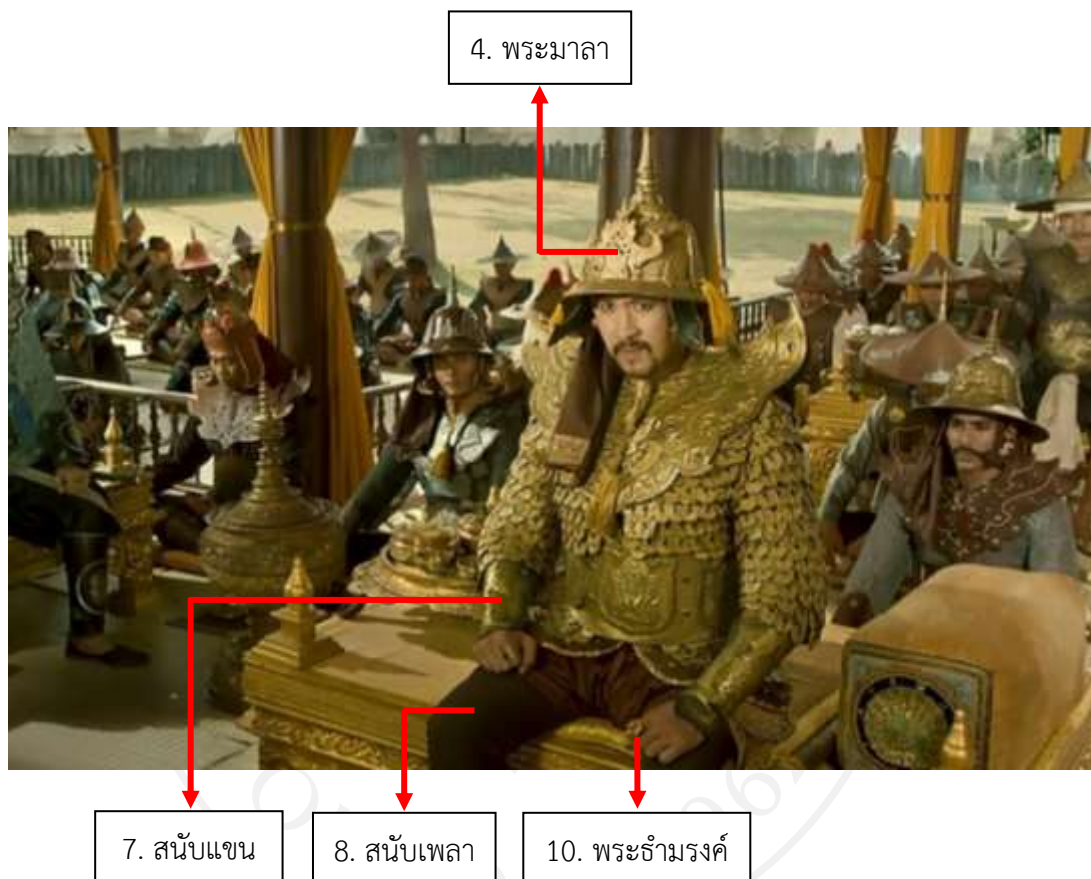
10. พระจ้ามรงค์

ภาพที่ 4.82 : แสดงภาพพระมหาอุปราชาทรงสั่งยกทัพกลับกรุงหงสาวดีเพื่อนำพระเจ้านันทบุเรงผู้เป็นพระราชบิดากลับไปรักษาบาดแผล เพราะแพทย์สนามไม่สามารถรักษาได้ เนื่องจากพระเจ้านันทบุเรงทรงได้รับบาดเจ็บสาหัสจากการถูกสมเด็จพระนเรศวรมหาราชลอบนำทัพเรือล่องเข้าตีระดมปืนใหญ่ยิงใส่ค่าย และเพื่อให้เหล่าทหารและช้าง

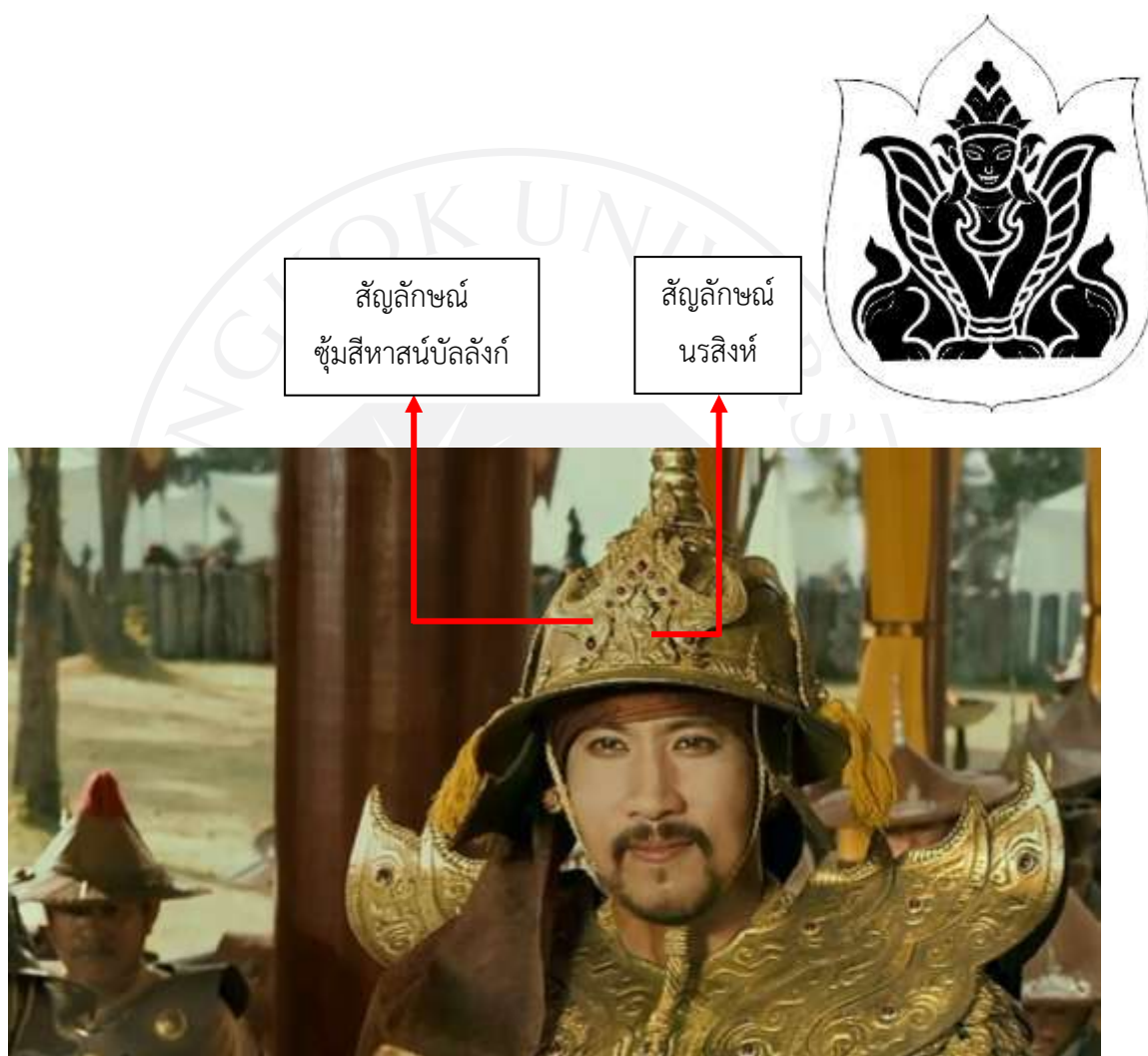
ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.83 : แสดงภาพพระมหาอุปราชกราบทูลกับพระเจ้านันทบุเรงผู้เป็นพระราชบิดาที่ประทับ
อยู่ในค่ายทัพพม่านอกเมืองกรุงศรีอยุธยา ว่าพระองค์มีอุปนิชิตหรือทหารสอดแนมอยู่
ในกรุงศรีอยุธยา และจะให้วางยาสมเด็จพระนเรศวรมหาราช แต่พระเจ้านันทบุเรงไม่
เห็นด้วย เพราะเป็นวิธีการเอาชนที่สกปรก

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.84 : แสดงภาพพระมหาอุปราชกราบพูลกับพระเจ้านันทบุเรงผู้เป็นพระราชบิดาที่ประทับ
อยู่ในค่ายทัพพม่านอกเมืองกรุงศรีอยุธยา ว่าพระองค์มีอุปนิชิตหรือทหารสอดแนมอยู่
ในกรุงศรีอยุธยา และจะให้วางยาสมเด็จพระนเรศวรมหาราช แต่พระเจ้านันทบุเรงไม่
เห็นด้วย เพราะเป็นวิธีการเอาชนะที่สกปรก

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.2.2.2 เครื่องแต่งและเครื่องประดับในขณะประชุมการศึกษา

ภายในสภาลุตตอในพระราชวังภูมิโพนธานี กรุงเทพมหานคร ซึ่งชุดนี้จะประกอบด้วย

1. เสื้อคลุมผ้าอกทรงกระบอก (เสื้อคลุมผ้าอกแขนยาวตัวยาวคล้ายเสื้อครุยมีสลิมสีอ่อนเสริมไหล่คล้ายอินทรี)
2. โสร่ง (โสร่งสีสันสดใส แสดงให้เห็นถึงความเป็นคนเจ้าสำราญของพระมหาอุปราช)

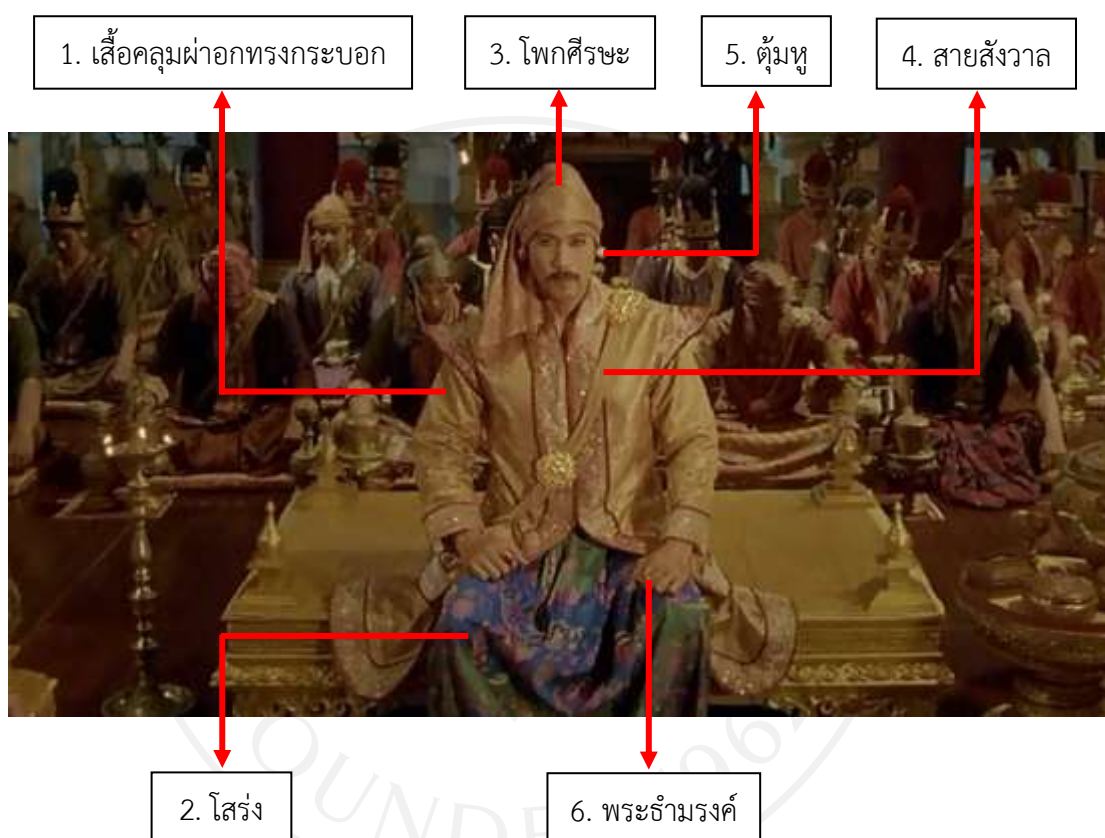
3. โปกศิระษะ

เครื่องประดับ ประกอบด้วย

4. สายสังวาล
5. ตุ่มหู
6. พระห้ามรงค์

ภาพที่ 4.85 : แสดงภาพพระมหาอุปราชและแม่ทัพรวมทั้งเหล่าเสนาอำมาตย์เข้าเฝ้าและถวายพระพรพระเจ้านันทบุเรง ผู้เป็นพระราชบิดาในพระราชวังกำแพงโพธิ์ธานี กรุงหงสาวดี หลังจากพระเจ้านันทบุเรงทูลเกล้าอาการประชวรจากบาดแผลที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชลอบนำทัพเรือล่องเข้าตีระดมปืนใหญ่ยิงใส่ค่ายทัพพม่าที่ตั้งอยู่ริมแม่น้ำนอกเมืองกรุงศรีอยุธยา

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.2.2.3 เครื่องแต่งและเครื่องประดับสำหรับออกศึก คือเครื่องแต่งกายที่ใช้สวมใส่ในในศึกยุทธหัตถีกับสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ชุดเกราะนี้จะประกอบด้วย ชุดเกราะเกล็ดทอง โปกศีระชะและสวมทับด้วยมงกุฎเศียรนาค พระศอสวมกรองคอหนัง ใส่สนับเพลา แล้วย่นุ่งโจงกระเบนซ้อนทับ สวมรัดพระองค์ สวมสนับแขน ประกอบด้วย

1. ชุดเกราะเกล็ดทอง
2. โจงกระเบน
3. มงกุฎเศียรนาค (มงกุฎทองมียอดคล้ายหัวของ

พญานาค)

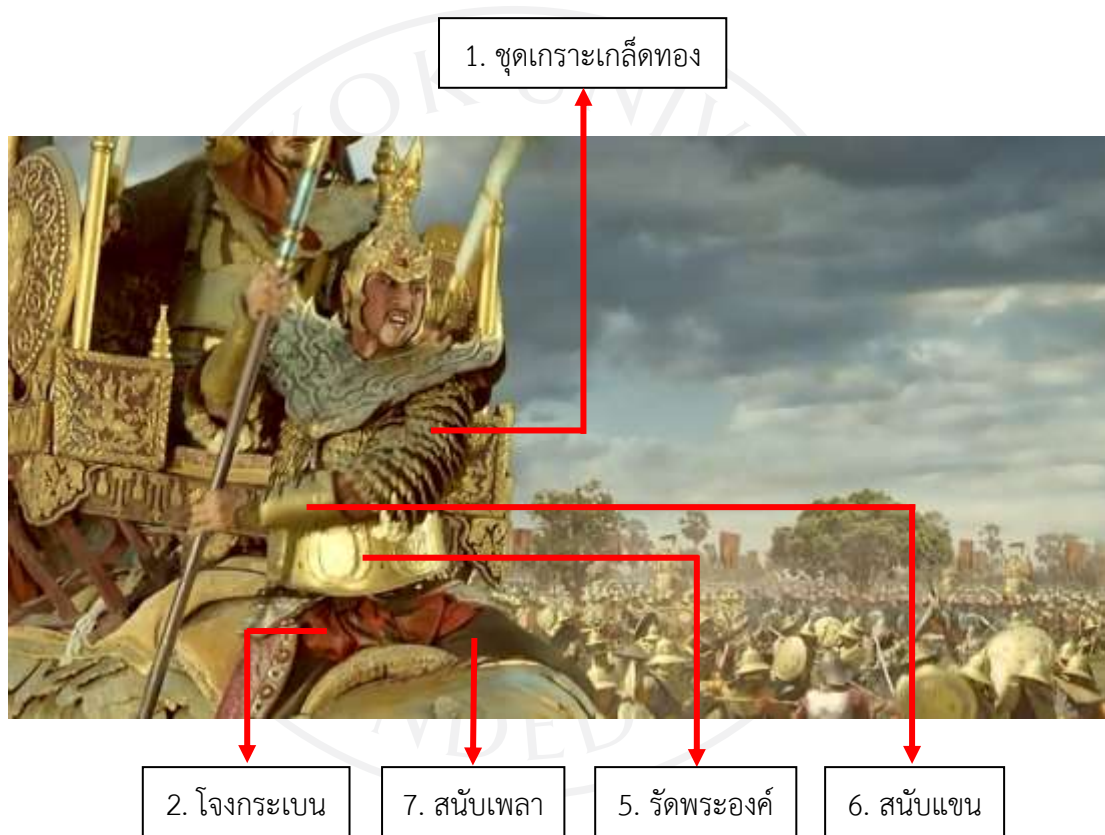
4. กรองคอ
5. รัดพระองค์
6. สนับแขน
7. สนับเพลา

เครื่องประดับ ประกอบด้วย

8. พระธำมรงค์

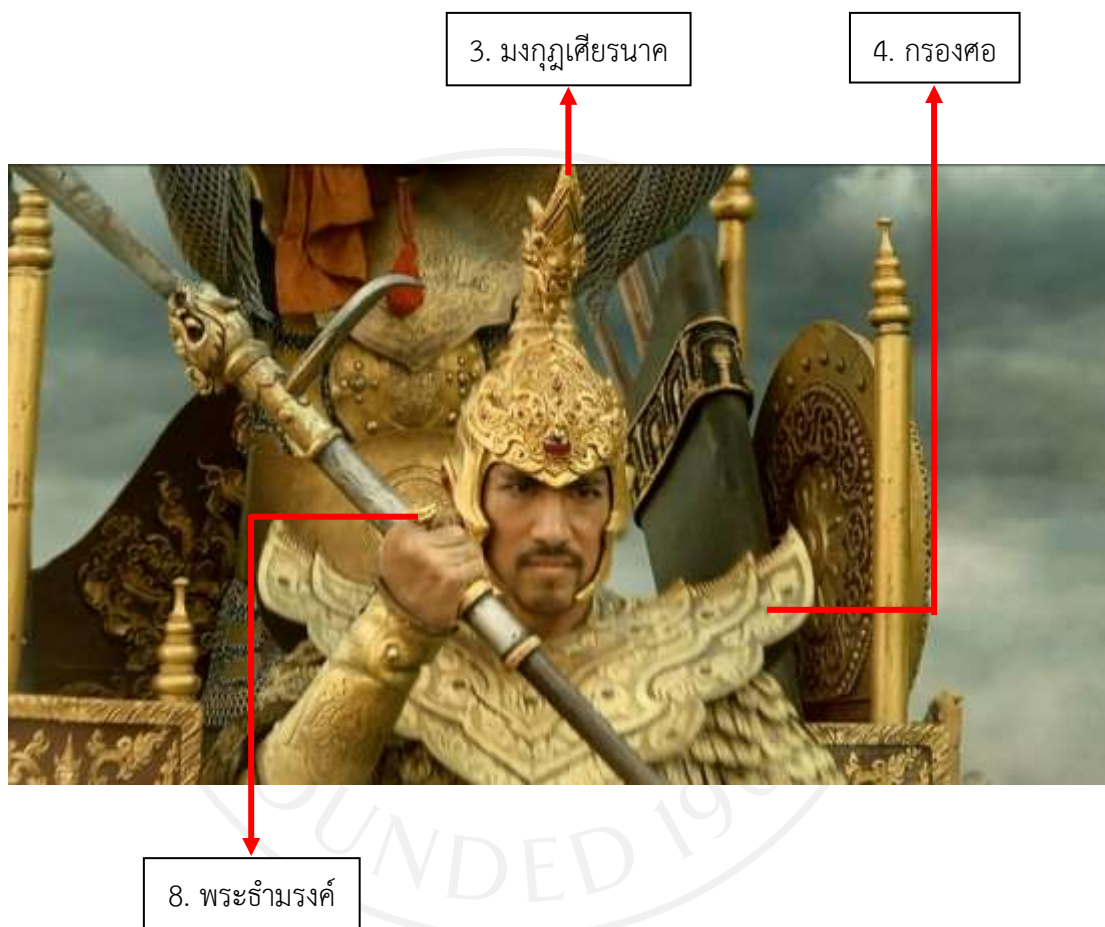

ภาพที่ 4.86 : แสดงภาพพระมหาอุปราชาสีช้างนามว่าพลายพัทธโกเข้าชนเจ้าพระยาไชยานุภาพช้างของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเสียหลัก พระมหาอุปราชาทรงฟันด้วยพระแสงของ้าว แต่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงเปี่ยงหลบทัน จึงถูกพระมาลาหนึ่งขาด จากนั้นเจ้าพระยาไชยานุภาพชนพลายพัทธโกเสียหลัก สมเด็จพระนเรศวรทรงฟันด้วยพระแสงของ้าวถูกพระมหาอุปราชาเข้าที่อึ่งสะขวาหรือบ่าด้านขวาขาดสิ้นพระชนม์อยู่บนคอช้าง ณ พื้นที่ยุทธหัตถีบริเวณอำเภอมทมน จังหวัดกาญจนบุรีในปีพุทธศักราช 2135

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.87 : แสดงภาพพระมหาอุปราชทรงได้ยื่นคำประกาศให้ออกมากระทำยุทธหัตถีจาก
สมเด็จพระนเรศวรมหาราช เพื่อจะได้เกิดเป็นเกียรติแก่แผ่นดิน พระมหาอุปราชจึงใส่
พระศารทพลายพัทธก่อกออกทำยุทธกับสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ณ พื้นที่ยุทธ
หัตถีบริเวณอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ในปีพุทธศักราช 2135

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.2.3 พระยาพะสิม ผู้มีศักดิ์เป็นพระเจ้าอาของพระเจ้าแผ่นดินทพูเรง
แบ่งเป็น

3.1.2.3.1 เครื่องแต่งและเครื่องประดับในขณะประชุมการศึกษา
ภายในสภาพสุดท้ายในพระราชวังกัมโพชธานี กรุงหงสาวดี ซึ่งชุดนี้จะประกอบด้วย

1. เสื้อคลุมผ้าอกทรงกระบอก (เสื้อคลุมผ้าอกแขน
ยาวตัวยาวคล้ายเสื้อครุยมัสลิน)

2. นุ่งโสร่ง

3. โปกศีระชะ

เครื่องประดับ ประกอบด้วย

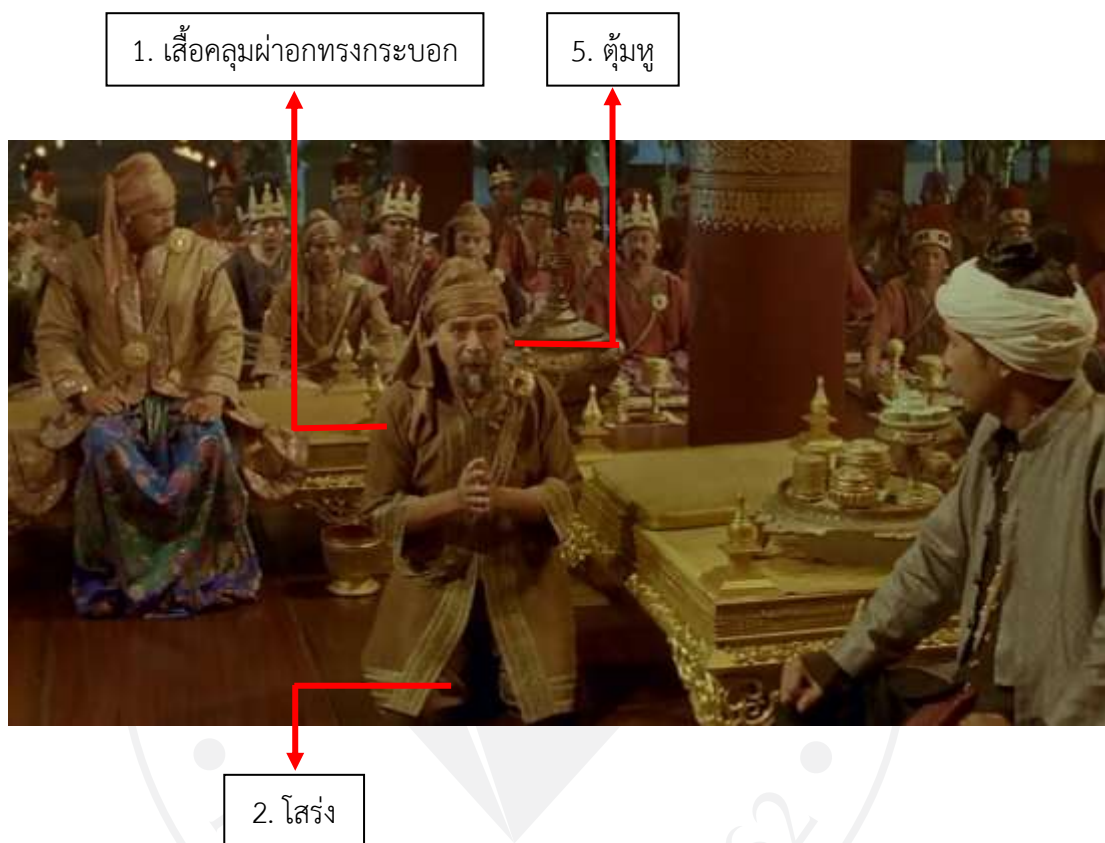
4. สายสังวาล

5. ตุ่มหู

6. แหวน

ภาพที่ 4.88 : แสดงภาพพระยาพะสิมกราบทูลขอรับรองพระเจ้านันทบุเรง ในขณะที่ทรงประทับอยู่ที่พระราชวังกัมโพชธานี กรุงหงสาวดี ไม่ให้ยกทัพเข้าตีกรุงศรีอยุธยา เพราะเห็นว่าเหล่าทหารและช้างม้ายังไม่พร้อมที่จะกลับไปทำศึก

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.89 : แสดงภาพพระยาพะสิมผู้มีศักดิ์เป็นพระเจ้าน้าของพระเจ้านันทบุเรง ถูกพระเจ้านันทบุเรงขว้างถ้วยน้ำเข้าใส่ศีรษะด้วยความขุ่นเคืองพระทัย เนื่องจากการบงการขอร้องไม่ให้ยกทัพเข้าตีกรุงศรีอยุธยา เพราะเห็นว่าเหล่าทหารและช้างม้ายังอ่อนแรงไม่พร้อมที่จะกลับไปทำศึก

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.2.3.2 เครื่องแต่งและเครื่องประดับสำหรับออกศึก คือเครื่องแต่งกายที่ใช้สวมใส่ในในศึกยุทธหัตถีกับทัพของกรุงศรีอยุธยา ชุดเกราะนี้จะประกอบด้วย ชุดเกราะหนังร้อยเชือกแบบกองทัพของมองโกล ปัจจุบันคือประเทศมองโกเลีย โปกศีระชะและสวมมาลาทับสวมกรองคอหนัง สวมสนับเพลาแล้วนุ่งโจงกระเบนซ้อนทับ สวมคาดเอวหนัง สวมสนับแขนและสนับแข้ง พร้อมด้วย

เครื่องประดับ ได้แก่ตุ้มหู และแหวน ประกอบด้วย

1. ชุดเกราะหนังร้อยเชือก (ชุดเกราะแบบกองทัพของมองโกล)

2. โจงกระเบน
3. โปกศีระชะ
4. มาลา (หมวกทรงลูกฟัก)
5. กรองคอ
6. คาดเอว
7. สนับแขน
8. สนับเพลา
9. สนับขา

เครื่องประดับ ประกอบด้วย

10. ตุ้มหู
11. แหวน

ภาพที่ 4.90 : แสดงภาพพระยาพะสิมผู้มีศักดิ์เป็นอาของพระเจ้าันทบุเรงเป็นผู้คำปรึกษาการศึกกับ
พระมหาอุปราชาในระหว่างยกทัพเข้าตีกรุงศรีอยุธยา ในบริเวณตำบลตระพังตรุ เขต
จังหวัดกาญจนบุรี

1. ชุดเกราะหนังร้อยเชือก

7. สนับแขน

2. โจงกระเบน

6. คาดเอว

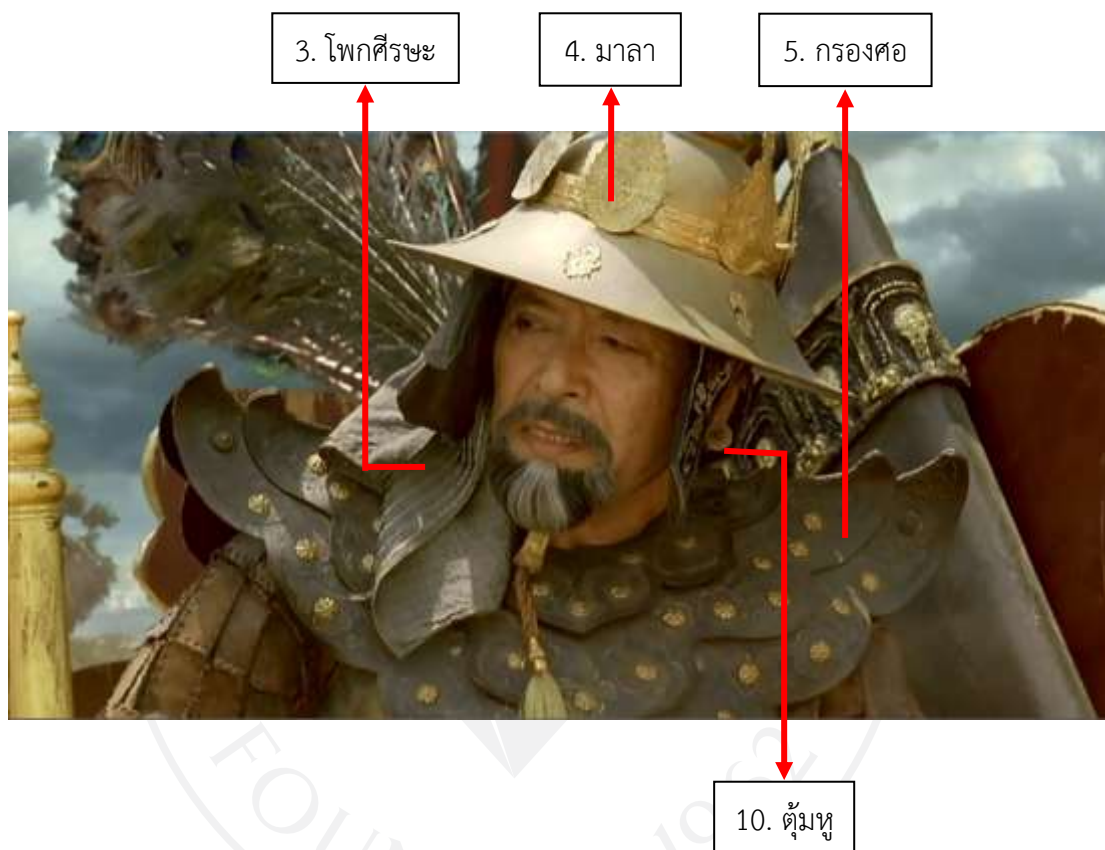
9. สนับขา

8. สนับเพลา

11. แหวน

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.91 : แสดงภาพพระยาพะสิมสั่งห้ามทหารบนหลังช้างยิงปืนไฟช่วยพระมหาอุปราชาที่กำลัง
 สัมประยุทธ์กับสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เนื่องจากจะทำให้เสื่อมเสียพระเกียรติ ซึ่งการ
 ทำยุทธหัตถีเป็นการต่อสู้ที่ยิ่งใหญ่และมีศักดิ์ศรีของพระมหากษัตริย์ ณ บริเวณอำเภอ
 พนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ในปีพุทธศักราช 2135

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
 [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.2.4 มังจาปะโร ผู้เป็นพระพี่เลี้ยงของพระมหากษัตริย์มังสามเกียด
แบ่งเป็น

3.1.2.4.1 เครื่องแต่งและเครื่องประดับในขณะเคลื่อนทัพมาตี
กรุงศรีอยุธยาบริเวณอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี ประกอบด้วย

1. เสื้อคอแหลม แขนยาวจรดข้อมือ ผ่าอก เสริม
ไหล่คล้ายอินทรี

2. โปกศีรษะ

3. ไส่ร่ง

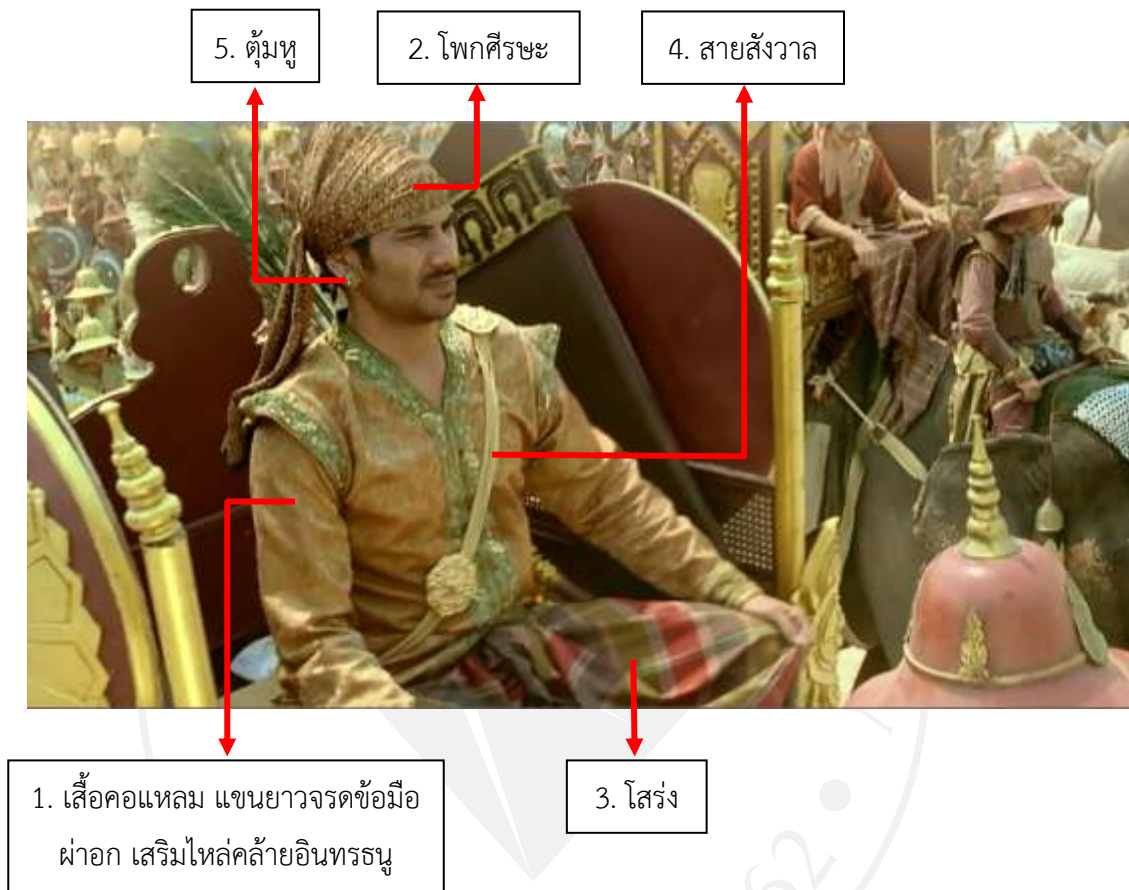
เครื่องประดับ ประกอบด้วย

4. สายสังวาล

5. ต้มหู

ภาพที่ 4.92 : แสดงภาพมังจาปะโรผู้เป็นพระพี่เลี้ยงของพระมหาอุปราชาในขณะร่วมทัพกับพระมหาอุปราชา และกำลังเคลื่อนทัพเข้าสู่บริเวณอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.2.4.2 เครื่องแต่งและเครื่องประดับสำหรับออกศึก คือเครื่องแต่งกายที่ใช้สวมใส่ในในศึกยุทธหัตถีกับสมเด็จพระเอกาทศรถ ชุดเกราะนี้ประกอบด้วย ชุดเกราะเกล็ดเงิน โปกศีระชะและสวมทับด้วยหมวกแม่ทัพทรงลูกฟัก สวมกรอง คอหนัง ใส่สนับเพลาแล้วนั่งโจงกระเบนซ้อนทับ สวมคาดเอวหนัง สวมสนับ แขนและสนับแข้งหนัง พร้อมด้วยเครื่องประดับได้แก่ตุ้มหู ประกอบด้วย

1. เสื้อเกราะเกล็ดเงิน (ชุดเกราะจากจีน เป็นแผ่นโลหะครึ่งวงกลมมาร้อยติดกันคล้ายเกล็ดปลา)

2. โปกศีระชะ

3. มาลา

4. กรองศอ

5. คาดเอว

6. สนับแขน

เครื่องประดับ ประกอบด้วย

7. ตุ้มหู

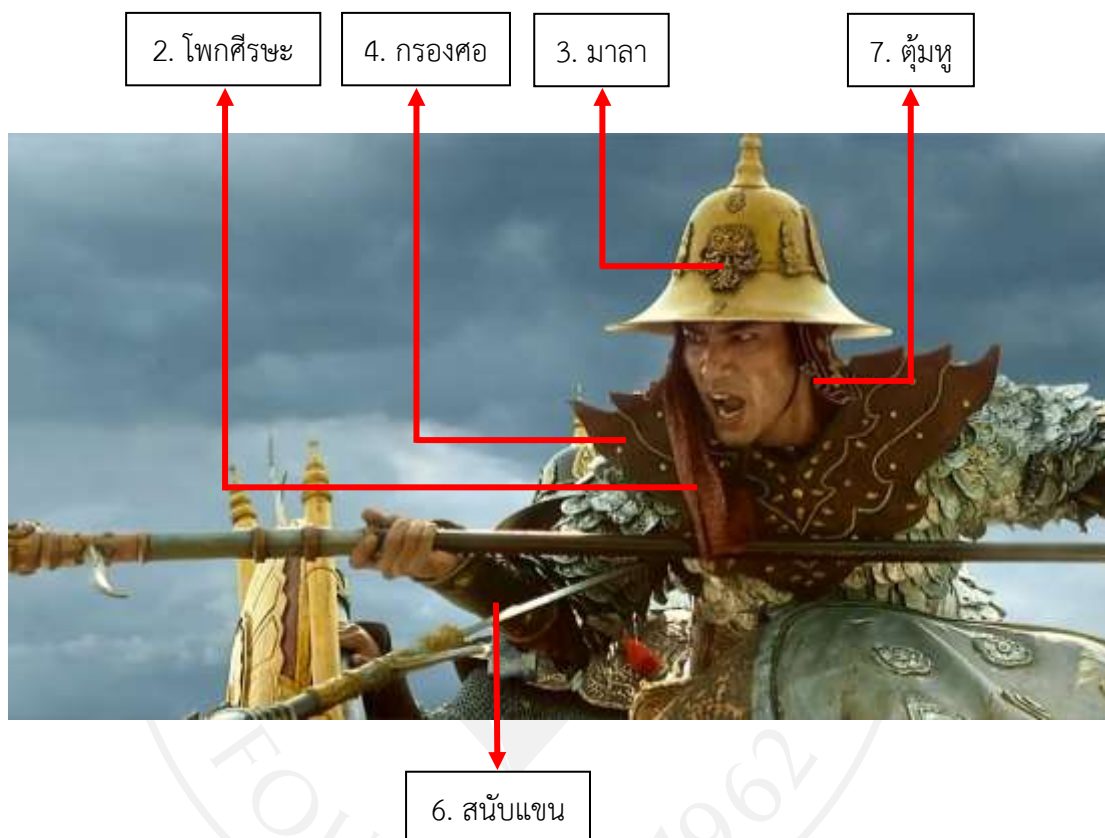

ภาพที่ 4.93 : แสดงภาพมังจาปะโรไล่ช้างนามว่าพัชเนียงเข้าชนพระยาปราบไตรจักรข้างศึกของ
สมเด็จพระเอกาทศรถ ณ พื้นที่ทำการยุทธหัตถี บริเวณอำเภอนมทวน จังหวัด
กาญจนบุรี ในปีพุทธศักราช 2135

ที่มา : ซาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.94 : แสดงภาพช้างศึกของมังจาปะโรซึ่งถูกเจ้าพระยาปราบไตรจักรเสยงาอยู่ด้านล่างแบก
 ช้างศึกของมังจาปะโรขึ้นจากนั้นสมเด็จพระเอกาทศรถก็จ้วงแทงด้วยพระแสงของ้าว
 ทำให้มังจาปะโรเสียชีวิตอยู่บนหลังช้าง ณ พื้นที่ทำการยุทธหัตถี บริเวณอำเภอนม
 ทวน จังหวัดกาญจนบุรี ในปีพุทธศักราช 2135

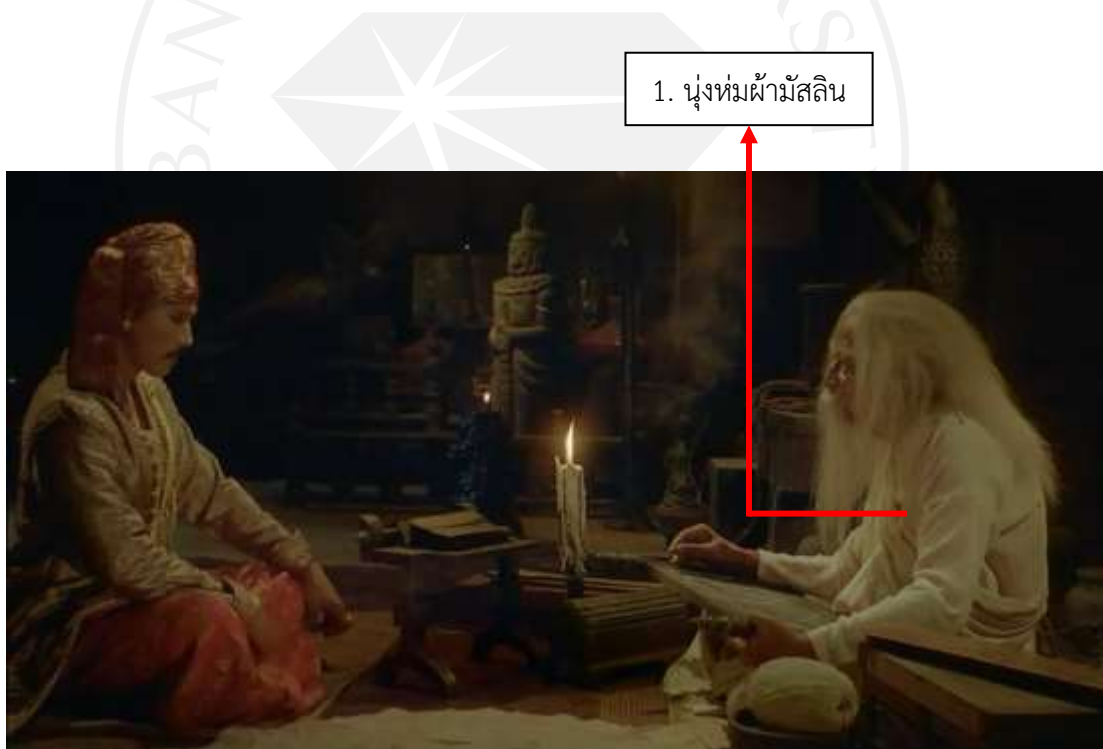
ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
 [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.2.5 โหรกรุงเทพสาวดี ผู้ทำนายดวงชะตาของพระมหาอุปราชามังสาม
เกียด แบ่งเป็น

3.1.2.5.1 พระโหราธิบดี หัวหน้าโหรหลวงฝ่ายกรุงเทพสาวดีผู้
ทำนายดวงชะตาของพระมหาอุปราชากำลังเคราะห์ร้ายถึงขั้นชะตาขาด ถ้ายกทัพไปตีกรุงศรี
อยุธยา เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ ประกอบด้วย

1. นุ่งห่มผ้ามัสนลิน (นุ่งขาวห่มขาวคล้ายโยคี)
เครื่องประดับ ประกอบด้วย
2. ต้มหู

ภาพที่ 4.95 : แสดงภาพพระโหราธิบดีกำลังทำนายดวงชะตาของพระมหาอุปราชาลงจากพระเจ้า
นันทบุเรงรับสั่งให้นำทัพไปตีกรุงศรีอยุธยา ในขณะที่ประทับอยู่ในพระราชวังกำแพงโพธารณี
กรุงเทพสาวดี

1. นุ่งห่มผ้ามัสนลิน

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.96 : แสดงภาพพระโหราธิบดี ในขณะที่ทำนายดวงชะตาของพระมหาอุปราชาว่าพระองค์กำลังเคราะห์ร้ายถึงขั้นชะตาขาด ให้เลื่อนการเสกออกไปก่อน 2 เดือนแล้วจะพ้นเคราะห์

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

3.1.2.5.2 โหราหลวง โหราผู้ติดตามกองทัพหงสาวดี ผู้ทราบถึงลางร้ายระหว่างการกรีธาทัพไปตีกรุงศรีอยุธยาแต่ไม่กล้ากราบทูลพระมหาอุปราชาตามความจริง เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ ประกอบด้วย

1. เสื้อครุยมัสลิน
2. หมวกทรงขุนนาง
3. ผ้ามัสลิน (พาดไหล่)

เครื่องประดับ ประกอบด้วย

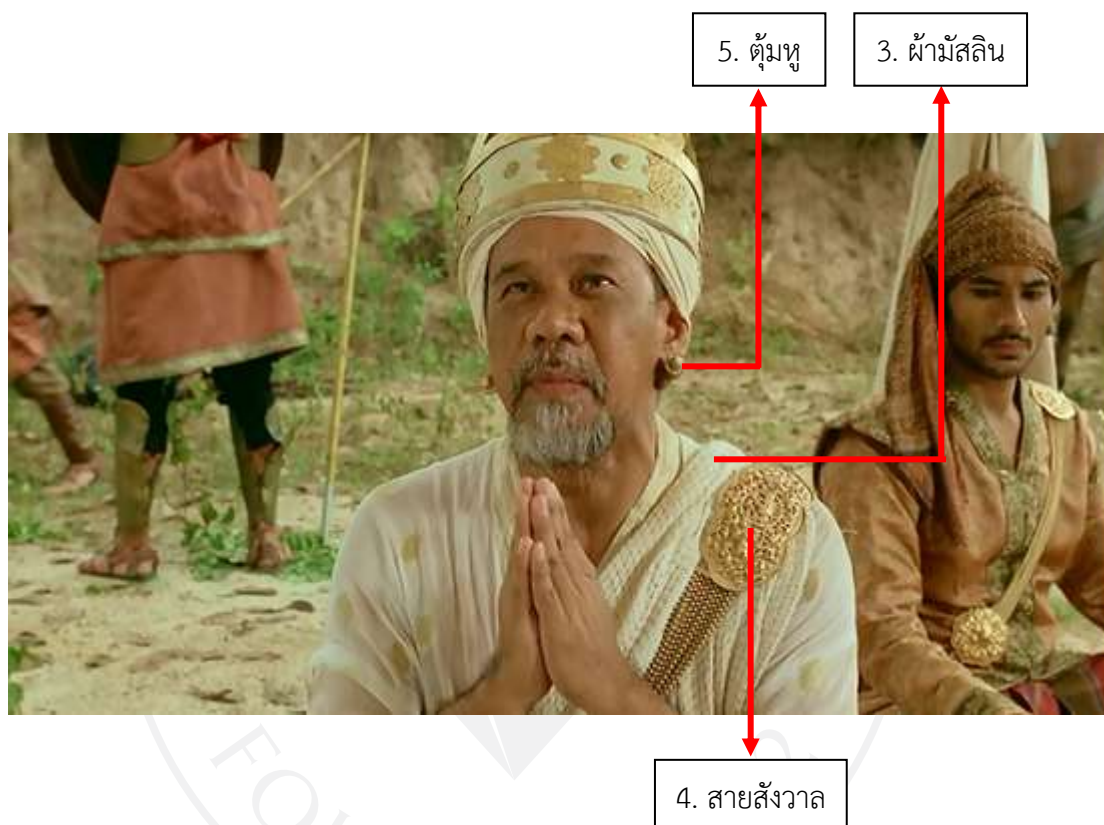
4. สั้งวาล
5. ตุ่มหู

ภาพที่ 4.97 : แสดงภาพโหรากำลังทำนายเหตุการณ์ที่ลมเวรัมภาหรือลมพายุพัดฉัตรบนหลังช้างหักซึ่งทำให้พระมหาอุปราชาทรงปริวิตก ในขณะที่พระองค์ทรงเคลื่อนทัพถึงบริเวณพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.98 : แสดงภาพโทรทัศน์สร้างทำนายน่าเหตุการณ์ที่ลมเวรมภาพัดฉัตรบนหลังช้างหักใน
ขณะที่พระมหาอุปราชาทรงเคลื่อนทัพถึงบริเวณพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรีในเย็นนั้น
ถ้าเกิดในเวลาเช้าจะไม่ดี แต่ที่เกิดในเวลาเย็นจะเป็นศุภนิมิตหรือลางบอกเหตุที่ดีจะได้
ชัยแก่ข้าศึก

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

4. การแต่งหน้าและทรงผม

การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิธีการออกแบบการแต่งหน้าและทรงผม ของตัวละครที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี ทั้งฝ่ายกรุงศรีอยุธยาและฝ่ายพม่า นั้น มีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากหลักฐานเอกสารหลักเอกสารหลักต่าง ๆ ที่มีปรากฏอยู่ เช่น พงศาวดาร จดหมายเหตุ ตำนาน วรรณกรรม ภาพจิตรกรรมต่าง ๆ ที่ถูกเก็บรวบรวมไว้ที่พิพิธภัณฑ์วัด สถานที่ราชการ ทางทีมงานจะออกแบบให้คงวัฒนธรรมความเป็นไทยไว้รวมกับการบูรณาการให้เข้ากับยุคสมัยปัจจุบัน และต้องมีความสอดคล้องกับสถานที่และฉาก รวมทั้งต้องมีความสวยงามเข้ากับยุคสมัยนี้อีกด้วย ทั้งนี้ตัวละครฝ่ายต่าง ๆ จะต้องได้รับการวางรูปแบบของการแต่งหน้าและทรงผม

เฉพาะกลุ่มเพื่อให้แตกต่างจากกัน โดยฝ่ายหลักๆในภาพยนตร์เรื่องนี้ก็คือฝ่ายกรุงศรีอยุธยาของไทย กับฝ่ายกรุงหงสาวดีของพม่าว่ามีลักษณะการแต่งหน้าและ ทรงผม แตกต่างกันอย่างใด และในแต่ละชนชั้นของแต่ละฝ่ายมีความแตกต่างกันอย่างไร มีความถูกต้องสมจริงตามยุคสมัย

“ศึกษาข้อมูลหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ที่ได้มีการเก็บรวบรวมเอาไว้แล้ว ไม่ว่าจะเป็นข้อมูลจากภาพจิตรกรรมต่าง ๆ ภาพพระบาท ภาพจากหอสมุดที่วัดยม เป็นต้น โดยทั้งนี้การออกแบบจะต้องควบคุมให้ถูกต้องสมจริงสมจังตามยุคสมัยอยุธยาตอนกลาง ว่ามีวิธีการแต่งหน้า และทรงผมเป็นอย่างไร มีความแตกต่างระหว่างแต่ละชนชั้นหรือเชื้อชาติอย่างไรบ้าง และยังคงคำนึงถึงความสวยงามและยุคสมัยไปพร้อมกันด้วย ทั้งนี้ตัวละครฝ่ายต่าง ๆ ที่เข้ามามีบทบาทในเรื่องของภาพยนตร์ จะต้องได้รับการวางรูปแบบของการแต่งหน้าและทรงผมเฉพาะกลุ่มเพื่อให้แตกต่างจากกัน โดยฝ่ายหลัก ๆ ในภาพยนตร์เรื่องนี้ก็คือฝ่ายไทยกับ พม่า ว่ามีลักษณะการแต่งหน้าและ ทรงผม แตกต่างกันอย่างใด และในแต่ละชนชั้นของแต่ละฝ่ายมีความแตกต่างกันอย่างไร” (สุกัญญา มะเรื่องประดิษฐ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 10 ตุลาคม 2557)

“การแต่งหน้าและทรงผม จะมีคนรับผิดชอบอีกที เขาจะรับผิดชอบและทำด้วยเทคนิคของเขา ผมก็ออกแบบภาพรวม แล้วลงรายละเอียดอีกที เขาเก่งมาก ผู้กำกับก็คือ ท่านมยุรเณย์ จะบอกมาว่าจะเอาขนาดไหน ไม่ว่าจะแนวไหนเขาทำได้หมด แนวแฟนซีก็ได้ แต่ไอ้ที่หน้าขาวตัวขาวเหมือนอย่างในละคร จะไม่มี มันขัดตา ขัดกับฉากด้วย เพราะงั้นมันต้องเน้นความสมจริง” (ประสพโชค ธนเศรษฐวิไล, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 พฤศจิกายน 2557)

ในภาพยนตร์เรื่องนี้ การออกแบบงานสร้างทุกอย่างต้องอาศัยความประณีตสูง เพื่อให้งานออกมาดูเป็นธรรมชาติ การออกแบบการแต่งหน้าและทรงผมตัวละครในภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราชตั้งแต่ภาคแรกจนถึงภาคยุทธหัตถีจึงจะต้องคงรักษาความเป็นเอกลักษณ์และสอดคล้องกับประวัติศาสตร์ตามยุคสมัยของตัวละครแต่ละตัวไว้ไม่เปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะตัวละครหลักในภาพยนตร์เช่น ตัวละครสมเด็จพระนเรศวรมหาราช การแต่งหน้าและทรงผมก็ต้องมีความสอดคล้องเข้ากันกับเครื่องแต่งกายที่สมพระเกียรติของพระมหากษัตริย์ในยุคสมัยอยุธยาตอนกลาง ด้วยเช่นกัน สำหรับการออกแบบการแต่งหน้าและทรงผมตัวละครฝ่ายพม่า ก็ได้มีการศึกษาข้อมูลจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ในยุคสมัยของกรุงหงสาวดีซึ่งปรากฏอยู่ในช่วงระยะเวลาไม่ยาวนานนัก จึงจำเป็นต้องใช้จินตนาการในการออกแบบการแต่งหน้าและทรงผมตัวละครฝ่ายพม่า บนพื้นฐานของความเป็นจริงตามประวัติศาสตร์ร่วมกับข้อมูลที่ยังคงหลงเหลืออยู่เพื่อความสอดคล้องกับยุคสมัยกรุงหงสาวดีของพม่าในเวลานั้น

“หน้าที่ของผมคือการดูแลภาพรวมทั้งหมดของการแต่งหน้าทำผมในหนัง ซึ่งจะมีแผนกที่ค้นคว้าข้อมูลจากทั้งงานจิตรกรรม ปูนปั้น และแกะสลักมาให้แล้วก็มีภาพสเก็ตซ์ออกมา ซึ่งผมต้องทำงานให้ตรงกับที่เขาให้มา การออกแบบ การแต่งหน้า และทรงผมตัวละครนี้ มีปัญหาเยอะ เพราะเรา

ต้องออกแบบให้คงวัฒนธรรมความเป็นไทยไว้ อีกทั้งเราต้องบูรณาการให้เข้ากับยุคสมัย คือ ไม่เก่าเกินไป เพราะถ้าเก่าเกินไป จะขาดเอกลักษณ์ของตัวหนัง จะสังเกตได้เลยว่า นเรศวร ตั้งแต่ภาคที่ 1 – 5 จะมีเอกลักษณ์ของการแต่งหน้าและทรงผมคล้ายกันเกือบหมด แต่สำหรับตัวละครหลัก เราจะออกแบบให้โดดเด่นหน่อย ใส่ความเป็นเอกลักษณ์ให้กับตัวละคร รวมถึงการออกแบบเครื่องแต่งกาย ถือว่าต้องควบคู่กัน เพราะหากทรงผมเป็นแบบนี้ ควรจะมีเครื่องแต่งกายแบบนี้ ตัวอย่างเช่น ตัวละครอย่าง สมเด็จพระนเรศวรเอง เราต้องอ้างอิงตามประวัติศาสตร์ ทรงผมชายไทยสมัยก่อน ที่นี้ เราก็ดูเรื่องการออกแบบเครื่องแต่งกาย หรือฉลองพระองค์ให้เข้ากับเอกลักษณ์ของราชวงศ์ มีบาร์มีของ กษัตริย์เป็นการสร้างภาพลักษณ์ของผู้นำไปในตัว” (มนตรี วัดละเอียด, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 มิถุนายน 2557)

“ฝั่งตัวละครไทยเรานั้นให้ความสำคัญจริงตามยุคสมัยนั้น รู้สึกจะเป็นสมัยอยุธยาตอนกลาง ซึ่งในประวัติศาสตร์มีระบุไว้ สำหรับการแต่งหน้าและทรงผมของประเทศพม่า นั้นผู้สร้างและทีมงานก็ได้ศึกษาข้อมูลให้มากที่สุดเพื่อเป็นแนวทาง แต่ข้อมูลที่หาได้ค่อนข้างน้อยและไม่ละเอียด จึงทำให้ทีมงานต้องใช้จินตนาการเข้ามาช่วยเป็นส่วนใหญ่” (สุนทร ชูตินทรานนท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 มกราคม 2557)

สำหรับทรงผมที่อ้างอิงจากทรงผมตามยุคสมัยในท้องเรื่อง ชายไทยคือทรงผมมหาดไทย หญิงไทยคือทรงมวยและตีปีกปล่อยยาว ส่วนทหารพม่าไว้ผมยาวมุ่นมวย ทั้งนี้การออกแบบทรงผมยังขึ้นอยู่กับการตีความ เช่นพระมหาดรรชนีราชทรงพระเกศามวย ขณะที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงพระเกศาสั้น เป็นต้น และความยากลำบากสำหรับทีมงานอยู่ที่จำนวนของนักแสดงประกอบหลายร้อยคน ซึ่งต้องทาครีมให้ผิวเกรียมแดดสมเป็นนักรบ ทหารฝ่ายกรุงศรีอยุธยาต้องตัดผมให้สั้น ขณะที่ทหารฝ่ายกรุงหงสาวดีของพม่าต้องสวมวิกมวยผม

นอกจากการแต่งหน้าทำผมตัวละครให้มีความสมจริงตามท้องเรื่องในอดีตแล้ว ยังครอบคลุมถึงการแต่งหน้าเพื่อใช้เป็นเอฟเฟกต์ (Make - up Effect) ด้วย เช่นฉากที่ต้องมีการตกแต่งแผลบาดเจ็บ ในส่วนของการแต่งหน้านักแสดงก็ต้องให้มีความสอดคล้องกับโทนสีของเสื้อผ้า โดยเป็นโทนสีธรรมชาติเช่นสีขาว สีดำ สีแดง และต้องให้กลมกลืนกับสีส้นของฉากและการจัดแสงอีกด้วย

“เราไม่สามารถใส่อะไรที่เป็นของสมัยนี้ลงไปหนังได้ ต้องค้นคว้าเพิ่มว่ายุคนั้นใช้เครื่องสำอางอะไร หนังก่อนยุคจะมีโทนสีภาคังค้อยู่แล้ว จะไม่ใช้อะไรที่ดูเป็นปัจจุบัน เช่น กากเพชร หรือสีทองจะใช้ไม่ได้เลย เวลาปิดแก้มหรือใช้ขนตาปลอมเราก็ต้องแต่งจนดูไม่ออกว่าใช้ จะเห็นผิวแปร่งว่าทามาสดคร่ำไม่ได้ เราต้องใช้เครื่องสำอางชนิดครีมต่างๆ แก้มให้ดูระเรื่อ ผมก็ห้ามแดง ถ้าแดงเกินไปก็ต้องย้อมดำ ถ้าทาเล็บก็ต้องล้างออกก่อน ต้องเก็บรายละเอียดทั้งหมดรวมถึงการตกแต่งบาดแผลให้เหมือนจริงด้วย ซึ่งทีมงานแต่งหน้าทำผมมีประมาณ 15 คน แต่ต้องแต่งหน้าและทำผมคนพร้อมกัน 500 – 600 คนต้องทำผิวสีแทนทุกคน ซึ่งมีเวลาอย่างมากแค่ 3 ชั่วโมง ทำให้การทำงานใน

ตอนเช้าจะยุ่งมาก เพราะต้องแต่งหน้าทำผมให้เสร็จก่อนเขาจะถ่ายทำ ถ้าทำไม่เสร็จเขาก็ยังถ่ายกันไม่ได้” (มนตรี วัดละเอียด, การสื่อสารส่วนบุคคล, 14 มิถุนายน 2557)

4.1 การแต่งหน้าและทรงผมของฝ่ายกรุงศรีอยุธยา ตามตัวละครที่มีบทบาทสำคัญในภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี คือการแต่งหน้าและทรงผมของตัวละครต่อไปนี้

4.1.1 สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในขณะที่อยู่ภายนอกพระราชวังและอยู่ภายในพระราชวัง คือแต่งพระพักตร์เป็นธรรมชาติ ทรงพระเกศาสั้น ตัดพระเกศาทรงหลักแจว คือตัดข้างๆ และข้างหลังเกรียน เอาไว้ห้อยตรงกลางศีรษะและหวีเสียขึ้น หรือหวีแต่งเรื้อนผมตามแต่จะเห็นงาม

ภาพที่ 4.99 : แสดงภาพสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและพระอัครมเหสีมณีจันทร์ทรงปลอมตัวเป็นสามัญชน เสด็จทางชลมารคเพื่อมาเยี่ยมพระราชมณูที่ได้รับบาดเจ็บจากทวนของลักไวทำมูแม่ทัพเอกของฝ่ายพม่า และพักรักษาตัวอยู่ที่บ้านของท่านเจ้าคุณ โดยมีแม่นางเลอชื่นดูแลปรนนิบัติอย่างใกล้ชิด

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.100 : แสดงภาพสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงประชุมวางแผนการเคลื่อนทัพรับศึกพม่าที่
 นำทัพโดยพระมหาอุปราชามังสามเกียดกับเหล่าบรรดาแม่ทัพนายกอง
 ในพระบรมมหาราชวังสมัยกรุงศรีอยุธยา

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
 [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

4.1.2 สมเด็จพระเอกาทศรถ ในขณะที่ประทับอยู่ภายในพระราชวัง คือแต่งพระพักตร์เป็นธรรมชาติ ทรงพระเกศาสั้น ตัดพระเกศาทรงหลักแจว คือตัดข้างๆ และข้างหลังเกรียน เอาไว้ห้อยตรงกลางศีรษะและหวีแฉกกลางเป็นปีกนก หรือหวีแต่งเรือนผมตามแต่จะเห็นงาม

ภาพที่ 4.101 : แสดงภาพสมเด็จพระเอกาทศรถ พระบรมวงศานุวงศ์และแม่ทัพนายกองรวมถึงเหล่าเสนาอำมาตย์ ถวายพระพรสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ในพระราชพิธีเสด็จขึ้นครองราชย์ ณ พระที่นั่งบุษบกมาลา ภายในพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาท สมัยกรุงศรีอยุธยา

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

4.1.3 สมเด็จพระมหาธรรมราชา แบ่งเป็น

4.1.3.1 การแต่งหน้าและทรงผมในขณะที่พระวรกายเป็นปกติ ประทับ
อยู่ภายในบริเวณพระราชวัง คือแต่งพระพักตร์เป็นธรรมชาติ พระเกศยาว ทรงพระเกศามวย

ภาพที่ 4.102 : แสดงภาพสมเด็จพระมหาธรรมราชาทรงทอดพระเนตรการแสดงระเบง ซึ่งเป็น
มหรสพหลวง โดยจัดการแสดงบริเวณพระที่นั่งสรรเพชญ์ปราสาท สมัยกรุงศรีอยุธยา

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

4.1.3.2 การแต่งหน้าและทรงผมในขณะพระประจวร คือแต่งพระพักตร์
โถมขีด และทรงพระเกศยาวเสยรุ่มร่า

ภาพที่ 4.103 : แสดงภาพสมเด็จพระมหาธรรมราชาทรงพระประจวรหนักและรับสั่งสละราชสมบัติให้
สมเด็จพระนเรศวรมหาราชขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์ครองกรุงศรีอยุธยา
ต่อไป

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

4.1.4 พระราชมณู

4.1.4.1 การแต่งหน้าและทรงผมในขณะที่ได้รับบาดเจ็บ คือแต่งหน้าโทรมซีด มีร่องรอยบอบช้ำบนใบหน้า และทรงผมยาวแสกกลางรุงรัง

ภาพที่ 4.104 : แสดงภาพพระราชมณูพักรักษาอาการบาดเจ็บจากทวนของลักไวทำมู โดยมีแม่นางเลอซิ่นกำลังดูแลปรนนิบัติอย่างใกล้ชิด ในเรือนของท่านเจ้าคุณ (พระยาสีหราชเดโช) ซึ่งเป็นบ้านใกล้เรือนเคียงกับพระราชมณู และสมเด็จพระนเรศวรมหาราชกับพระอัครมเหสีมณีจันทร์ก็ทรงเสด็จมาเยี่ยมเป็นการส่วนพระองค์

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

4.1.4.2 การแต่งหน้าและทรงผมในขณะอยู่กับแม่นางเลอซิ่น คือแต่งหน้าเป็นธรรมชาติ และทรงผมยาวเสกกลางประบ่า

ภาพที่ 4.105 : แสดงภาพพระราชมณูในขณะดูแลแม่นางเลอซิ่นที่มีอาการอาเจียนในขณะที่รับประทานอาหารอยู่บนเรือนของท่านเจ้าคุณ (พระยาสิทธิราชเดโช) ซึ่งเป็นบ้านใกล้เรือนเคียงกับพระราชมณูโดยคาดว่าแม่นางเลอซิ่นอาจจะตั้งครรภ์กับพระราชมณู

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

4.1.5 พระมหาเถรคันฉ่อง แต่งหน้าเป็นธรรมชาติ โกนศีรษะแต่ไม่โกนคิ้วตามแบบ
พระภิกษุชาวมอญนิคายมหายาน

ภาพที่ 4.106 : แสดงภาพพระมหาเถรคันฉ่องในขณะมอบตั๋บบยาให้แม่นางเลอจีนเพื่อลอบเข้าไปช่วย
พระราชมนูที่ได้รับบาดเจ็บสาหัสจากทวนของลักไวทำมู และถูกจับเป็นเชลยอยู่ภายใน
คุกของค่ายหลวงทัพพม่า

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

4.1.6 พระนางสุพรรณกัลยา แบ่งเป็น

4.1.6.1 การแต่งหน้าและทรงผมในขณะที่พระวรกายเป็นปกติ ยามพระบรมม คือแต่งพระพักตร์เป็นธรรมชาติ และทรงพระเกศยาวแสกกลาง

ภาพที่ 4.107 : แสดงภาพพระนางสุพรรณกัลยาในขณะกราบบังคมทูลขอภัยโทษพระเจ้านันทบุเรงที่พระนางทรงทำให้พระเจ้านันทบุเรงขุนเคื่องพระทัยที่ไม่เคยมีพระทัยให้กับพระเจ้านันทบุเรงเลย แต่พระเจ้านันทบุเรงก็ไม่ยอมอภัยโทษให้พระนางสุพรรณกัลยา

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

4.1.6.2 การแต่งหน้าและทรงผมหลังจากถูกทำร้ายพระวรกาย คือแต่ง
พระพักตร์โทรม มีร่องรอยบอบช้ำ และทรงพระเกศยาวแสดกกลางรุงรัง

ภาพที่ 4.108 : แสดงภาพพระนางสุพรรณกัลยาถูกพระเจ้านันทบุเรงทำร้ายพระวรกาย
และขึ้นใจจนตั้งครรภ์

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

4.1.7 พระอัศวมเหสีมณีจันทร์ แบ่งเป็น

4.1.7.1 การแต่งหน้าและทรงผมตามจารีตประเพณีก่อนการถวายตัว คือ
ผัดพระพักตร์ขาว และทรงพระเกศยาวแสกกลาง

ภาพที่ 4.109 : แสดงภาพพระอัศวมเหสีมณีจันทร์ทรงแต่งพระพักตร์ตามจารีตประเพณีก่อนถวายตัว
ให้กับสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

4.1.7.2 การแต่งหน้าและทรงผม ในขณะประทับอยู่ในบริเวณพระราชวัง
คือ แต่งพระพักตร์เป็นธรรมชาติ และทรงพระเกศามวยต่ำ

ภาพที่ 4.110 : แสดงภาพพระอัศรมเหสึมณีจันทร์ทรงทอดพระเนตรไอ้ขามควาญช้างหลวง
ด้วยสายพระเนตรอันเมตตา

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

4.1.8 แม่นางเลอขึ้น ในขณะที่ใช้ชีวิตอยู่กับพระราชมนู คือแต่งหน้าเป็นธรรมชาติ และมวยผม

ภาพที่ 4.111 : แสดงภาพแม่นางเลอขึ้นกำลังดูแลปรนนิบัติพระราชมนูที่พักรักษาอาการบาดเจ็บจาก ทวนของลักไวทำมูอย่างใกล้ชิด ในเรือนของท่านเจ้าคุณ (พระยาสิทธิราชเดโช) ซึ่งเป็น บ้านใกล้เรือนเคียงกับพระราชมนู และสมเด็จพระนเรศวรมหาราชกับพระอัครมเหสี มณีจันทร์ก็ทรงเสด็จมาเยี่ยมเป็นการส่วนพระองค์

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ภาพที่ 4.112 : แสดงภาพแม่นางเลอซิ่นมีอาการคลื่นไส้อาเจียนในขณะที่รับประทานอาหารอยู่บนเรือนของท่านเจ้าคุณ(พระยาสีหราชเดโช) ซึ่งเป็นบ้านใกล้เรือนเคียงกับพระราชมนู โดยคาดว่าแม่นางเลอซิ่นอาจจะตั้งครรภ์กับพระราชมนู

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

4.1.9 นายมหานุกภาพ (ไอ้ขาม) แบ่งเป็น

4.1.9.1 การแต่งหน้าและทรงผม ในขณะที่เป็นเด็กวัดก่อนขึ้นระวางเป็น
นายคชบาล คือ แต่งหน้าเป็นธรรมชาติ ทรงผมยาวแสกกลางรุงรัง

ภาพที่ 4.113 : แสดงภาพไอ้ขามแสดงอาการดีใจที่ครูบาเผ่าหรือปะกำหลวงขอตัวให้เข้ารับราชการ
ขึ้นระวางเป็นนายคชบาล ความขี้ขลาดหวาดกลัวหลายภุเขาทอง พระคชาธารของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

4.1.9.2 การแต่งหน้าและทรงผม ในขณะก่อนขึ้นระวางเป็นนายคชบาล
คือ แต่งหน้าเป็นธรรมชาติ ผมสั้นทรงมหาดไทย และแสดกลางเป็นปีกนก

ภาพที่ 4.114 : แสดงภานายมหานุภาพ (ไอ้ขาม) เข้าเฝ้าสมเด็จพระนเรศวรมหาราชและพระอัครมเหสีมณีจันทร์ ในพิธีสถาปนาตำแหน่งจากนายคชบาลความชั่วหลงผู้ดูแลและฝึกฝนพระคชาธาร ขึ้นระวางเป็นนายมหานุภาพ นายท้ายช้างของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

4.1.10 ครุบาเฒ่าหรือปะกำหลวง ในขณะที่ดูแลโรงช้างปะกำหลวงในพระราชวัง
คือ แต่งหน้าเป็นธรรมชาติ ผมสั้นทรงมหาดไทย และแสดกลางเป็นปีกนก

ภาพที่ 4.115 : แสดงภาพครุบาเฒ่าหรือปะกำหลวงขอตัวไอ้ขามจากพระมหาเถรคันฉ่องให้เข้ารับ
ราชการขึ้นระวางเป็นนายคชบาล ความรู้ช้างหลวงดูแลพลายภูเขาทอง พระคชาธาร
ของสมเด็จพระนเรศวรมหาราชหลังจากที่ไอ้ขามได้ทำให้พลายภูเขาทองที่กำลังตกมัน
หยุดอาละวาดทำลายพืชผักและบ้านเรือนของชาวบ้านได้อย่างน่าอัศจรรย์

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

4.1.11 นางสาว สมัยอยุธยาตอนกลาง (พ.ศ. 1991 - 2231) ในขณะที่รับใช้เจ้านายอยู่ในพระราชวัง คือแต่งหน้าเป็นธรรมชาติ ทรงผมประกอบด้วย 1. ผมปึก คือผมยาวแต่เฉพาะกลางกระหม่อมคล้ายผมทรงมหาดไทย ด้านหลังปล่อยยาวเรียกว่า 2. ทรงหนูนหยิกรักแครง คือทำผมเกล้าพับสองแล้วเกี่ยว กระหวัดไว้ที่โคน รักแครง เกล้าผมมวยกลมเฉียงไว้ด้านซ้ายหรือขวา

ภาพที่ 4.116 : แสดงภาพนางสนมของพระอัครมเหสีมณีนจันทรกำลังรับคำสั่งให้ไปเบิกเสื่อสนบนำมาให้ไอ้ขามนายคชบาลความอยู่ข้างหลวงผู้ดูแลและฝึกฝนพระคชาธาร ที่จะขึ้นระวาง เป็นนายมหานุกาพ นายท้ายช้างของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

4.1.12 ชาวบ้านกรุงศรีอยุธยา สมัยอยุธยาตอนกลาง (พ.ศ. 1991 - 2231)

ในขณะใช้ชีวิตประจำวัน คือแต่งหน้าเป็นธรรมชาติ ทรงผมผู้ชายตัดสั้น บ้างก็ตัดทรงมหาดไทยและ
แสกกลางเป็นปึกนก ทรงผมผู้หญิงตัดผมสั้นหวีเสยขึ้นไปเป็นผมปึก บ้างก็ไว้ผมยาวเกล้า บนศีรษะ

ภาพที่ 4.117 : แสดงภาพชาวบ้านกรุงศรีอยุธยามาขอความช่วยเหลือจากพระมหาเถรคันฉ่องอยู่
บริเวณหน้ากุฏิ เนื่องจากมีช้างตกมันเข้ามาเหยียบพืชผักที่ปลูกไว้และทำลาย
บ้านเรือนของชาวบ้านจนได้รับความเดือดร้อน ภายหลังจึงทราบว่าช้างเชือกนั้นคือ
พระคชาธารหรือเป็นช้างศึกของสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

4.2 การแต่งหน้าและทรงผมของฝ่ายพม่า ตามตัวละครที่มีบทบาทสำคัญในภาพยนตร์ เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี คือการแต่งหน้าและทรงผมของตัวละคร ต่อไปนี้

4.2.1 พระเจ้านันทบุเรง แบ่งเป็น

4.2.1.1 การแต่งหน้าและทรงผม ในขณะบัญชาการศึก คือแต่งพระพักตร์ เป็นธรรมชาติ ทรงพระเกศายาวมนุ่มแล้วโพกศีรษะทับ

ภาพที่ 4.118 : แสดงภาพพระเจ้านันทบุเรงทรงนำทัพพร้อมกำลังทหารราว 2 แสน ยกมาตีกรุงศรีอยุธยา ในปีพุทธศักราช 2129 แต่ไม่สามารถหักตีเข้าได้และปิดล้อมกรุงศรีอยุธยาไว้นานถึง 6 เดือน จึงทรงตั้งค่ายและประทับเพื่อบัญชาการศึกอยู่ภายในค่ายทัพพม่าแห่งนี้

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

4.2.1.2 การแต่งหน้าและทรงผม หลังจากได้รับบาดเจ็บจากการถูกไฟคลอก คือ แต่งพระพักตร์ให้เสมือนว่าถูกไฟคลอกผิวหนังไหม้ลอก และมีพระโลหิตซึมออกจากบาดแผล พระเกศาถูกไฟเผาจนเหลือเพียงบางส่วนบนศีรษะ และพันพระพักตร์และศีรษะด้วยผ้าขาวพันแผล

ภาพที่ 4.119 : แสดงภาพพระเจ้านันทบุเรงหลังจากได้รับบาดเจ็บสาหัสและพระพักตร์เสียพระสิริโฉม จากการถูกสมเด็จพระนเรศวรมหาราชลอบนำทัพเรือล่องเข้าตี ระดมปืนใหญ่ยิงใส่ค่าย พระมหาอุปราชามังสามเกียดจึงยกทัพนำพระเจ้านันทบุเรงผู้เป็นพระราชบิดา กลับกรุงหงสาวดีเพื่อรักษาบาดแผล

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

4.2.1.3 การแต่งหน้าและทรงผม หลังจากพักฟื้นอาการบาดเจ็บจากการถูกไฟคลอก คือ แต่งพระพักตร์ให้เสมือนว่าทุพพลภาพเป็นรอยแผลเป็นหลังจากถูกไฟคลอก ผิวหนัง รังคังไม่เรียบ พระเกศาถูกไฟเผาจนเหลือเพียงบางส่วนบนศีรษะ

ภาพที่ 4.120 : แสดงภาพพระเจ้านันทบุเรงใช้กำลังบังคับเพื่อจะขึ้นใจพระนางสุพรรณกัลยา แต่พระนางขัดขืนและต่อสู้ตบตีจนทำหน้าากของพระเจ้านันทบุเรงหลุด จึงทำให้พระนางสุพรรณกัลยาได้เห็นพระพักตร์ที่ถูกไฟไหม้จนอัปลักษณ์ของพระเจ้านันทบุเรงทำให้หวาดกลัวและสลับในที่สุด

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

4.2.2 พระมหาอุปราชฯ แบ่งเป็น

4.2.2.1 การแต่งหน้าและทรงผม ในขณะบัญชาการศึกแทนพระเจ้านันทบุเรงหลังจากถูกไฟคลอก คือแต่งพระพักตร์ให้แสดงถึงความเหนื่อยล้า เครียด วิตกกังวล และทรงพระเกศายาวมุ่นมวยแล้วโพกศีรษะทับ

ภาพที่ 4.121 : แสดงภาพพระมหาอุปราชฯทรงสั่งยกทัพกลับกรุงหงสาวดีเพื่อนำพระเจ้านันทบุเรงผู้เป็นพระราชบิดากลับไปรักษาบาดแผล เพราะแพทย์สนามไม่สามารถรักษาได้ เนื่องจากพระเจ้านันทบุเรงทรงได้รับบาดเจ็บสาหัสจากการถูกสมเด็จพระนเรศวรมหาราชลอบนำทัพเรือล่องเข้าตีระดมปืนใหญ่ยิงใส่ค่ายและเพื่อให้เหล่าทหารและช้างม้าได้พักศึก

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

4.2.2.2 การแต่งหน้าและทรงผม ในขณะนำทัพมาตีกรุงศรีอยุธยา คือทา
พระพักตร์ขาว ทาขอบตาล่างดำ ตามธรรมเนียมพม่า และทรงพระเกศยาวมุ่นมวยแล้วโพกศีรษะทับ

ภาพที่ 4.122 : แสดงภาพพระมหาอุปราชามังสามเกียดในขณะรับฟังโหรหลวงสร้างทำนายเหตุการณ์
ที่ลุ่มเวรัมภาคัดฉัตรบนหลังช้างหักในขณะที่พระมหาอุปราชาทรงเคลื่อนทัพถึงบริเวณ
พนมทวน จังหวัดกาญจนบุรีในเย็นนั้น ถ้าเกิดในเวลาเช้าจะไม่ดี แต่ที่เกิดในเวลาเย็น
จะเป็นศุภนิมิตหรือลางบอกเหตุที่ดีจะได้ชัยแก่ข้าศึก

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

4.2.3 พระยาพะสิม ในขณะร่วมยกทัพมาตีกรุงศรีอยุธยา คือแต่งหน้าเป็น
ธรรมชาติ และทรงผมยาวมนมวยแล้วโพกศีรษะทับ

ภาพที่ 4.123 : แสดงภาพพระยาพะสิมผู้มีศักดิ์เป็นพระเจ้าอาของพระเจ้านันทบุเรง ในขณะร่วมทัพ
กับพระมหาอุปราชาและกำลังเคลื่อนทัพเข้าสู่บริเวณอำเภอนมทวน จังหวัด
กาญจนบุรี

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

4.2.4 มังจาปะโร ในขณะร่วมยกทัพมาตีกรุงศรีอยุธยา คือแต่งหน้าเป็นธรรมชาติ และทรงผมยาวมนมวยแล้วโพกศีรษะทับ

ภาพที่ 4.124 : แสดงภาพจาปะโรผู้เป็นพระพี่เลี้ยงของพระมหาอุปราชาในขณะร่วมทัพกับพระมหาอุปราชา และกำลังเคลื่อนทัพเข้าสู่บริเวณอำเภอพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

4.2.5 พระโหราธิบดี ในขณะที่ทำนายดวงชะตาของพระมหาอุปราชาว่าพระองค์
คือ แต่งหน้าเป็นธรรมชาติ และทรงผมยาวไว้หนวดเครารุงรัง

ภาพที่ 4.125 : แสดงภาพพระโหราธิบดี ในขณะที่ทำนายดวงชะตาของพระมหาอุปราชาว่าพระองค์
กำลังเคราะห์ร้ายถึงขั้นชะตาขาด ให้เลื่อนการศึกออกไปก่อน 2 เดือนแล้วจะพ้น
เคราะห์

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). *ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี*
[ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

4.2.6 โหรหลวง ในขณะที่ทำนายดวงชะตาของพระมหาอุปราชาระหว่างยกทัพ คือ
 แต่งหน้าเป็นธรรมชาติ และทรงผมยาวมุ่นมวยแล้วสวมหมวกทรงขุนนางทับ

ภาพที่ 4.126 : แสดงภาพโหรกำลังทำนายเหตุการณ์ที่ลมเวรัมภาหรือลมพายุกัดฉัตรบนหลังช้างหัก
 ซึ่งทำให้พระมหาอุปราชาทรงปริวิตก ในขณะที่พระมหาอุปราชามังสามเกียดทรง
 เคลื่อนทัพถึงบริเวณพนมทวน จังหวัดกาญจนบุรี

ที่มา : ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี
 [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.

ส่วนที่ 2 ข้อมูลผู้ชมที่ชมภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5

จากการศึกษา เรื่อง งานออกแบบงานสร้างให้ดูสมจริงต่อผู้ชมในภาพยนตร์ไทยเรื่อง ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการเก็บแบบสอบถาม ซึ่งได้รับคืนจำนวนทั้งสิ้น 400 ฉบับ ผลการวิเคราะห์แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 การสร้างความสมจริงที่มีผลต่อการตัดสินใจชมภาพยนตร์เรื่อง “ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช”

ส่วนที่ 3 ความรู้สึกหลังจากได้ชมภาพยนตร์เรื่อง “ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช” ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี

ส่วนที่ 1 การนำเสนอส่วนนี้เป็นผลการศึกษาสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และการเคยชม โดยใช้ค่าจำนวนและร้อยละ ดังปรากฏในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 : จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพและการเคยชม

ข้อมูลส่วนบุคคล		
เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	214	53.5
หญิง	186	46.5
รวม	400	100.0
อายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
18 - 24 ปี	145	36.3
25 - 35 ปี	141	35.3
35 - 45 ปี	58	14.5
46 - 50 ปี	45	11.3
มากกว่า 50 ปี	11	2.8
รวม	400	100.0

(ตารางมีต่อ)

ตารางที่ 4.1 (ต่อ) : จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตาม เพศ อายุ อาชีพและการ
เคยชม

ข้อมูลส่วนบุคคล		
การศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
มัธยมศึกษา	68	17.0
ปวช.	9	2.3
ปวส.	19	4.8
ปริญญาตรี	238	59.5
สูงกว่าปริญญาตรี	66	16.5
รวม	400	100.0
อาชีพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นักศึกษา	130	32.5
ข้าราชการ	42	10.5
พนักงานของรัฐ / วิสาหกิจ	60	15.0
ลูกจ้าง	64	16.0
ธุรกิจส่วนตัว	81	20.3
อื่น ๆ	23	5.8
รวม	400	100.0
ภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวร มหาราช ภาคที่เคยชม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ภาคที่ 1 องค์ประกันหงสา	359	19.8
ภาคที่ 2 ประกาศอิสรภาพ	367	20.2
ภาคที่ 3 ยุทธนาวี	348	19.2
ภาคที่ 4 ศิกนันทบุเรง	364	20.1
เคยชมเพียงภาคที่ 5 ยุทธหัตถี	377	20.8
รวม	1815	100.0

จากจำนวนผู้ชมทั้งสิ้น 400 คน มีผู้ชมที่ชมภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวร
มหาราช มากกว่า 1 ภาค

ผลการศึกษาที่ปรากฏในตารางที่ 4.1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 53.3 ช่วงอายุ 18-24 ปี จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.3 ระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 238 คน คิดเป็นร้อยละ 59.5 อาชีพนักศึกษา จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 และเคยชมเพียงภาคที่ 5 ยุทธหัตถี จำนวน 377 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8

ส่วนที่ 2 การสร้างความสมจริงที่มีผลต่อการตัดสินใจชมภาพยนตร์เรื่อง “ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช” สามารถเรียงลำดับความสำคัญทั้ง 5 ลำดับ ได้ดังปรากฏในตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 : จำนวนและร้อยละของความสำคัญจากผู้ตอบแบบสอบถามที่มีผลต่อการตัดสินใจชมภาพยนตร์เรื่อง “ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5”

ลำดับความสำคัญขององค์ประกอบ ที่มีผลต่อการตัดสินใจในการชมภาพยนตร์	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ฉากการตกแต่งสถานที่	250	62.2
อุปกรณ์ประกอบฉาก	111	27.6
เครื่องแต่งกาย	39	9.7
การแต่งหน้าและทรงผม	2	0.5
รวม	402	100.0

ผลการศึกษาที่ปรากฏในตารางที่ 4.2 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับฉากการตกแต่งสถานที่เป็นลำดับที่ 1 จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 62.2 รองลงมาอันดับที่ 2 คือ อุปกรณ์ประกอบฉาก จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 27.6 อันดับที่ 3 คือ เครื่องแต่งกายจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 9.7 และอันดับที่ 4 คือ การแต่งหน้าและทรงผม จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.5

ส่วนที่ 3 การนำเสนอส่วนนี้เป็นผลการศึกษาความรู้สึกหลังจากได้ชมภาพยนตร์เรื่อง
“ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช” ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี

ตารางที่ 4.3 : จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นผู้ตอบ
แบบสอบถามจำแนกตามผลการศึกษาความรู้สึกหลังจากได้ชมภาพยนตร์เรื่อง “ตำนาน
สมเด็จพระนเรศวรมหาราช” ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี

องค์ประกอบของ การออกแบบงาน สร้างในภาพยนตร์	ระดับความรู้สึกที่ได้ชมภาพยนตร์					ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	ค่า S.D.	การแปลผล
	ดูลังการ	ดูสมจริง	พอได้	ไม่ค่อย สวยงาม	ไม่เหมาะสม			
ฉาก	174 (43.5)	209 (52.3)	14 (3.5)	0 (-)	3 (.8)	4.37	0.62	มากที่สุด
อุปกรณ์ประกอบ ฉาก	96 (24.0)	287 (71.8)	14 (3.5)	3 (0.8)	0 (-)	4.19	0.51	มาก
เครื่องแต่งกาย และ เครื่องประดับ	89 (22.3)	271 (67.8)	40 (10.0)	0 (-)	0 (-)	4.12	0.55	มาก
การแต่งหน้า และทรงผม	56 (14.0)	264 (66.0)	69 (17.3)	11 (2.8)	0 (-)	3.91	0.64	มาก
รวม	400	100.0	-	-	-	4.14	0.58	มาก

ผลการศึกษาที่ปรากฏในตารางที่ 4.3 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้สึกที่ได้ชม
ภาพยนตร์ ตามองค์ประกอบของการออกแบบงานสร้างในภาพยนตร์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 และมีค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 เมื่อพิจารณาจำแนกตามรายชื่อแล้ว
พบว่า องค์ประกอบของการออกแบบงานสร้างในภาพยนตร์เป็นลำดับที่ 1 ได้แก่ ฉาก ดูลังการ
มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด 4.37 มีจำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 รองลงมาคืออุปกรณ์ประกอบฉาก
มีค่าเฉลี่ย 4.19 อยู่ในระดับมาก จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24 เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ
อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 มีจำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 22.3 การแต่งหน้าและทรงผม
มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 3.91 มีจำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 14

ส่วนที่ 3 การบริหารงานภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5

ผู้วิจัยได้จำแนกประเด็นการศึกษาออกเป็น 14 ประเด็นหลักประกอบด้วย 1) ที่มาของแหล่งเงินทุนในการนำมาสร้างภาพยนตร์ 2) การแบ่งงบประมาณในการลงทุนสร้างภาพยนตร์ 3) ความสำคัญของงบประมาณในการออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ให้ดูออกมาสมจริงใกล้เคียงกับยุคสมัยของสังคมในสมัยนั้นมากที่สุด 4) งบประมาณในการสร้างมีส่วนช่วยทำให้งานการออกแบบงานสร้างทั้ง ฉากและอุปกรณ์ประกอบฉาก เครื่องแต่งกาย และการแต่งหน้าและทรงผมของนักแสดงมีความสมจริงและทำให้การสร้างภาพยนตร์ประสบความสำเร็จ 5) วิธีการบริหารจัดการงบประมาณและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการสร้างภาพยนตร์ 6) ปัญหาและอุปสรรคในการจัดสรรและการบริหารการเงินในการผลิตภาพยนตร์ 7) ตัวอย่างปัญหาอุปสรรคและวิธีการดำเนินการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการจัดสรรงบประมาณในการผลิตภาพยนตร์ 8) วิธีการบริหารและจัดสรรงบประมาณในการสื่อสารการตลาดของภาพยนตร์ และ 9) องค์ประกอบอื่นๆ ที่ทำให้ภาพยนตร์ประสบความสำเร็จ นอกจากกรายได้ ดังปรากฏรายละเอียดต่อไปนี้

1. ที่มาของแหล่งเงินทุนในการนำมาสร้างภาพยนตร์

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ ที่มาของแหล่งเงินทุนในการนำมาสร้างภาพยนตร์เรื่องนี้ในแต่ละภาค พบว่า แหล่งเงินทุนส่วนใหญ่จะมาจากเงินสนับสนุนของภาครัฐ เงินจากนิติบุคคล และตัวบุคคลเอง ดังบทสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ คุณคุณากร เศรษฐี ฝ่ายการตลาดและผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 1 - 5

“ภาค 5 รวมทุนสร้าง มากกว่า 450 ล้านบาท ส่วนใหญ่จะมาจากเงินสนับสนุนของ ภาครัฐเกือบครึ่ง นอกจากนั้นจะเป็นทุนจากนิติบุคคลและตัวบุคคลเอง อาจไม่มากมาย แต่ทุกทุนก็สำคัญในการช่วยผลักดันให้หนังประสบความสำเร็จ” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

“ภาค 5 ได้รับเงินสนับสนุน จำนวน 100 ล้านบาท และก็ได้อีกมาจากกระทรวงพาณิชย์อีก 400 ล้าน” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

สรุปได้ว่า แหล่งเงินทุนส่วนใหญ่จะมาจากเงินสนับสนุนของภาครัฐ เงินจากนิติบุคคล และตัวบุคคลเอง โดยรวมทุนสร้าง 450 ล้านบาท ส่วนใหญ่จะมาจากเงินสนับสนุนของภาครัฐเกือบครึ่ง นอกจากนั้นจะเป็นทุนจากนิติบุคคลและตัวบุคคลเอง อาจไม่มากมาย แต่ทุกทุนก็สำคัญในการช่วยผลักดันให้หนังประสบความสำเร็จ

2. การแบ่งงบประมาณในการลงทุนสร้างภาพยนตร์

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ การแบ่งงบประมาณในการลงทุนสร้างภาพยนตร์เรื่องนี้ในแต่ละภาค พบว่า ในแต่ละภาคนั้นใช้งบประมาณไม่เท่ากัน แต่งบประมาณหลัก ๆ จะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 (70 เปอร์เซ็นต์) จะเป็นในส่วนของฉากและอุปกรณ์การถ่ายทำ ค่าจ้างในการดำเนินการทั้งหมด และส่วนที่ 2 (30 เปอร์เซ็นต์) จะเป็นทีมผู้ช่วยของคุณคุณากร เศรษฐี

“สำหรับภาค 5 ยุทธหัตถี งบประมาณจะถูกแบ่ง ออกเป็น 2 ส่วน คือ 70 เปอร์เซ็นต์ แรก งบประมาณในส่วนของฉากและอุปกรณ์การถ่ายทำ ค่าจ้างในการดำเนินการทั้งหมด อีก 30 เปอร์เซ็นต์ เป็นของทีมผู้ช่วยของคุณคุณากร” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

“อันนี้ต้องขอตอบเปิดประเด็นต่อจากคำถามที่แล้ว โดยเฉพาะเคยมีกระแสเกี่ยวกับเงิน จำนวนมหาศาลนั้นมันหายไปไหน ทำไมต้องให้รัฐลงทุน ส่วนใดต้องคืน แล้วถ้าไม่คืน ทำไมคนดูไม่ดูฟรี ใครจะตอบคำถามนี้ได้ 100 ล้านไม่เยอะไปหรือในการทำหนังเรื่องหนึ่ง หนังเรื่องนี้เวอร์ไปหรือเปล่า ประวัติศาสตร์แบบนี้ แบบนั้นมันใช่หรือ เป็นเรื่องที่คนทั่วไปเข้าใจผิดกันมาก โดยเฉพาะคนทั่วไปที่ไม่เข้าใจก็นำไปล้อกันตลกๆ ผิดๆ ที่มีคนอยากให้พวกผมเข้าคุกเข้าตาราง บางคน เคยมีอยากให้เราไปโดนตัดคออยู่ที่สนามหลวงเพื่อชดใช้ความผิด บ้างก็บอกเป็นทราชเป็นกบฏ เป็นคนทำลายการศึกษาไทย เป็น 18 มงกุฎก็จะมีตอบประเด็นนี้อีกครั้ง กล่าวคือ เงินส่วนของกระทรวงพาณิชย์ต้องคืนครับ กระทรวงวัฒนธรรมไม่แน่ใจว่าต้องคืนหรือเปล่านั้นครับ 100 ล้านบาทนี้ หนึ่งทำ 10 ปี ดีเสีย 5 ปีถ่ายทำ (ลดไปครึ่งหนึ่ง) ค่าเช่ากล้องวันละ 20,000 บาท 3 ตัว = $20000 \times 3 \times 365 \times 5 = 109,500,000$ บาท ยังไม่รวมค่าช่างกล้องครึ่งส่วนค่ารถตู้วันละ 1,000 บาท (ลองหาเช่าราคา 1,000 บาทดูนะครับ) เวลา 10 ปี ลดไปอีกซักครึ่งหนึ่งเหลือ 5 ปี 2 คันพอครับ (ทีมงาน 100 คน เราสมมุติว่านั่งรถตู้ได้สองคัน ทั้งนักแสดงและทีมงานนั่งอัดๆ กันในนั้น ไม่ต้องจ่ายค่าน้ำมันด้วยครับ) = $1000 \times 365 \times 5 \times 2 = 3,650,000$ บาทครับอันนี้แค่รถตู้สองคันกับกล้องถ่ายหนังสามตัว (ไม่รวมค่าฟิล์ม ค่าผู้ช่วยกล้อง ค่าตากลิ้ง ค่าช่างไฟ ค่าอุปกรณ์ไฟ รถปั่นไฟ น้ำมันรถปั่นไฟ น้ำมันรถขนอุปกรณ์ กล้อง และที่บอกยังมีแค่กล้องกับไฟ ยังไม่รวมฝ่ายฉาก ฝ่ายผู้ช่วย ฝ่ายตัวประกอบ ฝ่ายเสียง ฝ่าย CG ครับ)” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

3. ความสำคัญของงบประมาณในการออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ให้ดูออกมาสมจริง
ใกล้เคียงกับยุคสมัยของสังคมในสมัยนั้นมากที่สุด

จากการศึกษาความสำคัญของงบประมาณในการออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ให้ดูออกมาสมจริงใกล้เคียงกับยุคสมัยของสังคมในสมัยนั้นมากที่สุด มี 3 องค์ประกอบด้วยกัน ได้แก่ 1) งบประมาณในส่วนการออกแบบสร้างฉากและอุปกรณ์ประกอบฉาก 2) งบประมาณในส่วนการออกแบบและทำเครื่องแต่งกาย และ 3) งบประมาณในส่วนของการแต่งหน้าและทรงผมนักแสดง มีรายละเอียดต่อไปนี้

3.1 งบประมาณในส่วนการออกแบบสร้างฉากและอุปกรณ์ประกอบฉาก

จากการศึกษา พบว่า โดยรวมแล้วภาพยนตร์ตำนานสมเด็จพระนเรศวร ภาค 5 นั้นใช้ งบประมาณสำหรับประกอบฉากและอุปกรณ์ประกอบฉาก ไม่ต่ำกว่า 450 ล้านบาท ทางผู้สร้างให้ความสำคัญในเรื่องนี้มาก อุปกรณ์ฉากเกือบทั้งหมดได้ถูกสร้างขึ้นใหม่ อย่างเครื่องใช้ต่าง ๆ ภายใน

พระราชวังของทั้งฝ่ายกรุงศรีอยุธยาและกรุงหงสาวดีก็จะต้องอาศัยฝีมือและความละเอียดอ่อนในการสร้างเพื่อให้ใกล้เคียงกับงานฝีมือของในยุคสมัยนั้นมากที่สุด นอกจากนี้ในส่วนของอาวุธและเสื้อผ้าเกราะที่ใช้ในการถ่ายทำเหตุการณ์สงคราม หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคลก็ได้ส่งทีมงานฝ่ายศิลป์ไปดูงานที่บริษัท WETA ในประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งเป็นบริษัทที่ดูแลเรื่องเทคนิคพิเศษให้กับภาพยนตร์ชื่อดังระดับโลก อย่างเช่น The Lord of The Ring และ King Kong

“โดยรวมแล้วภาพยนตร์ตำนานสมเด็จพระนเรศวร ภาค 5 นั้นรวม ๆ แล้วใช้งบประมาณสำหรับการสร้างฉากและอุปกรณ์ประกอบฉาก ไม่ต่ำกว่า 450 ล้านบาท ท่านม้วยให้ความสำคัญมากกับเรื่องดังกล่าว อุปกรณ์ฉากเกือบทั้งหมดได้ถูกสร้างขึ้นใหม่ อย่างเครื่องใช้ไม้สอยภายในวังก็ต้องอาศัยฝีมือ และความละเอียดอ่อนในการสร้างเพื่อให้ใกล้เคียงกับงานฝีมือในยุคสมัยนั้นมากที่สุด นอกจากนี้ ในส่วนของอาวุธและเสื้อผ้าเกราะที่ใช้ในการถ่ายทำเหตุการณ์สงคราม ท่านม้วยถึงกับลงทุนส่งทีมงานฝ่ายศิลป์ไปดูงานที่บริษัท Weta ที่ประเทศนิวซีแลนด์ ซึ่งบริษัทนี้เป็นบริษัทที่ดูแลเรื่องเทคนิคพิเศษให้กับภาพยนตร์ดังของโลก อย่างเช่น The Lord of The Ring และ King Kong” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

3.2 งบประมาณในส่วนการออกแบบเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ

จากผลการศึกษา พบว่า ผู้สร้างไม่ระบุงบประมาณที่แน่นอนสำหรับเครื่องแต่งกาย เพราะไม่ได้เน้นเรื่องเสื้อผ้า แต่จัดเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับอยู่ในงบประมาณเดียวกับค่าการผลิต

“ในเรื่องเครื่องแต่งกายนั้นใช้งบประมาณไม่เยอะเท่าไรและไม่ได้แยกออกมาเป็นสัดส่วนด้วยคือรวมอยู่ในส่วนของ Production เนื่องจากงบประมาณส่วนใหญ่อย่างที่เรากล่าว เน้นไปในเรื่องของฉากและอุปกรณ์ประกอบฉากเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น ในส่วนของเครื่องแต่งกายนั้นซึ่งผมเป็นผู้ดูแลด้วยยอมรับว่าเป็นงานหนัก และหินมาก บอกตรง ๆ เลยละกันว่าต้องประหยัดงบประมาณที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะเกรงว่าจะบานปลาย เสื้อผ้า เครื่องแต่งกายนั้นยอมรับว่า บางครั้งเราก็ใช้สลับหมุนเวียนกันไปนั่นแหละ แต่สำหรับตัวละครเด่น ๆ นั้นเราเน้นและออกแบบเครื่องแต่งกายเป็นพิเศษ” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

“สำหรับงบประมาณแต่ละภาค จะแบ่งออกเป็น นี่คือสัดส่วนเฉพาะ ทีมของผมครับ 70 เปอร์เซ็นต์ กับ 30 เปอร์เซ็นต์ โดย 70 คือ ส่วนของอุปกรณ์การถ่ายทำ และของการจ้าง ทีมไฟ ทีม Grip ทีมกล้อง ทีมเสียง ทีม Art อุปกรณ์ไฟ อุปกรณ์ grip อุปกรณ์กล้อง อุปกรณ์เสียง ค่าเช่าและค่าทำ Art เสื้อผ้า ช่างแต่งหน้าทำผม จัดการกอง ข้าวน้ำ นักแสดงบางส่วน และค่าอื่น ๆ อีก จิปาถะ ทีมองไม่เห็นหน้ากอง พอตีผมเป็นทำบัญชีไม่เป็น เลยรวม ๆ ของผม กับ ค่า PRODUCTION ไปเลย ส่วนอีก 30 เปอร์เซ็นต์ คือ ของทีม ผู้ช่วย 1 2 3 ที่ส่วนมากมาจากสายงานอื่น ที่ไหนก็ไม่รับผมคิดมาและให้เขามาเรียนรู้งานกับผม บางคนทำงานประจำด้วย บางคนกำลังเข้าเรียนมหาลัย แต่

ทุกคนได้ค่าแรงหมดครับ มากน้อยตามความรับผิดชอบ” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

จะเห็นได้ว่าการไม่แบ่งงบประมาณไว้อย่างชัดเจน อาจเป็นเหตุให้งบประมาณบานปลาย หรือควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณลำบาก และอาจทำให้งบประมาณไม่เพียงพอได้

3.3 งบประมาณในส่วนของการแต่งหน้าและทรงผมนักแสดง

จากการศึกษา พบว่า ผู้สร้างไม่ได้ระบุงบที่แน่นอนเหมือนกับเครื่องแต่งกายเช่นกัน แต่รวมอยู่ในงบประมาณเดียวกันกับค่าการผลิต แต่ทีมงานกล่าวว่าในส่วนนี้ใช้งบประมาณน้อยมาก เนื่องจากเป็นภาพยนตร์อิงประวัติศาสตร์ ดังนั้นการแต่งหน้าและทรงผมก็จะเป็นแบบธรรมดาไม่มีขั้นตอนที่ยุ่งยาก

“ในส่วนนี้บอกได้เลยว่าค่อนข้างสบายเนื่องจากในภาพยนตร์นั้นส่วนใหญ่จะเป็นฉากรบ ดังนั้นในส่วนของการแต่งหน้าทำผมมันไม่ค่อยมีปัญหาสักเท่าไร มีแค่ค่าจ้าง ช่างแต่งหน้ากับทำผมเท่านั้นเนื่องจากไม่ต้องใช้เทคนิคพิเศษในการแต่งหน้าและทำผมอะไร มากมายอีกอย่างมันเป็นหนังที่อิงประวัติศาสตร์การแต่งหน้าและทรงผมส่วนใหญ่ไม่ต้องทำมากเนื่องจากอาจจะดูไม่สมจริง จะเน้นการแต่งหน้าทำผมเฉพาะฉากที่เป็นพิธีการสำคัญเท่านั้น ส่วนฉากธรรมดานั้นแต่งหน้า ทำผม นิดเดียวก็พอแล้ว ตัวละครบางตัวไม่ต้องแต่งหน้าทำผมเลยด้วยซ้ำ ใส่เสื้อผ้าอย่างเดียวนะ” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

4. งบประมาณในการสร้างมีส่วนช่วยทำให้งานการออกแบบงานสร้างทั้ง ฉากและอุปกรณ์ประกอบฉาก เครื่องแต่งกาย และการแต่งหน้าและทรงผมของนักแสดงมีความสมจริงและทำให้การสร้างภาพยนตร์ประสบความสำเร็จ

จากการศึกษาข้อมูลพบว่า งบประมาณในการสร้างมีส่วนช่วยทำให้งานการออกแบบงานสร้างทั้งฉากและอุปกรณ์ประกอบฉาก เครื่องแต่งกาย และการแต่งหน้าและทรงผมของนักแสดงมีความสมจริง แต่ก็อาศัยการสร้างขึ้นมาใหม่ให้มีความเหมือนหรือใกล้เคียงกับประวัติศาสตร์ตามยุคสมัยนั้น และทำให้การสร้างภาพยนตร์เรื่องนี้ประสบความสำเร็จ งบประมาณเป็นสิ่งสำคัญและเป็นปัจจัยหลักในการสร้างทั้ง ฉาก และอุปกรณ์ประกอบฉาก เครื่องแต่งกาย และการแต่งหน้าทำผมของนักแสดง ดังบทสัมภาษณ์ของคุณากร เศรษฐี

“มีส่วนมากเลยเพราะในการทำหรือสร้างภาพยนตร์ประวัติศาสตร์นั้นสิ่งที่สำคัญ คือ ฉากและอุปกรณ์ประกอบฉาก เครื่องแต่งกาย การแต่งหน้า และทรงผมของนักแสดง ต้องดูสมจริง ซึ่งในฉากต่าง ๆ ในปัจจุบันเราแทบจะหาสถานที่ที่มีความใกล้เคียงกับประวัติศาสตร์ไม่ได้เลยดังนั้นจึงต้องสร้างใหม่ทั้งหมดซึ่งแน่นอนถ้าสร้างใหม่ก็ต้องใช้งบประมาณในการสร้างมากด้วยเช่นกัน”

(คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

“ก็มีส่วนเกี่ยวนะ เพราะการออกแบบงานสร้างนี้ ทุนการสร้างเป็นสิ่งสำคัญเลย อีกอย่าง ท่านมัย ท่านเน้นเลยว่า ฉากต้องสมจริง เพราะการทำหนังพระนเรศวรฯ นี่ถ้าฉากไม่สมจริง ก็เรียกคนดูไม่ได้ แต่ถ้าฉากสมจริง มันก็เหมือนสำเร็จไปแล้วครึ่งก้าว ส่วนที่เหลืออีกครึ่งก้าว มันเป็นส่วนประกอบอื่น อาทิเช่น นักแสดง การแต่งกาย การแต่งหน้าและทรงผม ให้มีความสมจริง ก็มีส่วนช่วยให้หนังประสบความสำเร็จระดับหนึ่งเหมือนกัน” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

5. วิธีการบริหารจัดการงบประมาณและค่าใช้จ่ายต่าง ๆ

ผู้วิจัยได้จำแนกองค์ประกอบของรายละเอียดออกเป็น 3 ส่วนด้วยกัน ได้แก่ 1) วิธีการบริหารงบประมาณ ในช่วงก่อนการผลิต (Pre-Production) ภาพยนตร์ 2) วิธีการบริหารงบประมาณ ในช่วงการผลิต (Production) ภาพยนตร์ และ 3) วิธีการบริหารงบประมาณในช่วงหลังการผลิต (Post Production) ภาพยนตร์ มีรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 วิธีการบริหารงบประมาณ ในช่วงก่อนการผลิต (Pre-Production) ภาพยนตร์

ผู้สร้างมีวิธีการบริหารงบประมาณรวมกันสำหรับช่วงนี้จะเป็นการของบสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วย งานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ได้งบประมาณในภาคแรก และภาคแรกทำรายได้จำนวนเท่าไร ก็จะเป็นงบประมาณที่จะใช้ในการทำภาคต่อไป โดยตอนแรกมีการวางแผนจะทำภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราชเพียง 3 ภาค แต่ด้วยมีกระแสตอบรับที่ดีจากสังคมและมีรายได้จากการฉายภาพยนตร์ในแต่ละภาคพอสมควร หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล จึงมีการผลิตภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราชภาคต่อไปมากยิ่งขึ้น ซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับรายได้ของภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราชภาคต่าง ๆ ทางบริษัทพร้อมมิตรโปรโมชั่น จำกัด ขอสงวนไม่เปิดเผย

“ภาคแรกเราระดมหาเงินทุนจากแหล่งต่าง ๆ และคิดวางแผนบริหารจัดการการใช้บให้คุ้มค่าที่สุดงานที่ออกมาต้องดี สำเร็จ และได้กำไร เพื่อที่จะนำรายได้จากภาคแรกไปใช้ในภาคต่อไป ถ้าภาคแรกรายได้ก็จะทำให้เรามีเงินทุนที่มากและดำเนินการถ่ายทำภาคสองได้ง่ายและสะดวก แต่ในทางกลับกันถ้าภาคแรกรายได้ไม่ดีเงินทุนที่มีอยู่ก็จะน้อยทำให้ในภาคสองนั้นเราอาจต้องลดและตัดบางอย่างออกไป” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

“ก่อนดำเนินการสร้าง เราวางแผนการบริหารจัดการงบกันนานมาก เพราะอย่างที่ทราบกันดีว่า หนังเรื่องนี้ ครั้งแรกท่านมัยต้องการให้เป็นไตรภาค จะสร้างแค่ 3 ภาค แค่ 3 ภาคนี้نگก็ต้องใช้หลักหลายร้อยล้านบาท การที่เราจะได้งบสนับสนุนมากขนาดนั้นเมื่อพิจารณาผลงานสร้างแล้ว เป็นไปไม่ได้เลย ดังนั้น จึงต้องมองทั้งงบประมาณลงทุนภาคแรก ต้องของบสนับสนุนจากกระทรวงและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นั่นคือกระทรวงวัฒนธรรม เพื่อได้ให้งบตัวนี้มาลงทุนกับภาคแรก และภาคแรกนี้ต้องสำเร็จ ต้องได้กำไร เพราะถ้าไม่ได้กำไร ภาคที่เหลือต่อไปนี้ทุนสร้างจะไม่เพียงพอ

สเกลงานที่ขีดไว้ว่าอยากได้สมจริงแค่ไหนก็คงทำไม่ได้ เพราะ ทุนไม่ถึง แต่ดีที่ว่ากำไรได้จากภาคแรก อยู่พอประมาณ และพอมีกระแสตอบรับที่ดีจากสังคม ท่านมัยจึงเปลี่ยนใจ ขยายสเกลงานออกไปเป็น ภาค 5 งานเข้ากันเลย เพราะแค่ 3 ภาค ก็ยังไม่เคยมีใครทำ ยิ่งไม่ต้องพูดถึงเรื่องงบประมาณ ต้องรื้อวางแผนกันใหม่ จะใช้แผนที่วางไว้ จะสร้างแค่ 3 ภาคนั้นไม่ได้แล้ว คราวนี้ยาวขึ้น ใหญ่ขึ้น เยอะขึ้น จึงต้องรื้อใหม่ พยายามมุ่งไปที่ทุนสนับสนุน และการสร้างกระแสตอบรับที่ดีจากผู้ชมภาพยนตร์ให้มากที่สุด” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

5.2 วิธีการบริหารงบประมาณ ในช่วงการผลิต (Production) ภาพยนตร์

จากการศึกษา พบว่า ในภาคนี้ไม่มีวิธีการบริหารงบประมาณที่เหมือนกันคือ พยายามประหยัดค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นให้มากที่สุด เพื่อป้องกันงบประมาณมากเกินไป และมีการควบคุมผลผลิต เช่น ฉากใดที่ไม่สำคัญหรือไม่มีความจำเป็นต่อภาพยนตร์ก็就不用การสร้าง ฉากใดที่พอจะใช้ของเดิมที่มีการสร้างไว้แล้วก็จะใช้ฉากนั้น แต่จะมีการถ่ายทำเพิ่มเติมเพียงเล็กน้อย เพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย

“เราพยายามประหยัดในเรื่องของค่าใช้จ่ายที่ไม่จำเป็นให้มากที่สุด โดยเฉพาะภาคนี้นั้นบค่อนข้างบานปลายเราก็ควบคุม เช่น ฉากไหนไม่สำคัญนั้นเราตัดออกเลย ฉากไหนเราพอจะใช้ของเดิมที่มีอยู่ได้บ้างเราก็ใช้เราถ่ายทำเพิ่มนิดหน่อย เพื่อประหยัดค่าใช้จ่าย” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

“ระหว่างการถ่ายทำ เราจะพยายามเซฟงบให้มากที่สุด อันไหนไม่จำเป็น เราตัดออก เพราะการควบคุมงบประมาณ เป็นอะไรที่น่าปวดหัวมาก ถ้าไม่ใช่มีอาชีพ ไม่แก้ปัญหาก็ ะละก็ จบไปตั้งแต่ภาคแรก เพราะงบบาน พองบานแล้วทุนไม่พอไม่ไหว มันก็จบ เพราะฉะนั้นขั้นตอนระหว่างการถ่ายทำนี้ไม่มีอะไรมาก คุมงบประมาณให้อยู่ตามที่วางแผนไว้ แล้วที่เหลือจะนำกังวลน้อยลง” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

5.3 วิธีการบริหารงบประมาณ ในช่วงหลังการผลิต (Post Production) ภาพยนตร์

จากการศึกษา พบว่า สำหรับช่วงนี้จะไม่มีการบริหารงบประมาณ เนื่องจากถ่ายทำภาพยนตร์เสร็จเรียบร้อยแล้ว เป็นช่วงที่รอผลงาน ซึ่งถ้าภาพยนตร์ประสบความสำเร็จ ก็ไม่ต้องกังวลเรื่องงบประมาณหรือผลกำไรตอบแทนจากการลงทุนสร้างภาพยนตร์ ซึ่งปัญหาจะเกิดขึ้นเมื่อถ้าสร้างภาพยนตร์เสร็จเรียบร้อยแล้ว แต่เกิดสภาพขาดทุนก็จะเป็นปัญหาที่ต้องแก้ไขต่อไป ซึ่งมีการวางแผนหากเกิดเหตุการณ์นี้ไว้หลายทางเลือก ซึ่งแต่ละทางเลือกนั้นยังไม่มีการทำ และยังไม่เกิดขึ้น เพราะว่าภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ตั้งแต่ภาคแรกจนถึงภาค 5 ประสบความสำเร็จในระดับหนึ่ง

“ช่วงนี้ถ่ายทำเสร็จแล้วไม่มีอะไร เป็นช่วงเสร็จสิ้นการถ่ายทำ ถ้าภาพยนตร์ประสบความสำเร็จ คงไม่ต้องกังวลเรื่องงบประมาณหรือผลกำไรตอบจากการลงทุนสร้างต่าง ๆ แต่

ปัญหาจะอยู่ที่ หากสร้างไปแล้วมันขาดทุนนี่ละ จะทำอย่างไรกัน ท่านมัยเองได้มีการวางแผนหากเกิดเหตุการณ์นี้ไว้หลายทางเลือก ซึ่งแต่ละทางเลือกนั้นยังไม่ได้ทำ และยังไม่เกิดขึ้น เพราะถือว่าตัวภาพยนตร์ประสบความสำเร็จระดับหนึ่ง” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

6. ปัญหาในการจัดสรรและการบริหารการเงินในการผลิตภาพยนตร์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาและจำแนกรายละเอียดออกเป็น 3 ส่วน ประกอบด้วย 1) ปัญหาและอุปสรรคในช่วงก่อนการผลิต (Pre-Production) ภาพยนตร์ 2) ปัญหาและอุปสรรคในช่วงการผลิต (Production) ภาพยนตร์ และ 3) ปัญหาและอุปสรรคในช่วงหลังการผลิต (Post Production) ภาพยนตร์ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

6.1 ปัญหาในช่วงก่อนการผลิต (Pre-Production) ภาพยนตร์

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในช่วง Pre-Production ภาค 5 พบว่ามีปัญหาในเรื่องของการจัดหาเงินทุนเพราะทางเลือกในการหาเงินทุนมีไม่มาก หลักๆแล้ว ต้องหาจากผู้ลงทุน ก็จะมีผู้กำกับภาพยนตร์เอง บุคคลหรือนิติบุคคลที่สนใจ บริษัทสร้างภาพยนตร์ และกลุ่มผู้ชำนาญเฉพาะด้านต่าง ๆ และเงินทุนจากภาครัฐ อุปสรรคหลักของการดำเนินการจะอยู่ที่ กว่าจะได้เงินทุนมา ค่อนข้างนาน เพราะจำเป็นต้องผ่านหลายกระบวนการ แต่ภาพยนตร์ต้องถ่ายทำแล้ว ตามกำหนดการ แต่ก็ถือว่าผ่านมาได้ซึ่งอาจเป็นเพราะความสามารถของหม่อมเจ้าชาตรี เฉลิม ยุคล ที่สร้างผลงานไว้ตั้งแต่ภาพยนตร์เรื่องสุริโยไทจึงทำให้เรื่องการจัดหาเงินทุนง่ายขึ้น

“การจัดหาเงินทุน เป็นอุปสรรคมาก เพราะทางเลือกเรามีไม่มากนัก หลัก ๆ แล้วต้องหาจากผู้ลงทุน ก็จะมี ผู้กำกับภาพยนตร์เอง บุคคลหรือนิติบุคคลที่สนใจบริษัทสร้างภาพยนตร์ และกลุ่มผู้ชำนาญเฉพาะด้านต่าง ๆ และเงินทุนจากภาครัฐ อุปสรรคหลักของการดำเนินการจะอยู่ที่ กว่าจะได้เงินทุนมา ค่อนข้างนาน เพราะจำเป็นต้องผ่านหลายกระบวนการ แต่ภาพยนตร์ต้องถ่ายทำแล้ว” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

“ปัญหาช่วงนี้คือการจัดหาเงินทุน เป็นอุปสรรคมาก เพราะทางเลือกเรามีไม่มากนัก หลัก ๆ แล้ว ต้องหาจากผู้ลงทุน ก็จะมี ผู้กำกับภาพยนตร์เอง บุคคลหรือนิติบุคคลที่สนใจ บริษัทสร้างภาพยนตร์ และกลุ่มผู้ชำนาญเฉพาะด้านต่าง ๆ และเงินทุนจากภาครัฐ อุปสรรคหลักของการดำเนินการจะอยู่ที่ กว่าจะได้เงินทุนมา ค่อนข้างนาน เพราะจำเป็นต้องผ่านหลายกระบวนการ แต่ภาพยนตร์ต้องถ่ายทำแล้วตามกำหนดการ เพราะแต่ละวินาทีที่ผ่านไปนี่มีต้นทุนทั้งนั้น ไหนจะค่าตัวนักแสดง ค่าอุปกรณ์ ค่าสถานที่ ล้วนแล้วแต่ต้องใช้เงินทุน กระแสเงินลงทุนที่คล่องทั้งนั้น แต่ก็ถือว่าเราผ่านมาได้ อาจจะเป็นเพราะฝีมือของท่านมัยที่สร้างไว้ตั้งแต่หนังเรื่องสุริโยไทด้วย เรื่องเงินทุนจึงง่ายขึ้น” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

6.2 ปัญหาในช่วงการผลิต (Production) ภาพยนตร์

จากการศึกษา พบว่า ปัญหาเรื่องเงินทุนก็ยังเป็นปัญหาสำคัญอยู่ เพราะการสร้างภาพยนตร์แนวประวัติศาสตร์จะใช้เงินทุนค่อนข้างมาก บางช่วงเงินทุนที่เข้ามาใกล้หมดจึงต้องเปลี่ยนแผน ทีมงานจึงจำเป็นต้องตัดสิ่งที่ไม่จำเป็นออก ซึ่งบางครั้งก็อาจมีผลกระทบต่อความชัดเจนของภาพยนตร์

“สำหรับปัญหาสำคัญในช่วงนี้ก็คือ เรื่องเงินทุน อีกนั่นแหละ เพราะการสร้างหนังประวัติศาสตร์ใช้เงินทุนค่อนข้างเยอะ บางครั้งทุนที่เข้ามาใกล้หมดแล้วก็ต้องเปลี่ยนแผน กันใหม่ บางอย่างไม่จำเป็นเราต้องตัดออกเนื่องจากไม่มีงบประมาณซึ่งบางครั้งมันก็อาจมีผลกระทบต่อความชัดเจนของภาพยนตร์” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

“อันนี้ก็อย่างที่ตอบไป กระแสเงินสดของเงินทุน เป็นอะไรที่จำเป็นมากงบประมาณต้องถึง ภาพยนตร์ถึงจะมีคุณภาพ เพราะถ้างบประมาณไม่เพียงพอ ทุกอย่างมันจะติดขัดไปหมดค่าน้ำมัน ค่านี้ ต้องใช้จ่ายมาก คนสร้างหนังจะเข้าใจจุดนี้” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

6.3 ปัญหาในช่วงหลังการผลิต (Post Production) ภาพยนตร์

จากการศึกษา พบว่า ปัญหาคือการคาดหวังว่า ภาพยนตร์ถ้าฉายแล้วจะประสบความสำเร็จหรือไม่ จะมีผู้ชมมากน้อยเพียงใด และการเพิ่มงบประมาณในการทำการตลาด ในการโฆษณามากกว่าภาคที่ผ่านมา ซึ่งอาจมีวิกฤติทางการเมืองจนต้องเลื่อนกำหนดฉายภาพยนตร์ แต่ก็ไม่ได้ถือว่าเป็นปัญหาใหญ่ ทางทีมงานผู้สร้างภาพยนตร์สามารถรับมือได้

“ลุ้นว่าหนังจะสำเร็จหรือไม่ หลังการถ่ายทำแล้วไม่มีปัญหาและอุปสรรคอะไร” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

“อันนี้มันรวมไปถึงการลุ้นว่าหนังจะประสบความสำเร็จด้วยไหม (หัวเราะ) อันที่จริง นอกจากการลุ้นว่าหนังจะสำเร็จหรือไม่สำเร็จ ส่วนอื่น ๆ หลังการถ่ายทำแล้ว ไม่มีปัญหาและอุปสรรคเท่าไรหรอก แต่ถ้ามี ก็มีเพียงเล็กน้อย อาทิเช่น การเพิ่มงบประมาณมากกว่าเดิมในการทำการตลาด ทำการโฆษณา หรืออาจจะมียุติทางการเมือง จนต้องเลื่อนฉาย แต่ปัญหาต่าง ๆ ที่บอกมา ก็ไม่ถือว่าเป็นปัญหาและอุปสรรคใหญ่ ยังพอรับมือได้” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

7. วิธีการดำเนินการแก้ไขปัญหาในการจัดสรรงบประมาณในการผลิตภาพยนตร์

จากการศึกษา พบว่า ปัญหาหลักคือ แหล่งเงินทุนสำหรับการสร้างภาพยนตร์ ซึ่งเจอปัญหานี้เกือบทุกภาค เนื่องจากภาพยนตร์อิงประวัติศาสตร์นั้นต้องใช้เงินทุนในการสร้างจำนวนมาก และจากเดิม ภาพยนตร์กำหนดให้มี 3 ภาค แต่ต่อมาผู้สร้างได้เปลี่ยนความคิดเพิ่มให้มีภาค 5 ภาค การแก้ปัญหาคือต้องระดมหาเงินทุนเพิ่มขึ้น

“ปัญหานี้เจออยู่เรื่อย ๆ อยู่แล้วตั้งเริ่มภาคแรกเลย คือต้องเข้าใจนะว่าการทำหนังประวัติศาสตร์มันต้องใช้เงินลงทุนเยอะ ดังนั้นในขั้นตอนแรกเราต้องระดมหาเงินทุนให้ได้เสียก่อน เมื่อสร้างภาคแรกไปแล้วเราก็เอาเงินที่ได้นั้นแหละเป็นเงินทุนในการสร้างภาคต่อ ๆ ไป ถ้าได้กำไรจากภาคแรกน้อย ภาคที่เหลือต่อไปนี้ทุนสร้างจะไม่เพียงพอ สเกลงานที่คิดไว้ว่าอยากได้สมจริงแค่ไหนก็คงทำไม่ได้ เพราะทุนไม่ถึง แต่ดีที่ว่ากำไรได้จากภาคแรกอยู่พอสมควร แต่ก็ไม่ใช่เยอะ ดังนั้น การที่จะเริ่มสร้าง เราจึงวางแผนสำรองไว้ หากไม่ได้เราต้องลดสเกลงานลง แต่พอภาพยนตร์เปิดตัวกระแสตอบรับดีเกินจากที่คาดหวังทำให้ท่านม้วยเปลี่ยนใจขยายงานออกไปจากเดิมจะทำ 3 ภาค เป็น ภาค 5 คราวนี้ไม่ต้องพูดถึงงบประมาณเลยต้องวางแผนกันใหม่ และพยายามมุ่งหาแหล่งทุนที่จะสนับสนุนให้ได้มากที่สุด และพยายามสร้างภาพยนตร์ภาค 5 ให้ออกมาดีที่สุดเพื่อการสร้างกระแสตอบรับที่ดีจากผู้ชมภาพยนตร์ให้มากที่สุด” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

“ปกติถ้าเจอปัญหาหรืออุปสรรคนี้ เราจะกำหนดทางเลือกขึ้นมาก่อนเลย คือ ทางเลือกที่ 1 ผู้กำกับภาพยนตร์จะเป็นผู้ลงทุนงานสร้างภาพยนตร์แต่ผู้เดียว หรือทางเลือกที่ 2 เป็นการร่วมลงทุนระหว่างผู้กำกับภาพยนตร์กับบุคคล หรือนิติบุคคลที่สนใจที่จะสร้างภาพยนตร์ ซึ่งบุคคลหรือนิติบุคคลที่สนใจจะสร้างภาพยนตร์นี้ยังไม่ได้มุ่งที่จะประกอบเป็นธุรกิจสร้างภาพยนตร์โดยเฉพาะ หากไม่ได้ก็อาจจะพิจารณาทางเลือกที่ 3 ว่าผู้กำกับภาพยนตร์สามารถร่วมลงทุนในงานสร้างภาพยนตร์เป็นเรื่องๆ ไปกับบริษัทสร้างภาพยนตร์ที่มุ่งประกอบเป็นธุรกิจงานสร้างภาพยนตร์โดยตรง โดยจะมีการแบ่งสรรประโยชน์ตามสัดส่วนที่ตกลงกันได้ และกรณีที่ยังไม่มั่นใจ ก็เลยไปที่ทางเลือกที่ 4 บริษัทสร้างภาพยนตร์ลงทุนแต่ผู้เดียว และจะ ว่าจ้างผู้กำกับภาพยนตร์แต่ละรายๆ ในงานสร้างภาพยนตร์แต่ละเรื่อง โดยผู้กำกับภาพยนตร์นั้นๆ จะได้รับเงินค่าจ้างการกำกับภาพยนตร์เป็นเรื่องๆ นั้น จะได้รับเงินค่าจ้างการกำกับ ภาพยนตร์เป็นเรื่องๆ ไป ซึ่งถือเป็นผู้กำกับภาพยนตร์มืออาชีพอิสระ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นยังมีทางเลือกที่ 5 ผู้กำกับภาพยนตร์ร่วมลงทุนกับกลุ่มบริษัทผู้ชำนาญเฉพาะในด้านต่าง ๆ เข้าด้วยกัน จะทำให้ธุรกิจงานสร้างภาพยนตร์มีเงินทุนพอเพียงในการแข่งขัน เนื่องจากการตลาดในทุกวันนี้แข่งขันกันดุเดือดมาก ถ้าไม่มีการรวมกลุ่มบริษัท คงจะทำให้ธุรกิจที่ไม่มีเงินทุนล้มไป เหลือแต่ธุรกิจใหญ่ ๆ ครองตลาด จะมีผลให้ประเทศของเราจะมีธุรกิจประเภทกึ่งผูกขาด และทางเลือก 6 – 8 นี้ จะเป็นในลักษณะบุคคลหรือนิติบุคคลที่สนใจงานสร้างภาพยนตร์ร่วมลงทุนกับกลุ่มบริษัทผู้ชำนาญเฉพาะในด้านเฉพาะในด้านต่าง ๆ รวมถึง กลุ่มบริษัทผู้ชำนาญเฉพาะในด้านต่าง ๆ ลงทุนสร้างภาพยนตร์แต่ผู้เดียว หรือบุคคลหรือนิติบุคคลที่สนใจจะสร้างภาพยนตร์ลงทุนสร้างภาพยนตร์แต่ผู้เดียว ดังนั้น บุคคลและนิติบุคคลที่กล่าวมาข้างต้น ไม่ว่าจะรวมตัวในลักษณะใดก็ตามจะเป็นผู้ลงทุนที่มีเป้าหมายการบริหารการเงิน เพื่อพิจารณาภาวะการเสี่ยงที่จะมีผลกระทบต่อเงินทุนของตนเนื่องจาก เงินทุนที่ผู้ลงทุนไปนั้นจะใช้เป็นฐานรองรับความเสี่ยงทั้งหมดที่จะเกิดขึ้นกับงานสร้างภาพยนตร์ ผู้ลงทุนจะได้รับสิทธิเป็นคนสุดท้ายในการรับส่วนแบ่งของผลประโยชน์ของงานสร้างภาพยนตร์ที่เหลือทั้งหมด

และการให้ทุนคืน ดังนั้นผลประโยชน์ของผู้ลงทุนจึงได้รับการกระทบกระเทือนในทุกๆด้าน ไม่ว่าจะเป็นเป็นการดำเนินการดำเนินงาน ความสามารถในการทำกำไรในปัจจุบัน อนาคต และเสถียรภาพของงานสร้างภาพยนตร์” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

8. วิธีการบริหารและจัดสรรงบประมาณในการสื่อสารการตลาดของภาพยนตร์

จากการศึกษา พบว่า ทุกภาคจะต้องพิจารณาผู้ชมภาพยนตร์โดยศึกษาจากพฤติกรรมการชมภาพยนตร์ ศึกษาการใช้กลยุทธ์ตลาดของคู่แข่ง วิเคราะห์ความต้องการของตลาดเพื่อศึกษาว่าผู้ชมต้องการอะไร ชอบอะไร เพื่อวางแผนพัฒนาการสื่อสารให้มีคุณภาพมากขึ้นและตรงกับความต้องการของผู้บริโภค

“ในการสื่อสารการตลาดนั้นเราต้องพิจารณาในส่วนของบทบาทยนตร์ภาค 5 ก่อนว่ามีลักษณะอย่างไรต้องการสื่อถึงอะไรเป็นหลัก ให้ได้ก่อนแล้วจึงกำหนดวิธีการและจัดสรร งบประมาณในการสื่อสารทางการตลาด” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

“ทุกภาคเราจะพิจารณาก่อนเลยว่าผู้ดูภาพยนตร์ว่าชอบภาพยนตร์ในแนวไหน เช่น แนวตลก แนวบู๊ แนวชีวิต ผู้ดูภาพยนตร์เป้าหมายของตนคือใคร อยู่ที่ไหน ชอบดาราคณะไหน มีพฤติกรรมการดูภาพยนตร์อย่างไรบ้าง คู่แข่งขันใช้กลยุทธ์ตลาดอย่างไร ความวิเคราะห์ของความต้องการตลาดมีความจำเป็นมากขึ้น เนื่องจาก ตลาดผู้ดูภาพยนตร์มีการขยายขอบเขต ไปทั่วทุกท้องถิ่น แต่ละท้องถิ่นกลายเป็นตลาดใหญ่ที่จะต้องให้ความสนใจความต้องการของผู้ดูภาพยนตร์มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และทุ่มเทการแข่งขันในด้านคุณภาพมากขึ้น มีความพิถีพิถันในงานสร้างภาพยนตร์มากขึ้นไม่สุกเอาเผากิน คำนึงถึงจิตใจของผู้ดูภาพยนตร์มากขึ้น นอกจากนี้ เรามองไปถึงการควบคุมของรัฐ และนโยบายส่งเสริมการลงทุน อุตสาหกรรมภาพยนตร์มีมากนักน้อยเพียงไร” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

9. องค์ประกอบอื่นๆ ที่ทำให้ภาพยนตร์ประสบความสำเร็จนอกจากรายได้

จากการศึกษา พบว่า องค์ประกอบอื่น ๆ ที่ทำให้ภาพยนตร์ประสบความสำเร็จคือ การได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ ความตั้งใจของผู้สร้าง ทีมงาน นักแสดง รวมทั้งกระแสตอบรับจากผู้ชมภาพยนตร์ ซึ่งรายได้จากการฉายภาพยนตร์ไม่ใช่เป้าหมายหลักของผู้สร้างภาพยนตร์ แต่เป้าหมายหลัก คือการสร้างภาพยนตร์แนวประวัติศาสตร์ที่มีคุณภาพ มีความน่าเชื่อถือและมีความสมจริง ผู้ชมดูแล้วสามารถจดจำภาพยนตร์ได้ ดูแล้วเกิดความรักและหวงแหนในความเป็นชาติไทย นี่เป็นเป้าหมายหลักที่สำคัญที่สุดของผู้สร้างภาพยนตร์แนวประวัติศาสตร์

“คงเป็นกระแสตอบรับนะค่ะ เพราะมีคนจำนวนไม่น้อยที่พูดถึงภาพยนตร์เรื่องนี้ ยังมีคนพูดถึงภาพยนตร์เรื่องนี้มากเท่าไรก็แสดงให้เห็นว่าภาพยนตร์ประสบความสำเร็จ แม้กระทั่งความตั้งใจของผู้สร้าง ทีมงาน ตลอดจนนักแสดง ก็ทำให้เรารู้ว่าเราประสบความสำเร็จด้วยเช่นกัน ก็คือทุกคนที่

เกี่ยวข้องในเรื่องนี้มีความตั้งใจ หุ่นเททั้งกายและใจเพื่อสร้างภาพยนตร์เรื่องนี้ขึ้นมา” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

“การได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ เพราะถ้าภาครัฐสนับสนุนและส่งเสริมกระแสจะดีขึ้นมาก เพราะมีกระแส คนทั่วไปจะพูดถึง ยิ่งพูดถึงมาก จะยิ่งกวาดรายได้มาก แต่เราไม่ยอมให้มองตรงนั้น เพราะมันไม่ใช่สาระสำคัญของคนทำหนัง รายได้ไม่ใช่เป้าหมายหลัก แต่เป้าหมายหลักของเราคือการสร้างหนังประวัติศาสตร์ที่มีคุณภาพ ผู้ชมดูแล้วจดจำหนังเราได้ดูแล้วรัก ดูแล้วชอบ นี่เป็นเป้าหมายหลักของเรามากกว่า” (คุณากร เศรษฐี, การสื่อสารส่วนบุคคล, 3 สิงหาคม 2558)

งานออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ชมในการรับชมภาพยนตร์ ประกอบด้วย การออกแบบฉาก อุปกรณ์ประกอบฉาก เครื่องแต่งกาย และเครื่องประดับ การแต่งหน้าและทรงผม ผู้กำกับภาพยนตร์ได้ศึกษาข้อมูลจากประวัติศาสตร์ 50% และจากจินตนาการอีก 50% ของผู้สร้างภาพยนตร์บนพื้นฐานความเป็นจริงทางประวัติศาสตร์

ผู้ชมคิดว่าฉากมีความสำคัญมากที่สุดที่ทำให้ตัดสินใจเลือกชมภาพยนตร์แนวประวัติศาสตร์ รองลงมาคือ อุปกรณ์ประกอบฉาก เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ การแต่งหน้าและทรงผม ตามลำดับ

แหล่งเงินทุนส่วนใหญ่ในการผลิตมาจากเงินสนับสนุนของภาครัฐบาล และงบประมาณของผู้กำกับภาพยนตร์ โดย 70% คืองบในส่วนของฉากและอุปกรณ์ประกอบฉากและอุปกรณ์การถ่ายทำ ค่าจ้างในการดำเนินการทั้งหมด และ 30% จะเป็นทีมผู้ช่วยของฝ่ายออกแบบและทำเครื่องแต่งกาย กำหนดกลุ่มเป้าหมายเป็นชาวไทยทุกเพศ กลุ่มวัยรุ่นเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก วัยผู้ใหญ่เป็นกลุ่มเป้าหมายรอง โฆษณาผ่านทางโทรทัศน์ และโซเชียลมีเดีย

บทที่ 5

อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยจะนำเสนอการอภิปรายผล และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และเพื่อการทำวิจัย โดยการศึกษาวิจัยเรื่อง “การศึกษางานออกแบบงานสร้างให้ดูสมจริงต่อผู้ชมในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี” มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1) เพื่อศึกษางานออกแบบงานสร้างให้ดูสมจริงต่อผู้ชมในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

2) เพื่อศึกษางานออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ชมในการรับชมภาพยนตร์ไทย เรื่อง ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

3) เพื่อศึกษาการบริหารงานภาพยนตร์ไทย เรื่อง ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

ทั้งนี้ผู้วิจัยยังใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพเพื่ออภิปรายผลการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) วิเคราะห์เอกสารโดยการเก็บข้อมูลจากผลงาน วิทยานิพนธ์ เอกสารบทความ ตำรา วิชาการที่เกี่ยวข้อง และแนวคิดเกี่ยวกับงานออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา พร้อมทั้งกำหนดแนวทางในการคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์ และแนวทางในการตั้งคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interviews) โดยผู้วิจัยใช้เวลาทั้งสิ้น 2 เดือน คือ ตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ – มีนาคม พ.ศ. 2557

2) การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-Depth Interviews) ผู้ออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ เรื่อง ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ผู้ช่วยผู้เขียนบทภาพยนตร์ ผู้ควบคุมดูแลด้านการเงินของภาพยนตร์ และผู้ควบคุมดูแลด้านการตลาดของภาพยนตร์ ในฐานะที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants)

อภิปรายผลการวิจัย

การอภิปรายผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งประเด็นการอภิปรายผลการวิจัยออกเป็น 3 ส่วน คือ 1) งานออกแบบงานสร้างให้ดูสมจริงต่อผู้ชมในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี 2) งานออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ชมในการรับชมภาพยนตร์ไทย เรื่อง ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี และ 3) การบริหารงานภาพยนตร์ไทย เรื่อง ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

ส่วนที่ 1 ผลการวิจัยเกี่ยวกับงานออกแบบงานสร้างให้ดูสมจริงต่อผู้ชมในภาพยนตร์ไทย เรื่อง ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี พบว่า ภาพยนตร์แนวประวัติศาสตร์มีการ

ออกแบบงานสร้างโดดเด่น เห็นถึงความอุตสาหกรรมในการหาข้อมูลและการสร้างฉากและการออกแบบงานสร้างที่ต้องใช้เวลากับจินตนาการสร้างงานออกแบบได้เป็นรูปธรรม มีการใช้งบประมาณสูง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เขมพัทธ์ พชรวิชัย (2553) เรื่อง “การออกแบบงานสร้างในภาพยนตร์ไทย” ในประเด็นที่ว่าการศึกษาบทบาทของนักกำกับภาพยนตร์และมอบหมายให้ผู้ออกแบบงานสร้างวางแผนแนวคิดการออกแบบ การค้นคว้าข้อมูล การวาดภาพ การหาสถานที่ถ่ายทำและลงรายละเอียดการทำงานของแต่ละฝ่าย โดยแนวทางการออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ส่วนใหญ่เน้นที่จะสร้างความสมจริงมากกว่าความสวยงาม เสนอภาพให้เห็นภาพประวัติศาสตร์ ฉากดูเป็นจริงและกลมกลืนกับตัวละคร ในภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี ผู้ออกแบบงานสร้างนอกจากจะสร้างให้เกิดความสมจริงถูกต้องตามประวัติศาสตร์แล้วยังสร้างเพิ่มเติมตามจินตนาการให้เกิดความสวยงามเพื่อให้สมพระเกียรติพระมหากษัตริย์ของทั้ง 2 ชาตินี้ด้วย

ดังนั้น การผลิตภาพยนตร์แนวประวัติศาสตร์จำเป็นต้องใส่รายละเอียดของข้อมูลทางประวัติศาสตร์จากแหล่งต่างๆที่เกี่ยวข้องให้ได้มากที่สุดเพื่อเทียบเคียงการออกแบบงานสร้างให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงตามเนื้อเรื่องในภาพยนตร์ให้มากที่สุด

ส่วนที่ 2 ผลการวิจัยเกี่ยวกับงานออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ชมในการรับชมภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี พบว่า ผู้ชมคิดว่าฉากมีความสำคัญมากที่สุดที่ทำให้ตัดสินใจเลือกชมภาพยนตร์แนวประวัติศาสตร์ รองมาคืออุปกรณ์ประกอบฉาก เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับ การแต่งหน้าและทรงผม ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กันทิมา บัวเอียว (2545) เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรับชมภาพยนตร์ไทยและต่างประเทศของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร” ในประเด็นที่ว่า ปัจจัยด้านองค์ประกอบด้านความยิ่งใหญ่ งบประมาณสร้าง และเทคนิคการถ่ายทำมีผลต่อการตัดสินใจชมภาพยนตร์ไทยในระดับมาก

ส่วนที่ 3 ผลการวิจัยเกี่ยวกับการบริหารงานภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี พบว่า การโฆษณาประชาสัมพันธ์ภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี แนวประวัติศาสตร์ โดยใช้สื่อสังคมออนไลน์เป็นช่องทางการสื่อสารภาพยนตร์ไปยังกลุ่มเป้าหมายหลักที่เป็นวัยรุ่น ร่วมกับสื่อโทรทัศน์ เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างมากต่อกลยุทธ์การสื่อสารในปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ จารุณี เจริญรส (2556) เรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจชมภาพยนตร์ไทยในโรงภาพยนตร์ของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี” ในประเด็นที่ว่า ผู้ชมภาพยนตร์ส่วนมากได้ข้อมูลจากสื่อประชาสัมพันธ์ผ่านทางอินเทอร์เน็ตในการตัดสินใจชมภาพยนตร์ไทยในโรงภาพยนตร์ มากที่สุดซึ่งมีอายุระหว่าง 21-25 ปี ศึกษาในระดับปริญญาตรี อาชีพนักเรียน นักศึกษา และสื่อประชาสัมพันธ์ที่มีผลต่อการรับรู้และจดจำมากที่สุดได้แก่สื่อโทรทัศน์

ข้อเสนอแนะ

1) ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

ผู้ผลิตภาพยนตร์ควรวางแผนในการผลิตภาพยนตร์ที่มีภาคต่อเนื่องให้มีเนื้อหาของภาพยนตร์ที่กระชับและไม่ควรสร้างเกิน 3 ภาค เนื่องจากอาจส่งผลทำให้ผู้ชมเบื่อในการรอคอยภาคต่อของภาพยนตร์ได้ และจะสามารถควบคุมงบประมาณในการผลิตภาพยนตร์ได้ง่ายมากยิ่งขึ้น

2) ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการศึกษาเพียงกระบวนการออกแบบงานสร้างภาพยนตร์เพื่อสร้างความหมายทางสังคมและการรับรู้ความเป็นจริงในภาพยนตร์ไทยเรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 เท่านั้น ซึ่งหากสามารถศึกษาในแง่ของบทภาพยนตร์จะพบถึงการสื่อความหมายได้อีกหลากหลายแง่มุมในบทภาพยนตร์ และตัวละคร จะทำให้สามารถเข้าใจและตีความหมายในภาพยนตร์ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช โดยหม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล ได้มากขึ้น และสามารถสะท้อนความคิด ความสนใจ รวมถึงความชอบของผู้กำกับผ่านการออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่า น่าจะนำไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการออกแบบงานสร้างภาพยนตร์แนวประวัติศาสตร์ต่อไป

บรรณานุกรม

- กัณทิมา บัวเอี่ยม. (2545). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกรับชมภาพยนตร์ไทยและต่างประเทศของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2540). แนวทางการศึกษาสื่อมวลชนโดยใช้ทฤษฎีวิพากษ์. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2545). สื่อบันเทิง: อำนาจแห่งความไร้สาระ. กรุงเทพฯ: ออล อีเก๊าท์ พริน.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2547). สื่อสารมวลชนทฤษฎีและแนวทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: Higher.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2549). สื่อพื้นบ้านแข็งแกร่ง สุขภาพชุมชนเข้มแข็ง. กรุงเทพฯ: โครงการสื่อพื้นบ้านสื่อสารสุข (สพส.).
- กิตติสรุรงค์ กาฬสุวรรณ. (2546). การวิเคราะห์โครงสร้างนิทานพื้นบ้านไทยมุสลิมภาคใต้ ตามทฤษฎีโครงสร้างนิทานของวลาดิมีร์ พรอฟฟ์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เชมพัทธ์ พชรวิชัย. (2553). ศึกษาการออกแบบงานสร้างในภาพยนตร์ไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง.
- จารุณี เจริญรส. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจชมภาพยนตร์ไทยในโรงภาพยนตร์ของประชาชนในจังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ฉลองรัตน์ ทิพย์พิมาน. (2539). วิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่องในภาพยนตร์อเมริกันที่มีตัวเอกเป็นสตรี. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชาตรีเฉลิม ยุคล, ม.จ. (2557). ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ: สหมงคลฟิล์ม อินเตอร์เนชั่นแนล.
- ชุชนะ จันทรอ่อน. (2553). การออกแบบภาพยนตร์โฆษณาทางโทรทัศน์เพื่อสร้างการรับรู้สำหรับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ กรณีศึกษา เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จอห์นนี่ วอล์คเกอร์. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณัฐพล วงษ์ชื่น. (2552). ปัจจัยที่มีผลต่อการรับรู้ผู้ดูแลแอนดรอยด์ของผู้ชมภาพยนตร์ไทยในการออกแบบงานสร้างภาพยนตร์แนวสยองขวัญ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นรินทร์ แก้วแท. (2549). ปัจจัยทางการตลาดบริการที่สัมพันธ์กับพฤติกรรมการใช้บริการโรงภาพยนตร์เมเจอร์ซีนีเพล็กซ์ สาขารัชโยธิน. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.

- พรสิทธิ์ พัฒนานนุรักษ์. (2554). *การพัฒนาสื่อแผ่นป้ายมัลติมีเดีย เรื่อง ส่วนประกอบของ คอมพิวเตอร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- รักสานต์ วิวัฒน์สินอุดม. (2545). *นักสร้าง สร้างหนัง หนังสือ*. กรุงเทพฯ: โครงการตำราคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รักสานต์ วิวัฒน์สินอุดม. (2558). *การเขียนบทภาพยนตร์บันเทิง*. กรุงเทพฯ: โครงการตำราคณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วณิช สุขศิริ. (2545). *การออกแบบภาพยนตร์โฆษณาเพื่อเสริมสร้างทัศนคติที่ดีต่อศาสนาพุทธ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- วันทนา ดันติดำรง. (2546). *การออกแบบสื่อมัลติมีเดีย เพื่อให้ความรู้เรื่องอักษรภาษาไทยพื้นฐาน*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วิจิต จรัสสุขสวัสดิ์. (2546). *กฎหมายภาพยนตร์ของประเทศฝรั่งเศส*. ม.ป.ท. : ม.ป.พ.
- ศิริพร ไผศิริ. (2544). *การสร้างสรรคในการผลิตซ้ำภาพยนตร์ไทยจากตำนาน แม่นากพระโขง*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิทธิเดช สุขมงคล. (2548). *การใช้ภาพยนตร์การ์ตูนประกอบตัวอักษรบรรยายเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้คำศัพท์ภาษาอังกฤษ การฟังเพื่อความเข้าใจ และจริยธรรม ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- สุวิมล วงศ์รัก. (2547). *อัตลักษณ์ และการเล่าเรื่องในภาพยนตร์ร่วมสร้างไทย-เอเชีย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรรถยา สุนทรายน. (2554). *การออกแบบภาพยนตร์โฆษณา เพื่อสร้างภาพลักษณ์ของ มหาวิทยาลัยรังสิต*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรังสิต.
- Ettedgui, P. (1999). *Production design & art direction*. Switzerland: RotoVision.
- Giannetti, L.D. (1972). Cinematic metaphors. *Journal of Aesthetic Education*, 6(4), 49-61.
- Propp, V.I. (1978). *Morfologia do conto maravilhoso*. Floresta. Rio de Janero: Forense Universitaria.
- Tilley, A. (1991). *Narrative: The media studies book*. London: Routledge

เอกสารแสดงความยินยอมเข้าร่วมการวิจัย
(Consent Form)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้าพเจ้า อายุ ปิชอบทำหนังสือแสดงเจตนายินยอมเข้าร่วม
การวิจัยเพื่อเป็นหลักฐานว่า

1. ข้าพเจ้ายินยอมเข้าร่วมให้สัมภาษณ์ประกอบการวิจัยเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการทำ
วิทยานิพนธ์

เพื่อขอสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทสาขาสหศาสตร์มหาบัณฑิตของ ว่าที่ร้อยตรี รุจน์ ขาวมาลา
เรื่อง งานออกแบบงานสร้างให้ดูสมจริงต่อผู้ชมในภาพยนตร์ไทยเรื่อง ตำนานสมเด็จพระนเรศวร
มหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี ด้วยความสมัครใจและพร้อมให้
ความร่วมมือในการวิจัย

2. ข้าพเจ้าได้รับทราบคำชี้แจงจากผู้วิจัยเกี่ยวกับวัตถุประสงค์การวิจัยวิธีการวิจัยความ
ปลอดภัยหรืออันตรายที่จะเกิดขึ้นรวมทั้งประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

3. ข้าพเจ้าได้รับการรับรองจากผู้วิจัยว่าจะเก็บข้อมูลของข้าพเจ้าไว้เป็นความลับผู้วิจัยจะ
เปิดเผยเฉพาะผลสรุปการวิจัยในภาพรวมเท่านั้น

4. ข้าพเจ้าได้รับทราบแล้วว่าข้าพเจ้ามีสิทธิที่จะไม่ตอบคำถามที่ข้าพเจ้าไม่ต้องการตอบและ
สามารถถอนตัวจากการวิจัยเมื่อใดก็ได้

ข้าพเจ้าได้อ่านและเข้าใจข้อความตามหนังสือนี้แล้วจึงได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นสำคัญพร้อมกับ
ผู้ทำวิจัย

ลงนาม.....ผู้ยินยอม
(.....)

ลงนาม.....ผู้ทำวิจัย
(ว่าที่ร้อยตรี รุจน์ ขาวมาลา)

ภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช เป็นภาพยนตร์อิงประวัติศาสตร์ กำกับการแสดง
โดย หม่อมเจ้าชาตรีเฉลิม ยุคล โดยภาค 5 ยุทธหัตถี มีเนื้อเรื่องย่อดังนี้

ในปี พ.ศ. 2129 พระเจ้านันทบุเรงทรงแค้นเคืองที่ต้องปราศรัยต่อสมเด็จพระนเรศอย่างย่อ
ยับ ทั้งต้องเสียไพร่พลและพระสิริโฉม จึงระบายความแค้นนั้นไปที่องค์พระสุพรรณกัลยา เมื่อสมเด็จพระ
พระมหาธรรมราชาพระราชนิพิตาทราบความก็ให้โหม่นสัด้วยสำนึกว่าชะตากรรมของพระราชนิพิตาและ
แผ่นดินอยุธยาที่ถูกกระทำการย่ำยีก็ด้วยเพราะพระองค์ทรงแปรพักตร์ไปเข้าข้างศัตรู จนตรอม
พระทัยเสด็จสวรรคต สมเด็จพระนเรศฯจึงเสด็จขึ้นเสวยราชสมบัติครองกรุงศรีอยุธยาสืบต่อจากพระ
ราชบิดา

ข่าวการปลัดแผ่นดินของอยุธยาไปถึงพระเจ้านันทบุเรง พระองค์สำคัญว่าราชอาณาจักร
สยามจะไม่เป็นปกติสุขเป็นช่องชนงูชิงจึงโปรดให้มังสามเกียดอุปราชเจ้าวังหน้ากรีธาทัพไปตีกรุง
ศรีอยุธยาอีกคำรบ นำกองทัพบาตรสองแสนสี่หมื่นคน มาตีกรุงศรีอยุธยาหมายจะชนะศึกในครั้งนี้
สมเด็จพระนเรศวร ทรงทราบว่า พม่าจะยกทัพใหญ่มาตี จึงทรงเตรียมไพร่พล มีกำลังหนึ่งแสนคน
เดินทางออกจากบ้านป่าโมกไปสุพรรณบุรี ข้ามน้ำตรงท่าท้าวอุทอง และตั้งค่ายหลวงบริเวณหนอง
สาหร่าย

โดยสมเด็จพระนเรศวรโปรดให้พระราชนุแต่งพลเป็นทัพหน้าขึ้นไปดูกำลังข้าศึกถึงหนอง-
สาหร่าย ทัพหน้าพระราชนุปะทะเข้ากับทัพพม่าถึงขั้นตะลุมบอน แต่กำลังช้างพระราชนุน้อยกว่า
จึงแตกพ่ายถอยลงมาเป็นอลหม่าน สมเด็จพระนเรศวรทราบความจึงออกอุบายให้ทัพข้าศึกไล่เตลิดลง
มาจนเสียกระบวนแล้วจึงทรงนำกำลังออกยกทัพข้าศึก ครั้นนั้นช้างทรงของสมเด็จพระนเรศวร นาม
เจ้าพระยาไชยานุภาพ และช้างทรงของสมเด็จพระเอกาทศรถคือเจ้าพระยาปราบไตรจักรต่างตก
น้ำมัน วังร่าเบกพลฝ่าเข้าไปในทัพพม่าล้อมวงล้อมข้าศึกและหยุดอยู่หน้าช้างพระมหาอุปราช
พระองค์ทรงทอดพระเนตรเห็นพระมหาอุปราชทรงพระคชสารอยู่ในร่มไม้กับเหล่าเท้าพระยา จึง
ทราบได้ว่าช้างทรงของสองพระองค์หลงถลำเข้ามาถึงกลางกองทัพ และตกอยู่ในวงล้อมข้าศึกแล้ว แต่
ด้วยพระปฏิภาณไหวพริบของสมเด็จพระนเรศวร ทรงเห็นว่าเป็นการเสียเปรียบข้าศึกจึงไล่ช้างเข้าไป
ใกล้ แล้วตรัสถามด้วยคืบเคยมาก่อนแต่้วยเยาว์ว่า "พระเจ้าพี่เราจะยืนอยู่ใยมร่มไม้เล่า เชิญออกมา
ทำยุทธหัตถีด้วยกัน ให้เป็นเกียรติยศไว้ในแผ่นดินเถิด ภายหน้าไปไม่มีพระเจ้าแผ่นดินที่จะได้ยุทธหัตถี
แล้ว"

พระมหาอุปราชได้ยินดังนั้น จึงไล่ช้างนามว่า พลายพัทธกอเข้าชนเจ้าพระยาไชยานุภาพเสีย
หลัก พระมหาอุปราชทรงฟันสมเด็จพระนเรศวรด้วยพระแสงของ้าว แต่สมเด็จพระนเรศวรทรงเบี่ยง
หลบทัน จึงฟันถูกพระมลาหน้าขาต จากนั้นเจ้าพระยาไชยานุภาพชนพลายพัทธกอเสียหลัก สมเด็จพระ
นเรศวรทรงฟันด้วยพระแสงของ้าวถูกพระมหาอุปราชเข้าที่ท้องสะขวา สิ้นพระชนม์อยู่บนคอช้าง

ส่วนสมเด็จพระเอกาทศรถทรงฟันเจ้าเมืองจาปะโรเสียชีวิตเช่นกัน พม่าจึงยกทัพกลับกรุงหงสาวดีไป
นับแต่นั้นมาก็ไม่มีกองทัพใดกล้ายกมากล้ากรุงศรีอยุธยาอีกเป็นระยะเวลาอีกยาวนาน

ภาคผนวก ค

คำถามสัมภาษณ์

ผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ไทยและพม่า และผู้ช่วยผู้เขียนบทภาพยนตร์ ผู้ออกแบบงานสร้าง
ภาพยนตร์ ผู้ช่วยผู้ออกแบบเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับในภาพยนตร์ ช่างแต่งหน้าและช่างแต่ง
ผมในภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวร มหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

แนวคำถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านประวัติศาสตร์ไทย-พม่าและผู้ช่วยผู้เขียนบทภาพยนตร์ ผู้ออกแบบงานสร้างภาพยนตร์ ผู้ช่วยผู้ออกแบบเครื่องแต่งกายและเครื่องประดับในภาพยนตร์ ช่างแต่งหน้าและช่างแต่งผมในภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

1. วัตถุประสงค์ของการสร้างภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในแต่ละภาคคืออะไร
 - 1.1 จุดขายของภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในแต่ละภาคคืออะไร
 - 1.2 Key message (ข้อความหลัก) ของแต่ละภาคคืออะไร
 - 1.3 Symbolic (สัญลักษณ์) สำคัญของแต่ละภาคคืออะไร
2. กลุ่มเป้าหมายหลักของภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราชในแต่ละภาคคือใคร
3. วิธีการหาข้อมูลเพื่อที่จะมาใช้ในการเขียนบทภาพยนตร์นั้นได้มาจากแหล่งข้อมูลใดบ้าง โดยแบ่งเป็น
 - 3.1 ในส่วนของฉากอุปกรณ์ประกอบฉาก
 - 3.2 เครื่องแต่งกาย และเครื่องประดับ
 - 3.3 การแต่งหน้า และทรงผม
4. พระราชพงศาวดารต่างๆกับความเป็นจริงในประวัติศาสตร์และตัวละครต่างๆในภาพยนตร์ที่ถูกต้อง เชื่อว่าเป็นตำนาน มีความเหมือนและแตกต่างกันอย่างไร
5. ในภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราชภาค 5 ยุทธหัตถี นั้นตัวละครที่มีบทบาทในภาพยนตร์ทั้งฝ่ายอยุธยาและฝ่ายพม่า ตัวใดบ้างที่มีปรากฏอยู่จริงตามพระราชพงศาวดาร หรือการบันทึกต่างๆ
6. ในภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราชภาค 5 ยุทธหัตถี นั้นมีตัวละครใดบ้างทั้งฝ่ายอยุธยาและฝ่ายพม่า ที่เกิดจากการสร้างขึ้นด้วยจินตนาการเพื่อให้ภาพยนตร์เรื่องนี้ในแต่ละภาคมีความน่าสนใจและมีความสนุกสนานเพิ่มมากขึ้น และมีวิธีการสร้างตัวละครเหล่านั้นอย่างไรให้มีความสมจริงในสภาพสังคมในยุคนั้น
7. ในภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราชภาค 5 ยุทธหัตถี นั้นมีฉากหรือสถานที่ใดบ้างในภาพยนตร์ทั้งฝ่ายอยุธยาและฝ่ายพม่า ที่มีปรากฏอยู่จริงตามพระราชพงศาวดาร หรือการบันทึกต่างๆ และมีวิธีการสร้างฉากหรือสถานที่เหล่านั้นอย่างไรให้มีความสมจริงในสภาพสังคมและสถานการณ์บ้านเมืองในยุคนั้น
8. ในภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราชภาค 5 ยุทธหัตถินั้น มีฉากหรือสถานที่ใดบ้างในภาพยนตร์ทั้งฝ่ายอยุธยาและฝ่ายพม่าที่เกิดจากการสร้างขึ้นด้วยจินตนาการเพื่อให้ภาพยนตร์เรื่องนี้ในแต่ละภาคมีความน่าสนใจและมีความสนุกสนานเพิ่มมากขึ้น และมีวิธีการสร้างฉากหรือสถานที่เหล่านั้นอย่างไรให้มีความสมจริงในสภาพสังคมและสถานการณ์บ้านเมืองในยุคนั้น

9. บ้านเรือนต่างๆ ที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี ทั้งฝ่ายอยุธยาและฝ่ายพม่า นั้น ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลมาจากแหล่งใดบ้าง และมีวิธีการออกแบบและสร้างอย่างไรให้มีความสมจริงในสภาพสังคมและสถานการณ์บ้านเมืองในยุคนั้น
10. อุปกรณ์ประกอบฉากต่างๆ เช่น เครื่องใช้ไม้สอย อาวุธต่างๆ ของตัวละครที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี ทั้งฝ่ายอยุธยาและฝ่ายพม่า นั้น ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลมาจากแหล่งใดบ้าง และมีวิธีการออกแบบและสร้างอย่างไรให้มีความสมจริงในสภาพสังคมและสถานการณ์บ้านเมืองในยุคนั้น
11. เครื่องประดับต่างๆ ของตัวละครที่ปรากฏอยู่ในภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี ทั้งฝ่ายอยุธยาและฝ่ายพม่า นั้น ได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลมาจากแหล่งใดบ้าง และมีวิธีการออกแบบและสร้างอย่างไรให้มีความสมจริงในสภาพสังคมและสถานการณ์บ้านเมืองในยุคนั้น
12. การแต่งกายของตัวละครที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่องของภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี ทั้งฝ่ายอยุธยาและฝ่ายพม่า ภาคนั้น มีวิธีการออกแบบเครื่องแต่งกายของตัวละครต่างๆ อย่างไร และได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเครื่องแต่งกายแบบต่างๆ จากที่ใดบ้าง ให้มีความสมจริงในสภาพสังคมและสถานการณ์บ้านเมืองในยุคนั้น
13. การออกแบบการแต่งหน้าและทรงผมของตัวละครต่างๆ ที่มีบทบาทในการดำเนินเรื่องของภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี ทั้งฝ่ายอยุธยาและฝ่ายพม่า นั้น มีวิธีการออกแบบการแต่งหน้าและทรงผมตัวละครต่างๆ อย่างไร และได้มีการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับหน้าตาและทรงผมแบบต่างๆ จากที่ใดบ้าง ให้มีความสมจริงในสภาพสังคมและสถานการณ์บ้านเมืองในยุคนั้น
14. หลังจากที่ถ่ายทำภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี เสร็จเรียบร้อยแล้วได้มีการนำเอาฉาก อุปกรณ์ประกอบฉากต่างๆ สถานที่ที่ปรากฏในภาพยนตร์ เครื่องประดับต่างๆ เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายของนักแสดง และรูปแบบทรงผมของนักแสดง สร้างให้เกิดคุณค่าต่อสาธารณชนและผู้สนใจในด้านประวัติศาสตร์อย่างไรบ้าง

ภาคผนวก ง
คำถามสัมภาษณ์
ฝ่ายการตลาดและผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช
ภาค 5 ยุทธหัตถี

แนวคำถามสำหรับฝ่ายการตลาดและผู้อำนวยการสร้างภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวร
มหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

1. ที่มาของแหล่งเงินทุนในการนำมาสร้างภาพยนตร์เรื่องนี้ในแต่ละภาคมาจากที่ใดบ้าง
2. การแบ่งงบประมาณในการลงทุนสร้างภาพยนตร์เรื่องนี้ในแต่ละภาคอย่างไรใช้งบประมาณมากน้อยเพียงไร และเท่ากันหรือไม่
3. งบประมาณในการสร้างสำคัญอย่างไรในการออกแบบงานสร้างภาพยนตร์เรื่องนี้ ให้ดูออกมาสมจริงใกล้เคียงกับยุคสมัยของสังคมในสมัยนั้นมากที่สุด แบ่งเป็น
 - 3.1 งบประมาณในส่วนการออกแบบสร้างฉากและอุปกรณ์ประกอบฉาก
 - 3.2 งบประมาณในส่วนการออกแบบและทำเครื่องแต่งกาย
 - 3.3 งบประมาณในส่วนของการแต่งหน้าและทรงผมนักแสดง
4. งบประมาณในการสร้างนั้นมีส่วนช่วยทำให้งานการออกแบบงานสร้างทั้ง ฉากและอุปกรณ์ประกอบฉาก เครื่องแต่งกาย และการแต่งหน้าและทรงผมของนักแสดงมีความสมจริงและทำให้การสร้างภาพยนตร์เรื่องนี้ประสบความสำเร็จหรือไม่เพราะเหตุใด
5. วิธีการบริหารจัดการงบประมาณและค่าใช้จ่ายต่างๆในการสร้างภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทั้ง 5 ภาค แบ่งเป็น
 - 5.1 วิธีการบริหารงบประมาณ ในช่วง Pre-Production
 - 5.2 วิธีการบริหารงบประมาณ ในช่วง Production
 - 5.3 วิธีการบริหารงบประมาณ ในช่วง Post Production
6. ปัญหาและอุปสรรคในการจัดสรรและการบริหารการเงินในการผลิตภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ทั้ง 5 ภาค คืออะไร
 - 6.1 ปัญหาและอุปสรรคในช่วง Pre-Production
 - 6.2 ปัญหาและอุปสรรคในช่วง Production
 - 6.3 ปัญหาและอุปสรรคในช่วง Post Production
7. วิธีการดำเนินการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการจัดสรรงบประมาณในการผลิตภาพยนตร์ ทำอย่างไร ช่วยอธิบาย โดยยกตัวอย่างการแก้ไขปัญหาอุปสรรคของแต่ละภาคอย่างละเอียด
8. วิธีการบริหารและจัดสรรงบประมาณในการสื่อสารการตลาดของภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี เป็นอย่างไร
9. องค์ประกอบอื่นๆ ที่ทำให้ภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถีประสบความสำเร็จ นอกจากรายได้คืออะไร

ภาคผนวก จ
แบบสอบถามผู้ชม

เรื่องการใช้งานออกแบบงานสร้างให้ดูสมจริงต่อผู้ชมในภาพยนตร์ไทยเรื่อง ตำนานสมเด็จพระนเรศวร
มหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

แบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้งานออกแบบงานสร้างให้ดูสมจริงต่อผู้ชมในภาพยนตร์ไทยเรื่อง ตำนาน
สมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาค 5 ยุทธหัตถี

คำอธิบาย แบบสอบถามฉบับนี้มีทั้งหมด 3 ตอน ขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามประเมินตอบให้ครบทั้ง
3 ตอน เพื่อให้การเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบการศึกษางานวิจัยของนักศึกษาปริญญาโท สาขาการ
บริหารธุรกิจบัณฑิตและการผลิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ทางการศึกษาและ
เพื่อเป็นประโยชน์ในการพัฒนางานภาพยนตร์ไทยต่อไป

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องหน้าข้อความ

1. เพศ

☐ หญิง

☐ ชาย
2. อายุ

☐ 18 – 24 ปี

☐ 25 – 35 ปี

☐ 35 – 45 ปี

☐ 46 – 50 ปี

☐ มากกว่า 50 ปี
3. การศึกษา

☐ มัธยมศึกษา

☐ ปวช.

☐ ปวส.

☐ ปริญญาตรี

☐ สูงกว่าปริญญาตรี

4. อาชีพ

☐

นักศึกษา

☐

ข้าราชการ

☐

พนักงานของรัฐ/วิสาหกิจ

☐

ลูกจ้าง

☐

ธุรกิจส่วนตัว

☐

อื่นๆ.....

5. เคยชมภาพยนตร์เรื่อง ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ภาคก่อนหน้าหรือไม่

(เลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐

ภาคที่ 1 องค์ประกันหงสา

☐

ภาคที่ 2 ประกาศอิสรภาพ

☐

ภาคที่ 3 ยุทธนาวี

☐

ภาคที่ 4 ศิกษณ์ทพูเรง

☐

เคยชม เพียงภาคที่ 5 ยุทธหัตถี

ตอนที่ 2 การสร้างความเป็นจริงในองค์ประกอบใดต่อไปนี้ที่มีผลต่อการตัดสินใจชมภาพยนตร์เรื่อง
ตำนานสมเด็จพระนเรศวรมหาราช

คำชี้แจง โปรดใส่ตัวเลข เรียงความสำคัญ 5 ลำดับลงในช่องหน้าข้อความ โดย

1 = สำคัญมากที่สุด 2 = สำคัญมาก 3 = สำคัญปานกลาง 4 = สำคัญน้อย

5 = สำคัญน้อยที่สุด

☐

ฉาก การตกแต่งสถานที่

☐

อุปกรณ์ประกอบฉาก เช่น อาวุธ เครื่องใช้ไม้สอยต่างๆ

☐

เครื่องแต่งกาย

☐

การแต่งหน้าและทรงผม

ตอนที่ 3 ความรู้สึกหลังจากได้ชมภาพยนตร์เรื่องตำนานสมเด็จพระนเรศวร ภาคที่ 5 ยุทธหัตถี

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับความรู้สึก

องค์ประกอบของการออกแบบงาน สร้างในภาพยนตร์	ระดับความรู้สึกที่ได้ชมภาพยนตร์				
	ดูถึงการ 5	ดูสมจริง 4	พอดูได้ 3	ไม่ค่อย สวยงาม 2	ไม่ เหมาะสม 1
ฉากต่างๆภายในภาพยนตร์					
อุปกรณ์ประกอบฉากในภาพยนตร์ เช่น อาวุธ เครื่องใช้ไม้สอยต่างๆ					
เครื่องแต่งกาย					
การแต่งหน้าและทรงผม					

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

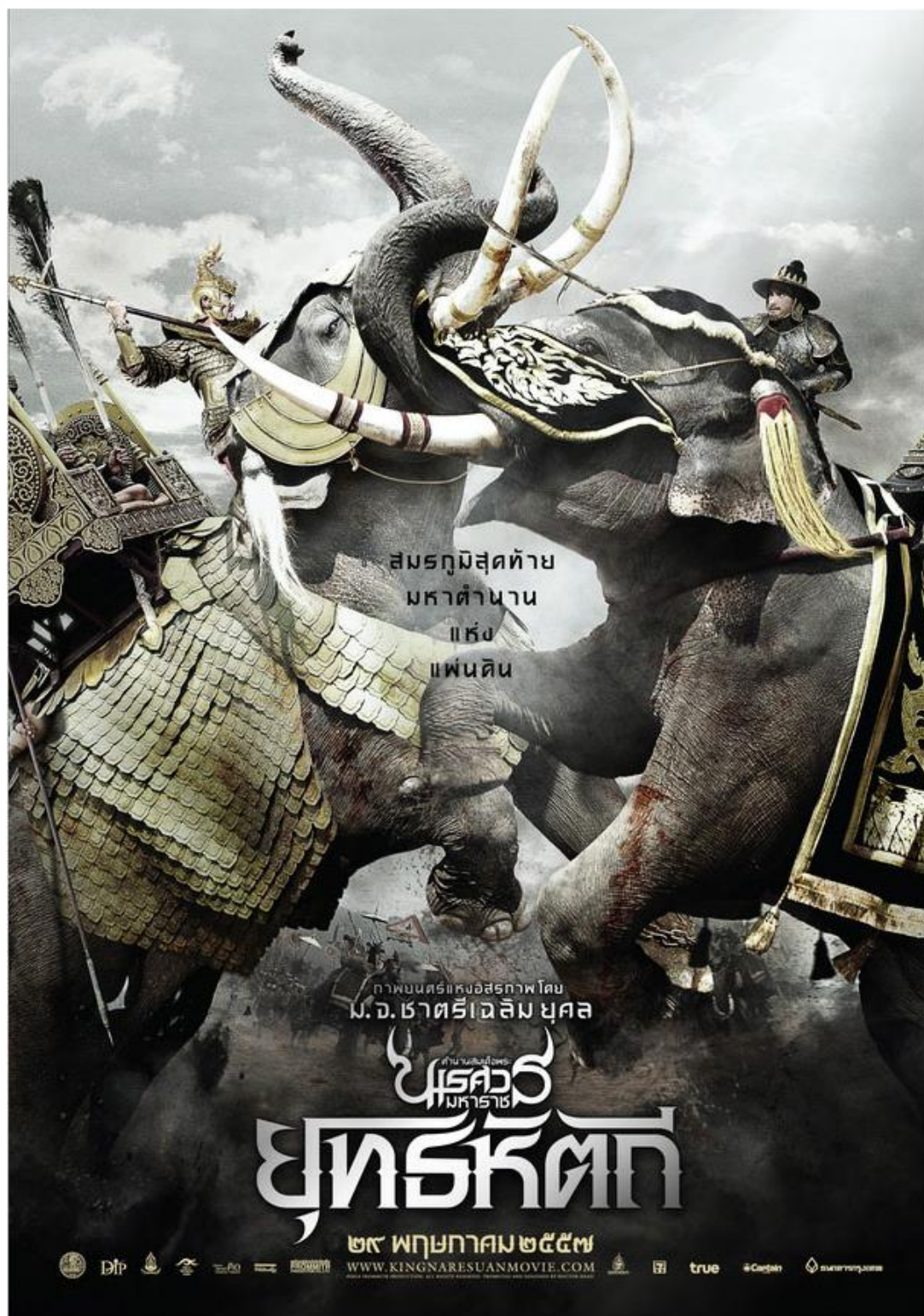
.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

ประวัติเจ้าของผลงาน

ชื่อ - นามสกุล ว่าที่ร้อยตรี รุจน์ ขาวมาลา
 อีเมล hotmaildotcomm@hotmail.com , emailnakrab@gmail.com

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2545 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนมัธยมวัดเบญจมบพิตร
 พ.ศ. 2549 นิเทศศาสตรบัณฑิต สาขาวิทยุกระจายเสียงวิทยุโทรทัศน์และภาพยนตร์
 มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

ประสบการณ์ทำงาน

พ.ศ. 2549 - 2551

- ASST. DIRECTOR บริษัท P&C PRODUCTION จำกัด
- PRODUCER บริษัท ART MOTIF จำกัด

พ.ศ. 2552 - 2555

- SENIOR CREATIVE บริษัท G-MOTIF จำกัด
- PRODUCER บริษัท 3M-PLUS จำกัด
- SENIOR CREATIVE บริษัท D-DOCUMENTARY จำกัด
- อาจารย์พิเศษคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

พ.ศ. 2556 - ปัจจุบัน (พ.ศ. 2558)

- SENIOR CREATIVE บริษัท MUSHROOM TELEVISION จำกัด
- PRODUCER บริษัท BRIGHT TV จำกัด
- PRODUCER บริษัท SOCIAL LAB จำกัด
- PRODUCER บริษัท ไทยนิวส์เน็ตเวิร์ค (TNN) จำกัด

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ข้อตกลงว่าด้วยการอนุญาตให้ใช้สิทธิในวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์

วันที่ 27 เดือน มกราคม พ.ศ. 2559

ข้าพเจ้า (นาย/นาง/นางสาว) สุชน งามมาลา อยู่บ้านเลขที่ 99/48

ซอย ม.งามมาลา 2 ถนน สายไหม ตำบล/แขวง สายไหม

อำเภอ/เขต สายไหม จังหวัด กรุงเทพมหานคร รหัสไปรษณีย์ 10220

เป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ รหัสประจำตัว 7520301065

ระดับปริญญา ☐ ตรี ☒ โท ☐ เอก

หลักสูตร นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารธุรกิจบัณฑิตและการผลิต

คณะ นิเทศศาสตร์ ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “**ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ**” ฝ่ายหนึ่ง และ

มหาวิทยาลัยกรุงเทพ ตั้งอยู่เลขที่ 119 ถนนพระราม 4 แขวงพระโขนง เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร

10110 ซึ่งต่อไปนี้จะเรียกว่า “**ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ**” อีกฝ่ายหนึ่ง ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ และผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ ตกลงทำสัญญากันโดยมีข้อความดังต่อไปนี้

ข้อ 1. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิขอรับรองว่าเป็นผู้สร้างสรรค์และเป็นผู้มีสิทธิแต่เพียงผู้เดียวในงานวิทยานิพนธ์ / สารนิพนธ์หัวข้อ

วิทยานิพนธ์ : งานออกแบบงานสร้างให้ดูสมจริงต่อผู้ชมในภาพยนตร์
ไทยเรื่อง อามานัสเมธีจระเข้พระนครมหาสาร ภาค 5
สุชน งามมาลา

ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ (ต่อไปนี้จะเรียกว่า “**วิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์**”)

ข้อ 2. ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิตกลงยินยอมให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิโดยปราศจากค่าตอบแทนและไม่มีกำหนดระยะเวลาในการนำวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ ซึ่งรวมถึงแต่ไม่จำกัดเพียงการทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ต่อสาธารณชน ให้เข้าต้นฉบับหรือสำเนา งาน ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์แก่ผู้อื่น อนุญาตให้ผู้อื่นใช้สิทธิโดยจะกำหนดเงื่อนไขอย่างหนึ่งอย่างใดด้วยหรือไม่ก็ได้ ไม่ว่าทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน หรือการกระทำอื่นใดในลักษณะทำนองเดียวกัน

ข้อ 3. หากกรณีมีข้อขัดแย้งในปัญหาสิทธิในวิทยานิพนธ์/สารนิพนธ์ ระหว่างผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิกับบุคคลภายนอกก็ดี หรือระหว่างผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิกับบุคคลภายนอกก็ดี หรือมีเหตุขัดข้องอื่นๆ เกี่ยวกับลิขสิทธิ์ อันเป็นเหตุให้ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิไม่สามารถนำงานนั้นออกทำซ้ำ เผยแพร่ หรือโฆษณาได้ ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิยินยอมรับผิดชอบและชดเชยค่าเสียหายแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิในความเสียหายต่างๆ ที่เกิดขึ้นแก่ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิทั้งสิ้น

สัญญาฉบับนี้ทำขึ้นสองฉบับ มีข้อความเป็นอย่างเดียวกัน คู่สัญญาได้อ่านและเข้าใจข้อความในสัญญาโดยละเอียดแล้ว จึงได้ลงลายมือชื่อให้ไว้เป็นสำคัญต่อหน้าพยาน และเก็บรักษาไว้ฝ่ายละฉบับ

ลงชื่อ.....ผู้อนุญาตให้ใช้สิทธิ
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ
(อาจารย์ อัญญา จุลพิสิฐ)
ผู้อำนวยการสำนักหอสมุดและศูนย์การเรียนรู้

ลงชื่อ.....พยาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กฤติกา ลีมลาลัย)
รองคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ลงชื่อ.....พยาน
(ดร.ปีเตอร์ กัน)
ผู้อำนวยการหลักสูตร/ ผู้รับผิดชอบหลักสูตร